Frank G. Slaughter

Spinul din Arimatea

Traducerea: Constantine C. Coca

Editura Little Lamb

Suceava, 2004

Spinul din Arimatea face parte din Colecția Cărților Rare a editurii Little Lamb

Când am citit-o prima oară, mi-am dat seama că am găsit o comoară. La doi ani după moartea Domnului Iisus Christos, împăratul Tiberius, suferind de o boală incurabilă şi aflând despre Vindecătorul din Iudeea, îl trimite pe tribunul Quintus să-L caute şi să-L aducă la Roma. Cititorii familiarizați cu aşa-numitele cărți apocrife ale Noului Testament vor recunoaşte istoria Veronicăi şi a vălului minunat aşa cum este descrisă în cartea *Acta Pilați.* Tensiunile se amplifică şi nu oferă niciun răgaz până când se ajunge la punctele culminante ale dramei. Este o capodoperă a colecției.

Partea I

Ierusalim

1

Soarele coborâse după dunga de argint a dealurilor. Era o liniște adâncă. Quintus Volusianus își opri catârul în locul de unde drumul dinspre Iope începea să urce șerpuind pe creasta domoală a unui munte. De sus, din vârf, se putea vedea cetatea Ierusalimului, cu casele ei întinse și albe, cu frumoasele sinagogi care păreau niște străji în mijlocul văii. Era o zi de sfârșit de primăvară când aerul e fierbinte și uscat. Tufișuri de spini îmbrățișau ca un brâu verde-întunecat muntele. Doar din loc în loc, feriți de bătaia directă a soarelui, înfloriseră anevoios boboci ce păreau în acea ciudată întindere asemenea unor picături de sânge.

Cu un oftat prelung, Quintus se așează ostenit pe o piatră, lăsând catârul să pască în vale iarba măruntă ce însoțea cărarea. Bărbatul părea agitat, mișcările lui încordate trădau o stare de profundă neliniște interioară. Călătorise mult în acea zi, iar drumul de la Iope îl parcursese în mare parte pe jos din pricina urcușului. Lucrurile ar fi decurs cu totul altfel dacă Pontius Pilat, guvernatorul Iudeii, ar fi rămas în Cezarea, provincia de nord a romanilor, gândea Quintus, încercat de un sentiment de revoltă. În astfel de

împrejurări el n-ar mai fi fost nevoit să străbată toată acea zonă aridă, deloc atrăgătoare, pe care o străjuiau munții Iudeii. Ar fi putut să-şi aducă la îndeplinire misiunea în răcoarea curții lui Pilat, doar cerându-le soldaților din subordine să i-l aducă pe omul pe care-l căuta. Iar dacă lucrurile s-ar fi petrecut în continuare după bunul său plac, el ar fi fost îmbarcat pe o corabie spre Roma, fără a fi constrâns să viziteze acea cetate care-i părea de-a dreptul respingătoare şi pe care nu înțelegea cum un popor chibzuit şi-ar fi putut-o alege capitală.

Era adevărat: Quintus nu era deloc încântat de misiunea ce-i fusese încredințată de însuşi împăratul Tiberius. Dar nu avuse încotro, aşa că îşi înăbuşi toate nemulțumirile şi obiecțiile, se îmbarcă pe o corabie şi porni spre Ierusalim; de vreme ce comisionul împărătesc îi fusese dat în primire, nu mai putea da înapoi. Nu se opuse împăratului pentru că îl cunoştea ca fiind grabnic la mânie, iar de când boala i se înrăutățise, îşi pierduse şi puținul strop de răbdare pe care-l mai avea.

Drumul din Cezarea la Iope era destul de scurt, dar din pricina unei furtuni, corabia fu reținută pe mare, străbătând distanța de o zi în trei zile. Pe lângă acestea, corabia fusese ticsită de pelerini ce mergeau la Ierusalim pentru un anume

fel de ceremonie religioasă, oameni care strigau la zeul lor în rugăciuni nesfârşite, ca să-i scape de la ceea ce era de fapt o furtună obişnuită. Pentru un marinar cu experiență ca şi Quintus, care însoțise legiunile romane până la cele mai îndepărtate colțuri ale pământului, întreaga călătorie fusese obositoare şi dezgustătoare, cu certitudine nepotrivită cu demnitatea unuia care purta un comision imperial.

La Iope rămase peste noapte la un han. Ostenit de călătorie, nu se gândi nici măcar o clipă că pelerinii care se grăbeau spre Ierusalim pentru celebrările lor religioase aveau să închirieze mai toți caii şi trăsurile. A doua zi dimineață plecă să-şi închirieze un cal, dar fu surprins să constate că singura lui şansă de a-şi împlini scopul era un biet catâr care acum păştea iarba măruntă de la marginea potecii. Încă înainte de asfințitul soarelui, animalul începu să şchiopăteze, aşa că vrednicul bărbat trebui să-şi continue călătoria pe jos, trăgând după sine catârul, aşa cum făcea orice pelerin.

Poate dacă peisajul ar fi fost mai atrăgător, călătoria aceasta nu i-ar fi părut atât de lungă şi de plictisitoare. Quintus avea un trup zvelt, iar ochii lui văzuseră multe în cele cel puțin douăsprezece campanii militare la care participase; văzuse popoare şi oameni ce fuseseră destul de

neînțelepți, răzvrătindu-se împotriva puternicei Rome şi a împăratului ei. Cărarea îngustă ce străbătea acea regiune uscată, continua să-i ofere aceleaşi imagini monotone; doar ici-colo zărea câte un petic de verdeață sau de pământ roditor, băştinaşi ce-şi păşteau turmele de oi sau oameni simpli ce-şi îngrijeau grâul, gândindu-se doar la cât de mult însemna aceasta pentru ca ei să poată viețui.

La câteva mile mai la nord, drumul spre Ierusalim se unise cu un altul ce venea tocmai din partea centrală a acestui ținut deluros, zonă în care Pontius Pilat conducea ca guvernator în numele Romei. Pelerini peste pelerini înaintau spre cetate; un murmur ritmic însoțea carele şi caleştile ce mergeau bălăbănindu-se greoi sub povara călătorilor, a coşurilor pline cu mâncare, a ulcioarelor cu apă. Quintus se ridică alene şi porni iar la drum. Din vreme-n vreme era nevoit să se ferească din cale pentru a nu stânjeni trecerea celorlalți. Bărbatul socotea că norocul nu-l prea însoțise în această misiune; în loc să fie escortat la palatul procuratorului cu ceremonia cuvenită unui trimis imperial, era constrâns să străbată toată această distanță pe jos, ca oricare alt simplu călător. Dacă ar fi ştiut ce-l aşteaptă, ar fi putut să-şi ia măcar cizmele de piele ale legionarilor romani pentru că sandalele sale îi păreau atât de nepotrivite acestor

cărări pietroase de munte.

De pe micul platou unde se odihnise, putu să privească mai îndeaproape Ierusalimul. Partea centrală a cetății era impunătoare, iar templul părea o santinelă în mijlocul celorlalte edificii. Paralel cu acesta, se întindeau aripile unui palat ce închideau o curte interioară, cu pavaj roşiatic. Cele patru turnuri ale clădirii o asemănau mult cu o fortăreață puternică. Şiruri de trepte rotunjite spre capăt făceau legătura între templu şi palat. Quintus observă o companie de legionari romani mărşăluind pe scări; le privi uniforma şi zâmbi trist la amintirea vremurilor trecute din viața sa.

Înainte de a se hotărî să plece, mai aruncă o ultimă privire asupra templului. Zidurile groase, din granit şlefuit, erau scăldate de pulberi din lumina asfințitului. Trei terase întinse înconjurau arcadele de deasupra coloanelor ce abundau în ornamente şi pe care oglindirea soarelui în acele blocuri de granit le făcea să pară din aur curat. Quintus îşi aminti de coloanele pe care le văzuse în Corint şi fu uimit de asemănarea dintre metropola grecească şi această construcție. De-a lungul teraselor suspendate, marmura albă a porților dădea măreție şi solemnitate întregii structuri.

— Uite! strigă un tinerel care o luă la fugă înaintea

familiei sale pe cărare. Uite templul!

Şi într-adevăr, priveliştea aceea ar fi lăsat fără cuvinte orice privitor, chiar şi pe Quintus, care găsea toată această țară respingătoare şi atât de puțin agreabilă. În afară de splendoarea romană a reşedinței lui Pilat din Cezarea şi a templului, nu-şi aminti să mai fi văzut ceva în acele ținuturi care să-l fi atras sau să-i fi sensibilizat inima.

2

Era pe înserate, de aceea mulți dintre pelerini se aşezaseră la marginea drumului să înnopteze. Murmurul vocilor, larma caravanelor, se potoleau încet; câțiva călători încă se mai târguiau în mijlocul drumului; o altă mulțime, printre care se număra şi Quintus, se grăbea să ajungă înainte de căderea nopții pentru a intra în cetate pe poarta de la miazănoapte. Pe zidul cenuşiu, lângă unul din stâlpii intrării, pe o tăbliță săpată în piatră, era pomenită legenda cetății, iar deasupra ei se afla o inscripție în limba greacă: „Poarta Samariei". Doi soldați de statură înaltă, cu sprâncenele încruntate, măsurau cu privirea fiecare drumeț. Din vreme-n vreme mai scoteau afară din mulțime pe câte unul care le dădea de bănuit; cu o mişcare violentă îl îmbrânceau şi-l aruncau la margine pentru a fi interogat. Atent la ceea ce se petrecea în jurul lui, Quintus nu observă privirea insistentă şi cercetătoare a unui centurion roman ce nu-şi lua ochii de la el. După câteva clipe de nehotărâre, bărbatul care stătea de partea cealaltă a porții, se urni greoi din loc, îndreptându-se spre el.

— Quintus Volusianus! strigă centurionul. Pe toți zeii, tu

eşti?

— Sixtus Porcius!

— Mi-a spus cineva că Tiberius te-a chemat înapoi la Roma să-i slujeşti ca lacheu, rosti Sixtus în timp ce Quintus îşi trase catârul la o parte din drum.

— Nu sunt lacheul nimănui, după cum bine ştii, răspunse Quintus ofensat.

— Ştiu, bravule Quintus, răspunse centurionul. Şi încă păstrez această dovadă. Şi-şi ridică mâneca tunicii lăsând să i se vadă o cicatrice veche de pe braț. Ce te aduce la Ierusalim, prietene?

— Am venit să-l caut pe Pontius Pilat. La Cezarea mi s-a spus că-l voi găsi aici.

— Cred că ai fi făcut mai bine să fi rămas în Cezarea, şi să-l aştepți acolo. Ierusalimul întotdeauna îi provoacă lui Pilat o stare de indispoziție, şi pe bună dreptate.

— De ce?

— Guvernatorul nostru s-a obişnuit să calce mereu în strâchini, însă cele mai frecvente gafe ale sale le face la Ierusalim. Sfatul meu e să rămâi o vreme în umbră pentru ca el să nu afle de venirea ta aici decât după sărbătorile iudeilor. Dacă nu se întâmplă nimic în timpul acesta, s-ar putea să-l găseşti într-o dispoziție sufletească mult mai

bună decât acum.

— Speram să-mi termin misiunea şi să mă întorc în cel mult două zile.

— Mi se pare că nu-ți place ceea ce vezi în Iudea, aşa-i?

— Oricum, nu se aseamănă cu Roma, nici pe departe.

Sixtus începu să râdă în hohote:

— Să spunem că ceea ce ai văzut tu până acum e partea cea mai bună a acestor lucruri defel atrăgătoare, cu excepția unei regiuni care e cu adevărat încântătoare. Dacă te gândeşti să mai călătoreşti puțin, e situată undeva la nord-est, lângă lacul numit Tiberiada. Acolo, Pilat şi-a construit una din somptuoasele sale vile. Aceea este țara vinului, a mierii şi a femeilor frumoase. Galileenii sunt un popor plin de viață, eliberați şi nu apăsați de jugul preoților precum cei de aici, din Ierusalim.

— Nu am timp de lacuri, nici de galileeni. Tiberius este pe moarte.

— Aici am auzit că tu erai medicul lui favorit, dar ascultă-mi sfatul, şi nu te grăbi. Evită palatul Antonia şi pe Pontius Pilat până după sărbători. Du-te la un han şi spune-le că eşti un comerciant bogat din Alexandria sau Atena. Comercianții iudei vin aici din toate colțurile lumii ca să aducă jertfe în templu şi să se lase păcăliți de schimbătorii

de bani. Scutură-ți punga şi fă ca galbenii tăi să zăngănească, în felul acesta hangiul va arunca pe cineva afară şi-ți va face loc ție. Şi centurionul începu să râdă zgomotos, mângâindu-şi pântecul. Apoi, se opri brusc şi continuă: dar să nu le spui că eşti roman!

— Dar de când a fi roman e un motiv de ruşine?

— De ruşine? Nu. Dar de prudență, cam da! Printre aceşti iudei se numără bărbați fără frică – numiți sicari – care sunt în stare să ucidă orice om doar pentru o sumă de nimic, dar pe romani îi ucid doar din plăcerea de a-i ucide.

— Întotdeauna ți-a plăcut să faci glume, Sixtus. Oricum, probabil că voi mai aştepta o zi sau două până să mă înfățişez înaintea lui Pilat.

— Citeşte semnele înainte de a intra în orice clădire, îl atenționă Sixtus pe un ton părintesc, cu un amuzant amestec de bună intenție şi ironie. Aceşti iudei au nişte idei ciudate despre zeul lor şi sunt foarte ofensați atunci când un necredincios intră în sinagogile lor.

— Ei, acum văd bine că râzi de mine, dar mă liniştesc la gândul că mai târziu voi avea timp să mă răfuiesc şi cu tine.

Ținându-şi catârul de căpăstru, Quintus porni pe una din străzile mai importante ale cetății. De o parte şi de alta, trotuarele înguste şi cenuşii însoțeau drumul ce începea să

coboare uşor într-o vale, despărțind parcă Ierusalimul în două părți distincte. Vorbele lui Sixtus îl frământau mult pe Quintus, care se convingea tot mai mult că acesta nu avuse dreptate în privința avertizărilor pe care i le făcuse; purtătorul unui comision imperial ar trebui să fie tratat ca un reprezentant direct al împăratului. De aceea, el nu vedea motivul pentru care ar fi renunțat la o baie înmiresmată în seara aceea sau la gustosul vin de pe masa guvernatorului. Se gândi că nu avea de ce să se mulțumească doar cu un han din acestea de la marginea drumului.

Mai merse o vreme şi pătrunse în piața principală a cetății, după cum bănui trimisul împăratului la vederea tarabelor de pe ambele părți ale străzilor ticsite de magazii. Din loc în loc, ateliere de artizanat, aşezate mai la dos, îi atrăgeau atenția prin obiectele aranjate spre vânzare în curtea din față, la umbra unui copac sau a unui acoperiş împletit din nuiele. Cu gândul rătăcind aiurea, Quintus nici măcar nu-şi dădu seama când lăsă în urmă piața, cu formele ei neregulate, şi trecu pe sub un semeț viaduct care făcea legătura între aripa dinspre apus a palatului şi curtea exterioară a templului. Chiar la marginea viaductului, o scară îngustă părea să conducă spre templu; tineri, copii, bătrâni, preoți romani şi greci, coborau şi urcau zgomotos

treptele.

Lângă scară, chiar la colțul străzii, un copac bătrân, cu o coroană uriaşă şi verde, străjuia intrarea într-o curte îngustă. Undeva în spate, dincolo de grilajul de fier, de răzoarele cu flori pitice, se ridicau zidurile unei clădiri scunde, unde, sub streaşina acoperişului, stăteau ferite de razele soarelui pe timpul zilei, roțile şi cuptoarele unor olari. Câțiva bărbați între vârste, cu capul plecat, cu spatele încovoiat, modelau lutul pe roți încercând să-i dea forma şi întrebuințarea cea mai potrivită; un băiețandru îngrijea de focul ce horcăia rar şi ritmic sub povara mănunchiurilor de spini uscați şi în timp ce privea spre flăcări, în mintea lui Quintus apărură tufişurile de spini pe care le văzuse risipite pe toate dealurile în timpul călătoriei sale.

Ostenit, ştergându-şi cu mâneca stropii de sudoare de pe fruntea murdară de praf, privirea lui ostenită fu atrasă de umbra şi răcoarea curții, dar mai ales de chipul luminos al unei fete ce-şi picta vazele cu scene viu colorate. La picioarele ei se afla un vas cu apă limpede. Când fata observă prezența străinului şi ochii lui ațintiți asupra ulciorului, îi zâmbi prietenos şi îi spuse pe greceşte:

— Dacă-ți este sete, domnule, pofteşte înăuntru şi bea. Străinii sunt întotdeauna bineveniți în casa olarului, Abijah.

Quintus legă catârul de unul din stâlpii de fier ai porții şi înaintă cu grijă printre vasele expuse la vânzare, până la locul unde stătea fata. Ea îi umplu o cupă din vasul cu apă şi i-o întinse, privindu-l cu bunătate. Acesta înghiți dintr-o răsuflare apa ce îi păru mai gustoasă decât orice vin din lume.

— Ahhh! rosti el satisfăcut, simțind cum apa îi răcoreşte toate măruntaiele. Apoi, duse mâna la cingătoare şi-şi scoase punga de piele.

— Apa o primim de la Cel Preaînalt, îi spuse fata, împingând uşor, cu vârful degetelor punga, în semn de refuz. Ar fi păcat să luăm bani pentru ea.

— Cel Preaînalt? Quintus se încruntă nedumerit; chiar şi în limba greacă, acest cuvânt suna ciudat şi nepotrivit.

— Aşa îl numim noi pe Dumnezeul nostru, explică ea. El este atât de sfânt încât nici preoții nu îndrăznesc să rostească numele Lui adevărat, aşa că noi îl numim Domnul, sau Cel Preaînalt.

Cercetând-o îndeaproape pe fată, Quintus gândi că nu poate avea mult peste douăzeci de ani. Era subțire şi gingaşă. Şuvițele de păr auriu, ocolindu-i vârful sprâncenelor, coborau până la jumătatea brațelor, părând a-i cuprinde drăgăstos obrajii ovali. Nasul drept, bărbia,

trăsăturile aproape patriciene, ființa ei întreagă profilându-se pe fondul roşiatic al cerului, o asemănau atât de mult cu chipurile acelea frumoase gravate pe monezile greceşti. Când reuşi să-şi dezlipească privirea de puterea strălucirii ochilor ei căprui, tânărul o întrebă, puțin fâstâcindu-se:

— De ce mi-ai vorbit în greacă?

— Pentru că nu semeni cu un evreu.

— Ciudat, răspunse el, privind-o stăruitor. Nici tu n-aş zice că eşti evreică.

— Mama a fost de origine greacă, din Tars, explică ea. Tatăl meu este evreu, dar după ce a murit mama, ne-am mutat la Ierusalim şi el s-a recăsătorit cu sora lui Iosif din Arimatea.

Numele pe care îl pomeni ea, nu trezi în Quintus nicio reacție, dar cu privire la naționalitatea sa, fata avuse perfectă dreptate. Prin venele lui nu curgea sânge de roman. Părinții lui erau amândoi de origine greacă, doar că tatăl său obținuse cetățenia romană şi implicit, drepturile părintelui său se extinseră şi asupra sa, prin naştere.

Se uită curios la vaza pe care fata o pictase abia pe jumătate. Scena era frumoasă: o creastă de deal de un verde crud şi luminos, plină cu tufişuri de spini presărați de picățele mici şi sângerii.

— Pictezi foarte frumos, zise el.

Obrajii fetei se îmbujorară uşor.

— De obicei pictez doar scene care au o însemnătate aparte în sufletul meu, spuse ea, admirându-şi pictura.

El luă o altă vază de pe un raft. Scena era identică, cu acelaşi deal verde şi cu aceiaşi boboci purpurii.

— Ce semnificație are aceasta, în afară de faptul că este frumoasă?

Fata ezită o clipă, apoi întrebă:

— Eşti soldat roman?

— Da.

O umbră întunecă chipul fetei, iar Quintus putu să observe în licărirea tremurândă a ochilor ei, frica.

— Dacă eşti roman, nu prea are de ce să te intereseze semnificația, răspunse ea cu seriozitate în glas. Toate picturile acestea se leagă de credința mea, de ceva la care eu țin mult.

Abia atunci înțelese el că reținerea fetei era provocată tocmai de originea sa romană, deşi încă de la început ea se arătase nespus de ospitalieră şi îi dădu binețe cu atâta căldură. Se gândi atunci la Sixtus şi la avertizările lui, la faptul că iudeii îi urăsc în adâncul lor pe romani.

— Sunt medic şi mă numesc Quintus Volusianus, încercă

el să se explice şi să se scuze totodată. Treaba mea nu este decât să-i vindec pe cei bolnavi şi nu să-i persecut pe oameni.

La auzul acestor vorbe, ea păru să se mai liniştească.

— Dacă ai fi fost aici cu mai mult de doi ani în urmă, domnule, probabil ți-aş fi cerut ajutorul.

— Arăți destul de sănătoasă acum.

— Timp de zece ani, întregul Ierusalim a compătimit-o pe Veronica, fata care picta vaze. Stăteam aici nemişcată pentru că nu puteam să umblu pe picioare. Încercam să zâmbesc mereu, să par fericită, deşi o durere groaznică măcina oasele piciorului, iar încheieturile păreau a-mi fi desfăcute.

— Şi ai fost vindecată? întrebă el mirat.

— Pe deplin.

— N-aş fi crezut că o asemenea vindecare este posibilă, însă aş fi interesat să discut unele amănunte cu medicul ce te-a salvat.

Veronica scutură din cap înțelegătoare.

— El nu era un medic obişnuit, ci un mare vindecător.

— Şi numele lui?

— Iisus din Nazaret.

Quintus îşi simți umerii, fără să vrea, căzându-i; un

sentiment ciudat îi străbătu trupul. Se întrebă dacă auzise bine; parcă nici nu se putea bucura de coincidența aceasta minunată care-l scutea de atâtea încurcături. Iisus din Nazaret era chiar numele scris pe comisionul său imperial, era numele vindecătorului pentru care străbătuse el atâta drum. Tiberius era pe moarte, iar medicul acesta nemaipomenit trebuia să ajungă la Roma cât mai curând.

3

— S-a întâmplat ceva, domnule? Când Quintus auzi glasul fetei, clipi de câteva ori, de parcă s-ar fi smuls dintr-un vis, şi se grăbi să-i răspundă.

— Nu, nu, spuse el repezit, căutând să-şi vină în fire. Am rămas uimit doar pentru faptul că eu am venit din Roma pentru a-l găsi pe omul care te-a vindecat.

Fata păru încurcată.

— Deci nu ştii?

— Ce să ştiu?

— Cu doi ani în urmă, la Sărbătoarea Prazniculuí, Pontius Pilat l-a condamnat pe Iisus la moarte, la insistențele şi constrângerile Marelui Preot Caiaphas şi ale celorlalți preoți. Iar soldații romani au fost cei care au îndeplinit misiunea răstignirii Lui.

Tot ceea ce auzise i se părea şocant şi greu de crezut. Fiind un medic mult prea realist, considerase dintotdeauna că toate rapoartele pe care Tiberius le primise cu privire la puterile miraculoase ale acelui Iisus din Nazaret nu erau decât nişte zvonuri scormonite de minți bolnave şi obsedate de senzațional. Acum îşi dădea seama de multe lucruri pe

care nu le-ar fi aflat niciodată dacă n-ar fi străbătut acest drum. Acum vedea că depărtarea dintre Palestina şi Roma era suficient de mare pentru ca toate aceste veşti de aproape doi ani să nu fi ajuns până la urechea împăratului.

Cu toate acestea, înțelegea bine că drumul până la Ierusalim nu-şi avuse rostul.

— Dacă acest Iisus a fost răstignit, cum te-a vindecat?

— Eu am fost vindecată de vălul ce I-a acoperit fața.

— Păstrează-ți poveştile acestea pentru cei creduli, domnişoară, spuse cu nervozitate în glas Quintus şi se depărtă, îndreptându-se spre catârul legat la intrarea în curte.

— Stai! spuse ea. Am chiar dovada; şi se grăbi să-i aducă din casă o casetă din lemn de santal frumos sculptată, o casetă din acelea în care îşi păstrează femeile lucrurile de valoare şi bijuteriile. Un cârlig aurit, lucrat cu migală şi măiestrie unea cele două părți ale cutiei.

— Poți să vezi şi să te convingi singur, rosti fata.

— Ce este?

— Vălul. Vălul care m-a vindecat.

— Ce putere de vindecare poate să aibă un văl? întrebă el, încercând să-şi mai domolească răceala şi asprimea din glas.

— Puterea pe care Iisus i-a dat-o. Uite! Deschise cu grijă caseta şi scoase de acolo o bucată de pânză albă. Mâna îi tremură uşor la atingerea ei. Quintus admiră pentru o clipă calitatea materialului lucrat cu un fir de lână atât de fin, adus tocmai din îndepărtata cetate Byblos, aflată pe coasta vestică a Mării Mari, între Tir şi Antiohia, la câteva mile mai la nord de Iope. Moale, netedă şi aproape transparentă, pânza aceea era de departe cel mai râvnit material pentru mahrame al femeilor de pretutindeni.

Quintus luă pânza din mâinile fetei şi o ridică la lumină. Spre surprinderea lui, observă pe întinderea ei deschisă urmele unei pete cenuşii. Apoi se întoarse spre Veronica şi zise, ridicând neînțeles din umeri:

— Nu văd nimic, în afară de o pânză pătată.

— Uită-te mai atent la ea, insistă fata.

Medicul roman începu să examineze mahrama mai îndeaproape, iar la un moment dat avu impresia că petele acelea privite în ansamblu, alcătuiau forme regulate; se mai uită de câteva ori la urmele cenuşii de pe pânză. Se întrebă dacă ceea ce vedea era adevărat sau totul nu era decât o născocire falsă a imaginației sale, deşi se distingeau destul de vag, petele păreau a fi trăsăturile feței unui om.

— Vezi? întrebă Veronica.

— Pare să semene cu fața unui om, răspunse el, dându-i pânza înapoi. Nimic mai mult.

Ochii ei aveau o strălucire stranie în timp ce împăturea pânza şi o aşeza cu grijă la locul ei, în casetă.

— Aceste pete sunt urmele lăsate de sudoarea şi praful ce s-a îmbibat pe fața lui Iisus, în timp ce urca dealul pentru a fi răstignit.

— Şi te-a vindecat? întrebă el sceptic.

— Am fost vindecată pe loc, chiar în clipa în care El mi-a înapoiat mahrama, iar, de atunci, atâția alții au fost vindecați cu ajutorul ei.

Era şi normal ca în mintea lui Quintus toate aceste vorbe să nu pară decât basme sau invenții ale unor oameni simpli şi prea uşor de înşelat. Şi totuşi, simți că, în ciuda îndoielii şi neîncrederii sale, datoria sa era de a epuiza orice posibilitate, cât de neînsemnată, care ar putea să îmbunătățească sănătatea împăratului muribund.

— Ai vrea să-mi povesteşti totul, Veronica? întrebă el. Şi te rog să mă ierți pentru că am fost atât de nepoliticos.

— Nu-i nimic, zise ea. Vino şi aşază-te aici la umbră şi mai bea o cupă de apă dacă încă ți-e sete.

Quintus se aşeză jos, rezemându-şi spatele de trunchiul gros al copacului. Se înserase; din când în când venea câte o

adiere de aer răcoros; tânărul medic privea departe, fără țintă, cufundat în întrebările sale fără răspuns. Locul era atât de odihnitor; doar huruitul roților întrerupea uneori, cu un tact nepotrivit, liniştea aceea ocrotitoare. Din când în când, băiatul ce întețea focul deschidea uşa cuptorului şi o pală fierbinte de aer ajungea până la cei doi.

— Înainte de a fi vindecată, stăteam de multe ori în casă săptămâni în şir, din cauza frigurilor, începu Veronica, şi de multe ori aproape nu-mi dădeam seama ce se întâmplă cu mine. Durerea mă făcea să-mi închipui că nişte cuie de fier se înfigeau în piciorul meu, dar tot ceea ce simțeam era din cauza oaselor mele desfăcute din încheietura genunchiului. Apoi, când aşchiile oaselor ieşeau afară, nu mai aveam friguri şi puteam să stau aici la umbra copacului, pictând vazele pe care le vindem mai ales mulțimilor care vin la templu de sărbători. Tatăl meu a cheltuit foarte mulți bani cu mulți medici, dar niciunul nu m-a putut ajuta, nici chiar Iosif din Galilea.

— Este acest Iosif un medic cu renume?

Ea aprobă, dând din cap.

— A studiat în Alexandria şi a învățat medicina şi tratamentele vestiților greci, înainte de a deveni *medicus viscerus* la templu.

— Şi eu am studiat la Alexandria, spuse Quintus, apoi la Cnidus şi Pergamum.

— Înseamnă că şi tu eşti un medic vestit.

— Să fii un medic vestit, trebuie să lucrezi într-o cetate mare, tratându-i pe cei bogați. Eu mă ocup de soldații de pe câmpul de luptă.

— Când Iosif din Galilea nu m-a putut vindeca, mi-am pierdut orice speranță, continuă Veronica. Chiar şi atunci când Iisus din Nazaret a venit la Ierusalim şi se spunea că poate să învie chiar şi morții, nu m-am dus la El.

— De ce?

— Speranțele mele au fost spulberate de atâtea ori şi aproape toți banii câştigați pe vazele vândute au fost dați medicilor care nu m-au putut vindeca. N-am îndrăznit să sper că vindecătorul galilean m-ar putea tămădui, doar ca să nu fiu dezamăgită din nou.

— Înțeleg.

— A fost o mare agitație în săptămâna în care Iisus a fost în Ierusalim. Preoții şi fariseii căutau să-i găsească o vină, fiindcă El îi mustra adesea pentru fățărnicia şi viața lor trăită departe de poruncile Celui Preaînalt. Încercau să-L învinuiască de hulă, dar le era frică să-L aresteze din pricina mulțimilor care-L urmau. Atunci a urmat noaptea dinaintea

Sărbătorii Prazniculuiși – la această sărbătoare noi mâncăm în amintirea evenimentului în care Cel Preaînalt a trimis îngerul să treacă peste tabăra lui Israel, ca răspuns la rugăciunile lui Moise şi a ucis pe întâii născuți ai Egiptului, obligându-l astfel pe Faraon să-i lase pe copiii lui Israel să plece din Egipt. În noaptea aceea, unul din ucenicii Iisus – unul pe nume Iuda – le-a spus aprozilor templului că El este dus să se roage în grădina care se cheamă Ghetsimani, pe muntele Măslinilor. Acolo, ucenicul acesta L-a vândut cu un sărut mincinos, iar soldații L-au luat şi a fost adus înaintea Sinedriului.

Quintus îşi încruntă uşor sprâncenele.

— Nu cunosc nicio instituție romană cu o asemenea denumire.

— Sinedriul este tribunalul suprem al lui Israel, explică Veronica. Doar câțiva dintre membrii lui au fost prezenți în noaptea aceea; aceştia L-au judecat în mare grabă pe Iisus, acuzându-L de hulă la adresa Celui Preaînalt, şi când spuneau asta, preoții se refereau la faptul că Iisus ar fi spus că poate să distrugă templul. A doua zi, s-au înfățişat în fața lui Pilat, cerându-i să-L judece, însă acesta nu a găsit nicio vină în El. Atunci oamenii Marelui Preot Caiaphas au aţâţat mulțimile să strige neîncetat, cerând ca Iisus să fie răstignit.

În cele din urmă, Pilat L-a condamnat la moarte.

— Nu sună legal.

— Au fost multe argumente cu privire la acest lucru. Romanii spun că Iisus s-a numit pe Sine însuşi Regele iudeilor, aşa că nu au avut încotro. Dar Pilat însuşi a mărturisit că Iisus a fost nevinovat şi şi-a spălat mâinile înaintea mulțimii ca să le arate că el nu este vinovat de sângele Lui.

— Totuşi, Pilat a poruncit ca Iisus să fie răstignit?

— Da. În ziua aceea, fratele meu, Ionatan, m-a urcat pe catârul cu care aduce de obicei lut pentru vase şi m-a dus până la locul în care o mulțime zgomotoasă înconjura un bărbat ce ducea în spate *patibulum*-ul în drum, spre dealul răstignirii. Din pricina oamenilor ce se îmbulzeau să-l vadă pe condamnat, nu am putut să ne apropiem prea mult de El.

— Deci tu nu L-ai văzut personal pe Iisus?

— L-am văzut, rosti ea cu un tremur în glas, iar ochii i se umeziră de lacrimi. Trecea chiar prin dreptul nostru când, cu puterile vlăguite, scăpă crucea din spate, iar aceasta se prăbuşi în colbul drumului. Atunci, soldații au ales din mulțime un bărbat cu o statură semeață şi l-au obligat să poarte crucea condamnatului. Când Iisus s-a ridicat, m-am

aplecat şi am întins mahrama de pe capul meu să-şi curețe praful şi transpirația de pe față. El a luat-o, şi-a şters fața şi mi-a dat-o înapoi. În clipa când am luat mahrama din mâinile Lui, am fost vindecată.

— Şi totul s-a întâmplat aşa, deodată?

— Da. M-am trezit deodată în picioare, deşi nu umblasem de câțiva ani. Strângând mahrama cu putere la piept, am încercat să alerg pe propriile mele picioare, prin furtuna aceea groaznică ce se stârnise pe neaşteptate.

— Nu mi-ai spus nimic despre vreo furtună.

— Furtuna s-a stârnit chiar după ce L-au răstignit pe Iisus pe cruce. Parcă întreaga natură se răzbuna asupra oamenilor, asupra acelora care n-au crezut în El şi care L-au batjocorit. Îngrozită de moartea Lui, de tunetele ce se dezlănțuiseră, am fugit acasă, plângând în hohote.

— Iar de atunci n-ai mai avut niciodată probleme cu piciorul?

— Nicio problemă până în ziua de astăzi.

Fata aceea vorbea atât de convingător, încât povestea vieții sale parcă lua ființă înaintea ochilor minții lui necredincioase. Quintus nu se putea îndoi, că cel puțin pentru ea, toate întâmplările pe care le descrise fuseseră cu adevărat trăite.

— Deci nu mă crezi?

— Pot să văd şi eu că eşti sănătoasă.

— Dar nu crezi că puterea lui Iisus m-a vindecat?

— Eu sunt medic, explică el cu gingăşie. Amestec uneori ierburi, care de multe ori îi vindecă pe cei bolnavi, deşi nu atât de des pe cât aş dori. Leg oasele rupte şi acestea se vindecă adesea. Leg răni şi dacă nu se infectează, de cele mai multe ori se vindecă. Dar îmi vine greu să cred că doar atingerea unei pânze pătate cu praf şi transpirație în forma feței unui om, poate să vindece o boală atât de grea, după toate eforturile zadarnice ale medicilor.

Ea dădu din cap cu tristețe.

— Îmi închipui că-ți este greu să crezi, pentru că tu nu L-ai cunoscut pe Iisus.

Quintus se ridică în picioare.

— Ce mi-ai spus, încheie misiunea mea la Ierusalim. Mă voi întoarce la Iope mâine.

— Dar ți-am spus numai cum Iisus m-a vindecat şi cum a murit.

— Eu am venit aici să-L caut pe El, să-L iau cu mine la Roma, ca să-l vindece pe împăratul Tiberius. Dar acum, dacă este mort...

— Iisus nu este mort! strigă ea cu o deznădejde adâncă în

glas, la gândul că omul acela nu înțelese tocmai esența tuturor lucrurilor povestite. A înviat a treia zi după ce L-au răstignit!

4

Quintus rămase dezorientat, privind ca prostit la fața schimbată a fetei. O clipă nu mai ştiu dacă să o creadă sau nu. Poate că Veronica credea în povestea aceea înflorită şi deloc reală, dar el, ca medic, nu putea admite ca un om mort, rece, aşezat într-un mormânt, să se mai poată întoarce la viață.

Pe când îşi frământa mintea cu toate aceste frământări şi nelămuriri, auzi în spatele lui vocea joasă şi gravă a unui bărbat.

— Fiica mea rosteşte adevărul, domnule; deşi pare minciună şi simplă născocire, Iisus din Nazaret a înviat cu adevărat din morți.

Omul care-i vorbise era un om voinic, înalt, ca la patruzeci de ani, cu părul creț la vârfuri şi cu o barbă lungă şi cenuşie ce-i acoperea pieptul. În ochii lui adânci se putea citi bunătatea şi convingerea.

— Eu sunt Abijah, tatăl Veronicăi, spuse el. Fii binevenit în casa noastră, nobile domn.

Deşi Quintus era mai înalt decât mulți prieteni şi soldați, Abijah îl întrecea în statură.

— Mă numesc Quintus Volusianus, răspunse el politicos. Şi nu am niciun drept să fiu numit nobil. Tatăl meu a fost un om liber la curtea împăratului Tiberius.

— Noblețea unui om se găseşte în inima lui şi i se citeşte pe chip, spuse Abijah simplu, nu în formalități. Eşti deci roman?

— Roman prin naştere, grec prin ereditate. Sunt medic în garda pretoriană, şi îngrijesc de familia regală.

— Am auzit fără să vreau conversația pe care ai avut-o cu fiica mea, spuse Abijah. Eşti, de asemenea, un agent al procuratorului Pontius Pilat, sau a legatului Vitellius din Antiohia?

Ca legat al Siriei, cu reşedința în nord, în cetatea Antiohiei, Vitellius era de fapt guvernator al întregului teritoriu. Pontius Pilat, ca guvernator al Iudeii, îi era subordonat acestuia şi tot lui îi prezenta rapoartele finale ale regiunii, ca şi ceilalți conducători din zonă; însuşi Irod Antipa, tetrarh în Galilea şi Peraea îi era supus legatului din reşedința Antiohiei.

— Eu port un comision direct din partea împăratului, explică Quintus. El a auzit nişte zvonuri cu privire la un vindecător numit Iisus din Nazaret şi m-a trimis să-L aduc la Roma.

Abijah îl privi drept în față, încercând parcă să-i pătrundă toate tainele sufletului.

— Juri să spui adevărul, pe onoarea ta de roman?

— De ce să jur? întrebă Quintus, puțin jignit că un olar din Ierusalim, cu cleiul încă pe mâini, ar îndrăzni să se îndoiască de sinceritatea lui.

— Pilat spune că noi mințim când spunem că Iisus a înviat din morți, explică Abijah. El a plătit soldații care au păzit mormântul, să spună că ucenicii lui Iisus au venit noaptea şi I-au furat trupul. Cei care sunt cunoscuți a fi urmaşi ai lui Iisus nu sunt în siguranță, mai ales când procuratorul este în reşedința lui de aici.

— Atunci cum se face că mi-ați spus mie...?

— Fiica mea îi recunoaşte fără prea mult efort pe oameni şi îşi poate da seama cu uşurință de intențiile lor bune sau rele. Acum, privind în ochii tăi, mă pot convinge singur de sinceritatea ta, iar jurământul pe care ți-am cerut să-l faci e de prisos acum.

— În cazul acesta, Abijah, spuse Quintus, te asigur de bunăvoie că niciun rău nu se va abate asupra casei tale din cauza mea, pe onoarea mea de roman şi pe jurământul meu de medic, de asemeni.

— Este deja seara, spuse Abijah. Vom fi onorați dacă vei

accepta să rămâi la noi peste noapte.

— Intenționam să merg la un han, protestă Quintus.

— Sunt toate pline, de câteva zile. Cu comisionul pe care-l porți, fără îndoială, cineva va fi scos afară, iar asta ar însemna să provoci multă agitație şi numeroase necazuri unor bieți pelerini osteniți de drum.

— Am văzut şi eu, de nenumărate ori, asemenea întâmplări dezgustătoare, fu de acord Quintus. Rămân, Abijah, şi mă simt onorat să fiu primit în casa ta.

— Du-te, Veronica, rosti Abijah cu glasul blând, şi aşază un blid în plus pentru cină.

Din două mişcări sprintene, Veronica se ridică, aşează în grabă pensula jos şi se făcu nevăzută după pereții casei din spatele curții.

— Ionatan, strigă Abijah către băiatul ce trebăluia neostenit în jurul cuptorului.

— Da, tată. Ionatan era un tânăr bine făcut, cam de cincisprezece ani; trăsăturile feței lui se asemănau mult cu cele ale evreilor în comparație cu sora sa, care-i pomenise în treacăt de originea ei jumătate evreiască, jumătate greacă.

— Întinde patul oaspetelui nostru în odaia ta, fiule. El va rămâne la noi peste noapte.

La auzul acestor vorbe, chipul băiatului se lumină

neînțeles, în timp ce Abijah îi răspunse cu un zâmbet.

— Ionatan este tânăr şi plin de curiozitate. E în stare să fie sclavul oricui îi povesteşte ceva din Roma sau Alexandria. De aceea, a părut atât de încântat la vestea şederii tale peste noapte. După cum poate ai observat, noi suntem oameni simpli, nu avem nici cu ce ne mândri, dar nici cu ce ne ruşina, continuă să-i vorbească Abijah, în timp ce traversau curtea. Din când în când, bărbatul mai în vârstă, se întorcea către oaspete, privindu-l prietenos. Făceau parte din breasla artizanilor care se ocupă mai mult cu prelucrarea lucrărilor fine şi migăloase, precum sunt vazele. Datorită fiicei mele şi a măiestriei cu care lucrează, vazele noastre se vând foarte bine.

— Într-adevăr, calitatea vazelor voastre este superioară, spuse Quintus. Mărturisesc că nu am văzut nimic mai bun, nici chiar în Egipt.

— Acesta este într-adevăr un compliment. Olarii din Egipt sunt întemeietorii şi maeştrii neîntrecuți ai acestei meserii pe care o stăpânesc încă înainte ca poporul evreu să fie scos din sclavia Egiptului prin mâna de fier a lui Moise.

Trecând prin fața cuptoarelor, se opri înaintea unei roți:

— Priveşte la cele două discuri de lemn fixate pe acel ax vertical, spune Abijah, încercând să explice străinului

mecanismul meseriei sale. Ele sunt puse unul deasupra şi unul jos şi aşezate în aşa fel încât lucrătorul să-l poată învârti doar din mişcarea picioarelor, lăsând olarului libertatea de a modela cu ambele mâini lutul. În timp ce roata se învârte, lutul ia forma acestor delicate ulcioare.

— Ionatan se trezeşte devreme şi ne aduce cu catârul său lutul, în fiecare dimineață. Când se întoarce, îşi schimbă în grabă hainele şi pleacă la şcoală. Îşi doreşte mult să devină scrib când va fi mai mare. Când îşi termină lecțiile, se întoarce la lucru şi arde în cuptoare toate vasele pe care le-am lucrat de-a lungul zilei. După ce suprafața vaselor devine suficient de lucioasă, Veronica le pictează. După toate aceste etape, sunt introduse din nou în cuptor şi abia apoi expuse.

— Fiica ta are un talent deosebit.

— Toți sunt pricepuți în această artă, aici, rosti Abijah cu o oarecare mândrie în glas. Olăritul este una din artele cele mai vechi, datând probabil de când omul a fost creat pe pământ. Apoi schimbă pe neaşteptate subiectul: ce vei face acum, Quintus Volusianus? Am auzit că misiunea ta a fost să-L duci pe Iisus la Roma.

— Nu ştiu, recunoscu Quintus. Probabil mă voi întoarce şi-i voi raporta împăratului că am ajuns cu doi ani prea

târziu.

— De ce nu-i spui că Cel Preaînalt L-a trimis pe Fiul Său să trăiască printre noi, ca prin viața Lui pură şi prin învățăturile Lui să putem avea şi noi viața?

— Romanii au mulți zei, îi aminti Quintus. Chiar şi împărații se cred divini.

— Iisus din Nazaret este Christosul, Salvatorul pe care poporul nostru L-a aşteptat mai mult de o mie de ani, trimis de Tatăl Său, singurul Dumnezeu adevărat. El trăieşte astăzi deşi Pontius Pilat L-a răstignit pe cruce.

5

Veronica se apropie de oaspete şi anunță cina. Lucrători, rubedenii ale olarului care munceau în atelier, Ionatan şi câțiva frați ai săi pătrunseră pe rând în încăperea îngustă în care urma să fie servită mâncarea. Căni mari, umplute ochi cu lapte de capră, o pâine rumenă, coaptă în cuptorul familiei, un blid cu carne de capră gătită cu multe mirodenii încărcau o masă simplă, ovală, aşezată lângă foc. Fata nu luă parte la masă – după obiceiul iudeilor femeile nu mănâncă la masa bărbaților. Quintus rupse dintr-o felie de pâine, ascultând conversația ce se înfiripase între meseni, dar gândul lui era departe de ceea ce se petrecea acolo; îşi frământa mereu mintea cu afirmația lui Abijah, cum că Iisus era de fapt, fiul pământesc al zeului pe care-l venerau evreii.

În timpul mesei, Ionatan se întoarse de câteva ori către oaspete şi cu timiditate în glas îi ceru să-i povestească mai în amănunt despre Roma, despre toate celelalte cetăți ale Imperiului Roman; băiatul părea foarte dornic să-şi astâmpere curiozitatea mărită de visurile sale nevinovate, de copil. Când văzu că medicul e binevoitor şi-i răspunde cu

atâta calm, nu mai contenea cu întrebările. Când terminară de mâncat, Abijah spuse:

— Dacă ai vrea să afli mai multe lucruri despre omul pe care ai venit să-l cauți, Quintus, aş putea să te duc la o rudă de-a mea. Îl cheamă Iosif din Arimatea şi îl cunoaşte bine pe Iisus.

— Aş vrea să vorbesc cu el. Împăratul îmi va cere să-i spun în detaliu tot ce se poate spune despre acest Iisus.

Era o oră târzie, de acea Quintus, bănui că nu va zări țipenie de om afară, dar nu avuse dreptate. Străzile erau încă pline de oameni. Mulți dintre ei străbăteau grăbiți drumul alb fără urme de tufiş pe de lături, care părea să urce pe dealul dinspre apus, îngustându-se, până atingea cerul. Sus, în vârf, acesta era tăiat de o zonă a cetății numită, „Cetatea de Sus”. Quintus auzi în jurul său, vorbindu-se mult în greacă şi aramaică, limba specifică evreilor. Abijah încercă să-i explice însoțitorului său că limba lor pură, ebraica, era folosită doar în cadrul ceremoniilor religioase de către preoți, fiind înlocuită în rândul poporului de limba aramaică din pricină că aceasta era mult mai la îndemâna lor pentru că era folosită de aproape toți locuitorii regiunii, până la marginea de răsărit a Mării Mari.

— Praznicul Paştelui este una din cele mai sfinte sărbători pentru noi, adăugă olarul. Este o cină cu ritual care începe ceea ce noi numim „săptămâna pâinii nedospite”. După ce mâncăm mâncarea a doua zi, nu mai mâncăm pâine dospită timp de o săptămână.

— De ce sunt atât de mulți greci şi alte naționalități aici, când această sărbătoare este o ceremonie religioasă a iudeilor? întrebă Quintus.

— Noi, iudeii, am fost dispersați de multe ori, explică Abijah. Vei găsi iudei în cetățile cele mai îndepărtate ale Imperiului Roman; de fapt, colonia iudeilor din Alexandria este mai mare decât cetatea Ierusalimului. Totuşi, fiecare iudeu, indiferent de unde se întâmplă să fie, îşi întoarce fața spre Ierusalim şi spre templu, în fiecare zi. Apoi, fiecare încearcă să facă o călătorie pe cât de des posibil, la cetatea Dumnezeului nostru ca să aducă o jertfă în templu.

— Asta aduce multă prosperitate cetății.

Abijah aprobă.

— În ultimul timp, totuşi cei mai mulți iudei nu râvnesc decât la câştigul ce le revine de pe urma acestor sărbători. Numai moneda bătută aici este acceptată în templu; toate celelalte monede trebuie schimbate şi de cele mai multe ori schimbătorii de bani păcălesc pelerinii. Din cauză că preoții

din templu aprobă acțiunile lor, nimeni nu a avut curajul să-i numească hoți până a venit Iisus din Nazaret aici. Dar acesta a fost unul din motivele pentru care preoții şi fariseii au conspirat împreună pentru a-L ucide.

— Dar dacă El a fost fiul zeului vostru, după cum spuneai, protestă Quintus, de ce s-a lăsat ucis?

— Eu nu pretind că înțeleg totul, recunoscu Abijah, dar cred că s-a întâmplat aşa ca toți să vadă că Iisus este adevăratul Mesia şi că El a avut puterea să triumfe chiar şi asupra morții prin învierea sa nemaiauzită.

Străbătură tăcuți o vreme străzile înguste ale Cetății de Sus. În urma lor, ici şi colo, pâlpâiau luminile torțelor ce se legănau încet în mâinile pelerinilor. Un cântec trist se înfiripa pe buzele lor, însuflețindu-le parcă paşii. La colțul unei străzi întunecate, Abijah îl conduse pe medic spre o poartă de fier. O potecă albă tăia de-a curmezişul grădina, pierzându-se pe nesimțite în interiorul care învăluia zidurile unei clădiri scunde. Monotonia priveliştii era ruptă doar de o fântână, aflată la marginea casei.

Un bătrân cu spinarea încovoiată le ieşi înainte. Abijah îl salută cu bunătate în glas pe Jonas care îi conduse spre intrare. Uşa rotunjită în partea de sus, dădea într-o odaie mică, cu tavanul alb şi scund, pe care se răsfrângea o palidă

lumină. În mijlocul încăperii, aşezat la o masă de lemn, un bărbat trecut de mult de prima tinereţe lucra la lumina lămpii. Purta o haină lungă, iar Quintus îşi spuse că trebuie să fie vreun comerciant bogat.

— Abijah! strigă el cu căldură, ridicându-se în picioare şi îmbrăţişându-l pe olar. Este un gest frumos să-ţi vizitezi rudenia, mai ales la sărbători.

— Am adus cu mine un medic din Roma, Quintus Volusianus, care doreşte să vorbească cu tine, spuse Abijah.

Bătrânul îşi înclină uşor capul, în semn de respect.

— Fii binevenit în casa mea, Quintus din Roma. Aş fi crezut că eşti mai degrabă un soldat, decât un medic.

— Tatăl meu a făcut parte din garda pretoriană, începu Quintus să explice. Eu am crescut în casa împăratului şi am devenit soldat înainte de a studia medicina la Alexandria, Cnidus şi Pergamum.

Iosif din Arimatea ceru slujbaşului său să le aducă oaspeţilor câteva plăcinte dulci şi proaspăt rumenite, cu care se grăbi să-i servească el însuşi.

— Cum se simte frumoasa ta fiică, Abijah? întrebă el.

— Sănătoasă în trup şi în duh, răspunse olarul.

— L-am adus pe Quintus să stea de vorbă cu tine, fiindcă el este într-o misiune deosebită.

— Împăratul m-a trimis să-L duc la Roma pe Iisus din Nazaret, îi spuse el, fără prea multe detalii. Tiberius e pe moarte, de aceea are nevoie urgentă de puterea vindecătoare pe care se spune că o posedă acest Nazarinean.

— Nu „o posedă", Quintus, îl corectă Iosif cu blândețe. Iisus vindecă şi astăzi.

— Am auzit despre mahramă şi despre modul miraculos în care a fost vindecată Veronica.

— Eu mă refer la puterile pe care le-au primit apostolii lui Iisus, în mod deosebit cel care este conducătorul lor acum.

— Cine este acest om? întrebă Quintus repede. Dacă vindecătorul a murit, poate că acest conducător al urmaşilor Săi poate sluji în scopul pentru care am fost trimis la Ierusalim – poate vreuna din aceste puteri magice a coborât peste acest ucenic.

— Numele lui este Simon Petru.

— Poți să-mi spui unde îl pot găsi?

— Nu. Unul din motive este că nu ştiu, altul este că eşti roman.

— Vrea cineva să-i facă rău acestui Petru?

— Amândoi, Irod şi Pontius Pilat, ar vrea să-l vadă prins şi executat, pentru că el spune tuturor că Iisus a înviat din morți.

— Mie unul îmi pare foarte greu să cred aşa ceva, domnule.

— Eu L-am văzut pe Iisus răstignit, răspunse Iosif. Şi cu mâinile mele l-am luat trupul de pe cruce şi L-am îngropat în mormântul meu, săpat într-o stâncă, în colțul grădinii mele. Slujitorii mei au rostogolit o piatră mare la gura mormântului şi chiar din odaia aceasta puteam să văd torțele gărzilor care păzeau mormântul.

— Cum poți să spui atunci că nu este mort?

Vocea comerciantului se schimbă, căpătând un ton grav şi vibrând de o reverență adâncă.

— În dimineața celei de-a treia zi, Maria din Magdala se duse la mormânt şi găsi piatra dată la o parte, dar nu de mâini omeneşti. S-a uitat în mormânt îngrozită, dar acesta era gol. Doar fâşiile albe cu care fusese înfăşurat Iisus mai erau acolo.

— Dar trupul i l-ar fi putut lua oricine, protestă medicul roman. Şi Marele Preot a făcut aceeaşi afirmație, răspunse Iosif. Dar nu a putut să găsească pe cineva care să mărturisească că a văzut lucrul acesta întâmplându-se. Piatra nu putea fi dată la o parte de mai puțin de şase sau şapte oameni, şi atâția ar fi fost cu siguranță văzuți sau auziți de către gărzi.

— În afară numai dacă aceştia dormeau.

— Zgomotul pietrei i-ar fi trezit.

— Puteau să fie mituiți.

— O mulțime de oameni L-au văzut pe Iisus după ce a înviat. Şi comerciantul se ridică şi deschise uşa.

— Jonas, strigă el. Vino aici, te rog. Vrem să vorbim cu tine.

Bătrânul gârbov care îl conduse la stăpânul său, intră în casă cu o sfială neînțeleasă în mers, în priviri. Ochii lui păreau înceţoşați şi trişti.

— Ia loc aici cu noi, Jonas. Iosif îi umplu o cupă cu apă şi apoi îi spuse: Te rog să-i spui oaspetelui meu cum ai strâns spinii pentru coroană.

6

— Toate s-au întâmplat cu ani în urmă, începu el cu glas ascuțit; era Sărbătoarea Azimilor, aceeaşi sărbătoare ca şi cea de acum. Eu colindam dealurile şi strângeam tufişurile de spini pentru cuptoarele olarilor. Pe atunci eram încă vrednic să fac această muncă; acum când oasele mele bătrâne au înțepenit şi nu mai pot fi de mare ajutor am fost luat ca slujitor de nobilul Iosif care nu a avut inimă să mă lase să mor de foame din pricina neputințelor mele. În ziua aceea, o mare mulțime de oameni se îndrepta spre cetate, făcând primirea Domnului în Ierusalim.

— Noi, cei care îl iubim pe Iisus, Îl numim aşa, „Domnul", explică Iosif.

— Eu eram mânios pe galilean în după-amiaza aceea, continuă Jonas şi mă gândeam că din vina Lui nu vândusem spinii şi pierdusem munca de o zi. Cu câteva zile mai târziu, căpitanul aprozilor templului veni la coliba mea dinafara zidului şi-mi oferi un shekel să-i aduc un tufiş de spini verde de pe deal. Cererea lui m-a descumpănit şi oarecum iritat i-am spus că un singur tufiş de spini nu ar folosi la nimic. Dar el m-a contrazis şi mi-a spus că era

îndeajuns pentru coroana unui rege. Mi s-a părut o glumă, dar i-am adus tufişul şi mi-a dat doi shekeli. Iisus a fost prins chiar în noaptea aceea şi L-am văzut în curtea Marelui Preot purtând o coroană făcută din spinii pe care i-am strâns eu. Fața Lui purta urmele loviturilor şi fruntea îi era însângerată.

Glasul îi fu înăbuşit de un tremur. O lacrimă i se rostogoli pe pielea zbârcită şi tăcu pentru o vreme. După ce îşi suflă zgomotos nasul, reluă firul întâmplărilor:

— Am încercat să mă apropii de El să-i spun că nu am ştiut pentru cine am strâns spinii, dar nu am putut din cauza mulțimii. După ce guvernatorul L-a condamnat şi era dus spre locul răstignirii, am încercat iarăşi să mă apropii de El şi să-L rog să mă ierte, dar mulțimea mă împingea şi nu am reuşit.

— Deci L-ai văzut răstignit? întrebă Quintus.

— Da, sigur că da. Mă simțeam atât de vinovat şi ruşinat, apoi m-am ascuns în coliba mea două zile. În a treia zi nu mai era mâncare nici pentru mine, nici pentru catâr, aşa că, dis de dimineață, am ieşit pe deal ca să strâng tufişuri uscate pentru a le vinde olarilor pentru cuptoarele lor. Nu puteam să uit cum arăta Iisus cu şiroaiele de sânge pe față, dar nu am putut să-mi las catârul să moară de foame din

cauza întristării mele şi a vinei. La poartă, i-am auzit pe soldați vorbind cum că ucenicii lui Iisus i-ar fi luat trupul. Am rămas înmărmurit o clipă, dar mi-am văzut de drum când un străin apăru din senin lângă mine.

— Cum vrei să spui că „a apărut”? întrebă Quintus, cercetându-l neîncrezător pe bătrân.

— Chiar aşa s-a întâmplat, domnule. Mergeam pe drum cu capul plecat; catârul mi-o luase înainte; se vede că ştia deja cărarea pe care o străbăteam zilnic până sus pe deal. Pe neaşteptate, un străin mi se alătură, deşi nu puteam înțelege cum apăruse acolo. Eram convins că nu văzusem țipenie de om până atunci, mai ales că era atât de dimineață şi că toată lumea se odihnea după tumultuoasele zile ale sărbătorilor.

— Şi L-ai recunoscut?

— Nu tocmai din prima clipă. Purta o cămaşă lungă, cu mâneci largi. Mi-am dat seama că mă înțelege, şi i-am spus cât de rău îmi pare că am strâns spinii cu care a fost torturat omul acela bun, care a fost răstignit. Străinul părea convins că Iisus m-a iertat, dar răspunsul lui nu m-a mulțumit cu nimic şi nici nu mi-a alinat măcar o clipă durerea. I-am spus că numai un semn din partea galileanului însuşi mi-ar uşura vina. „Vei vedea semnul,

Jonas", îmi spunea un glas parcă izvorât din inima lui. Şi în acelaşi moment, el îşi ridică uşor palmele, lăsând să se vadă semnul cuielor.

— Ce ai văzut? întrebă Quintus, mişcat de afirmația bătrânului.

— Rănile unde cuiele au fost bătute prin mâinile Sale când L-au răstignit. Dar când am vrut să le privesc din nou, El dispăruse.

— Şi ce ai făcut?

— Am stat un timp nemişcat, tremurând de frică. Nu mi s-a întâmplat niciodată în viață să stau față în față cu un mort înviat. Şi totuşi, atunci am crezut cu tărie în ceea ce ochii mei văzuseră şi nu m-am îndoit deloc. Am urcat dealul, ajungându-mi catârul din urmă. Treceam prin dreptul unei stânci de la marginea drumului şi când mi-am ridicat ochii am văzut întocmai semnul pe care El mi-l promise. Era mult prea devreme ca spinii să fie înfloriți, dar din locul din care am ales eu cu grijă spinii ce i-au încoronat fruntea, tufişurile verzi erau pline de boboci ce semănau cu stropii de sânge, pe care i-am văzut curgând pe fruntea Stăpânului, în curtea Marelui Preot. În adâncul inimii am simțit că Iisus înviase din morți cu adevărat şi că tot El fusese străinul ce-mi vorbise pe drum.

Quintus nu comentă nimic din ceea ce gândea pentru că nu ar fi dorit să-l întristeze pe sărmanul bătrân cu părerile sale contradictorii. Toate dovezile pe care le auzise până acum, nu ar fi avut nicio greutate într-un tribunal. Iosif din Arimatea l-a pus pe nazarinean în mormânt şi a treia zi a găsit mormântul gol. Jonas, un bătrân copilăros cu ochi bolnăvicioşi, a vorbit cu un străin cu cicatrice pe mâini, pe drumul dinafara cetății şi şi-a dat imediat seama că acela era omul care fusese crucificat. Cât despre spinii înfloriți, Quintus însuşi văzuse în cel puțin zece locuri tufişuri pline cu boboci ce înfloriseră înainte de vreme.

Când bătrânul ieşi cu capul plecat, în acelaşi fel în care intrase, Iosii se întoarse către tânărul medic şi-l întrebă gânditor:

— Nu crezi povestea lui Jonas?

— Ca medic, îmi permit să cred numai ce înțeleg, răspunse Quintus. Dar dacă Iisus din Nazaret trăieşte cu adevărat, aşa cum spui, trebuie să-l găsesc şi să-L aduc în cea mai mare grabă la Roma.

7

Celebrarea Sărbătorii Paştelui urma să înceapă în ziua următoare, chiar la apusul soarelui. Veronica şi Ionatan plănuiră să-şi invite oaspetele să-i însoţească a doua zi, dis-de-dimineaţă la templu. Aşa cum bănuiră, Quintus acceptă încântat propunerea, mai mult din curiozitatea pe care i-o stârniseră iudeii şi credinţa în zeul lor suprem. Soarele răsărise de după dealuri, scăldând dunga văzduhului. Cei trei mâncară în grabă câteva smochine şi băură şi câte o cană cu lapte cald de capră, pornind apoi spre templu.

— Animalele pentru jertfă trebuie să fie curate, îi explica Veronica medicului în timp ce urcau scările care traversau o margine a curţii atelierului lor. Dacă am fi adus un miel de casă, continuă ea, preoţii nu l-ar fi primit cu siguranţă. Toate animalele trebuie cumpărate de la vânzătorii din templu.

— La un preţ considerabil, fără îndoială.

— Nu este niciun secret că preoţii lucrează mână în mână cu vânzătorii. De aceia îl urau ei atât de mult pe Iisus, pentru că îi mustra întotdeauna pentru făţărnicia şi viaţa lor desfrânată.

Când ajunseră în capul scării, o mulțime zgomotoasă de oameni îi îmbrânciră să se dea la o parte din drum. Bărbați, femei strângându-şi odraslele la piept, se îmbulzeau să intre în curtea exterioară a templului. Peste toată acea larmă se auzeau strigătele ascuțite ale vânzătorilor dornici să-şi vândă marfa.

— Noi am fost binecuvântați de Cel Preaînalt anul acesta, spuse Veronica. Vazele mele s-au vândut foarte bine şi Ionatan a avut rezultatele cele mai bune la şcoala de scribi, aşa că jertfim şi noi un miel, pe lângă jertfele pe care le aduce tata. Eu trebuie să mă duc în curtea femeilor – poți s-o vezi acolo, prin poarta care se numeşte „Frumoasă", aceea care străluceşte ca aurul.

Fata îşi luă rămas bun şi se depărtă. Quintus îi urmări silueta suplă şi grațioasă făcându-şi loc printre oameni, până când aceasta se pierdu în mulțime. Rămase multă vreme nemişcat, cu ochii privind fără țintă; îi venea greu să creadă că făptura aceea sprintenă şi vioaie fusese cândva oloagă, deşi nu punea la îndoială adevărul istorisirii ei. O smuncitură uşoară, de mâneca largă a hainei, îl trezi din visare. Era Ionatan, nerăbdător să-şi uimească însoțitorul.

— Ți-am promis că-ți voi arăta templul, îi reaminti băiatul. Aceasta este curtea dinafară. Spațiul dintre ziduri şi

platforma la care ajung scările de acolo din centru, este deschis pentru oricine, fie iudeu sau dintre neamuri.

— Chiar şi pentru romani?

— Da.

În jurul curții se înălța un şir de coloane săpate în marmură albă şi frumos şlefuite. Fiecare stâlp de marmură sprijinea colțurile şi marginile unui acoperiş de cedru care încânta prin măiestria cu care fusese lucrat. Analizând partea vizibilă a acoperişului, Quintus putu să observe sus, pe terasa ce încadra construcția semeață, soldați romani patrulând de colo-colo fără încetare. Pontius Pilat, gândi medicul, nu ar risca să-i fie tulburată liniştea în timpul acestor sărbători religioase. Totuşi temerile şi precauțiile guvernatorului păreau îndreptățite, într-o asemenea aglomerație.

Observând privirea lui Quintus, ațintită asupra gărzii, Ionatan spuse:

— Soldații se urcă pe acoperiş folosind scările din fața fortăreței Antonia. La aceste sărbători, guvernatorul este întotdeauna în reşedință acolo, iar în ultimii doi ani au dublat garda.

Se mai plimbară prin jurul curții exterioare a templului şi se opriră abia în fața pridvorului din partea de miazănoapte

a locaşului de închinare.

— Acesta se numeşte Pridvorul Împărătesc, spuse Ionatan.

Arhitectura bogat ornamentată, cu linii înalte şi drepte îi dădu impresia lui Quintus că se aseamănă mult cu cea a unei bazilici romane. În cetățile greceşti, structuri similare acesteia erau folosite ca piețe şi tribunale. De fapt, şi aici construcția avea cam aceiaşi întrebuințare; pretutindeni se auzea huruitul porumbeilor şi behăitul mieilor pentru jertfă.

— Porumbeii sunt pentru cei săraci, îi explică Ionatan cu mulțumire în glas, gândindu-se că el şi sora lui vor jertfi în acea zi un miel ca toți oamenii înstăriți ai cetății.

— De unde îți vei cumpăra mielul?

— De la una din aceste dughene. Plăteşti, ei îți dau o foiță de pergament cu prețul scris pe ea, apoi mergi cu pergamentul în locul unde animalele sunt jertfite.

În timp ce Quintus se gândea cât de eficient este modul în care preoții adunau banii, Ionatan se târguia cu un evreu bărbos, cu privire la prețul animalului, în fața unei dughene. Când se întoarse, punga lui era mult mai uşoară. Îşi continuară drumul, traversând curtea neamurilor până ajunseră în fața unei mulțimi înşirate în dreptul cuferelor cu picioare scurte, aşezate pe suporturi scunde, din lemn.

— Schimbătorii de bani sunt gata să primească orice monedă şi să-ți dea în schimb shekelul acceptat în templu, spuse Ionatan. Numai aceşti shekeli pot fi folosiți ca daruri sau pentru a cumpăra animale pentru jertfă.

— Cine determină cursul de schimb?

— Ei înşişi. Iisus i-a acuzat, spunându-le că au schimbat Casa lui Dumnezeu într-o peşteră de tâlhari.

Urmară mulțimea până ce trecură de poarta pridvorului dinspre răsărit.

— Acesta se numeşte Pridvorul lui Solomon, îl lămuri Ionatan. Învățătorii se aşază aici şi răspund la întrebări cu privire la Lege.

— Bineînțeles, nu cu privire la legea romană.

Ionatan îl lămuri zâmbind:

— Cu privire la Legea noastră religioasă. Dacă o încălcăm, păcătuim împotriva Celui Preaînalt.

În fața fiecărei coloane erau fixate platforme. Pe întinderea lor sticloasă stăteau aşezați pe taburete scunde, învățătorii spirituali ai evreilor. Aceştia, după cum ținu să-l informeze Ionatan, se numeau rabini. În jurul lor se adunaseră oameni curioşi să asculte răspunsurile pe care rabinii le dădeau întrebărilor lor.

— Acolo, îi arătă Ionatan spre un grup, este învățătorul

meu, Rabbi Emanuel. Îi vezi pe tinerii dinaintea lui? Ei sunt studenții care îi pun întrebările, astfel ca mulțimea să-i asculte cuvintele înțelepte.

— Crezi că este corect?

Ionatan dădu din umeri.

— Nu te poți aştepta ca oamenii de rând să pună întrebări foarte inteligente despre Lege. Cei mai mulți dintre ei calcă Legea de zece ori pe zi. Voi veni şi eu după masa de prânz să pun şi eu întrebări împreună cu ceilalți.

— Ce explică el acum? întrebă Quintus. Rabinul vorbea în aramaică pentru cei mai mulți nu ştiau foarte bine limba folosită la ritualurile religioase dinăuntrul Templului.

Ionatan, cu glasul înăbuşit, îi răspunse:

— El le vorbeşte despre venirea lui Mesia. Doar câțiva dintre noi credem că Iisus din Nazaret a fost „Cel mult aşteptat". Ceilalți încă îl aşteaptă să vină să ne elibereze de sub jugul străinilor, aşezându-şi împărăția şi ridicându-i pe iudei mai presus decât toate neamurile pământului.

— Este acesta cu adevărat scopul lui Mesia? întrebă Quintus mirat.

— Mulți iudei cred că El va instaura o împărăție pământească, răspunse băiatul. Dar tatăl meu spune că Iisus ne-a învățat că Împărăția lui Dumnezeu este în inima

omului. Apoi dădu din umeri. Este greu să ştii care este adevărul. În şcoala scribilor mă învață un lucru, acasă altul.

— Dar tu, pe care dintre cele două posibilități tinzi să o crezi?

Ionatan ridică nevinovat din umeri. Păru încurcat de întrebare.

— Iisus a vindecat-o pe sora mea. Eram de față şi am văzut cu ochii mei. Dar dacă El a fost cu adevărat Mesia, de ce i-a lăsat pe romani să-L răstignească?

— Nu ştiu, recunoscu Quintus. Până şi tatăl tău mi-a spus că nu găseşte răspuns la această întrebare.

— Ucenicii Lui au spus că El i-a lăsat să-L răstignească pentru a salva lumea din păcat şi apoi, prin învierea Lui, să biruiască moartea. Mai apoi, ei spun că El se va întoarce ca împărat.

— Împăratul cui, Ionatan?

— Împăratul lumii, răspunse băiatul pe un ton secretos. El se va aşeza mai presus decât toți împărații pământului, chiar mai sus decât împăratul Romei.

Quintus îşi puse mâna pe umărul băiatului.

— Ai grijă cum rosteşti asemenea lucruri în mijlocul mulțimii, îl avertiză el. Informatorii sunt pretutindeni, şi asemenea declarații pot fi luate drept un act de trădare.

Dinăuntrul templului, ajunseră până la ei bătăile sparte şi greoaie ale unui gong răsunător.

— Se anunță că jertfa de dimineață este gata să înceapă, spuse Ionatan entuziasmat. Trebuie să-mi duc mielul la preoți.

Quintus îl urmă îndeaproape pe băiatul care se străduia să-şi croiască drum prin mulțimea adunată în curtea neamurilor. Când ajunse în fața treptelor ce urcau spre platforma superioară a pridvorului, Ionatan se opri brusc şi întorcându-se spre Quintus îi spuse, avertizându-l cu degetul:

— Nu poți să vii mai departe. Citeşte ce scrie pe zid.

Pe zidul care despărțea terasa de curtea dinăuntru erau gravate următoarele cuvinte în limba greacă:

„*Nici unui străin nu-i este îngăduit să intre în locul sfânt. Cei prinşi vor fi pedepsiți cu moartea*”.

Ionatan urcă treptele, cu foița de pergament în mână. Medicul coborî legănându-se greoi şi se îndreptă spre locul unde învățătorii răspundeau la curiozitățile studenților. Printre aceşti rabini, unii erau mai populari, alții mai puțin, iar Quintus putu să-şi dea seama de asta după numărul de

ascultători care îi înconjurau.

Rezemat de marginea unei platforme, se aşeză să-l aştepte pe băiat şi pe Veronica să se întoarcă din curtea femeilor. Quintus privea spre mulțime şi urmărea feluritele tipuri de oameni ce se perindau prin fața lui, de la cerşetorii şi ologii cu priviri străvezii şi flămânde, până la comercianții îmbrăcați în haine scumpe ce-şi legănau grumazul gros doar din plăcerea de a asculta zăngănitul lănțişoarelor ce le umpleau pieptul şi mâinile. Bărbați cu mişcări energice, cu chipuri gânditoare şi aere de oameni însemnați, discutau aprins între ei încercând să atragă atenția celorlalți asupra lor. Bătrâni şi tineri, bogați şi săraci, îl făcură să se întrebe cum oameni atât de diferiți în îmbrăcăminte şi purtare erau adunați laolaltă în acest loc sfânt doar de moştenirea comună pe care le-o încredințase zeul lor.

Gândurile lui Quintus fură întrerupte de o agitație neaşteptată ce se stârni în mulțimea din partea de miazăzi a curții templului, de țipete şi strigăte ce-l tulburară pe medic. Acoperind larma generală a mulțimii, se puteau distinge câteva glasuri repetând obsesiv:

— Hoțul! Ucigaşul! Opriți hoțul!

8

Ca şi apele unui lac, agitate de o forță nevăzută ce a erupt din adâncul lui, tulburarea puse stăpânire peste mulțime. Mulți dintre ei îşi făceau loc şi alergau prin aglomerație spre scările ce duceau la terasa de deasupra, de unde se auzeau strigătele. Alții încercau să se depărteze de zona înfierbântată a gloatei înainte ca agitația să se răspândească pretutindeni.

O cuşcă mare de porumbei fusese abandonată lângă stâlpul din apropierea lui Quintus. De acolo putu să vadă peste mulțimea dezlănțuită. Între timp, strigătele se apropiară tot mai mult răspândindu-se din gură în gură, până când acel murmur asurzitor, întrerupt doar de amenințările gărzilor romane, se răspândise pretutindeni.

La capătul pridvorului dinspre miazăzi, un bărbat înalt, cu pielea închisă la culoare şi cu un turban alb pe cap, se lupta din răsputeri să scape din îmbulzeala mulțimii. Părea foarte puternic şi lovind în dreapta şi în stânga, înainta rapid spre locul unde era Quintus, la numai vreo trei paşi de piciorul scării ce ducea afară din templu, spre cetate. Unii din mulțime căutau să-l evite, alții să-l atace. Când îl văzu

pe bărbat amenințând în jur cu un pumnal plin de sânge şi cu un cuțit în cealaltă mână, începu să înțeleagă toată povestea. Era acum doar la câțiva paşi distanță de Quintus, când nişte bărbați îl atacară pe la spate, reuşind să-l doboare. Imediat fu iarăşi în picioare, lovind în jurul lui cu pumnalul. Fața îi era desfigurată şi striga tot felul de blesteme asupra mulțimii. Furia lui îi făcu să se tragă un pas înapoi, iar acum, văzându-se iarăşi liber, încercă din nou să scape, năpustindu-se spre scara lângă care stătea Quintus. Ar fi scăpat, dacă nu s-ar fi năpustit asupra lui un cerşetor ce-l prinse scrâşnind, de picior. Hoțul se împiedică şi în căderea lui, îşi lovi creştetul de stâlp, iar când se prăbuşi, zgomotos pe pardoseala lucioasă, capul îi fu zdruncinat zgomotos, încă o dată. Inconştient, hoțul zăcea la picioarele lui Quintus, strângând încă în mâini pumnalul şi cuțitul.

Se lăsă o tăcere adâncă, dar nu trecu nicio clipă şi liniştea fu urmată de un strigăt alarmat:

— Este mort! Şi-a lovit capul când a căzut!

Instinctiv, toți oamenii adunați făcură câțiva paşi înapoi ca la vederea unui şarpe veninos. Din câteva mişcări, se formă în jurul celui căzut un cerc perfect.

— Nu-l atinge! strigă cineva. Legea vă interzice să atingeți

un mort!

Fără a se gândi în ce fel va fi interpretată acțiunea lui, amintindu-şi doar că el era medic şi că omul căzut era rănit, Quintus coborî de pe cuşca cu porumbei şi îngenunche lângă tâlhar. Doar dintr-o privire îşi dădu seama că omul nu era mort, ci doar inconştient din pricina loviturilor suferite la cap.

Cu multă migală şi atenție îi luă capul în mâini şi uşor, cu vârful degetelor îi urmări întinderea osoasă a craniului. Nu observă nicio fractură. În momentul următor ucigaşul deschise ochii mari. Rămase o clipă nedumerit, privind amețit spre chipul aplecat asupra sa. Apoi, ridicându-se în capul oaselor privi năucit spre mulțimea din jur

— Trăieşte! strigă cineva din mulțime. Ucigaşul a înviat din morți!

Aproape brusc, au început şi alții să repete strigarea, iar gloata, uitându-l pe ucigaş, se năpusti în jurul lui Quintus. Între timp, hoțul, profitând de confuzia şi tumultul din jurul lui, se ridică şi o luă la goană pe scări.

Mulțimea, oricum părea să-l fi uitat pe ucigaş. Se îmbulzeau în jurul lui Quintus, unii încercând să-i atingă hainele, alții încercând să-l lovească. Privind cu atenție la fețele încruntate din jurul său, încercă să facă nişte paşi

înapoi până lângă zid. Vru să se apere de lovituri şi-şi duse instinctiv mâna la cingătoare, dar îşi aminti că-şi lăsase pumnalul acasă, considerându-l un obiect nepotrivit pentru o vizită la templu.

Să se împotrivească ar fi însemnat să se lupte cu ei şi până la urmă să moară în mâinile gloatei dezlănțuite, de aceea, îşi spuse că trebuie să-şi păstreze calmul cât mai mult posibil. În acelaşi timp, mulțimea condusă de torentul nebuniei şi al turmei începu să strige:

— S-a întors nazarineanul!

— Şi acesta este un ucigaş!

În clipele acelea de maximă încordare, Quintus ar fi dorit din toată inima să audă săbiile soldaților romani lovindu-se în teacă, să le audă tropotul zgomotos al paşilor apropiindu-se, dar se părea că aceştia aveau treburi mult mai însemnate de adus la îndeplinire decât să înăbuşe pornirile sălbatice ale unor neciopliți. Deodată, când era evident că sentimentele mulțimii îndurau tot mai greu împotrivirea lui, ajutorul îi apăru de unde nu se aştepta. Dinspre curtea dinăuntru, păşind printre stâlpi şi împingând mulțimea la o parte cu săbiile scoase, se apropia o gardă de aprozi ai templului, deosebindu-se de romani prin uniformele colorate şi pielea lor întunecată. Îl înconjurară într-o manevră bine

pusă la punct, şi de aceea poate des practicată, escortându-l spre scara ce ducea înăuntrul templului.

Căpitanul gărzii părea un om dur – era de statură înaltă, cu pomeți proeminenți, iar cicatricea adâncă din frunte îi umbrea şi mai mult trăsăturile. În timp ce mărşăluiau grăbiți, bărbatul mai aruncă o privire asupra mulțimii, urmărind satisfăcut cum aprozii potoleau gloata. Ajunseră într-una din încăperile templului fără să mai fi avut parte de vreun alt incident.

Quintus fu introdus într-o sală mobilată somptuos; în mijlocul încăperii, o masă mare de lemn, două scaune aşezate unul în fața celuilalt. Pe masă, lăsate în dezordine, erau împrăştiate câteva suluri de pergament, iar peretele din spatele odăii, de care atârna o lampă cu ulei, era luminat puternic. Cu o privire, căpitanul aprozilor conveni ca toți ceilalți să părăsească sala. Rămas singur, cu Quintus, îl analiză flegmatic. Pe neaşteptate, o uşă din peretele din spate se deschise şi un bărbat înalt, cu trăsături regulate, ca de vultur, îşi făcu intrarea. Avea o haină lungă cusută cu fir de aur şi purta pe cap filacterii, ornamente ciudate, despre care Ionatan îl lămuri că ar conține scrieri sacre ale poporului evreu.

— Îngenunchează înaintea Marelui Preot Caiaphas, îi

porunci căpitanul lui Quintus.

Cum acesta nu dădu niciun semn că ar vrea să se supună, căpitanul îl lovi cu putere în tâmplă. Quintus simți o amețeală caldă străbătându-i capul, dar îşi recăpătă echilibrul. După ce-şi mai reveni, se întoarse spre Marele Preot şi-i spuse:

— Eu sunt roman, nu iudeu. Romanii nu se închină la niciun fel de preot iudeu.

— Mincinosule! strigă căpitanul. Eşti unul dintre sicari! L-ai omorât pe un schimbător de bani şi i-ai luat aurul. Şi încercă să-l lovească din nou, dar nu mai reuşi de această dată. Quintus, înainte să se fi dedicat întru totul medicinii, fusese legionar crescut în mijlocul gărzii pretoriene în care pregătirea pentru luptă şi apărare fizică devenise un ritual aproape sacru. Căpitanul îşi ridică pumnalul şi se avântă din nou asupra lui, însă de această dată Quintus îi ghicise mişcarea şi fulgerător îi suci mâna. Pumnalul căzu într-un zgomot metalic. În acelaşi moment medicul îl prinse puternic pe aprod şi-l proiectă cu uşurință pe pardoseală. În timp ce ofițerul zăcea aproape inconştient la picioarele romanului, acesta îi scoase sabia din teacă şi o aşeză fără zgomot pe masă, înaintea Marelui Preot care continua să păstreze tăcere.

— Spune-i lacheului tău să-i arate unui roman respectul cuvenit, rosti el.

Caiaphas îşi măsură căpitanul cu privirea, în vreme ce acesta se ridica greoi de jos.

De ce l-ai omorât pe schimbătorul de bani? întrebă preotul în limba greacă.

— Dacă vrei să afli adevărul, întreabă mulțimea, răspunse cu repeziciune Quintus. Ucigaşul despre care vorbiți căzuse la picioarele mele din pricina unor lovituri, de aceea toți au crezut că e mort. În timp ce eu îl examinam, să văd gravitatea rănilor, el s-a ridicat şi a luat-o la goană pe scări.

— Deci nu l-ai înviat din morți?

— Bineînțeles că nu. El nu era cu nimic mai mort decât tine sau decât mine... Şi zâmbind, continuă: ...şi nu era nici pe jumătate mai mort decât căpitanul tău.

Căpitanul, care acum stătea în picioare, în dreptul mesei, se repezi mânios să ia sabia, dar Caiaphas îl opri.

— Linişteşte-te, Malchus, spuse el. Se pare că ai fost puțin mai stupid decât de obicei.

Malchus, vizibil jignit, îi răspunse:

— Am auzit mulțimea strigând numele nazarineanului. Fără îndoială, acest om a încercat să-i stârnească la răscoală şi să ne facă necazuri.

Marele Preot se întoarse spre Quintus:

— Cine eşti tu?

— Quintus Volusianus, medicul personal al lui Tiberius, împăratul Romei.

În clipa aceea, aroganța pieri de pe chipul lui Caiaphas.

— Şi de ce eşti în Ierusalim? întrebă el cu răsuflarea întretăiată.

— Port un comision imperial, cu porunca de a-l aduce la Roma pe vindecătorul numit Iisus din Nazaret, pentru a-l însănătoşi cât mai curând pe împăratul nostru.

Pentru o clipă, Marele Preot păru înmărmurit de ceea ce auzea; umerii îi căzură, fără să vrea, de parcă îi durea greutatea vreunei poveri. În ciuda tuturor sentimentelor ce-i răscoleau adâncurile inimii, încercă să fie stăpân pe situație:

— Misiunea ta s-a încheiat atunci, răspunse el pe un ton autoritar. Omul pe care îl cauți a fost condamnat la moarte cu doi ani în urmă de către Pontius Pilat, şi răstignit.

Quintus, după o clipă de tăcere, îi răspunse:

— Deja am aflat asta, dar mi s-a spus, de asemeni, că Iisus din Nazaret a înviat din morți.

— O minciună! strigă Marele Preot. Ucenicii Săi I-au furat trupul din mormânt.

— Mulți spun că L-au văzut pe galilean după ce a fost aşezat în mormânt.

— Toate sunt minciuni! Eu îți spun că este mort! Du-te înapoi la Roma şi spune-i aceasta împăratului!

— Totuşi, oamenii vorbesc de El ca de un mare vindecător.

— Omul ăsta a fost un şarlatan, un impostor, răsună glasul lui Caiaphas. A meritat să fie răstignit!

— Eu nu pot să ştiu aceasta, răspunse Quintus pe un ton liniştit. Dar am auzit vorbindu-se astfel.

Căpitanul vorbi şi el:

— Cine ți-a spus despre galilean?

Quintus dădu din umeri.

— Pretutindeni pe unde am umblat, oamenii vorbesc despre El. Ai observat cât de repede mulțimea a încercat să mă atingă când a crezut că l-am înviat pe ucigaş.

— Nazarineanul pretindea că este „Cel Aşteptat", „Împăratul Iudeilor", răspunse Caiaphas cu amărăciune. Pontius Pilat L-a judecat după legea romană şi a fost răstignit ca un răufăcător. Este mort şi nimeni nu-L poate învia, nici chiar ucenicii Lui.

— Dacă eşti atât de sigur de asta, întrebă Quintus încet, de ce însuşi numele Lui produce atâta frică în inima ta?

Expresia mândră a înfățișării lui Caiaphas fu umbrită de mânie. Făcu un pas spre Quintus, intenționând să-l lovească, dar se opri văzând mâna romanului gata să-i preîntâmpine lovitura. Probabil că în acelaşi moment îşi aminti de căpitanul său şi de felul în care fu pus la punct.

— Voi, romanii, L-ați răstignit pe Iisus din Nazaret, rosti Caiaphas hotărâtor. Responsabilitatea nu este a mea.

— Mi s-a spus că tu l-ai mituit pe un om cu numele Iuda să-L vândă ca să-L duci noaptea la judecată. Nu acesta este felul în care romanii administrează justiția.

— Procuratorul a aprobat ceea ce s-a făcut, strigă Caiaphas. Adresează-te lui!

— Intenționez să fac aceasta, răspunse Quintus grav. Dacă Pontius Pilat a condamnat la moarte pe un om care ar fi putut să-l vindece pe împărat de boala lui gravă, el va trebui să răspundă înaintea lui Tiberius însuşi.

Caiaphas se rezemă de spătarul înalt al scaunului şi-l cercetă pe Quintus cu privirea.

— Ce vei face acum? întrebă el încercând să-şi recapete calmul.

— Dacă Iisus din Nazaret a înviat din morți şi încă trăieşte, trebuie să-L găsesc şi să-L duc la Roma. Dacă El deține puterea asupra morții, împăratului trebuie să i se

ofere acest prilej.

— Te vei face doar de râsul lumii dacă vei alerga încoace şi încolo prin Iudea, căutând un om mort, strigă iar Caiaphas înfuriat. Ține-l aici până mă duc să-i vorbesc procuratorului despre el.

Trecu mai bine de jumătate de ceas până ce Marele Preot reveni.

— Unde este comisionul despre care vorbeai? întrebă el.

— L-am lăsat împreună cu lucrurile mele, răspunse vag şi oarecum încurcat Quintus. Abia acum îşi dădea seama de greşeala pe care o făcuse, lăsând în casa olarului comisionul imperial. Însă nu bănuise nici măcar o clipă că o simplă vizită la templu ar putea să-i provoace asemenea încurcătură.

— Unde eşti găzduit?

Ceva din vocea lui Caiaphas îl atenționă că întrebarea aceea nu era atât de nevinovată pe cât dorea să pară.

— În casa unor oameni pe care i-am întâlnit din întâmplare când am sosit. Nu sunt familiarizat cu străzile voastre, dar dacă mă eliberezi, voi aduce imediat comisionul şi-l voi prezenta lui Pontius Pilat.

Caiaphas dădu din umeri nepăsător.

— Nu are importanță, zise el. Procuratorul vrea să te duc

înaintea lui imediat. Apoi se întoarse spre Malchus:

— Du prizonierul la palatul Antonia!

Cuvântul „prizonier” nu-i plăcu lui Quintus, dar nu încercă să argumenteze. Fu escortat pe una din scările ce legau palatul Antonia de templu, printr-o poartă masivă, la intrarea căreia străjuia un legionar. De aici, apăru un slujitor care îl îndrumă de-a lungul unui coridor îngust şi întunecat până într-o încăpere spațioasă. Prin ferestrele înalte şi albe puteai să vezi întreaga cetate. Paralel cu unul din pereți, era aşezată o bancă lungă din lemn. În partea opusă se afla o masă sculptată în lemn masiv. După nenumăratele scaune şi pupitre, încăperea părea a fi o sală de audiențe.

Un bărbat bine făcut şedea la masă, îmbrăcat în toată gloria funcției sale. Recunoscându-l pe Pontius Pilat, lui Quintus îi păru rău acum că alesese să călătorească îmbrăcat civil şi nu ca un ofițer roman, poziție îndreptățită de rangul său actual sau de acel *Tribunas laticlavus* pe care-l purta. Însă prezenta lui slujbă, mai mult civilă decât militară, nu era cu nimic mai prejos decât cea dinainte.

Înaintea lui Pilat, Quintus se opri şi-şi aduse brațul drept cu pumnul strâns în dreptul inimii, salutând în stilul romanilor.

— Cum îndrăzneşti să înscenezi salutul unui soldat roman? întrebă procuratorul cu răceală, fără să răspundă la salut.

Quintus înțelese pe dată ce puse la cale Marele Preot cât lipsise din încăperea în care-l interogase. Caiaphas şi Pilat, fără îndoială, au decis să nu-l recunoască ca un reprezentant al împăratului. Şi fără comisionul său, aveau toate şansele să reuşească.

— Eu am comisionul de *Tribunas laticlavus* al gărzii pretoriene, răspunse Quintus cu mândrie.

— Marele Preot mi-a spus că ai stârnit lumea la răscoală în templu, pretinzând că eşti răufăcătorul pe care l-am răstignit cu câțiva ani în urmă.

— Dacă preotul ți-a spus aşa ceva, a mințit, nobile Pilat, răspunse Quintus liniştit. Mă aflam în templu doar ca un vizitator când o zarvă se produse din cauza unui hoț. Acesta, fiind urmărit, căzuse la picioarele mele, lovindu-se la cap. Când am încercat să-i ofer primul ajutor, mulțimea a interpretat că l-am înviat din morți.

— Cu fața schimonosită de mânie, Pilat se aplecă peste masă.

— Morții nu învie! țipă el. Mă auzi?

— Sunt medic, aşa că sunt de acord cu aceasta, răspunse

Quintus calm, dar se pare că mulți iudei cred altfel.

Pilat apucă o cupă de vin de pe masă şi o bău dintr-o înghițitură, stropindu-şi tunica de mătase.

— Cine eşti tu? întrebă el aşezând cupa pe masă.

— Caiaphas trebuie să-ți fi spus. Mă numesc Quintus Volusianus şi sunt medicul personal al împăratului.

— Dacă ai fi trimisul Romei după cum pretinzi, nu ai fi stârnit mulțimea care abia aşteaptă să ne sfideze.

— Te-am căutat la Cezarea ca să-mi prezint comisionul, explică Quintus. Mi-au spus că eşti la Ierusalim, aşa că am plecat la Iope cu o corabie şi apoi am venit aici pe jos.

Pilat dădu din umeri.

— Cu ocazia acestor sărbători, fiecare răufăcător care este prins, pretinde că este roman. Dacă ai fi cine spui că eşti, mi-ai fi raportat mie imediat.

— Am fost avertizat la poartă că temperamentul tău este dur în timpul acestor sărbători, aşa că am decis să vin imediat după praznic. După sosirea mea, am pus fel de fel de întrebări oamenilor din cetate cu privire la vindecătorul din Nazaret.

Pilat scrâşni mânios din dinți. Quintus gândi că următoarea reacție a guvernatorului va fi, să țipe, însă nu fu întocmai. Acesta îşi mai turnă o cupă de vin cu mâna

tremurând de nervi, apoi, se rezemă iar de scaun şi-i spuse:

— Ştiu cine eşti acum. Eşti unul dintre zeloşii nazarineanului care caută mereu să-i răscoale pe iudei împotriva noastră.

— Eu personal am aflat despre Iisus doar cu două luni în urmă, când împăratul mi-a poruncit să vin în Iudea pentru a-L căuta, îi răspunse Quintus liniştit. La urechea împăratului ajunsese vestea că El îi vindeca pe toți cei care veneau la El, chiar înviind şi morții.

Din nou, fața lui Pilat se înroşi de mânie. Însă bărbia îi tremura, iar în ochi i se citea frica unui animal urmărit şi hăituit de vânători. Privindu-l, Quintus nu mai distinse în înfățişarea lui, nimic din mândria şi onoarea unui roman adevărat.

— Galileanul a fost răstignit ca şi trădător, reuşi el să rostească. A murit pe cruce, împreună cu doi tâlhari, iar trupul Lui a fost pus în mormântul lui Iosif din Arimatea. Dacă-i putea salva pe alții, de ce nu s-a salvat pe Sine?

— Dar mi s-a spus că în a treia zi un înger a dat piatra la o parte şi mormântul a fost găsit gol.

Pilat ridică în neştire încă o dată din umeri.

— Ucenicii nazarineanului i-au mituit pe soldați şi I-au furat trupul, pentru a pretinde că a înviat. Aprozii au

recunoscut lucrul acesta.

— Şi au fost executaţi?

— Bineînţeles. Pretinzi că eşti roman, deci ar trebui să cunoşti legea romană.

— Ştiu doar că împăratul mi-a poruncit să-L aduc pe galilean la Roma, răspunse Quintus. Mulţi spun că L-ar fi văzut după ce a fost răstignit, iar eu intenţionez să-i întreb pe unii din ei şi să aflu dacă Iisus se ascunde pe undeva ca să nu-L răstigneşti din nou.

— Nazarineanul este mort! strigă din nou Pilat. Iar tu nu vei putea să întrebi pe nimeni nimic pentru mult timp, fiindcă noi nu avem obiceiul să trecem cu vederea pe cei care provoacă mulţimea la răscoală împotriva Romei.

— Ai îndrăzneala să arestezi un tribun care poartă un comision împărătesc? întrebă Quintus surprins.

— Am îndrăzneala să arestez orice răufăcător care pretinde să fie roman. Şi apoi, Pilat se întoarse spre Malchus:

— Spune-i lui Caiaphas că voi avea grijă ca acest individ să nu-i mai provoace niciun fel de necazuri.

Quintus începu să protesteze, dar Pilat îl întrerupse scurt, adresându-se gărzii romane aliniate de-a lungul ambelor părţi ale încăperii:

— Luați prizonierul şi închideți-l în celula cea mai de jos!

— Îți cer să-l anunți pe legatul Vitellius din Antiohia de fapta ta, îi strigă Quintus în timp ce îl smunciră cu violență, trăgându-l spre ieşire, în timp ce ecoul cuvintelor sale batjocoritoare răsunau în sala acea înaltă. Fără îndoială, Caiaphas şi Pilat s-au înțeles să-şi unească forțele şi să se împotrivească misiunii pe care el o avea de adus la îndeplinire. Se gândi la soarta nazarineanului şi bănui că răstignirea lui făcuse parte dintr-un act asemănător încheiat între cei doi conducători. În situația în care se afla, medicul împăratului vedea bine că nu se putea întoarce nici măcar la Roma pentru a-i mărturisi lui Tiberius veştile aflate despre marele vindecător. Suspină adânc; nu se îndoia că moartea lui era deja trasată. Aruncat în celula cea mai de jos, în cea mai rece şi umedă închisoare, îşi dădea seama că nimic nu-l mai putea scăpa de acolo. Peste ceva vreme nimeni nu va mai auzi de Quintus Volusianus deşi fusese medicul personal al împăratului Tiberius.

9

Soldații îl îmbrânciră până lângă uşă, când aceasta se deschise neaşteptat şi în prag apăru o femeie cu chipul palid. Deşi trecuseră zece ani de când o văzuse prima oară pe doamna Claudia Procula, soția actuală a lui Pilat, medicul o recunoscu din prima clipă. Încă mai păstra frumusețea şi demnitatea împărătească pe care i-o dădea originea sa nobilă.

Procula crescuse în palatul lui Tiberius. Era membră în garda pretoriană şi o crescu de când ea nu era decât o tânără fecioară însuflețită de pornirile fragedei sale vârste. Acum vedea că frumusețea promițătoare a fetei de atunci se împlinise pe deplin în maturitatea unei femei. Însă ceva mai mult decât frumusețea ei trecătoare îl atrase; i se păru că descoperă în ființa ei ceva din calmul şi liniştea aceea interioară profundă pe care o aveau toți urmaşii nazarineanului şi pe care o întâlnise în zâmbetul Veronicăi, în blândețea olarului Abijah, în căldura glasului comerciantului din Arimatea.

— Iartă-mă, domnul meu, se scuză cu sfială Procula. Nu am ştiut că erai ocupat. Quintus o privea insistent. Ochii lor

se întâlniră, iar pentru o clipă femeia rămase descumpănită, aproape uimită. Nu păru să-l recunoască foarte bine, dar medicul plecă uşor capul în semn de salut.

Anii nu şi-au pus amprenta pe înfățișarea doamnei Claudia Procula, îşi spunea el continuând s-o privească. Nu s-a schimbat prea mult de când am văzut-o ultima oară la palatul imperial.

Procula tresări şi cu un zâmbet larg pe chip se apropie de el.

— Quintus Volusianus! strigă ea uimită. Ce bine-mi pare să te revăd după atâta vreme. Am aflat din scrisorile de la Roma că eşti acum medicul personal al împăratului. Cum se mai simte acum rudenia mea, Tiberius?

— Este grav bolnav, dragă doamnă, răspunse Quintus. De aceea am venit la Ierusalim.

Dar femeia păru să nu fi auzit vorbele lui, pentru că ochii îi licăriră mânios la vederea modului în care era înconjurat medicul de soldați. Abia atunci înțelese că fusese arestat.

— Aşa este tratat un tribun al gărzii pretoriene şi medicul de încredere al împăratului Tiberius?

Soldații priviră spre Pilat neştiind cum să reacționeze, aşteptând decizia lui.

Eliberați prizonierul, porunci el cu glasul înăbuşit.

Procula se apropie de soțul ei şi-l întrebă:

— Ce s-a întâmplat, domnul meu? De ce era Quintus arestat?

Pilat scutură confuz din cap, dar muşchii încordați ai feței îi trădau furia ascunsă.

— Un răufăcător a încercat să răscoale mulțimea din templu, iar medicul a fost confundat cu el.

— De ce oare trebuie să avem întotdeauna necazuri la sărbătoarea Azimilor? întrebă Procula tristă.

— Aceasta a fost doar o chestiune nesemnificativă, nu este ceva de care să te frământi.

— Sper. Răstignirile mă sperie atât de mult, după...

— Sper că-mi vei accepta scuzele de rigoare, tribunule, o întrerupse glasul lui Pilat din ceea ce încerca să spună, dar Quintus ştia bine că era vorba de răstignirea lui Iisus din Nazaret.

— Nu face nimic, răspunse Quintus încet, deşi ştia bine că doar intrarea Claudiei Procula la timpul cel mai potrivit îl salvase. Dacă acesta era doar un armistițiu temporar cauzat de prezența ei sau unul permanent, nu-şi putea da seama.

Pilat se ridică în picioare.

— Trebuie să vorbesc cu Caiaphas, spuse el. Dacă doreşti, poți să te muți aici în palat pe timpul şederii tale în

Ierusalim, tribune.

— Mă simt foarte bine acolo unde sunt găzduit, domnule îi mulțumi Quintus încercând să pară cât mai politicos. Nu ar fi rămas în palat pentru nimic în lume; s-ar fi aflat tot timpul sub privirea bănuitoare a lui Pilat şi cine ştie ce mai plănuiau guvernatorul şi Marele Preot acum pentru a-i face rău şi a-l determina pe orice căi să renunțe la misiunea sa. Un singur lucru îi era clar în minte acum: dacă vindecătorul galilean era încă în viață, nici Caiaphas, nici Pilat, nu ar fi dorit ca Quintus să-L găsească şi să-L poată duce la Roma.

— Rămâi puțin cu mine, Quintus, îl rugă Claudia Procula. Mor să aflu veşti de la Roma şi de la curtea împăratului.

— Nu mai sunt activ în garda pretoriană, dragă doamnă, îi răspunse el, dar un medic la curte nu poate să rămână străin de evenimentele cotidiene.

— Dă-i de ştire soției mele unde poți fi găsit, îi spuse Pilat când ieşi din sală. Imediat după aceste sărbători, te vom căuta ca să te invităm să cinezi cu noi.

După ce Pilat plecă să-şi rezolve problemele, Claudia Procula insistă ca medicul să mai rămână o vreme pe terasa spațioasă a palatului. De acolo, de sus, se vedea întreg Ierusalimul cu casele lui scunde, despărțite de ziduri, acoperite cu nuiele şi paie, cu aglomerația şi îmbulzeala din

piețe şi de pe străzile lui întortocheate. Era o zi însorită, iar spre amiază aerul fierbinte devenise aproape înăbuşitor. Un slujitor aduse pe o tavă de argint un platou cu plăcinte calde şi două cupe cu must rece. Toate aceste bunătăți erau binevenite pentru că Quintus nu mai mâncase de la micul dejun din casa olarului şi acum începu să simtă setea şi foamea. Ochii ei îi înțeleseră oboseala din suflet, din trup, aşa că atunci când el începu să-i vorbească despre intrigile ce se pun cale în capitala imperiului, fu uimit să observe că nu părea deloc interesată de bârfele ce traversau Roma în lung şi în lat.

— Ce se întâmpla cu adevărat când am intrat eu, Quintus? întrebă ea.

— Mă tem că eram în drum spre celula cea mai de jos, răspunse el.

Ea se înfioră.

— Am fost acolo o dată – răstignirea este mai de dorit. În ochii ei putu să vadă cum creşte frica nu doar pentru soarta lui ci şi pentru altceva ce o frământa poate mult mai adânc. Dar ce altceva o neliniştea oare?

— Nu te îngrijora doamnă, guvernatorul ți-a spus că a fost vorba de o greşeală în identificarea răufăcătorului.

— Cine te-a arestat?

— Aprozii templului.

— Ai fost dus înaintea lui Caiaphas?

— Da, el m-a trimis la soțul tău. Femeia tresări din nou ca şi cum un fior rece i-ar fi străbătut şira spinării.

— Caiaphas are o influență foarte mare asupra lui Pontius; ei sunt mai apropiați acum de când... Şi se opri, dar Quintus termină propoziția ei:

— De când Iisus din Nazaret a fost răstignit?

După un suspin, Claudia Procula îl întrebă:

— De unde ştii?

— Am venit aici pentru a-L căuta pe El. Împăratul a aflat despre puterile Lui vindecătoare şi m-a trimis să-L aduc la Roma.

Chipul Claudiei păli pe dată la auzul vorbelor sale, iar el, crezând că va leşina, se apropie să o sprijine. Cu o mişcare aprigă îi întinse cupa cu must.

— Bea repede, o rugă.

Ea se supuse ca un copil speriat, iar, după o vreme, obrajii i se mai îmbujorară.

— De când s-a întâmplat acel eveniment groaznic, viața noastră a devenit un chin, rosti ea în sfârşit. Quintus trebui să se aplece uşor spre ea pentru a-i desluşi vorbele. Nopțile lui Pontius sunt de cele mai multe ori albe. Dacă reuşeşte

vreodată să adoarmă, are numai coşmaruri. Şi bea mai mult decât oricând înainte.

— Soțul tău a fost întotdeauna considerat un administrator excelent în Roma, doamna mea, îi spuse Quintus. Probabil a acționat în perimetrul legii romane, când a poruncit răstignirea vindecătorului galilean. Mi s-a spus că acesta se declarase a fi împăratul iudeilor.

Ea dădu dezaprobator din cap.

— Caiaphas l-a păcălit, Quintus. Pontius nu a găsit nicio vină la Iisus şi L-a trimis la Irod, deoarece Iisus era galilean. Dar Irod nu a vrut să-L judece şi preoții L-au învinuit spunând că El deja se proclamase împărat. Caiaphas a plătit oameni de nimic ca să provoace mulțimea, care striga înnebunită, cerând ca Iisus să fie răstignit. Atunci Pontius şi-a spălat mâinile în semn că nu se face cu nimic vinovat de sângele Lui, după care L-a lăsat la bunul plac al iudeilor.

— Vina nu este de fapt a soțului tău, dacă galileanul s-a proclamat rege.

— Iisus nu vorbea despre o împărăție pământească, Quintus. I-am trimis cuvânt lui Pontius să nu-i facă niciun rău. El nu a încercat niciodată să provoace o insurecție, aşa cum L-au învinuit ei. Iar acum – şi se opri o clipă suspinând – cred că Pontius va fi pedepsit. Ştii bine cum se comportă

împăratul când se mânie pe cineva.

Aici, Quintus trebui să-i dea dreptate. Fusese de nenumărate ori martor al momentelor de mânie ale împăratului şi de fiecare dată mulțumea zeilor că furia suveranului nu se îndreptase împotriva lui. Însă, după câte putu să înțeleagă el, i se păru că Pontius Pilat nu se abătuse de la legea romană, ci acționase, mai curând, în conformitate cu ea.

— Mi se pare că Pontius a plătit deja pentru ceea ce a făcut, continuă Procula. Dacă ai şti, o, Quintus! Uneori îşi spală mâinile de sute de ori pe zi. Dar cel mai rău îmi pare că aceasta l-a apropiat mai mult de Caiaphas, şi începu să tremure din nou. Tu nu poți să-ți închipui cât de rău este omul acesta.

— Am fost dus înaintea lui doar cu câteva ceasuri în urmă, îi aminti Quintus.

— Simt că el îl va împinge pe Pontius să facă lucruri la fel de rele, ca şi astăzi. Crezi cu adevărat că Pontius te-a confundat cu acel răufăcător?

— Aşa a spus.

— Nu i-ai spus cine eşti?

— Nu m-a crezut.

— Nu a vrut să te creadă, spuse ea. Fiindcă îi este teamă

de ce i se va întâmpla când împăratul va afla că el L-a răstignit pe Iisus.

— Dacă nu intram atunci, te-ar fi lăsat să mori în celulă, continuă ea, în timp ce un surâs discret îi apăru în colțul buzelor. Totuşi, ai fi putut să ceri, ca cetățean al Romei să fii judecat într-un tribunal roman.

— Nu cred că ar fi avut vreun efect cererea mea.

— Nu cred să existe om care să nu greşească când are de-a face cu iudeii aceştia răzvrătiți şi plini de ură.

Soția guvernatorului se mulțumi să clatine uşor din cap în loc de răspuns. Gândul acesta o îndureră până-n străfundul sufletului. Cred că s-a ajuns mai departe decât îmi închipuiam. Trebuie să-l eliberăm cumva pe Pontius de sub influența lui Caiaphas, căci altfel, Marele Preot îl va convinge că trebuie să lupte cu el până la capăt.

— Port un comision împărătesc, rosti Quintus. Aceasta îmi oferă autoritatea să-l iau pe soțul tău la Roma, ca să dea socoteală pentru acțiunile lui înaintea lui Tiberius.

— Aceasta l-ar omorî, răspunse ea repede. Pontius este un om mândru. Nu cred să existe om care să nu greşească când are de-a face cu iudeii aceştia răzvrătiți şi plini de ură; niciunul din procuratorii dinaintea lui nu au rezistat foarte mult timp, dar el este aici de zece ani, aşa că a fost, aş

putea spune, un guvernator destul de bun, în multe feluri. Procula îşi puse mâna pe brațul lui cu un gest rugător:

— Când te întorci la Roma, vorbeşte-i lui Tiberius şi roagă-l să-l trimită pe Pontius în altă parte, oriunde, doar să putem pleca de aici.

— S-ar putea să nu ajung înapoi pentru un timp, îi răspunse Quintus. Se spune că Iisus din Nazaret ar fi înviat din morți şi încă trăieşte. Trebuie să încerc să-L găsesc.

În clipa următoare, Claudia spuse ceva ce-l făcu să tresară:

— Este adevărat că a înviat!

— L-ai văzut şi tu?

Procula dădu din cap cu tristețe şi spuse:

— Nu, El s-a arătat numai celor care credeau în El. Probabil credința mea a fost prea mică, dar a fost văzut de Maria din Magdala, una din prietenele mele.

— Unde este ea acum?

— În Galilea, cred, în Magdala, pe țărmul lacului Tiberiada. Soțul ei, Iosif, este medic şi este de aici, din Ierusalim. Maria, împreună cu mulți alții, L-a văzut pe Iisus după ce a înviat din morți.

— Atunci, trebuie să vorbesc cu ei.

— Când te întorci la Roma, îmi promiți că vei mijloci

pentru Pontius?

— Bineînțeles.

— Este foarte bolnav, Quintus, cred că ai observat deja asta. Iudeii spun că este posedat de un demon, dar eu ştiu adevărul. Este chinuit de conştiința lui, fiindcă îşi dă seama că L-a răstignit pe Fiul lui Dumnezeu.

10

Când Quintus se întoarse în casa lui Abijah, fu surprins să vadă că fata nu era în locul obişnuit, la umbra copacului, acolo unde-şi picta de dimineața până seara vasele. Trecu pe lângă olarii aplecați asupra roților ce se roteau neîncetat. În cuptoare ardeau vazele frumos lucrate, lăsându-le suprafața netedă şi lucioasă. O mulțime de tufişuri de spini uscați erau înşirați de-a lungul zidurilor casei. Ionatan îi explicase de ce spinii erau atât de mult folosiți de olari; în primul rând pentru că făceau o căldură foarte puternică şi apoi pentru că lăsau puțină cenuşă. Când băiatul dădu cu ochii de Quintus, chicoti şi fața i se lumină de bucurie.

— S-a întors Quintus! strigă el fericit.

Veronica apăru pe dată în pragul uşii, îmbujorată de fierbințeala cuptorului în care cocea plăcintele.

— Ne-am îngrijorat când n-am putut să te găsim nicăieri, îi spuse ea apropiindu-se.

— Unul din studenții rabinului Emanuel ne văzuse împreună în curtea neamurilor, îi explică Ionatan. El mi-a spus că aprozii te-au arestat.

— Prietenul tău are ochi buni, îi răspunse Quintus. S-a

întâmplat exact aşa cum ți-a spus.

— De ce te-au arestat?

— Aprozii au crezut că am încercat să stârnesc mulțimea la răscoală.

— Ai fost dus înaintea Marelui Preot?

— Da, şi înaintea procuratorului, dar când Pilat a aflat cine sunt, mi-a dat drumul.

— Deci vei merge acum la palat? întrebă Veronica cu tristețe în glas.

— Le-am spus că am promis să stau la masă în casa unui prieten cu ocazia acestor sărbători, răspunse Quintus încercând s-o liniştească.

Se gândi la primirea pe care i-o făcuse Marele Preot, apoi Pilat, dându-i de înțeles că prezența lui nu era de dorit pentru că le încurca socotelile. Se gândi apoi la aceşti oameni simpli, atât de străini şi diferiți, la ospitalitatea şi căldura casei lor şi simți cum sufletul îi este mângâiat.

— Prin urmare, aş mai putea să rămân la voi şi în urma incidentului nefericit în care am fost arestat.

Abijah se ridicase de lângă roata unde modelase o vază şi îndreptându-se spre el, îi spuse:

— Prăznuirea Paştelui este un timp de bucurie şi mulțumire înaintea lui Dumnezeu pentru că ne-a ocrotit

întâii născuți. La o asemenea sărbătoare oaspeții noştri sunt de două ori mai bineveniți, asta doar dacă nu crezi că guvernatorul s-ar supăra că-i refuzi bunăvoința.

Quintus zâmbi.

— Ospitalitatea lui Pilat a lăsat mult de dorit. Apoi îi povesti pe scurt lui Abijah cele petrecute. Când sfârşi istorisirea, fața bătrânului se posomorî şi-i spuse:

— Caiaphas este o influență cu adevărat rea acolo, deşi guvernatorul devine mai crud pe timp ce trece. Intenționezi să te îndrepți spre Galilea?

— Atunci când voi fi sigur că Iisus nu poate fi găsit în Ierusalim.

— Nu este aici, îi spuse Abijah. Dacă ar fi fost, aş fi aflat acest lucru de la Iosif din Arimatea. Poate ar fi bine să te duci în Galilea, în primul rând pentru siguranța ta. Şi acolo, oricum, vei afla mai multe lucruri despre nazarinean.

— Sper ca Pilat, acum că a aflat cine sunt, să nu mai îndrăznească a-mi face vreun rău.

— Poate că el nu, dar cu Caiaphas, lucrurile stau altfel. Atâta vreme cât lucrurile se derulau în favoarea lui, părea a fi mulțumit. Dar când a apărut Iisus şi a început să răstoarne mesele schimbătorilor de bani, acuzându-i pe preoți că au făcut din casa lui Dumnezeu o peşteră de

tâlhari, lucrurile au început să se tulbure. Iisus mai spunea adesea oamenilor că un samaritean este la fel de bun ca şi un iudeu înaintea Celui Preaînalt.

— Mie mi se pare că asta nu sună a răzvrătire împotriva autorităților romane.

— L-am auzit pe Iisus vorbind de multe ori din pridvorul lui Solomon. Niciodată nu a rostit vreun cuvânt împotriva Romei.

— Atunci Pilat L-a răstignit pe nedrept! Nu mă mir că este chinuit de conştiință.

— Probabil Pilat ar fi putut să-L salveze, îşi dădu cu părerea Abijah. Oamenii de rând L-au iubit pe galilean, dar Caiaphas a plătit nişte ticăloşi să stârnească mulțimea împotriva Lui. Când Pilat L-a dat în mâinile mulțimii, au strigat toți şi au cerut să fie răstignit.

— Vorbeai mai înainte de samariteni, îi aminti Quintus. Este vorba de o altă sectă a iudeilor, ca şi fariseii despre care am auzit?

— Samaria este ținutul de la miazănoapte de Ierusalim; frontiera lor se învecinează cu cetatea noastră. Cu sute de ani în urmă, evreii erau despărțiți în două mari împărății: Israel, care se afla la miazănoapte şi Iuda, care era la miazăzi. A urmat o vreme crâncenă pentru evrei, când

Israelul a căzut pradă invadatorilor. Mii de israeliți au fost luați prizonieri şi duşi ca sclavi în regiunile cele mai îndepărtate ale lumii, în timp ce dinspre răsărit, au venit străinii şi s-au aşezat în Samaria, în locul lor. Şi astfel regiunea s-a umplut îndată de tot felul de oameni care nu erau nici pe departe iudei adevărați, aşa cum nu sunt majoritatea dintre cei care locuiesc azi în Ierusalim. De fapt, în cetatea Samariei locuiesc mai mulți greci, decât iudei şi au chiar un templu al lor pe muntele Gherizim.

— Dar Samaria este sub autoritatea Romei?

— Da, este guvernată tot de Pontius Pilat.

— Dar de ce îi urăsc iudeii pe samariteni?

— Pentru că iudeii îi consideră pe samariteni dintre neamuri, încercă Abijah să-i răspundă. Dar Iisus ne-a învățat că toți cei ce se închină Celui Preaînalt sunt la fel şi ne-a spus să nu-i mai urâm pe samariteni, ci să-i iubim chiar şi pe vrăjmaşii noştri.

Quintus se încruntă.

— Nu înțeleg cui le-a spus El să-şi iubească vrăjmaşii.

— Celor care I se închină Lui şi L recunosc a fi Fiul lui Dumnezeu, îi explică olarul şi Quintus îşi aminti despre ceea ce îi spusese Claudia Procula cu puțin timp înainte: „Numărul nostru creşte mereu şi credința noastră se extinde

în regiuni noi. În curând vom fi pretutindeni, chiar şi în Roma”.

Quintus începea să fie tot mai mirat.

— Dar tu, Abijah, crezi că Fiul lui Dumnezeu este mai presus decât toți conducătorii lumii?

— El este deasupra tuturor, răspunse Abijah simplu. Într-o zi împărații şi regii vor cădea la pământ şi I se vor închina.

— Prefer să uit ceea ce am auzit, prietene, rosti Quintus. Fiecare țară, în mod natural, crede că zeul ei este cel mai puternic şi cel mai mare, dar eu sunt roman. Mă uit în jurul meu şi observ că pentru prima oară în istoria omenirii popoarele sunt unite aproape în totalitate sub un singur guvern. S-ar putea ca acesta să nu fie un guvern drept, fiind condus de oameni, dar aduce mult bine celor peste care are autoritate.

Se opri o clipă, apoi continuă:

— Este adevărat că Pilat a făcut rău răstignindu-L pe galilean şi că sufletul său nu-şi găseşte liniştea din cauză că-l mustră conştiința pentru fapta sa, dar Pilat a făcut şi mult bine acestui popor. Spre exemplu, răscoalele nenumărate s-au împuținat văzând cu ochii. Multe din cetățile voastre nu mai sunt închise între ziduri şi oamenii pot să călătorească dintr-un loc în altul în siguranță. Apa pe

care o beți este dulce din cauză că Pontius Pilat a luat bani de la preoții avari şi a construit un apeduct. Am putut să văd că aceste lucruri construite de romani sunt foarte bune şi folositoare cică, la voi, cum sunt şi pretutindeni unde romanii şi-au extins stăpânirea. De aceea, nu prea înțeleg cum un om simplu ca acest nazarinean care se numea pe sine „Fiul lui Dumnezeu" putea să aibă pretenția de a fi în stare să instaureze un guvern mai trainic decât cel roman.

— Ca şi cei mai mulți, Quintus, tu nu poți să înțelegi că Iisus guvernează numai în inimile oamenilor, nu cu sabia şi cu sulița, ci cu puterea dragostei Sale. Împărați şi regi vor putea guverna lumea în Numele Său dacă El le va da putere.

Quintus dădu din umeri.

— Care este diferența? Până la urmă tot alții ar conduce.

— Eu nu sunt atât de bine instruit ca să te pot învăța pe dumneata, domnule, recunoscu Abijah cu sfială. Nici nu L-am iubit pe Iisus până când Veronica a fost vindecată. Unii din ucenicii Săi sunt şi acum în Galilea, iar Iosif din Arimatea trimite des caravane acolo, aşa că aş putea să-l rog să te lase şi pe tine să mergi cu următoarea. Acolo vei fi mai în siguranță şi vei putea să stai de vorbă cu cei care au fost foarte apropiați de Iisus.

— Şi poate voi putea sta de vorbă chiar cu El însuşi, zise

Quintus.

— Iisus a fost văzut ultima oară acolo şi se ştie despre El că-i plăcea regiunea aceea, de lângă lac. Când se va întoarce, după cum a promis, probabil va merge iarăşi în Galilea.

— Voi pleca imediat după sărbători, se hotărî Quintus. Dar nu am nevoie de nicio escortă. Un ofițer roman este în siguranță în orice teritoriu care aparține romanilor.

Dar cu privire la aceste vorbe, după cum avea să vadă şi el, nu avuse dreptate.

11

Ziua pălea odată cu lăsarea serii. Peste curtea olarului întunericul se lăsa încet, iar aerul începu să se mai limpezească. Într-un colț, legat deasupra unei gropi săpate în pământ, se legăna încă mielul adus de la templu de Ionatan după jertfa de dimineață. Focul aprins încă de la apusul soarelui mai pâlpâia jucăuş în bătaia răcoroasă a unui vânt uşor. Veronica şi Ionatan îşi petrecură întreaga după-amiază pregătind cu grijă animalul pentru cina ceremonială. Umbrele neguroase ale nopții se risipiră peste tot; Quintus stătea în mijlocul curții cu privirea ațintită spre dealul de dincolo de cetate ale cărei linii unduioase se confundau cu întinderea cerului. Mii de focuri luminau pretutindeni în cetate. Probabil că acum, gândi el, fiecare familie de iudei, fie săraci, fie bogați mănâncă Mielul de Paşti. Adâncit în gânduri nu observă prezența fetei ce până atunci trebăluise prin casă, ocupându-se de ultimele pregătiri pentru praznic. Nu fu conştient de prezența ei acolo decât atunci când văzu o umbră mişcându-se în spatele copacului. Când se întoarse şi o recunoscu, îi vorbi prietenos. Era îmbrăcată de sărbătoare. Cămaşa ei lungă

din în subțire era brodată cu fir de aur, fără îndoială, de degetele ei harnice. Cingătoarea o făcea să pară şi mai grațioasă. Nu purta bijuterii, dar frumusețea ei era naturală şi nu avea nevoie de podoabe.

— Ți-ai terminat lucrul? o întrebă el când ea ieşi din umbră la lumina unui felinar agățat de una din crengile copacului sub care lucra de obicei fata.

— Vom începe cina foarte curând.

— Sunt foarte impresionat că familia ta m-a luat pe mine, un străin, în mijlocul vostru, mai ales că nu sunt de aceeaşi credință cu a voastră.

— Iisus ne-a învățat că orice om este aproapele nostru, răspunse ea.

— Până astăzi aş fi crezut mai uşor aceasta.

— Tatăl meu crede că ei vor încerca să-ți facă rău iarăşi.

— Este foarte posibil ca Marele Preot să caute să-mi facă necazuri.

Fata tresări speriată la vorbele lui.

— Este un om rău, ştim lucrul acesta. Iar ceea ce ți s-a întâmplat ție azi dimineață, dovedeşte că îl are pe guvernator la cheremul lui.

Ascultând de glasul unei porniri venite din adâncul inimii, Quintus o întrebă pe fată:

— Ai putea să-mi păstrezi comisionul imperial dacă ți-l dau în grijă?

— Bineînțeles, dar de ce să mi-l dai mie?

— Ar putea să încerce să-l fure, înainte de a căuta să se descotorosească de mine, dar nu cred că s-ar putea aştepta ca acesta să fie în grija ta.

Se duse în odaia lui Ionatan, unde avea bagajul, şi scoase de acolo sulul mic, sigilat cu pecetea împăratului.

— Ai grijă de el, îi spuse. Dacă sunt luat prizonier, du-te cu el la legatul Vitellius, în Antiohia. El ştie de ce sunt în Ierusalim şi mă va elibera.

Ionatan ieşi afară din casă pentru a cerceta mielul rumenit.

— Este aproape gata, strigă el. Carnea trebuie mâncată toată înainte de miezul nopții.

Câteva rudenii şi prieteni se adunaseră în casa lui Abijah, celebrând astfel şi momentul atât de însemnat pentru Veronica şi Ionatan; era pentru întâia oară când cei doi jertfeau un miel pentru praznic. Printre aceştia, veni şi Iosif din Arimatea. Deşi Quintus auzise că era nespus de bogat şi că afacerile îi erau prospere, fu uimit să observe că vestimentația lui era simplă şi că nu se deosebea cu nimic de a celorlalți. Îl privi îndelung, dar nu văzu pe chipul lui

luminos nicio umbră de aroganță sau de mândrie. Quintus simți un anumit respect față de bărbatul acela şi trebuia să recunoască faptul că-i era pe plac. Abijah îi chemă pe toți cei de față să se adune în jurul unei mese scunde din camera de oaspeți.

Veronica aduse o cupă mare cu apă şi fiecare şi-a spălat mâinile, în semn de curățire. Urmă un moment de tăcere şi în timp ce fiecare îşi plecă în umilință capul, Iosif din Arimatea rosti o rugăciune; un murmur de glasuri îl însoțiră în şoaptă. Apoi, un vas cu ierburi amare, smochine, stafide înmuiate în oțet trecu din mână în mână.

— Oțetul şi ierburile amare sunt un simbol al robiei strămoşilor noştri care au făcut cărămizi în Egipt, îi explică Iosif lui Quintus la începutul ceremoniei. La această sărbătoare ne amintim că Dumnezeu a eliberat poporul evreu din robia Egiptului, lovind cu moartea pe toți întâii născuți ai asupritorilor noştri, obligându-l astfel pe Faraon să-i lase să plece din țară.

Era un moment de fericire şi mulțumire pentru fiecare evreu. Două lămpi cu ulei ardeau la câte un capăt al mesei, iar de afară pătrundea până-n odaia scundă, prin fereastra deschisă, mirosul îmbietor al mielului fript.

Când ceremoniile preliminare s-au terminat, celebrarea a

continuat pe un ton mai puțin sumbru. Pe un platou mare făcut din aceeaşi ceramică cu a vazelor, era adus mielul. Mâinile harnice ale femeilor aşezară pe masă pâine nedospită, fructe şi must. Ospățul a ținut până când au fost luate şi ultimele bucăți din carnea animalului jertfit.

Cu aproape un ceas înainte de miezul nopții, după ce farfuriile fuseseră strânse şi masa curățată, Veronica se grăbi să aducă o harfă; Abijah o aşeză la picioarele sale şi pe un ton de bucurie anunță:

— Vom cânta împreună cântarea de sărbătoare. Într-o clipă glasurile lor cristaline se uniră într-un psalm străvechi de mulțumire, într-un cântec de adorare pentru onoarea dumnezeului lor. Cântarea lor se sfârşi printr-un strigăt de bucurie:

„*Lăudați pe Domnul, căci este bun, căci în veac ține îndurarea Lui!*" (Psalmi 118: 29)

Umplut deodată de un sentiment de singurătate, Quintus ieşi în curte în timp ce ei cântau. Nu înțelegea cuvintele, dar privind la chipurile lor luminate de o putere interioară care era mai presus de priceperea sa, medicul putea să vadă cum fiecare dintre cei prezenți îşi găsea liniştea în versurile

acelea ce-l slăveau pe Dumnezeul lor pentru bunătatea şi darurile cu care îi înconjurase în anul precedent. Dar ieşind afară, îşi dădu seama că acelaşi cântec de mulțumire răsuna pretutindeni. În jurul cetății, pe dealuri, încă ardea jarul focurilor în fiecare loc unde mieii de Paşte fuseseră fripți şi mâncați. Templul strălucea asemenea argintului în lumina lunii şi din el trâmbițele răsunau în acelaşi cântec triumfător.

Numai fortăreața neagră a Antiohiei, cu turnurile ei mari înălțându-se deasupra templului, era în dezacord cu restul imaginii. Un simbol întunecat al puterii militare părea să nu-şi aibă locul acolo când cea dintâi prioritate a oamenilor era împăcarea cu Dumnezeul lor.

La scurt timp, uşa casei se deschise din nou, iar Iosif din Arimatea îl urmă.

— Am observat că ai ieşit, spuse el. Pari cam necăjit.

— Mi s-a părut nepoliticos să vă deranjez prin prezența mea în timp ce cântați laude la adresa Dumnezeului vostru.

— El L-a trimis pe Fiul Său în lume ca să ne arate că este Dumnezeul oricui. Trebuie doar să crezi în El, Quintus, şi va fi şi al tău.

— Nu pot să cred în ceva ce nu văd.

Comerciantul zâmbi.

— Poți să vezi febra bolnavilor pe care-i tratezi?

— Nu, dar pot să-i văd efectele.

— La fel poți să vezi şi efectele lui Dumnezeu pretutindeni în jurul tău – în bobocii tufişurilor de spini de pe deal, în flăcările focurilor ce ard pe dealuri. El ne dă tot ce avem, aşadar noi înşine şi tot ce avem, îi aparține.

— Şi nu vă cere nimic altceva decât să credeți în El şi să-l aduceți această jertfă o dată pe an?

— Cere mult mai mult, răspunse Iosif. Cu mult timp în urmă, în timpul lui Moise, Cel Preaînalt, ne-a dat porunci; legile care guvernează relațiile dintre oameni, aproape în întreaga lume se bazează pe aceste porunci. Apoi, prin Iisus, ne-a dat o poruncă nouă, ca să ne iubim unii pe alții, aşa cum ne-a iubit El.

— Aceasta mi se pare o poruncă ciudată pentru un comerciant. Poți să-ți iubeşti clienții şi în acelaşi timp să ai un câştig de pe urma lor?

— Mi-am pus adesea această întrebare, recunoscu Iosif, dar Dumnezeu mi-a dat răspunsul. Abijah face vaze frumoase în atelierul lui. Altcineva țese o pânză în alt loc. Altul pregăteşte pielea şi face încălțăminte. Ei nu pot să vândă tot ce produc aici în Ierusalim, aşa că eu cumpăr ceea ce ei produc aici şi le vând în altă parte unde oamenii au

nevoie de aceste lucruri. Câştigul este răsplata mea pentru serviciul pe care l-am făcut vânzătorului şi cumpărătorului. Crezi că este ceva nedrept în ceea ce fac?

— Nu, răspunse Quintus, atâta timp cât nici vânzătorul, nici cumpărătorul nu este păgubit.

— Vreau să te întreb ceva. Ai refuzat vreodată să îngrijeşti de vreun bolnav din pricină că nu putea să te plătească?

— Bineînțeles că nu. Aş fi nesincer jurământului meu de medic.

— În cazul acesta faci şi tu ceea ce Iisus ne-a poruncit să facem. Bănuiesc că atunci când îngrijeşti de cineva care nu-ți poate plăti, o faci dintr-un sentiment de iubire şi milă.

— Nu pot spune că am gândit vreodată în felul acesta, recunoscu Quintus.

— Nici eu, până când l-am auzit pe învățătorul vorbind. Până atunci am fost probabil, la fel de lacom ca orice alt comerciant. Dar acum, de când urmez învățăturile Lui, observ că sunt binecuvântat mai mult decât înainte. Am agenți care mă reprezintă în Antiohia şi în Corint, în Roma şi în Alexandria, chiar şi în Cirena. Bunurile mele ajung în toate aceste locuri şi în multe altele; în schimb, cumpăr produsele celor care lucrează în cetățile acelea şi le vând în alte părți. Avantajul cel mai mare pe care consider că îl am

este că în timp ce călătoresc pentru afacerile mele, le spun tuturor a ce am învățat de la Iisus.

— Crezi că El este încă în Galilea?

— Ucenicii Lui spun că a fost înălțat la cer la patruzeci de zile după ce a înviat din morți. Unii spun că a plecat doar pentru puțin timp dar se va întoarce curând. Știu sigur că a fost văzut de Petru şi de alții pe lacul Galileii, fiindcă am aflat aceasta de la ei. Dacă aş fi în locul tău, m-aş duce şi aş vorbi cu Petru.

— A vorbit Abijah ceva cu tine în legătură cu plecarea mea împreună cu una din caravanele tale?

— O caravană va pleca din Ierusalim poimâine. Eşti binevenit s-o însoțeşti.

— Să spunem că îl găsesc pe Iisus în Galilea şi îl duc la Roma. Mânia lui Tiberius este ceva îngrozitor. Dacă nu-L vindecă, s-ar putea ca împăratul să-L trimită la moarte.

Iosif zâmbi.

— Iisus a biruit deja moartea, Quintus. Sunt absolut convins că nici măcar Tiberius, în toată splendoarea puterii sale, nu-L va putea birui vreodată.

12

Abijah, olarul, era un om simplu, dar înțelept; un bărbat prevăzător, gata să înfrunte oricând situațiile neașteptate. Şi Quintus va avea motive întemeiate să-i mulțumească plin de recunoştință olarului pentru spiritul precaut ce-l caracteriza. Obosit peste măsură de evenimentele acelei zile tumultuoase, se retrase în odaia lui Ionatan şi adormi de îndată. Grăbit fiind să ajungă în aşternuturile odihnitoare ale patului său, medicul nu observă că multe dintre rudeniile gazdei sale înnoptaseră în casa olarului. Bărbații din atelierul lui Abijah, înarmați cu ciomege şi bâte făceau pe rând de strajă.

Atacul pentru care se pregătiseră avu loc cu puțin înainte de ivirea zorilor. Bărbați îmbrăcați în negru, cu glugi largi ce cădeau peste frunte, ascunzându-le lumina feței înconjurară casa. Erau „sicarii", acei ucigaşi profesionişti despre care îi vorbise centurionul când medicul intră în cetate.

Fără îndoială, se aşteptau să-i găsească pe cei din casa lui Abijah dormind şi fără de apărare, însă au fost surprinşi de ciomegele celor care îl iubeau pe Abijah şi erau în stare să-şi rişte viața pentru familia lui.

Quintus nu ştia nimic despre pregătirile gazdei pentru că olarul consideră că e de prisos să-l neliniştească. Un strigăt ascuțit, de avertizare îl făcu să se ridice brusc din aşternut. Când îşi ridică ochii, văzu uşor plecată asupra sa o siluetă neagră, cu mâna ridicată în aer. În bătaia lunii văzu strălucind lama unui pumnal. Totul i se păru confuz, chiar şi bărbatul acela îi păru o nălucă. Dacă n-ar fi fost antrenat atât de mulți ani în garda pretoriană, probabil că misiunea ucigaşului ar fi fost uşoară şi încheiată deja. Încă buimăcit de somn, dintr-o mişcare bruscă, ce-l derută pe atacator, se rostogoli cu repeziciune într-o parte. În acelaşi moment, lama îndreptată spre inima sa dădu greş, iar bărbatul în negru lovi în gol.

Trezit de-a binelea de primul şoc, Quintus se aruncă asupra omului ce-l atacase şi-i frânse încheietura mâinii, reuşind astfel să țină la distanță de trupul său pumnalul. Luptară un timp în întunericul cenuşiu al încăperii. Ucigaşul încerca din răsputeri să-şi elibereze mâna pentru a lovi din nou. De cealaltă parte, Quintus se chinuia să-l dezarmeze fără a-i pricinui vreun rău. Intenționa să-i afle identitatea şi cine erau cei care-l plătiseră pentru treaba aceasta murdară. Oricine ar fi fost, gândi el, fie Caiaphas, fie Pilat, comisionul imperial îi dădea dreptul şi autoritatea

suficientă pentru a-i aresta şi a-i duce la Roma spre a fi pedepsiți.

În timp ce lupta, deveni tot mai conştient că dorința sa de a-l păstra în viață pe ucigaş, îl punea într-un oarecare dezavantaj. Afară, bătălia se încinse repede; rudeniile şi angajații lui Abijah, mult mai numeroşi decât atacatorii, reuşiseră să-i bată şi să-i alunge pe sicari cu ciomegele. Dintre toți, doar cel care se lupta acum cu Quintus pătrunse în casă. Acesta reuşi să intre neobservat de cei de afară, aşa că medicul era nevoit să lupte singur fără ajutorul curajoşilor bărbați din atelier.

În odaie era întuneric beznă, aşa că Quintus nu observă haina cu care se acoperise de răcoarea nopții şi se împiedică. Lunecă şi căzu în genunchi, dar încă ținea strâns mâinile ucigaşului. Auzind zgomote în odaie, cei de afară se grăbiră să-i sară în ajutor romanului. Din cauza confuziei, unul dintre angajații olarului îl lovi pe Quintus în cap. Durerea îl făcu să scape mâna ucigaşului care-l lovi neîmpiedicat de nimic. O înțepătură sfâşietoare îi penetră pieptul, apoi simți o alta atunci când lama fu scoasă. În aceeaşi clipă, la lumina unei torțe reuşi să-l vadă pe Abijah lovindu-l în creştet cu un ciomag, pe ucigaş.

O ceață subțire începu să-i întunece vederea. Ca într-o

vedenie de demult, i se păru că vede chipul palid şi ochii mari, plini de spaimă ai Veronicăi; păstră o clipă în minte imaginea ei, apoi îşi pierdu cunoştința.

Partea a II-a

Samaria

1

Se trezi târziu într-o încăpere luminoasă şi necunoscută la prima vedere; prin geamul deschis pătrundea până la el ciripitul cristalin al păsărilor. Furişându-şi razele prin frunzişul des al unui copac aflat chiar în dreptul ferestrei, soarele reflecta jucăuş pe peretele paralel cu patul său, umbra cenuşie a frunzelor. Încercă să-şi dea seama unde se află, dar nu putu. Scene vagi, parcă de demult, îi treceau prin faţa ochilor. Îşi aminti o clipă imaginea luptei din noapte şi durerea aceea din piept care-l făcu să-şi încleşteze strâns pumnii. Nu putea fi decât în casa olarului Abijah, în Ierusalim, gândi el după ce medită o vreme. În minte îi reveneau imagini pe care le desluşea cu greu: doi catâri ducându-l pe o targă, durerea care-i străbătea măruntaiele la fiecare smuncitură, feţe necunoscute aplecate asupra sa, dând cu îngrijorare din cap...

Slăbiciunea care-l cuprinse doar pentru faptul că încercase să-şi amintească trecutul recent, îl întrista. Nu simţea nicio durere în locul unde fusese înjunghiat, şi asta i se părea ciudat. De fapt, după agonia acelei dureri, se mira că este încă în viaţă. Da, trăia cu adevărat – ochii şi urechile

lui îl asigurau de lucrul acesta.

Un răsunet ciudat îi ajunse la urechi acum; era murmurul vocii unei femei; vorbea în limba aceea greoaie a iudeilor şi totuşi intonația diferită o asemăna mai mult cu un dialect. Singurele femei pe care-şi amintea că le întâlnise în ultimul timp fuseseră Veronica, fiica olarului, şi Claudia Procula, soția lui Pilat. Totuşi, acest glas nu părea să fi fost glasul vreuneia din ele.

I se părea că glasul se aude dintr-un colț al încăperii, şi-şi întoarse încet capul în direcția aceea. Cu mâinile ridicate şi cu privirea înălțată spre cer, o femeie aşezată pe genunchi se ruga. O urmări o vreme. Când îşi sfârşi rugăciunea, se ridică şi se apropie în linişte de pat. Când văzu ochii bolnavului deschişi, fața i se lumină de bucurie şi rosti, de data aceasta în limba greacă:

— Rugăciunile noastre au fost ascultate, Quintus Volusianus.

El încercă să vorbească dar îşi dădu seama că nu este în stare.

— Unde sunt? reuşi în cele din urmă să şoptească.

— În Magdala. Eu sunt Maria, soția lui Iosif, medicul.

Numele îi păreau oarecum familiare, ca şi cum le-ar fi auzit şi altă dată, dar în situația prezentă, nu putea să-şi

amintească cu precizie când. Magdala – se gândi el – trebuie să fie o suburbie a Ierusalimului şi probabil că Abijah îl aduse aici, lăsându-l sub îngrijirea acestui medic. Femeia părăsi camera şi reveni în câteva clipe cu o cupă în mână. Îşi puse mâna sub capul lui Quintus şi îl ridică uşor, punându-i cupa la gură.

— Bea asta, spuse ea. Îți va da putere şi te va ajuta să te odihneşti.

Băutura plăcută la gust părea a fi un ceai natural de ierburi. O bău, mulțumindu-i în gând femeii pentru ea. Îşi aşeză apoi din nou capul pe pernă pentru că încăperea începu să se învârtă în jurul său. După câteva clipe, o amorțire caldă îi pătrunse întreaga făptură, iar el se lăsă pradă acelei plăceri odihnitoare.

Când se trezi din nou, se simți mult mai plin de viață. O lampă de ulei lumina acum odaia. Lângă patul lui, pe un scaun, stătea un bărbat veghindu-l. Quintus fu atras de bunătatea din ochii lui blajini.

— Fii binevenit înapoi pe tărâmul celor vii, Quintus Volusianus, spuse el zâmbind. Apoi, întorcându-se spre uşă, se adresă soției sale:

— Adu supa pe care ai pregătit-o, Maria. Oaspetele nostru s-a trezit.

— Ce mi s-a întâmplat? întrebă Quintus, dar omul dădu doar din cap.

— Vom discuta despre asta mai târziu, după ce mănânci.

Îşi duse degetele la încheietura mâinii lui Quintus şi după câteva clipe spuse:

— Încă prea rapid, dar este mai bine. Cel mai bun semn este totuşi că nu mai ai febră.

Pe un platou îngust, Maria aduse un vas cu supă fierbinte.

— Arăți mult mai bine, spuse ea bucuroasă. Quintus se minună de cât de bine stăpânea femeia limba greacă. Îşi trase un scaun aproape de patul lui şi cu multă grijă începu să-l hrănească cu o lingură de lemn.

— Eşti medic? îl întrebă Quintus pe bărbatul aşezat înaintea lui.

— Numele meu este Iosif din Galilea, spuse el. În ultimul timp am fost medic în Ierusalim, dar acum trăiesc aici, în Magdala. Ea este soția mea, Maria.

— Maria din Magdala, repetă Quintus. Unde am auzit eu acest nume?

— Probabil de la Iosif din Arimatea, sau de la Veronica, răspunse ea. Mănâncă toată supa, trebuie să prinzi putere.

Supa era gustoasă; bucăți mărunte de pâine erau

înmuiate în zeamă.

— Ai fost rănit în timpul unui atac acasă la Abijah, îi explică Iosif. O trupă de sicari plătiți de Marele Preot Caiaphas a încercat să te omoare.

— A fost şi Pontius Pilat implicat?

— Nici Abijah, nici Iosif din Arimatea nu cred asta, răspunse medicul. Ar fi foarte periculos pentru el, ca procurator al Iudeii, să plătească sicarii pentru a ucide un trimis al împăratului.

— Comisionul meu! exclamă Quintus cu groază în priviri. A fost furat?

— Îl avem aici, îl asigură Maria. Îl păstrăm bine, ca să-l foloseşti oricând ai nevoie de el.

— În timpul luptei, continuă Iosif, ai fost înjunghiat în piept. Este o minune că trăieşti. Lama cuțitului a intrat în țesutul plămânului şi mi se pare că presiunea aerului a făcut ca să nu sângerezi în interior foarte mult. Dar ai pierdut foarte mult sânge şi la început cei de la Ierusalim se temeau că vei muri. Apoi a început febra şi a fost şi mai rău.

Quintus se încruntă.

— Magdala este lângă Ierusalim?

— Este o cetate pe țărmul mării Galileii. Romanii o numesc lacul Tiberiada.

— Cum am ajuns aici? Supa fierbinte începea să-i încălzească trupul, dându-i o senzație plăcută şi făcându-l să se simtă mult mai bine.

— Abijah se temea că Marele Preot va încerca să te omoare din nou. Numai faptul că el se aştepta la un atac te-a salvat prima oară, iar atunci numai unul dintre sicari a pătruns în odaia unde dormeai.

— Îmi aduc aminte că mă luptam cu el în întuneric.

— O caravană de-a lui Iosif din Arimatea pleca din Ierusalim a doua zi, şi ei te-au pus pe o targă legată între doi catâri. Eu fusesem în Ierusalim de sărbători şi am venit împreună cu tine.

— Atunci, îți sunt profund îndatorat, îi spuse Quintus cu recunoştință.

Iosif din Galilea dădu din cap.

— Nu, Quintus, răspunse el. Starea ta se agrava mereu în timp ce te aduceam aici, în ciuda tuturor eforturilor mele. Chiar şi după ce te-am adus în Magdala, febra continua să mă înspăimânte. Eram disperat, aşa că i-am trimis cuvânt lui Petru, sperând ca el să te vindece.

— Petru? întrebă Quintus mirat. Un alt medic?

— Nu un medic – în felul în care tu şi cu mine înțelegem termenul – ci unul care are puterea să tămăduiască ceea ce

noi nu putem spera să vindecăm. El este conducătorul celor care îl urmează pe Iisus din Nazaret.

— Deci Iisus încă trăieşte?

— Iosif zâmbi şi privi spre Maria cu subînțeles. Aşa cum observă încă de prima dată la urmaşii Nazarineanului, şi chipurile celor doi erau parcă luminate de o puternică strălucire interioară ce le transforma înfățişarea. Quintus gândi că nu va înțelege niciodată acest lucru.

— Iisus trăieşte, Quintus, răspunse Iosif din Galilea. Poți să fii sigur de asta.

2

Vorbele lui Iosif fuseseră rostite cu atâta convingere, încât Quintus crezu pe deplin cele auzite şi nu se îndoi de realitatea lor.

— Poți să-mi spui unde îl pot găsi? întrebă el repede.

Iosif clătină din cap şi-i dădu un răspuns care suna destul de ciudat, în opinia lui Quintus:

— Nimeni nu poate să-i spună altcuiva unde poate fi găsit Iisus, Quintus. Este un adevăr la care fiecare trebuie să ajungă singur.

De această dată, Quintus nu păru iritat de răspunsul ambiguu pe care-l primise. După ceea ce Roma, prin autoritatea lui Pontius Pilat, îi provocase vindecătorului galilean, nu-i putea învinui pe urmaşii Săi pentru că nu-L trădau. La urma urmei, el însuşi putea fi considerat un posibil duşman. Şi totuşi raţiunea lor îl împiedica să-şi împlinească scopul pentru care călătorise atât de multe mile.

— Atunci unde este Petru? întrebă el. Poate că el îmi va spune unde pot să-L găsesc pe Nazarinean atunci când îşi va da seama că nu intenționez să-l fac niciun rău.

— Şi eu cred că Petru va putea să te conducă la învățătorul, spuse Iosif, dar nici noi nu l-am găsit pe Petru imediat. După ce Irod l-a aruncat în temniță, a trebuit să stea ascuns un timp. Chiar şi acum îl paşte pericolul în fiecare zi.

— Dar credeam că l-ai chemat să mă vindece.

— L-am chemat, când mi-am dat seama că eu nu te puteam salva. Apoi, fiindcă nu-l puteam găsi pe Petru, Mariei i-a venit o altă idee. Cu o săptămână în urmă am trimis pe cineva la Ierusalim să aducă mahrama Veronicăi.

— Mahrama? întrebă Quintus mirat. Vrei să spui, bucata aceea de pânză pe care au rămas imprimate trăsăturile feței lui Iisus?

— Aceea, confirmă Iosif. Veronica a venit în mare grabă pe o cămilă iute pe care Iosif din Arimatea i-o dăduse, dar încă înainte ca ea să ajungă la Magdala, eu mi-am pierdut orice speranță că-ți vei mai revenit. De fapt, atunci când ea a sosit, i-am spus că vei muri.

— Când a fost asta?

— Alaltăieri, la apusul soarelui.

Quintus se încruntă.

— Dacă am fost atât de grav bolnav alaltăieri, după cum spui, cum e posibil să mă fi însănătoşit într-un timp atât de

scurt?

Iosif din Galilea plecă uşor capul, privindu-l cu seriozitate.

— Ca medic, spun acelaşi lucru. Nici nu puteam să-ți simt pulsul şi spatele tău era ca un arc încordat din cauza rănii infectate. Trupul tău era scuturat de friguri şi chiar înainte ca Veronica să sosească, am verificat de nenumărate ori dacă mai respiri.

Ceea ce auzea era de necrezut. Toate simptomele pe care le descrise medicul galilean nu erau decât semnele morții pe care le văzuse de nenumărate ori şi în calea cărora nu se putea împotrivi nimeni. Quintus nu văzuse niciodată un pacient care să ajungă atât de departe, şi totuşi să fie salvat. Numai o greşeală în evaluarea condiției sale ar fi putut explica faptul că doar cu două zile mai târziu, se simțea bine, putea să mănânce, să bea şi să vorbească. Şi totuşi, Iosif din Galilea nu avea de ce să-l mintă, iar el nu putea tăgădui veridicitatea vorbelor sale. Când Veronica sosi, continuă Iosif, am pus mahrama pe trupul tău şi ne-am rugat în Numele lui Iisus.

— Ați putut vedea vreun efect imediat?

— Nu ai murit, deşi cu puțin timp înainte ca ea să sosească, începusem să nu mai fiu sigur dacă respiri sau

nu.

— Şi apoi?

— Condiția ta s-a îmbunătățit simțitor. Cu toții ne rugam aici, lângă patul tău şi stând cu degetul apăsat pe încheietura mâinii tale am început să-ți simt iar pulsul, spre uimirea mea. Sângele a început să-ți circule tot mai cu putere, iar după miezul nopții nu m-am îndoit deloc că eşti în afara oricărui pericol.

— Cum îți explici asta? Adică poți să o explici?

— Iisus avea puterea să vindece, chiar să învie din morți, cum l-a înviat pe Lazăr, care fusese în mormânt trei zile. Urcând pe Via Dolorosa, când a luat mahrama şi şi-a şters fața, o mică parte din puterea aceea a fost transferată în mahramă.

— Dar aceasta este imposibil, protestă Quintus. Mi-ai spus că ai studiat medicina în Alexandria, deci ştii că ştiința noastră este rațională, şi nu se explică prin niciun fel de putere magică a zeilor sau a zeițelor.

— Cu cinci ani în urmă aş fi fost de aceeaşi părere, răspunse Iosif grav. Până când L-am întâlnit pe Iisus.

— Şi crezi cu adevărat că această mahramă m-a adus înapoi din pragul morții?

— Nu eşti primul care a fost vindecat cu mahrama, îi

răspunse Iosif. Eu însumi i-am spus Veronicăi că va fi întotdeauna oloagă şi că starea piciorului ei se va înrăutăți mereu din cauza inflamației osului. Totuşi, în clipa în care a luat mahrama din mâinile lui Iisus, a devenit complet sănătoasă.

— Quintus dădu din cap neîncrezător.

— Mintea mea îmi spune mereu că ceea ce aud este imposibil, şi totuşi tu vorbeşti cu atâta convingere încât îmi este foarte greu să mă împotrivesc.

Maria luă blidul şi-l duse în bucătărie. Ceea ce Iosif îi spunea era de-a dreptul tulburător şi contrazicea tot ceea ce învățase el de-a lungul vieții sale, făcând ca toți anii săi de studiu să-şi piardă rostul. Îşi petrecuse mulți ani în muzeul din Alexandria, constituit de Alexandru cel Mare şi îmbunătățit mai apoi de urmaşul său la tronul Egiptului, Ptolemeu. Muzeul nu era altceva decât o universitate vestită construită în jurul unei mari colecții de table şi papirusuri. Aici Quintus învățase că medicina e o ştiință națională, bazată pe adevăruri observabile, la fel ca matematica ce înflorise pe aceleaşi meleaguri. Apoi ştia din perioada scurtă în care lucrase în templul lui Asklepios de pe insula Cnidus – unul din centrele cele mai importante de practică rituală a artelor de vindecare – că tămăduirile atribuite lui Asklepios

erau, de fapt, rezultatul unor măsuri medicale simple, cât şi a regimului alimentar. Printr-o tehnică specială, bolnavul era adus într-o ciudată stare de confuzie, produsă parțial de puterea leacurilor şi de metodele folosite de preoți pe de altă parte. În timpul acestui ritual de „incubare" cum îl numeau ei, suferindul era conştientizat de condiția lui şi i se sugera că vindecarea sa putea surveni nu ca rezultat al eforturilor unui medic sau a unui preot pământesc, ci doar ca efect al puterii tămăduitoare a zeului însuşi. În acele momente, un preot purtând o mască ce-l reprezenta pe divinul Asklepios, zeul vindecării, se înfățişa înaintea bolnavului pentru o clipă, apoi dispărea în mod neaşteptat.

Quintus rămăsese la Cnidus şi la Pergamum, de asemenea un centru important de închinare a lui Asklepios, nu pentru mult timp, deoarece se convinsese repede că toate metodele aberante practicate acolo nu se comparau în valoare cu învățăturile raționale pe care şi le însuşise în Alexandria. Apoi se mutase la Roma unde îşi aprofundă studiile sub îndrumarea directă a marelui Celsus. Acesta, mai bine decât oricare învățător al timpului său, a exemplificat metoda tratării bolilor ca pe un fenomen natural, demonstrând relația efect-cauză a fiecărui mod de vindecare.

Şi totuşi, faptul că el încă trăia se datora unei forțe miraculoase pe care nu o putea nici înțelege şi nici crede. Dar pe care nu putea nici contesta, cu atât mai puțin cu cât îi vedea rezultatele în însănătoşirea grabnică şi nefirească a trupului său. Să accepte această realitate ar fi însemnat implicit, să recunoască suveranitatea unui zeu care controlează toate lucrurile. Şi poate n-ar fi fost ceva atât de ieşit din comun pentru că era vorba de o credință destul de rațională, fiindcă e în instinctul oamenilor să creadă în puteri superioare. A fi de acord însă, cu această religie însemna să accepte şi că acest zeu şi-a trimis fiul în lume într-un trup omenesc şi că acesta a fost de-a lungul pribegiei sale pe pământ, un învățător iudeu destul de obscur locuind într-o cetate neînsemnată, numită Nazaret, pe care el nu-şi amintea s-o fi zărit pe vreo hartă romană.

Şi mai incredibil decât atât, trebuia să accepte că acelaşi zeu atotputernic a îngăduit ca fiul său să fie răstignit de oameni fără scrupule, care au încercat să-şi mențină puterea politică personală asupra minților şi sorții unui popor. Şi lăsându-şi fiul să moară în cel mai ruşinos mod – prin răstignirea pe care romanii o rezervă doar ca pedeapsă pentru cele mai urâte crime, acest zeu atotputernic îşi învie fiul din morți. Apoi, acest om, care ei cred că este Fiul lui

Dumnezeu, se pare că se ascunde undeva, din cauză că Irod şi Caiaphas caută să-L omoare din nou.

— Mi se pare că pot să-ți citesc gândurile, spuse Iosif din Galilea încet. Şi fiindcă am avut şi eu aceleaşi îndoieli cândva, te înțeleg. Dar nu te mai frământa, Quintus. Am aflat ieri că Petru va ajunge în curând prin părțile noastre. După ce vei sta de vorbă cu el şi vei auzi de pe buzele lui istoria lui Iisus, cred că vei înțelege mai bine şi mai uşor ce s-a întâmplat aici astă-noapte.

— Este Petru considerat un mare conducător aici în Galilea? întrebă Quintus.

Iosii se aplecă uşor înainte şi încercă să-l lămurească.

— Era doar un pescar, cu numele Simon, înainte de a-L fi urmat pe Iisus. Dar pentru cei care l-au cunoscut şi l-au iubit, chiar şi atunci era un turn veritabil de încredere. Iisus l-a numit Petru, spunându-i că el este piatra pe care Domnul îşi va zidi Biserica.

— În limba greacă, cuvintele au aceeaşi rădăcină, confirmă Quintus.

— Cred că Iisus a ales numele Petru din acelaşi motiv, fu de acord Iosif. Iar acum, Irod şi Caiaphas nu l-au putut ține pe Petru în temniță când au încercat să-i stârpească pe cei ce cred în Iisus. I-au pus în lanțuri, dar lanțurile au căzut,

uşile lemniței s-au deschis ca şi cum n-ar fi fost încuiate. Şi Iosii se ridică în picioare. Cred că eşti destul de obosit acum, Quintus. Încearcă să dormi şi vom discuta din nou după ce te odihneşti.

— Unde este Veronica? întrebă Quintus. Vreau să-i mulțumesc şi ei.

— Vestea că este aici cu mahrama s-a împânzit repede şi ea aleargă acum de la un bolnav la altul. Probabil că se va întoarce mai târziu, de aceea o vei vedea abia mâine.

3

Quintus nu se mai trezi până în zori, când durerea din piept îi păru o îndepărtată amintire. Din bucătărie ajungeau până la el glasuri clare de femei, în timp ce afară păsări gălăgioase se întreceau încântări. Stând acolo, întins în acele aşternuturi moi, cuprins de o stare de destindere totală ce urma unui somn odihnitor, se gândea cât de recunoscător trebuie să-i fie vieții că-i îngăduise să mai vadă încă o dată zorii unei dimineți.

Zgomotul uşor al unor paşi ce se apropiau îl făcu să-şi întoarcă privirile spre intrare. În pragul uşii dinspre bucătărie se ivi Veronica. Razele aurii ale soarelui ce pătrundeau prin fereastra înaltă îi cădeau luminos pe chip, scăldându-i întreaga făptură şi făcând-o să pară neasemuit de frumoasă.

— Shalom, Quintus Volusianus, rosti ea încet.

— Shalom?!

Ea scutură uşor din cap, dându-şi seama că el nu avea de unde cunoaşte acest cuvânt. Privindu-l drăgăstos, îl lămuri:

— Este salutul pe care noi îl folosim între prieteni, şi înseamnă „pace”.

— Din ce mi-a spus medicul Iosif, tu mi-ai fost o prietenă adevărată, Veronica. Din câte am putut înțelege tu ai fost cea pe care mi-ai salvat viața, de aceea îți datorez recunoştință adâncă.

— Domnul Iisus ți-a salvat viața, eu nu am niciun merit.

— Dar ai avut credința că voi fi vindecat.

— Am ştiut că El te poate vindeca.

— Mi-ai putea explica în cuvinte simple, cum crezi că e posibil ca o bucată de pânză, o mahramă, să fie în stare să săvârşească asemenea minuni?

— Iisus lucrează prin ea, încercă ea să-i explice. Eu am simțit puterea Lui când am fost vindecată, dar tu ai fost prea bolnav să simți ceva. Dacă Iosif nu ar mai fi încredințat că încă eşti în viață, nu m-aş îndoi nicio clipă că nu eşti mort de mult.

— Să înțeleg că tot ceea ce ai făcut tu nu a fost decât să-mi aşezi mahrama aceea pe trup?

— Da, şi m-am rugat împreună cu toți ceilalți pentru vindecarea ta.

Quintus o privi gânditor şi rosti după o scurtă pauză:

— Aş vrea să pot şi eu să cred că tine.

— Vei crede. Te va ajuta Dumnezeu să crezi.

— Sper că înțelegi cât de recunoscător îți sunt, spuse el.

Voi încerca să te răsplătesc cât mai curând.

— Eu nu pot primi nimic pentru ceea ce Dumnezeu lucrează prin mahramă, răspunse ea repede, cu împotrivire în glas.

— Ți-e frică că mahrama şi-ar pierde astfel puterea de vindecare?

— Poate, nu ştiu. Dar Iisus nu a primit niciun fel de plată de la cei cărora le-a făcut bine, şi nici eu nu vreau să primesc nimic.

În clipa aceea, Iosif din Galilea intră în odaie.

— Dacă n-aş şti prin câte ai trecut în ultima săptămână, n-aş zice că ai fi fost bolnav vreodată, spuse el bine dispus.

— E adevărat că mă simt aproape perfect sănătos, recunoscu Quintus. Aş putea să ies afară şi să stau puțin la soare?

Iosif arătă spre Veronica şi-i răspunse pe un ton glumeț:

— Ea este medicul tău, întreab-o pe ea.

Iosif îi aduse nişte haine şi-l ajută să se îmbrace. Sprijinindu-se uşor de brațul lui, Quintus ieşi pe terasa îngustă, umbrită de frunzişul des al unui smochin. Se aşează pe o bancă scundă, de lemn şi-şi rezemă spatele de trunchiul copacului.

Casă, după cum putea observa abia acum, era situată pe

coama unui deal abrupt; la poalele căruia se întindea o plajă nisipoasă şi suprafaţa ondulată de valurile albastre ale unui lac. Împrejurimile erau de o frumuseţe rară, iar în jurul terasei o mulţime de copaci şi tufişuri în floare umpleau cu miresmele lor îmbietoare aerul răcoros. Printre frunzele arborilor, undeva mai în vale, se întrezărea acoperişul roşiatic al unei case vecine.

La mal, Quintus văzu o barcă de pescuit, gata să iasă în larg. Doi oameni o împingeau de la ţărm, în timp ce un al treilea ridica pânza colorată. Mai încolo, înspre partea de miazănoapte a lacului, se vedeau una lângă alta, înşirate, alte bărci de pescuit.

Ce loc încântător! exclamă el.

— Este unul dintre cele mai frumoase locuri pe care le-am văzut în viaţă, răspunse Veronica. Ea îi arătă undeva între miazănoapte şi răsărit casele albe ale unei cetăţi mici:

— Am fost în Betsaida ieri, vindecând bolnavii.

— De ce mi se pare că toate bărcile se strâng la capătul celălalt al lacului?

— Petru spune că apa rece din Iordan se varsă în acea parte a lacului şi de aceea peştii se adună în locul acela. Când mergeam de-a lungul ţărmului, am putut vedea mulţi pescari trăgându-şi din apă mrejele grele de peşte.

— De ce tatăl tău a ales să locuiască în Ierusalim, când aveți un loc aşa minunat în apropiere?

— Din cauza meseriei sale, îi explică ea. Oamenii din Galilea nu sunt destul de bogați şi noi nu am putea să vindem produsele noastre aici. Probabil numai tetrarhul Irod din Tiberia şi oficialitățile romane care trăiesc acolo şi în cetățile din zona Decapolis, din partea cealaltă a lacului, ar cumpăra vazele noastre. Piața noastră este mai bună în Ierusalim, unde tot felul de oameni bogați vin din alte țări, să se închine la templu.

— Nu ți-ar plăcea să vizitezi alte cetăți, Veronica?

Ochii ei licăriră la gândul acesta.

— Mi-am dorit dintotdeauna să văd Roma. Am auzit adesea vorbindu-se de picturile acelea de pe zidurile bisericilor şi caselor.

— Nu sunt cu nimic mai încântătoare decât scenele pe care le pictezi tu pe vaze.

Fata se îmbujoră uşor şi zâmbi cu nevinovăție.

— Mi-ar plăcea să pictez şi alte lucruri, spuse ea, dar nu este niciodată timp destul. Deocamdată trebuie să ne mulțumim cu situația în care suntem până când termină Ionatan şcoala de scribi.

— Sper că nu a mai fost nimeni rănit în luptă.

— Tata se aştepta ca sicarii să atace, aşa că au fost pregătiți şi lupta nu a durat prea mult timp.

— Recunosc că am fost neînțelept că n-am ascultat de avertizarea tatălui tău, dar mă bucur că niciunul dintre voi nu a suferit din cauza nesăbuinței mele.

— În Ierusalim se vorbeşte că guvernatorul a fost foarte mânios pe Caiaphas.

— Trebuia să fie. Tiberius ar putea să-l destituie pe Pilat din funcția lui pentru acest gest.

Maria ieşi pe terasă, aducând o tavă cu pâine, smochine, brânză şi lapte rece de capră.

— Cred că este timpul să mănânci, îi spuse lui Quintus. Supa şi pâinea înmuiată sunt pentru bolnavi, tu eşti acum sănătos. La cină vom servi carne. Aşează tava pe bancă, aproape de el, apoi îi spuse zâmbind:

— Trebuie să vină Petru şi aş dori să pregătesc masa.

— Nu e nicio problemă, o linişti Quintus. Mă descurc singur de acum. Am fost destulă vreme leneş.

— Leneş? Dacă ai şti cât de greu te-au ținut soțul meu şi încă trei bărbați în delirul tău, nu ai spune că ai fost leneş.

— Mi-am dat cumva în vileag toate secretele? întrebă el zâmbind.

— Secretele sunt pentru cei care au de ascuns anumite

lucruri, răspunse Maria, şi privind-o cu drag pe Veronica, ce stătea mai deoparte, îl întrebă:

— A reuşit tânăra mea prietenă să-şi ascundă bucuria nespusă de-a te vedea iar sănătos?

Maria zâmbi cu înțeles, dar Quintus îi răspunse foarte serios:

— E absurd ceea ce vrei să dai de înțeles. E încă o copilă, iar eu am treizeci de ani.

— Şi Veronica are douăzeci şi doi. Aminteşte-ți că ea a fost oloagă mulți ani.

— Am impresia că te înşeli cu privire la sentimentele ei pentru mine, protestă Quintus. Ne despart aşa multe lucruri – în gândire, obiceiuri, religie…

— E adevărat că sunteți foarte diferiți, dar tu eşti bărbat şi ea o femeie. Cândva, ascultând de glasul rațiunii, am plecat din Magdala, deşi îl iubeam mult pe Iosif şi el pe mine. Dar el a venit în Alexandria să mă caute şi era gata să rişte, să-şi piardă viața pentru a o salva pe a mea. Aceasta înseamnă dragoste adevărată, Quintus, şi ea nu ține niciodată cont că tu eşti aristocrat şi ea o biată fiică de olar.

— Eu nu sunt un aristocrat, şi nici nu am vreo origine nobilă. Eu nu sunt decât fiul unui om liber. Tatăl meu a fost un om simplu şi lucra cu mâinile lui, aşa cum face Abijah,

iar mama era o sclavă pe care părintele meu o răscumpărase pentru a-i deveni soție. Tot ceea ce sunt se datorează trecerii pe care am căpătat-o înaintea împăratului. De aceea trebuie să trec peste orice piedică şi să-L duc pe Iisus din Nazaret la Roma.

Maria punea lucrurile de pe terasă în ordine, în timp ce vorbeau.

— Petru va fi aici deseară, spuse ea. El îți va spune mai bine cum să-L găseşti pe Iisus – pentru tine însuți, cel puțin, dacă nu şi pentru împărat.

4

Oaspetele atât de mult aşteptat sosi abia după căderea nopții. Chipul îi radia de viață, de pace; ochii lui ageri ascundeau în adâncul lor o misterioasă seninătate şi linişte interioară, iar lucrul acesta dovedea că bărbatul se numărase printre aceia care îl cunoscuseră personal pe nazarinean. Era însoțit de un tinerel cu chipul palid, pe nume Marcus. Din conversația lor, Quintus înțelese că Marcus era tovarăşul de slujbă al lui Petru. Mai târziu, Iosif avea să-l lămurească cu privire la slujba pe care o fac cei doi împreună, şi că tinerelul scria istoria vieții şi învățăturilor lui Iisus, după cum i le dicta Petru.

Petru îl salută cu solemnitate în glas pe medicul roman, iar privirea lui adâncă păru că-i penetrează chiar sufletul. Pentru o clipă, Quintus, avu impresia că-i erau citite până şi gândurile.

— Mâna Romei a fost ridicată şi asupra mea, cel puțin o dată, spuse Petru adresându-se trimisului împărătesc, şi se va ridica din nou. Capriciile guvernatorului vostru, Pontius Pilat, şi ale lui Irod, care conduce Galilea în numele Romei, amenință viața multora.

— Am fost arestat din ordinul lui Pilat. Când trebuia să fiu dus în celula cea mai de jos a închisorii a apărut doamna Claudia Procula pe care o cunoşteam încă de pe vremea când nu era decât o fecioară la curtea lui Tiberius. Ea m-a recunoscut şi astfel mi-a salvat viața.

— Procula este o femeie bună. Ea l-a rugat pe Pilat să nu-L răstignească pe Domnul, dar el n-a ascultat şi azi e unul dintre cei mai nefericiți oameni. Are impresia că toată lumea vrea să-i facă rău, că poporul vrea să se răscoale mereu, de aceea foloseşte sabia chiar şi atunci când nu e nevoie.

Ascultându-i vorbele, glasul adânc şi solemn, Quintus le adună în inima lui, dar putea să creadă că omul acela înțelept era doar un simplu pescar, de pe malurile mării Galileii. Fiecare vorbă era rostită cu autoritate şi ceva din atitudinea lui semăna în întregime cu aceea a unui lider înnăscut.

La un moment dat, observând-o pe Veronica într-un colț al încăperii, Petru îi zâmbi şi o salută plecând uşor capul, după care continuă să-i vorbească lui Quintus:

— Iosif mi-a spus că ai fost vindecat recent. Înseamnă că tu cunoşti deja puterea şi mila învățătorului.

— Mă tem că eram atât de aproape de moarte încât n-am putut să simt nicio putere deosebită.

— Cu nimic mai puțin, această putere şi-a pus amprenta pe viața ta, îl asigură Petru. Mai târziu, după ce vom mânca şi vom avea părtăşie cu prietenii noştri de aici, noi doi vom discuta despre motivul pentru care ai venit.

În timpul mesei, Quintus putu să vadă părtăşia care-i lega sufleteşte pe cei prezenți de parcă ar fi fost toți o familie. Urmaşii lui Iisus nu aveau nimic din atitudinea sobră şi închisă a preoților pe care îi văzuse slujind în templu sau a fariseilor ce se întreceau să răspundă la întrebările puse de studenți în pridvorul lui Solomon. Aceşti oameni erau plini de pace, fericire, se iubeau unii pe alții şi bucuria se vedea în viața lor.

După cină, Maria se ridică de la masă şi părăsi încăperea. Se întoarse curând cu o harpă mică în mâini pe care i-o întinse Veronicăi. Maria le dădu tonul cu vocea ei cristalină şi frumoasă, după care toți îşi uniră glasurile şi începură să cânte cu însuflețire. În timp ce cântau, Petru îi făcu semn lui Quintus să-l urmeze şi ieşiră amândoi pe terasă. Afară se întunecase de-a binelea, adieri uşoare de vânt purtau de colo-colo parfumul înmiresmat al florilor.

Petru stătea la marginea terasei şi respira adânc aerul răcoros.

— Am călătorit în lungul şi-n latul acestei țări, rosti el

aproape pentru sine. În curând trebuie să mă îndrept spre Antiohia şi poate chiar spre Roma, dar întotdeauna mi-e dor de locul acesta. Apoi, întorcându-se spre Quintus, îi spuse:

— Iosif şi Maria mi-au spus că ai venit de la Roma cu un comision din partea împăratului ca să-L cauți pe Iisus.

— Tiberius moare din cauza unei boli incurabile, explică Quintus. El a auzit nişte zvonuri cu privire la un vindecător numit Iisus din Nazaret şi m-a trimis să-L aduc la Roma, dar în Ierusalim am aflat că Pontius Pilat L-a răstignit pe vindecător cu doi ani în urmă.

— A aflat şi împăratul despre aceasta?

— Împăratul nu a aflat decât că nazarineanul are puterea să vindece bolnavii. Pilat nu a menționat nimic despre răstignirea Lui în rapoartele oficiale.

Petru clătină gânditor din cap.

— Pontius Pilat ştie că L-a răstignit pe Fiul lui Dumnezeu. Nu poate să recunoască, pentru că aceasta îi răneşte prea adânc conştiința, aşa că încearcă să-şi ascundă vina.

— Dar dacă Iisus este fiul zeului vostru, după cum spui, nu este Pilat deja condamnat?

Petru se aşează pe bancă şi-i făcu semn lui Quintus să ia loc.

— Cel Preaînalt nu este doar Dumnezeul meu, Quintus, şi

nu aparține doar iudeilor. El este Dumnezeul oricărei făpturi, oriunde ar trăi şi de orice culoare ar fi pielea lui.

Quintus privi cu nedumerire spre el.

— Eu credeam că voi, iudeii, vă feriți să aveți orice fel de legătură cu neamurile, pe care le considerați necurate. În templul vostru nu am putut să intru decât în curtea de dinafară, iar dacă aş fi îndrăznit să intru mai departe, aş fi fost pedepsit cu moartea.

— Aşa a fost poporul nostru în trecut, recunoscu Petru, fiindcă am fost robiți de mândrie şi de o dorință de a ne considera mai buni decât alții. Iisus însă ne-a dezbrăcat de această mândrie, ne-a arătat nevrednicia noastră şi ne-a dăruit harul lui Dumnezeu care este disponibil pentru toți cei ce-L caută.

— Atunci, dacă Pontius Pilat s-ar căi cu adevărat, ar putea chiar şi el să fie iertat?

— Iisus l-a iertat deja, îl asigură Petru cu convingere în glas. Când răbda pe cruce chinurile morții, i-a iertat şi chiar s-a rugat pentru toți cei ce L-au răstignit.

— Când L-ai văzut ultima oară pe Iisus?

— S-a arătat multora în Ierusalim şi ni s-a arătat nouă aici pe lac în timp ce pescuiam.

— Deci este încă în Galilea?

Petru zâmbi.

— Iisus este pretutindeni, Quintus, în inimile celor care-L iubesc şi-l ascultă învățăturile, dar prezența Sa fizică a fost luată în ceruri cu doi ani în urmă.

Quintus nu putu să-şi ascundă dezamăgirea; cuvintele lui Petru însemnau că misiunea lui se încheiase.

— Dar tu poți să-L găseşti oricând pentru tine însuți, îl asigură apostolul, acceptându-L în inimă.

Quintus dădu din cap.

— Nici nu sunt sigur dacă există un Dumnezeu, spuse el. Aproape tot ce văd în jurul meu se poate explica fără existența vreunuia. Şi chiar dacă ar fi, nu mi-l pot imagina atât de crud, încât să-şi lase propriul fiu să moară într-un mod atât de josnic.

— Vei cunoaşte Adevărul când ți se va descoperi, îi răspunse Petru. Atunci îți va fi foarte uşor să înțelegi totul.

— Mă bucur mult că ai venit aici, îi spuse Quintus cu recunoştință. Cred că eşti foarte obosit din pricina călătoriei.

— M-am întâlnit cu prietenii mei vechi, răspunse Petru simplu. M-am rugat împreună cu ei şi nu am nevoie de nimic altceva ca să mă învioreze şi să mă facă să fiu gata pentru următoarea călătorie.

— Din vorbele tale, înțeleg că intenționezi să pleci curând.

— Mâine doresc să-i vizitez pe cei care-L mărturisesc pe Iisus în Capernaum, Betsaida şi de-a lungul lacului, apoi trebuie să merg în Samaria. Este un bărbat lipsit de teama față de Dumnezeu care se dă drept Mesia şi înşală oamenii, profitând de sensibilitatea lor; el pretinde că ştie unde sunt ascunse vasele sfinte despre care samaritenii cred că ar fi fost ascunse din porunca lui Moise în peşterile muntelui Gherizim.

— Nu înțeleg, recunoscu Quintus.

— Când primul templu a fost construit în Ierusalim, vasele sfinte folosite în ritualul de închinare au fost aduse acolo. Ele fuseseră făcute în timpul lui Moise, cu mai mult de o mie de ani înainte şi fuseseră păstrate de poporul nostru. Samaritenii au devenit duşmanii noştri şi şi-au zidit un templu pe muntele Gherizim, spunând că vasele din templul din Ierusalim nu sunt cele adevărate, iar acest aşa-zis Mesia încearcă să le spună că el ştie unde sunt ascunse vasele adevărate.

— Cine este acesta?

— Un magician cu numele Simon Magus. Cândva se prefăcuse că L urmează pe Iisus, dar acum încearcă să-i păcălească pe samariteni, ca aceştia să creadă că el posedă o putere divină.

— Poate să vindece bolnavii?

— Pretinde că i-a vindecat pe unii, dar eu cred că nu a făcut altceva decât să le îmbolnăvească sufletul.

— Poate că ar trebui totuşi să-l caut, spuse Quintus. Îi sunt dator împăratului să cercetez orice indiciu care m-ar putea conduce la un posibil vindecător.

— Simon este un impostor! Dacă doreşti cu adevărat vindecarea împăratului, ia-o pe Veronica, împreună cu mahrama, la Roma.

În aceeaşi clipă, fața lui Quintus se lumină. Se miră că nu-i venise şi lui în minte până atunci acea idee. Dacă Dumnezeu L-a vindecat pe el cu ajutorul acelei mahrame miraculoase, şi toate semnele păreau să confirme această ipoteză, se gândi că şi Tiberius va putea fi tămăduit în acelaşi fel. Totuşi şovăi cu privire la Veronica. Gândi că nu-i tocmai înțelept să expună o fată firavă ca şi ea la oboseala şi stresul unei asemenea călătorii, şi, mai apoi, la Roma, ținând cont cât era de tânără şi frumoasă, ar fi pândit-o nenumărate pericole.

— Poate că aş putea să iau doar mahrama, sugeră el.

Petru înclină din cap şi păru să nu fie de acord.

— Mahrama este a Veronicăi, a fost cadoul lui Iisus pentru ea. Dacă trebuie să meargă cineva cu mahrama la

Roma, ar trebui să fie ea.

— Probabil ai dreptate, aprobă Quintus. Răsplata trebuie să fie a ei în cazul în care împăratul se vindecă.

— Veronica nu ar accepta nicio răsplată în afară de privilegiul de a-i arăta împăratului puterea lui Iisus de vindecare şi de mântuire a oamenilor.

— Dar va accepta oare să vină?

— Vorbesc eu cu ea.

În acel moment, lui Quintus îi veni în minte o altă posibilitate.

— Am auzit că şi tu ai vindecat pe mulți. Dacă l-ai vindeca pe Tiberius, mulți ar crede în dumnezeul tău. În Roma, oamenii ar alerga imediat după orice lucru pe care îl cinsteşte împăratul. Dar Petru îi răspunse cu gândul departe:

— Timpul meu pentru a merge la Roma încă nu a venit, Quintus. În primul rând, trebuie să-i liniştesc pe samariteni, dacă pot. Apoi, trebuie să le slujesc iudeilor împrăştiați pretutindeni în lume şi numai după aceea voi veni la Roma, atunci când Domnul, al cărui rob sunt, va avea nevoie de mine acolo.

5

Veronica nu se împotrivi la propunerea lui Petru şi acceptă să ducă mahrama până în îndepărtata Romă. Cum se însănătoşi pe deplin, Quintus se hotărî să pornească pe dată. Încă se mai gândea să se oprească şi în Samaria, dar nu era hotărât. Maria din Magdala se hotărî să-i însoţească, petrecând-o astfel pe Veronica măcar până în Shechen, acolo unde locuia Filip, unul dintre bunii prieteni ai lui Petru.

Cea mai directă rută dintre Galilea şi Ierusalim trecea prin districtul Samariei. Exista o duşmănie tradiţională între samariteni şi iudei, care-i considerau pe samariteni o rasă amestecată. De fapt, aşa erau, fiind compuşi din descendenţii israeliţilor originali care rămăseseră după ce Sargon al II-lea, împăratul Asiriei, luase aproape douăzeci şi şapte de mii din poporul lor prizonieri, înlocuindu-i apoi cu un popor din răsărit. Samaritenii îi urau pe iudei în mod deosebit pentru că Ioan Hyrcanus, cu peste o sută cincizeci de ani în urmă, atacase Samaria, distrugând templul de pe muntele Gherizim. Mai târziu, pe timpul domniei unuia dintre moştenitorii lui Irod cel Mare numit Archelaus

samaritenii au batjocorit templul din Ierusalim, aruncând trupurile moarte ale celor uciși în acea noapte, în curtea interioară a sfântului locaş. Mai recent, se instaurase o oarecare pace între iudei şi samariteni, mai ales de când Pontius Pilat conducea cu mână de fier ambele regiuni care-i erau date în stăpânire.

Părăsiseră frumoasele meleaguri ale Tiberiadei şi micul grup ce-l însoțea pe Quintus pătrundea acum tot mai adânc spre inima unui district muntos în partea dinspre apus a ținutului. O trecătoare îngustă le făcu trecerea spre „Valea porumbeilor". Aici păsări gălăgioase îşi aveau cuiburile ascunse printre crăpăturile stâncilor şi umpleau cu miile crengile copacilor. Nenumărați păsărari, cu lațuri şi capcane, veneau acolo să prindă porumbei pe care îi vindeau în piețele oraşelor dimprejurul locului. Trecând pe acolo, cei trei drumeți auzeau neîncetat strigătele oamenilor şi huruitul înspăimântat al porumbeilor.

Dincolo de vale se întindea o regiune cu dealuri abrupte şi înguste printre care se strecura şerpuind drumul bătătorit, îndreptându-se undeva între miazăzi şi apus. Acum, călătoreau de-a lungul drumului numit în vechime „calea mării", drum ce fusese cândva o importantă rută antică pentru caravane ce făcea legătura între Damasc, cetățile din

Răsărit şi îndepărtatul Egipt. Ocolind malurile nisipoase din partea de miazăzi a mării Galileii, cărarea cea lată şi pietruită străbătea munții de dincolo de Magdala şi se pierdea spre răsărit, unindu-se cu linia subțire a orizontului.

Plecară din Magdala în zorii zilei, iar la amiază, când soarele era sus pe cer, trecură prin Nazaret, continuându-şi călătoria fără să facă vreun popas acolo. Spre apus, un şir de munți îi despărțea de marea îndepărtată. În partea opusă se desfăşura o câmpie vastă, numită Esdraelon, iar spre răsărit muntele Tabor întrecea în înălțime toate celelalte masive. Undeva mai la miazănoapte se iveau vârfurile stâncoase acoperite de zăpadă ale Hermonului de unde, după cum îi explică Veronica medicului, țâşneau izvoarele râului Iordan ce se varsă apoi în marea Galileii.

— Cetatea Sepphoris este la miazănoapte de aici, spuse ea. Garnizoana romană care răspunde de districtul Galileii îşi are tabăra acolo.

Quintus admiră pentru o vreme cetatea ce strălucea semeț în bătaia razelor de soare. Undeva, în apropiere, observă o coloană de soldați deplasându-se în grabă. Se îndreptau spre răsărit, pe drumul ce urca şerpuind printre dealurile de la Sepphoris şi Nazaret; îngustându-se din ce în

ce mai mult sus. În vârf, cărarea era tăiată în unghi drept de şoseaua principală ce traversa munții până la Ierusalim. În vreme ce Quintus, Veronica şi Maria se înțelegeau să poposească la un han în satul Ginaea, aflat la câteva mile depărtare, şirul de soldați îi ajunse din urmă şi-i depăşi, mărşăluind în pas cadențat. Soldații nu erau urmați de această dată de grupul de slujbaşi încredințați să le poarte echipamentul şi proviziile. Quintus, cunoscând organizația legiunilor romane, înțelese pe dată că militarii se aflau în marş forțat din pricina unei situații de urgență.

La sfârşitul coloanei, când ultimul legionar trecu pe lângă ei, Quintus îl întrebă în limba greacă:

— Unde vă îndreptați atât de rapid?

— Spre Sebaste, răspunse soldatul. Samaritenii s-au răsculat în regiunea aceea.

Quintus îşi aminti de ceea ce-i spusese Petru despre cetatea aceea din Samaria, numită de romani Sebaste, nume pe care Irod cel Mare i l-a dat când o construise; în aceeaşi perioadă ridica şi un templu puternic dedicat împăratului Augustus. Dacă Pontius Pilat trimitea cea mai mare parte a garnizoanei din Galilea în Samaria de bună seamă, medita Quintus urmărind coloana ce se depărta, că guvernatorul era pus în situația neplăcută de a înfrânge o

nouă răscoală într-un timp cât mai scurt.

La hanul la care s-au oprit se vorbea mult despre înşelăciunile lui Simon Magus, ai cărui adepți îl numeau în mod deschis „Mesia”, conducătorul politic-religios de la care şi iudeii şi samaritenii se aşteptau să-i elibereze de sub jugul roman. Se povesteau tot felul de lucruri nemaipomenite şi exagerate despre acest magician. Unii spuneau că el le promisese samaritenilor că îi va aşeza mai presus decât pe iudei, al căror centru de închinare era la Ierusalim.

A doua zi, dis de dimineață, porniră la drum. Chiar în ceasul acela matinal întâlniră o mulțime de drumeți ce se grăbeau să ajungă în cetățile Samariei. Unul din aceştia îi spuse lui Quintus că aşa-zisul Mesia era la Shechem, mica cetatea samariteană de la poalele muntelui Gherizim.

Filip, despre care Petru îi povestise lui Quintus, era conducătorul celor care îl urmau pe Iisus în Samaria, după cum îl informau acum Maria şi Veronica. Cu cât se apropiau mai mult de Shechem, drumurile deveneau tot mai ticsite de oameni înarmați, purtați de o nestăpânită râvnă religioasă. Peste tot se vedeau cuțite, pumnale, săbii scurte şi ciomege. Quintus ocoli mulțimea înfuriată, încercând să evite orice incident, cât de mic, care le-ar fi putut pune în pericol pe

cele două femei. Privind spre gloata dezlănțuită se întreba cum va reuşi Pontius Pilat să depăşească această situație ce se înrăutățea vizibil.

Localizată într-o vale îngustă, de cel mult o milă romană în lățime, Shechem se întindea între vârfurile semețe a doi masivi stâncoşi.

— Vârful dinspre miazănoapte, spuse Veronica, este muntele Ebal. Cel de la miazăzi este muntele Gherizim, unde se zvoneşte că Simon Magus ar fi găsit vasele sacre atât de râvnite de samariteni.

Dealurile din jurul cetății erau verzi şi păreau să fie bine udate. Pe marginea drumului, la intrarea în cetate, Quintus observă o mulțime de aluni, măslini, peri şi pruni. Nenumărate râuri cu malurile împresurate de flori viu colorate, tăiau din când în când drumul. Înainte de a ajunge la poalele dealului, aruncaseră o privire asupra întregii cetăți şi văzură cum păduri dese şi grădini suspendate împrejmuiau regiunea.

— Este aproape la fel de frumoasă ca şi Galilea, spuse Quintus.

— Această cetate i-a plăcut şi părintelui nostru Avraam, spuse Maria zâmbind. El s-a aşezat în regiunea aceasta când a venit din Ur, în ținutul haldeilor. Se spune că el şi-a

aşezat cortul chiar în pădurea aceasta unde este acum cetatea.

— Cu cât timp în urmă s-a întâmplat asta?

— Probabil că învățătorii şcolii de scribi unde merge Ionatan, ştiu, răspunse Veronica. Presupun că au trecut două sau trei mii de ani de atunci. Avraam a fost cu mult timp înainte chiar ca poporul nostru să fie luat rob în Egipt.

Quintus îşi făcu repede, aproape în şoaptă, o socoteală încurcată; rezultatul calculului său îl puse în încurcătură, dându-şi seama că iudeii aveau o istorie mai veche decât a romanilor şi chiar decât a grecilor. Înainte de a sosi la Ierusalim vedea în iudei un popor de nimic, aflat la marginea Imperiului Roman, care nu se făcea auzit decât prin războaiele purtate nu atât cu duşmanii, cât între ei înşişi. Dar acum, de când era aici, părerea sa se schimbase mult şi îi vedea pe evrei într-o lumină nouă.

6

Casa lui Filip era scundă şi oarecum modestă, însă în ciuda simplității, locuința curată, atât de tihnită, putea deveni visul oricărui trecător care o zărea şi care şi-ar fi dorit s-o stăpânească, trăind în ea până la sfârşitul vieții. Filip nu fusese, după cum îl lămuri Maria pe medic, unul dintre ucenicii aleşi direct de Iisus, însă făcea parte dintr-un grup de diaconi însărcinați să-i ajute pe apostoli. Căldura cu care bărbatul îi primi în casa lui, ochii blânzi şi pacea din suflet mărturiseau apartenența sa la cei care-L urmaseră neîncetat pe Iisus din Nazaret.

Fiicele vesele ale lui Filip le întâmpinară chicotind pe cele două vechi prietene. În casă era voie bună. Fetele harnice se porniseră să aşeze pe masă, în fața oaspeților, curmale, smochine, lapte de capră şi plăcinte. Femeile îi serviră pe cei doi bărbați, după cum era obiceiul. După masă, Quintus îl însoți pe Filip în curte unde un izvor subțire clipocea printre pietre.

— Mă bucur că ați ajuns înainte de căderea nopții, spuse Filip sobru. Situația devine tot mai periculoasă.

— Un batalion roman ne-a depăşit pe drum, îl informă

Quintus. Veneau echipați înspre Samaria în marş forțat. Unul dintre ei mi-a spus că trebuiau să înăbuşe o răscoală.

— Încă nu s-a ajuns la faza de răscoală, şi nici nu cred că se va ajunge, bineînțeles, cu condiția ca Pilat să nu folosească forța.

— Va fi obligat să folosească forța în cazul răscoalei.

— Simon Magus este un şarlatan, explică Filip. Mândria lui a fost rănită când Petru l-a demascat şi nu a reuşit să-i înşele pe urmaşii lui Iisus din Samaria. Acum încearcă să se dea drept Mesia, dar atunci când nu va putea să le arate vasele sacre despre care el spune că sunt îngropate în muntele Gherizim, oamenii îl vor părăsi şi vor pleca acasă.

— Eşti sigur că nu va găsi vasele?

— Vasele sunt la Ierusalim, în templu. Cum ar putea fi în acelaşi timp în Samaria?

— Eu nu sunt iudeu, aşadar, nu înțeleg însemnătatea acestor lucruri, răspunse Quintus. De fapt, încă nu sunt sigur dacă înțeleg bine diferența dintre un iudeu şi un samaritean.

— În ochii lui Dumnezeu nu este nicio diferență; Iisus ne-a învățat aceasta printr-o pildă, în care ne spunea că un om, un iudeu, mergând din Ierusalim spre Ierihon, a fost tâlhărit şi lăsat aproape mort în drum. Un preot trecu pe lângă el,

dar nu l-a atins, ca să nu se spurce; un levit a făcut la fel, dar apoi un samaritean ce trecea pe acolo s-a oprit, l-a dus la un han, i-a legat rănile şi a plătit hangiul să-l îngrijească. „Care dintre aceştia trei", întrebă Iisus, „credeți că s-a dovedit a fi aproapele celui care căzu între tâlhari?"

— Samariteanul, bineînțeles, răspunse convins Quintus.

Filip îl aprobă cu mişcarea uşoară a capului.

— Iisus ne-a învățat adesea spunându-ne diferite pilde. Samaritenii nu auziseră multe despre El până când am venit noi aici, dar sunt foarte interesați când le vorbesc. Simon Magus avea o mare reputație aici ca magician şi se prefăcea a crede şi el în Iisus, doar pentru a-şi păstra aprecierea oamenilor, care se întorceau de la păcatele lor şi erau vindecați.

— Ar fi putut totuşi să fie sincer.

— Şi eu am crezut o vreme în sinceritatea lui, răspunse Filip cu părere de rău, dar când Petru şi Ioan au venit de la Ierusalim ca să-şi pună mâinile pe capul urmaşilor lui Iisus şi să ceară coborârea Duhului Sfânt peste ei, Simon Magus şi-a arătat adevărata față.

— Ce este acest Duh Sfânt? întrebă Quintus.

— Este prezența nevăzută pe care omul o simte în inimă când se dăruieşte întru totul voii lui Dumnezeu. Când

această Putere nu s-a coborât şi peste Simon Magus pentru că el nu se dăruise lui Dumnezeu, a încercat să-i dea argint lui Petru cerându-i şi pentru el acea Putere. Dar Petru, care-i cunoscu de îndată intenţiile josnice, i-a spus: „Banii tăi să piară împreună cu tine, pentru că ai crezut că darul lui Dumnezeu s-ar putea căpăta cu bani!" Din clipa aceea, Simon îl urăşte pe Petru. Acum îi înşală pe oameni, minţindu-i că el a găsit vasele sacre pe muntele Gherizim şi că, deoarece Dumnezeu i le-a descoperit lui, el este Mesia.

— De ce ar fi vasele acestea atât de importante?

— Când împăratul asirian i-a luat pe iudei din Samaria cu sute de ani în urmă, a populat această zonă cu oameni de dincolo de Iordan, pe care i-a adus chiar din Damasc, îi explică Filip. După ce aceşti oameni s-au aşezat aici, s-au decis să se închine Dumnezeului nostru, gândindu-se că El domneşte în această regiune. Apoi, când unii dintre iudei s-au întors din captivitate, au început să se încuscrească cu cei care erau aici şi încetul cu încetul regiunea aceasta s-a umplut de un popor amestecat pe care noi îl numim al samaritenilor. Preoţii de la templul din Ierusalim nu-i lasă să se închine, fiindcă sângele lor a fost amestecat, aşa că ei şi-au construit un alt templu pe muntele Gherizim. Acum Simon spune că Dumnezeu i-a revelat locul unde Moise a

ascuns vasele sacre şi l-a trimis pe el ca Mesia special pentru samaritenii atât de batjocoriți de iudei. Ceea ce e mai rău, e că s-ar putea ca mii de oameni să sufere din cauza lui.

— Din pricina unui singur om? repetă uimit Quintus.

— A mai fost unul ca el, pe nume Iuda, galileanul sau gaulonitul, pe timpul procuratorului Quirinius, când eu eram doar un tinerel. Acesta s-a dat drept Mesia şi mulți l-au urmat. Când romanii i-au atacat, două mii de iudei au fost răstigniți, dar zeloții care l-au susținut pe el şi cauza lui nu au fost distruşi atunci. De fapt, sunt mai puternici acum.

— Care este scopul lor?

— Vor ca iudeii să-şi capete independența şi să se auto-conducă.

— Şi eventual să conducă lumea?

— Cei mai înflăcărați dintre zeloți cred acest lucru. Ei aşteaptă un conducător trimis de Dumnezeu, cu puteri divine, care să poată înfrânge orice armate şi împărății pământeşti. Ei nu au înțeles misiunea adevăratului Mesia care deja a venit şi i-a răscumpărat pe oameni pentru a-i face nemuritori.

— Şi aceşti zeloți îl suportă pe Simon Magus?

— Mesia – pentru zeloți – trebuie să fie un iudeu; Simon este samaritean. Ei nu au vrut să creadă că Iisus, care era galilean, ar putea fi „Cel Aşteptat”, deci mă îndoiesc că vor accepta un samaritean.

— Deci pentru că aceşti zeloți s-ar putea să nu-l susțină în niciun fel pe Simon, e posibil ca planurile lui să dea greş?

— Simon se poate încrede doar în câțiva samariteni creduli care au rămas fascinați de farsele lui asemenea unor copii.

— Dar am înțeles că-i vindecă pe unii, nu-i aşa?

— Este doar o pretenție falsă. Se spune că a promis că mâine va învia un mort.

Quintus gândi că bărbatul procedează corect.

Unde va avea loc aceasta? întrebă el.

— Pe muntele Gherizim, în fața templului samaritenilor. Simon este foarte şmecher. Toți vor avea impresia că ceea ce face este real, dar poți să fii sigur că va fi o înşelătorie.

— Este posibil să fie o înscenare, după cum spui, spuse Quintus. Dar dacă acest Simon poate să vindece în vreun fel, trebuie să-l iau cu mine la Roma. De fapt, aş putea prin aceasta să-ți fac şi o favoare, adăugă el, prin faptul că, luându-l de aici, veți avea mai puține necazuri în această regiune.

Filip dădu din cap.

— Atâta timp cât oamenii sunt conduşi de o mândrie falsă şi de invidie, vom avea întotdeauna necazuri. Magicianul îl invidiază pe Petru din pricina puterii pe care ucenicul a primit-o de la Iisus, aşa că încearcă să se dea drept Mesia. Să sperăm că nu se va întâmpla ca şi în cazul lui Iuda Gaulonitul.

7

Când Quintus şi Filip ieşiră din casă în dimineața următoare, peste cetatea Shechemului se iveau primele raze ale zorilor. Deşi era dis de dimineață, străzile erau deja pline de oameni ce se îndreptau în grabă spre poalele muntelui numit Gherizim. Pe dealurile din jurul cetății, se vedeau încă focurile taberelor unde cei ce nu au putut fi găzduiți la vreun han din cetate, îşi petrecuseră noaptea. Mai presus de toată zarva mulțimii, se auzeau glasurile vânzătorilor care profitau de ocazie pentru a-şi vinde pâinea, măslinele, smochinele sau vinul. Lui Quintus i se părea că atmosfera se asemăna cu cea de la teatrele sau jocurile romane. De fapt, mulțimea părea să fi venit mai degrabă la o campanie politică decât la un eveniment religios. Mulți dintre ei purtau cuțite şi ciomege.

Coborâră până într-o vale îngustă din partea de apus a Shechemului, şi după ce trecură de dealurile dimprejurul cetății, se apropiară de un drum ce dădea spre miazăzi. De acolo, mulțimea îşi începea urcuşul spre vârful muntelui Gherizim. Quintus şi Filip opriră în depresiunea aceea plină de verdeață şi îşi potoliseră setea cu apa unui izvor limpede

şi rece care le tăia calea.

După aproape jumătate de ceas de mers fără întrerupere, urcuşul deveni tot mai anevoios, iar cărarea bătătorită de paşii trecătorilor cotea neaşteptat printre stânci abrupte, traversând strâmtori înguste şi imprevizibile**.** La jumătatea urcuşului se întindea un platou cu suprafață netedă şi mulți din gloată poposiră aici pentru o clipă de odihnă. Ici-colo se vedeau corturile celor care sosiră cu o zi înainte pentru a fi înaintea celor din cetate.

Filip obosise, dar Quintus era obişnuit cu acest marş grăbit, după experiențele sale din legiunile romane. Filip se aşeză pe o piatră, în timp ce el cerceta împrejurimile cu mâna streaşină la ochi din pricina soarelui. Spre miazăzi şi spre răsărit se vedea întreaga vale, străjuită de muntele Ebal şi de Gherizim de partea cealaltă. Câmpii verzi şi livezi roditoare, păduri de măslini şi pâraie repezi de munte, îi încântau privirea. Printre crengile copacilor se zăreau acoperişurile țuguiate ale unui sat. Pe unele dintre acestea se puteau vedea chiar câțiva oameni cocoțați, privind curioşi spre munte şi aşteptând parcă un eveniment special să aibă loc acolo.

Părăsind platoul unde se odihniseră, Filip şi Quintus îşi începură cea din urmă parte a urcuşului. Ajunseră în vârful

muntelui. Mulțimea se îmbulzea să ajungă la templul aflat pe un platou îngust. Din pricină că fiecare căuta să-şi găsească un loc favorabil, aglomerația devenise insuportabilă. Quintus îşi făcea cu greu loc prin mulțime, în timp ce Filip îl urmărea îndeaproape. În cele din urmă ajunseră în fața templului aşezat în spatele unei creste ce forma vârful templului. Undeva, lângă treptele din marmură, din fața intrării în locaşul de închinare, era un loc special pregătit pentru cel care se autoproclamase „Mesia" samaritenilor. Cei doi bărbați căutară să se aşeze cât mai aproape pentru a observa amănunțit ceea ce avea să se petreacă.

Vederea de pe vârful muntelui Gherizim meritase tot efortul, se gândea Quintus, chiar dacă nu va vedea nimic altceva astăzi. Dincolo de valea îngustă ce înconjura cetatea Shechem se înălța coasta golaşă a muntelui Ebal, strălucind în bătaia soarelui. Imaginea contrasta puternic cu cea dinspre partea de miazănoapte a muntelui Gherizim.

— Izvoarele muntelui Ebal sunt în partea de miazănoapte, îi explică Filip. De aceea nu vezi prea multă verdeață în partea de miazăzi a muntelui. În vale, dincolo de Shechem, se vede un sat numit Sychar. Lângă el începe câmpia Makhnah, cu un pământ fertil. La apus, la orizont, se

zăreşte ceva alb – aceea este cetatea Iope, cel mai apropiat port din Ierusalim. Acest munte este sacru atât pentru poporul nostru cât şi pentru samariteni. Aici, părintelui nostru Avraam i s-a poruncit să-şi jertfească fiul, pe Isaac.

— Să-şi jertfească fiul? întrebă Quintus mirat.

— Da, ca un semn al ascultării şi credinței sale.

Quintus dădu din cap şi apoi spuse:

— Am auzit de asemenea lucruri în închinarea lui Baal şi Moloch, dar nu din partea unui popor civilizat. Aşa ceva este la fel de greu de înțeles ca şi faptul că zeul vostru L-a lăsat pe Fiul Lui să moară pe cruce.

— Avraam l-ar fi jertfit pe Isaac pentru că asculta de Cel Preaînalt în toate lucrurile, încercă Filip să explice. Dar Dumnezeu a oprit mâna lui Avraam şi Isaac a ajuns un strămoş al națiunii noastre. Aici, Iosua a ridicat un cort când a luat în stăpânire țara de la canaaniți, după ce poporul nostru a fost scos din Egipt de către Moise. Iar pe muntele Ebal, dincolo de această vale, Iosua a scris întreaga Lege a poporului nostru pe table de piatră. Samaritenii cred că cele douăsprezece pietre ale Legii sunt încă ascunse în munte.

— Iar acum vor fi găsite de Simon Magus, la fel ca şi vasele voastre sacre.

Filip zâmbi.

— Cine ştie ce va mai face să înşele mulțimea credulă, iar dacă va reuşi astăzi ce şi-a propus, probabil că mulți vor crede în el.

După ce privi vreme îndelungată spre vale şi coastele ce se ridicau deasupra ei, Quintus se întoarse spre templul samaritenilor, măsurându-l cu privirea. Fu dezamăgit de imagine, de diferența frapantă dintre acesta şi cel din Ierusalim, făcând ca structura lui să pară din aur curat. La prima terasă a templului se ajungea printr-o succesiune de trepte înalte, de marmură albă; aici era ales locul în care aşa-zisul „Mesia" avea să-şi măsoare puterea farmecelor sale înaintea mulțimii.

De la templu, Quintus îşi coborî privirea din nou spre vale. Deodată se ridică şi arătând cu degetul în jos, spuse:

— Uite acolo jos, Filip, un grup de soldați romani mărşăluind!

Filip îşi ridică mâna deasupra ochilor şi privi în direcția indicată de însoțitorul său. Soarele urcase deasupra crestelor dinspre răsărit şi în bătaia razelor sale străluceau coifurile şlefuite şi zalele legionarilor. Şiruri de soldați venind din mai multe direcții, se uneau în mijlocul văii, întunecând întinderea.

— Se pare că au venit şi batalioane din Cezarea, pe lângă cele pe care le-ai întâlnit tu în Galilea, spuse Filip grav. Din câte îmi dau seama, se aliniază de-a lungul drumului care duce spre templu. Crezi că Pilat se va folosi de forță pentru a-şi impune autoritatea în fața samaritenilor?

Quintus înclină din cap, în semn că se îndoia de acest lucru.

— Niciun guvernator roman nu ar ataca o adunare liniştită de oameni. Pentru o asemenea acțiune, ar da socoteală înaintea împăratului.

— Sper că ai dreptate, răspunse Filip. Apoi, pe un ton cu totul schimbat, rosti:

— Uite acolo! Simon urcă spre templu!

8

Un grup de oameni se apropia de terasa cea mai de jos a templului. Majoritatea erau preoți, după hainele lor albe şi lungi, însă printre ei se afla un bărbat într-o ținută impunătoare, ce atrăgea atenția în mod deosebit asupra sa.

Îi depăşea în înălțime pe toți ceilalți din jurul lui. Culoarea închisă a pielii îl deosebea de orice samaritean, iar când zâmbea, dinții albi şi mari, cu strungă în față, străluceau răutăcios. Avea ochii adânciți în orbite, un nas proeminent şi bărbia ascuțită.

Prin statura sa, Simon Magus s-ar fi distins în orice mulțime, însă de data aceasta el alese să atragă atenția asupra sa şi prin vestimentația pe care o alese cu grijă. O haină lungă, de un alb imaculat, căzând în falduri largi, îi acoperea până şi vârful sandalelor lucrate după modelul roman. La mâneci şi în jurul gâtului erau brodate în aur simboluri pronunțate pe care Quintus îşi aminti că le văzuse şi la magicienii din țările răsăritului. Capul înfăşurat într-o pânză albă, subțire, amintea de portul tradițional al indienilor la ceremoniile lor religioase. Pe mijlocul frunții îi atârna un mărgăritar sângeriu, de mărimea unui ou de

porumbel.

— Acum îmi dau seama cum un asemenea om poate să impresioneze oamenii de rând, recunoscu Quintus. Dar până şi îmbrăcămintea lui îl dă de gol că este un şarlatan.

— Asta îți este clar ție, răspunse Filip. Dar majoritatea celor de aici sunt oameni simpli, fără inteligența şi cunoştința pe care o ai tu despre lume. Pentru ei, această măreție poartă însemnul venirii Celui Mult Aşteptat.

Simon Magus, însoțit de întreaga lui suită, fu escortat până în locul special pregătit. Ajuns acolo, urcă treptele înalte până când toată mulțimea putu să-l vadă. Când se opri şi-şi roti privirea asupra gloatelor, valea răsună de un torent de strigăte.

Quintus observă că magicianul era un adevărat actor. Nu începu să vorbească imediat, ci lăsă ca valurile aplauzelor să răsune în ecouri prelungite înainte ca să-şi ridice mâna pentru a face linişte. În timp ce aştepta ca mulțimea să se liniştească, doi preoți care veniseră cu el, aduseră o masă mică pe care o aşezară înaintea lui. Pe ea aşezară două sticle mici şi un pahar. Una din sticle era goală, cealaltă părea să conțină apă limpede.

— Oameni credincioşi singurului Dumnezeu adevărat, răsună glasul lui Simon peste mulțime, şi cuvintele lui

purtate de ecou vibrară până în vale. Vorbea în dialect samaritean, de aceea Filip trebuia să-i traducă medicului roman. Suntem adunați astăzi în acest loc sfânt, unde părintele nostru Avraam a fost gata să-şi jertfească fiul iubit pentru a-şi dovedi credincioşia față de glasul Celui Preaînalt.

Un nou val de strigăte urmă din partea mulțimii şi Simon aşteptă ca să se potolească.

— Eu însumi am auzit acelaşi glas nu cu mult timp în urmă, şi mi-a spus: „Ascultă, Simone! De astăzi înainte vei asculta numai de glasul meu. Du-te şi spune oamenilor din Samaria şi din toată lumea că eu ți-am dat putere peste toți preoții şi leviții, da, chiar putere să învii morții".

Valea se umplu din nou de strigătele mulțimii însuflețite. Acest magician, gândi Quintus, e mai mult decât un simplu gălăgios care nu ştie decât să ațâțe mulțimea. Era foarte periculos, un orator talentat, capabil să controleze emoțiile mulțimii şi să se joace cu ele aşa cum un lăutar se joacă pe corzile lirei sale.

— Nu doar că am primit putere să învii morții, continuă Simon când mulțimea se potoli, dar cunosc, de asemenea, locul unde vasele sfinte ale lui Moise au fost ascunse de către marele nostru conducător Iosua, când acesta i-a

condus pe strămoşii noştri dincoace de Iordan, cucerind Ierihonul şi luând această țară a Canaanului, care este acum patria noastră. Chiar în ziua aceasta de sărbătoare la voi aduce şi la voi preda în grija preoților, ca dovadă că acesta este templul cel adevărat şi nu o clădire construită de un slujitor al Romei, pe un deal din țara iebusiților.

Această referire la Irod cel Mare, care era roman, dar la fel de bine putea fi şi iudeu, precum şi specificarea că Ierusalimul nu era aşezat nici în Iudea, nici în partea de miazănoapte a Ierusalimului, ci în cetatea iebusiților, fură primite cu mare satisfacție de publicul ascultător. Vacarmul mulțimii se înălța ca un val uriaş printre crestele munților, unind glasurile miilor de oameni risipiți până la terasele cele mai de jos ale muntelui şi pe toate cărările. Acest răsunet se lovea de zidurile de piatră ale templului şi se întorcea într-un ecou metalic ce străbătea valea până când se lovea iar de coasta pietroasă a masivului Ebal, de la miazănoapte.

Quintus privi în jur de pe a doua treaptă a terasei templului, din locul unde-i împinse mulțimea dezlănțuită. O mulțime de fete entuziasmate îi înconjura, țipând zgomotos şi îmbrâncindu-se unele pe altele. În mii de ochi strălucea deja focul fanatismului. Abia acum îşi putea da seama de cât de periculoasă ar deveni situația în care acest magician

s-ar fi proclamat conducător; de aici şi până la „un război civil” nu mai era decât un pas. Iar această instigare la răzvrătire a mulțimii nu putea fi îndreptată, în mod evident, decât împotriva locuitorilor din Iudea, care-şi avea hotarul doar la câteva mile depărtare spre miazăzi, sau împotriva autorităților romane. Oricum, ar fi însemnat unul şi acelaşi lucru, pentru că Iudea era condusă direct de Roma, prin procuratorul Pontius Pilat, ca reprezentant al legatului Siriei, Vitellius.

— Îndată voi aduce vasele sfinte din locul unde au fost ascunse, continuă Simon. Dar mai întâi trebuie să vă dovedesc că eu sunt cu adevărat cel care vă va conduce la locul pe care îl meritați în lume.

Cu un gest teatral, luă una din sticlele de pe masă şi o ridică în sus ca toți să vadă că era goală. O întoarse chiar cu gura în jos, scuturând-o uşor. Apoi ridică deasupra capului cealaltă sticlă şi o înclină puțin, aşa încât lichidul să strălucească în bătaia soarelui.

— Am aici apă pe care am luat-o de la izvorul de la poalele muntelui, explică el. Prin puterea care mi s-a dat, o voi schimba în vin. Cu o mişcare rapidă turnă o parte din apă în sticla goală. În timp ce lichidul incolor atingea interiorul sticlei, se schimba într-o soluție de culoarea vinului roşu.

În tumultul de aplauze care urmă, Simon ridică paharul şi turnă lichidul acela colorat în el, apoi îl bău cu multă plăcere.

— Poți să-ți dai seama cât de şmecher este, spuse Filip trist. Privindu-l, mi se pare şi mie greu să cred că nu a schimbat apa în vin.

— Aceasta este o farsă veche a magicienilor, îi răspunse Quintus în şoaptă. Am văzut-o demonstrată de multe ori.

— De data aceasta el o prezintă cu un scop deosebit, explică Filip. Una din primele minuni ale lui Iisus a fost schimbarea apei în vin, la o nuntă în Cana Galileii.

Apoi Simon Magus execută câteva demonstrații de magie, făcând anumite obiecte să apară şi să dispară. Când mulțimea păru să se mai fi liniştit, obişnuită de acum cu asemenea trucuri, Simon se opri dramatic şi, ridicându-şi mâinile spre cer, dădu impresia că înalță o rugăciune. Lumea aştepta liniştită şi deodată, în mâinile magicianului apăru un porumbel alb, care, eliberat, zbură şi se aşeză pe acoperişul templului. La acest act dramatic Simon câştigă din nou atenția mulțimii. În clipele următoare, un mic cortegiu funebru îşi făcu loc încet prin mulțime spre treptele templului. În față veneau bocitorii, îmbrăcați în negru, plângând şi lovindu-se cu nuiele tăiate din crengi verzi.

Aceştia erau urmați de patru bărbați ce duceau targa pe care era aşezat mortul, un tânăr cu chipul străveziu şi încremenit. După ei, venea familia: tatăl, mama şi o soție tânără cu un copilaş în brațe. Bocetele şi strigătele celor ce cărau targa pentru a-şi face loc prin mulțime, făceau ca toată atenția mulțimii să se îndrepte asupra acelei imagini înduioşătoare.

Mulțimea făcea loc încet acestui alai îndurerat în timp ce doi preoți din suita lui Simon Magus îi conduceau spre locul în care trebuiau să ajungă. Bărbații se opriră cu targa doar la câțiva paşi de Quintus, care, profitând de confuzia generală, studie în amănunt trupul nemişcat al tânărului, dar nu găsi niciun indiciu care să-l determine să creadă că acesta ar putea fi viu; fața era de un galben pal, ochii strâns închişi şi nu părea să respire.

Deodată, auzi în spatele lui, glasul magicianului care-i surprinse în treacăt căutătura neîncrezătoare:

— Pari foarte curios, prietene. Pot să te întreb de ce?

Quintus îl privi țintă în ochi.

— Sunt medic. În mod natural, vreau să văd dacă acest om este cu adevărat mort, sau într-o anume transă.

— Eşti medic? Şi ochii strălucitori ai lui Simon îl măsurau disprețuitor. Din Ierusalim?

— Din Roma, răspunse Quintus şi adăugă apoi cu un anumit ton de mândrie: medicul personal al împăratului Tiberius.

Ochii lui Simon sclipiră fulgerător, plini de interes.

— Ce l-ar putea aduce pe medicul împăratului Tiberius în Samaria?

— Am venit să-l caut pe un vindecător cu numele Iisus din Nazaret.

— Şi ai aflat că a fost răstignit.

— Şi înviat din morți, fără îndoială.

Atitudinea lui Simon se schimbă pe dată. Fierbea de mânie, iar bărbia îi tremura nervos; până şi în glas i se putea distinge furia:

— Este o minciună a ucenicilor Săi, care i-au mituit pe aprozi şi au furat trupul din mormânt.

Quintus dădu din umeri indiferent.

— Eu nu voi argumenta acest lucru cu tine, aşa cum nu am de gând să argumentezi dacă omul acesta este mort sau într-o transă pe care magicienii egipteni pot să o producă, doar ca să fie „înviat” la timpul potrivit printr-un truc de magie.

Magicianul păru pus în încurcătură pentru o clipă, dar îşi stăpâni nesiguranța printr-un zâmbet larg şi cu politețe i se

adresă medicului:

— Examinează mortul, doctore, şi spune-mi dacă suflarea de viață mai este în el.

Quintus nu ar fi vrut să devină implicat, fiindcă ştia că Simon se folosea acum de el pentru a impresiona mulțimea, dar îşi dădea seama că se prinsese singur în această capcană şi fiindcă nu putea refuza invitația, făcu un pas în față şi se aplecă asupra tânărului de pe targă. Examinarea nu dură decât câteva clipe. Numai o oglindă ar fi revelat dacă tânărul mai respiră, dar aceasta îi lipsea în momentul de față. În afară de faptul că pielea era oarecum caldă, trupul părea ca al unui mort.

— Care este părerea medicului? întrebă Simon.

— Trupul este cald.

— Şi nu ar fi cald dacă omul a murit recent?

— Ba da.

Simon se întoarse spre tânăra soție a celui mort.

Fata plecă emoționată capul, privindu-l intimidată pe sub sprâncene:

— De aproape două ceasuri, vorbi ea, după un timp, şi ochii i se umplură de lacrimi. Dar cred că îl vei salva, trimis al cerului, spune-mi că îl vei salva!

— Eu nu pot să-ți salvez soțul, răspunse Simon cuvios.

Dar puterea pe care o am va pune suflarea de viață în nările lui, dacă este voia lui Dumnezeu. Apoi se întoarse spre Quintus. Acest medic a examinat mortul. Deci, recunoşti că este mort, doctore?

Lui Quintus îi părea rău acum că intrase în acest joc, dar fu nevoit să răspundă:

— În afară de faptul că este cald, nu găsesc niciun alt semn de viață în el.

— Un mare şi nobil medic de la Roma ne-a certificat faptul că acest om este mort, strigă Simon ca să fie auzit de întreaga mulțime. Acum eu voi încerca să aflu dacă voia Celui Preaînalt este ca să fie înviat. Îngenunchind, îşi lipi buzele de gura tânărului şi suflă în ea, închizându-i în acelaşi timp cu vârful degetelor nările.

Quintus văzu cum pieptul tânărului pulsa încet, ridicându-se şi coborând ritmic, în timp ce aerul era introdus forțat în plămâni. În Alexandria învățase că această metodă putea fi încercată doar dacă omul nu era cu adevărat mort sau dacă trupul nu se înțepenise încă.

Simon se ridică apoi şi mişcându-şi mâinile deasupra trupului aparent mort, rosti de câteva ori rapid:

— Iustus din Sychar, intonă el, ridică-te şi umblă!

Era convins că totul fusese un truc aranjat până în cele

mai mici detalii de un adevărat maestru al magiei. Şi totuşi, un sentiment de frică amestecat cu acea nevinovată uimire copilărească îi încremeni pe chip în timp ce bărbatul pe nume Iustus revenea treptat la viață. Mai întâi obrajii palizi, modelați parcă în ceară, începură să-şi capete culoarea. Când pleoapele îi tremurară repede, iar ochii se deschiseră neaşteptat, Quintus simți cum un fior rece îi străbătu spatele. În clipa următoare, tânăra soție țipă de bucurie şi se aruncă deasupra omului culcat pe targă, strângându-l cu putere şi scăldându-l în lacrimi de bucurie. Dacă totul fusese aranjat dinainte, îşi zise Quintus, atunci a fost jucat excepțional.

Simon îl prinse pe Iustus de mână.

— Ridică-te, Iustus din Sychar, spuse el. Puterea care am primit-o îți dă iarăşi viața. Ridică-te acum şi umblă.

Ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un somn adânc, omul care doar cu câteva clipe în urmă părea mort, se ridică încet în picioare şi-şi îndreptă fața spre mulțime. Urmă încă o clipă de tăcere, apoi mulțimea izbucni într-un murmur de mirare.

— Examinează-l, doctore! strigă Simon ca să fie auzit de toți. Examinează-l şi spune-ne dacă este viu!

— Toți pot să vadă că este viu, răspunse Quintus.

— Iustus din Sychar, ai primit iarăşi viața prin puterea

care mi s-a dat, strigă Simon. Du-te acum şi mărturiseşte ce ți s-a întâmplat.

De undeva din mulțime, un glas începu să strige:

— Trimisul lui Dumnezeu! Trimisul lui Dumnezeu! Şi ca şi cum acesta ar fi fost semnalul aşteptat, mii de glasuri începură să repete strigarea în cor. Strigătul din vârful muntelui se rostogolea ca un râu ce curge în cascade de pe o terasă pe alta, de pe o cărare pe alta, până când muntele întreg răsuna de ecourile samaritenilor.

Simon îşi ridică mâinile, acceptând plin de evlavie aclamațiile mulțimii, care îl considerau trimisul lui Dumnezeu ce avea să-i elibereze de sub jugul Romei şi de disprețul şi aroganța iudeilor din Ierusalim.

Quintus îşi dădea seama că acesta era momentul când mulțimea putea foarte uşor să fie provocată la revoltă – Simon Magus ar avea nevoie doar să o întărâte cu câteva cuvinte potrivite. Aştepta să vadă ce va face omul acela perfid ce stătea încă cu mâinile ridicate pe treapta cea mai înaltă a templului. Într-un sfârşit, când vacarmul se potoli, Simon vorbi din nou:

— Acum mă voi duce şi voi lua vasele sfinte din locul unde au fost ascunse de strămoşul nostru Iosua, anunță el. Fiecare să rămână liniştit la locul lui, până mă întorc.

Se întoarse să plece, dar nu făcu decât câțiva paşi, când, pe neaşteptate, un țipăt de groază străbătu până la ei, de la poalele muntelui; era un strigăt de frică, de durere, pe care-l repetară mii de alte glasuri. Quintus nu trebui să vadă nici fața încremenită a lui Filip, nici să-i asculte traducerea, ca să priceapă ceea ce se petrece.

— Ne atacă romanii! strigau glasurile înnebunite de frică. Ne vor răstigni pe toți!

9

Pentru moment, Quintus nu putu să creadă ce se întâmpla. Era adevărat că oamenii adunați pe coasta muntelui Gherizim, cuprinşi de o puternică febră religioasă provocată de farse şi multă magie, strigau plini de însufleţire, aclamându-şi liderul, dar nimic din ce se petrecuse acolo nu putea fi interpretat ca semn de răscoală împotriva conducerii romane. Quintus chiar se îndoia că magicianul urmărise acest lucru pentru că ar fi fost un risc prea mare. Bănuia că el nu intenționase să-şi consolideze poziția în mintea samaritenilor pentru ca ei să-l vadă mereu înconjurat într-o aureolă de lumină şi să-l proclame „trimisul lui Dumnezeu". Probabil că-şi propuse să facă asemenea întruniri şi în alte regiuni ale cetății şi în împrejurimi pentru a acapara câți mai mulți de partea sa. Din acest punct, doar Simon ştia care-i erau adevăratele planuri, deoarece Quintus nu-şi mai putea închipui ce acțiuni ar mai fi putut să recunoască în conştiința acestuia, pentru că nimic din vorbele şi atitudinea sa nu puteau fi considerate ca o provocare la rebeliune împotriva autorității romane.

— Se pare că Pontius Pilat şi-a dezlănțuit mânia asupra samaritenilor, strigă Filip îngrozit. Vom fi omorâți cu toții.

Pretutindeni domina frica şi confuzia. Înarmați aşa cum erau, şi adunați într-un număr mult mai mare decât soldații lui Pilat, Quintus era sigur că într-un atac bine concentrat, samaritenii i-ar putea învinge pe romani, distrugându-i cu uşurință. De fapt, dacă Simon Magus ar fi dorit, putea încă să reuşească acest lucru dacă ar fi acționat repede, dar magicianul nu dădea niciun semn că dorea să-şi asume un asemenea rol. Stătea încă pe treptele templului, complet zăpăcit de ceea ce se întâmpla. Fără îndoială, era lucrul la care se aşteptase cel mai puțin.

În momentul de față Quintus nu era preocupat de soarta lui Simon Magus sau de motivul pentru care Pontius Pilat a dat ordinul de atac, ci să găsească o cale prin care el şi Filip ar putea să dispară de pe vârful muntelui. Mulțimea adunată înaintea templului samaritenilor se învârtea în jur înnebunită, încercând să găsească nişte cărări pe care puteau să coboare la platoul unde se odihniră dimineață. Aceştia se loveau de cei care urcau dinspre poalele muntelui şi încercau să se depărteze de soldații romani ce-i urmăreau. În orice moment, din pricina confuziei, samaritenii ar fi putut începe să se lupte între ei, iar aceasta

n-ar fi fost decât începutul sfârşitului.

În mijlocul vacarmului şi al gloatei dezlănțuite, Quintus simți cum cineva îl scutură cu putere de mâneca hainei. Întorcându-se, fu uimit să-l vadă pe unul din preoții ce-l însoțiră pe Simon Magus.

— Tu eşti medicul roman? întrebă preotul în greacă.

— Da.

— Simon te-a chemat să vii cu noi.

— Unde?

— În templu. Apoi adăugă în şoaptă: există o cale de scăpare pe sub munte, până în partea cealaltă.

Quintus nu mai stătu pe gânduri. Îl prinse cu putere pe Filip de încheietura mâinii şi se grăbi să-l urmeze pe preot. Aruncă o privire în sus, pe trepte, şi-l zări pe Simon Magus înconjurat de cei patru bărbați ce purtaseră targa lui Iustus din Sychar, îndreptându-se spre uşa templului. Însoțitorii magicianului îmbrânceau furioşi mulțimea care se îmbulzea îngrozită în jurul lor. Quintus răzbătea cu greu printre oamenii aceia disperați; ținându-l strâns pe Filip, îl trăgea după sine, încercând să ajungă din urmă grupul magicianului.

— Dacă eşti Mesia, loveşte-i pe romani cu orbire, ca să nu ne nimicească pe toți!

Simon părea că nu le dă nicio atenție. Protejat de cei patru, intră în templu împreună cu Quintus şi Filip. Tot mai mulți oameni se îmbulzeau prin mulțime până lângă uşa templului, fără niciun incident neplăcut. Aici, unul din preoți deschise cu îndemânare balamalele din aramă ale unei părți laterale iar când se asigură că toți membrii grupului pătrunseră înăuntru, se grăbi să închidă cu zgomot uşa înaintea celor care căutau să-i urmeze. O încuie pe dinăuntru cu câteva lacăte mari. Zarva de afară nu se mai auzea deloc, în timp ce o linişte adâncă, aproape precum cea de mormânt, îi luă locul. Doi dintre gardienii lui Simon Magus îşi apropiară torțele şi îi sfătuiră pe ceilalți să stea cât mai aproape de lumină. Preotul deschise o a doua uşă pe care o încuie după ce intră ultimul dintre ei. Coborâră cu grijă un şir de trepte cioplite în piatră. Înaintară o vreme îndelungată de-a lungul unui tunel îngust, până când, după cum bănuia Quintus, ajunseră în inima muntelui. Păşeau tăcuți şi se încolonaseră în urma preotului ce părea a şti foarte bine locurile acelea. La scurt timp, ajunseră într-o răcoroasă peşteră naturală.

Pătrunseră apoi într-o încăpere foarte înaltă asemenea unui amfiteatru natural. Umiditatea şi răceala aerului crescură simțitor. Într-o parte, un pârâu subțire traversa

marginile suprafeței şi clipocind, se vărsa într-o groapă adâncă, care părea fără sfârşit pentru că nici măcar ecoul stropilor de apă nu mai ajungea până sus la ei.

Filip era deja obosit. Când ceilalți s-au oprit o clipă, el, împreună cu Quintus, s-au aşezat pe o piatră care ieşea din zid ca o poliță.

Simon Magus se apropie de ei. Ochii îi erau plini de mânie şi obrajii îi ardeau, în ciuda răcorii din peşteră.

— Pontius Pilat este un nebun! Cu ce autoritate a ordonat atacul asupra mulțimii?

Quintus dădu din umeri.

— A crezut probabil că tu ai intenționat să provoci mulțimea la răscoală.

— Încă nu este timpul potrivit pentru răscoală. Dându-şi seama că a spus mai mult decât ar fi vrut, Simon se opri. Cu puterea care o am asupra mulțimii, i-aş fi putut controla. Pilat trebuia să-şi dea seama că nu am vrut răscoală.

— Vrei să spui acum, sau niciodată?

Simon ignoră întrebarea. Mânia lui începu să se potolească şi focul din ochi i se schimba într-o privire în care se citea curiozitatea.

— Ai vorbit adevărul când mi-ai spus că eşti medicul

împăratului? întrebă el.

— Bineînțeles. Comisionul meu este împreună cu bagajul la gazda mea.

— De ce ai venit în Samaria?

— Iau cu mine o fată cu numele Veronica, la Ierusalim şi apoi la Iope, pentru a ne îmbarca pe o corabie spre Roma.

— Fata cu mahrama minunată? Vrei să-l vindeci pe împărat cu ea?

— Cel puțin aşa sper.

Simon dădu din cap cu dispreț.

— Eu te-aş sfătui să-i duci lui Tiberius un medic care îl poate învia din morți.

Quintus îl privi în ochi şi-l întrebă:

— Un medic cu numele Simon Magus?

— De ce nu? Împărații sunt supuşi morții ca toți oamenii.

— Aş fi de acord cu propunerea ta, dacă aş fi sigur că faci ceea ce spui.

— Tu însuți l-ai examinat pe Iustus din Sychar şi ai spus că este mort, şi apoi l-ai văzut înviat.

— L-am examinat, dar nu am spus că este mort, îl corectă Quintus. Încă am mari îndoieli cu privire la un trup cald.

— Ai auzit-o pe soția lui. El murise doar cu puțin timp înainte, de aceea nu era încă rece.

— Când ai suflat aer în trupul lui, pieptul lui s-a ridicat, ceea ce nu s-ar întâmpla în cazul unui om mort, spuse Quintus.

— Trupul nu era încă înțepenit, răspunse Simon, şi Quintus îl văzu pe magician privindu-l țintă în ochi, cu un oarecare respect în privire.

— Poate, dar ştiu că magicienii din Egipt pot să inducă o stupoare care este foarte asemănătoare cu moartea. Acelaşi lucru s-ar fi putut întâmpla şi în cazul lui Iustus din Sychar.

Simon îl studie o clipă.

— Eşti foarte inteligent şi învățat.

— Ei bine, şi tu eşti inteligent şi învățat.

— În cazul acesta, putem amândoi să avem respect unul pentru celălalt, zise magicianul. Aşa că îți voi pune o întrebare: poți să fii destul de sigur că Iustus din Sychar nu era mort, încât să refuzi să mă duci la Roma, pentru a încerca să-l vindec pe împărat?

Quintus ştia deja răspunsul. Îl pregătise de la începutul conversației.

— Te voi lua la Roma dacă scăpăm din această situație.

— Şi dacă refuz?

— Pot să te arestez; un comision imperial implică ascultare față de cel care îl poartă, dar nu cred că va fi necesar.

Un zâmbet viclean apăru pe buzele magicianului.

— De ce crezi că nu va fi necesar?

— Aşa cum ai spus şi tu, suntem amândoi inteligenți. Pe deasupra, eşti ambițios şi destul de şmecher să înțelegi că ceea ce vei câştiga fiind chemat să-l vindeci pe împărat – chiar dacă nu vei reuşi – va cântări foarte mult. Samaritenii m-au aclamat şi m-ar accepta în orice moment ca un adevărat conducător, îi aminti Simon.

— Crezi că te vor mai aclama când îşi vor da seama că ai fugit şi te-ai ascuns aici în munte, în loc să-i loveşti pe romani cu un singur cuvânt, aşa cum ar fi făcut un adevărat Mesia?

— Eşti prea îndrăzneț, considerând faptul că viața ta este în mâinile mele.

— Nu îndrăzneț, îi spuse Quintus simplu, ci – aşa cum spui tu – inteligent. Ai nevoie de mine mult mai mult decât orice impuls de a mă distruge.

Simon nu-l mai contrazise de această dată, şi îi dădu dreptate.

— Când vrei să pleci spre Roma?

— Cu prima corabie pe care o voi găsi.

— Pontius Pilat caută să mă distrugă, aşa cum L-a distrus şi pe Iisus din Nazaret. Oamenii lui mă vor căuta probabil în fiecare port.

— Nu-ți vor face nimic dacă mergi cu mine la Roma.

— Nu pot să accept acest risc, răspunse Simon. Pilat este obsedat de frica unei răscoale şi adesea reacționează impulsiv, cum a făcut-o şi astăzi.

— Ştii portul pe care vrăjmaşii îl numesc Accho?

— Dar acesta este pe coasta de nord, în Cezarea, dincoace de Tir.

— Accho este în teritoriul condus în mod direct de legatul Vitellius din Antiohia, în afara jurisdicției lui Pontius Pilat.

— Ajunşi acolo, putem lua o barcă de pescuit să ne ducă de-a lungul coastei Antiohiei, unde putem găsi cu uşurință o corabie mai mare spre Roma.

— Ce te face să crezi că vei fi mai în siguranță în mâinile lui Vitellius decât în ale lui Pilat?

— Vitellius este un om atent, care încearcă în orice moment să mențină pacea. Am fost în Antiohia şi îl cunosc.

— Vrei să mergi la Accho şi să mă aştepți acolo?

— Cât de mult va trebui să te aştept?

— Voi ajunge acolo în cel mult o săptămână.

— S-a făcut, zise Quintus. Dar ai grijă să vii, pentru că nu voi accepta nicio şmecherie.

— De ce crezi că nu aş veni când tu însuți spui că am atât de mult de câştigat dacă vin?

Peştera era un loc destul de tihnit şi chiar plăcut, în ciuda faptului că era puțin cam răcoroasă. Aici, preoții aveau ascunse provizii pentru situații asemănătoare, de urgență: mâncare, vin şi câteva pături împletite închise într-o ladă mare, de lemn. Quintus era înfometat; rupea cu poftă din pâinea moale, gustară apoi smochinele şi curmalele înfăşurate într-o pânză. Simon îi anunță că nu vor părăsi ascunzătoarea subterană decât după căderea întunericului, aşa că medicul roman se înveli cu una din pături şi adormi pe dată.

Se trezi scuturat puternic de cineva. Când deschise ochii, încă amețit de somn, îl zări pe Filip aplecat deasupra lui. Privind în jos, văzu cum ceilalți se ridicară pe rând, în timp ce un preot aşeza păturile la loc în ladă.

— Simon spune că este timpul să plecăm, îi spuse Filip. Afară se înnoptează.

— Cum ştie el că se înnoptează afară? Aici este oricum un întuneric de mormânt.

Unul din preoți a fost trimis la celălalt capăt al peşterii, aproape de ieşire. Acesta tocmai a venit şi a raportat că se înnoptează.

Porniră împreună cu Simon şi supuşii lui, urmându-l pe un preot scund şi iute ce le slujea drept ghid. Traversau peşteri după peşteri, de diferite forme şi mărimi, cuprinzând încăperi asemenea celei în care-şi petrecură aproape toată după-amiaza şi seara. Pământul de sub picioarele lor devenea tot mai moale, şi în multe locuri era cleios din pricina apei ce picura neîntrerupt din tavan.

După ce şi-au continuat drumul dintr-o încăpere în alta a peşterii, au ajuns într-un loc unde au trebuit să meargă pe rând, câte unul. Imediat au trecut printr-o crăpătură îngustă a stâncii şi au ajuns afară. Quintus încerca să scruteze întunericul, dar nu putea să-şi dea seama unde se afla.

— Gura peşterii este la fel de ascunsă ziua, ca şi noaptea, se auzi glasul lui Simon la urechea lui. Eşti în partea de miazăzi a muntelui Gherizim. Puțin mai jos vei găsi o cărare care te va duce în cetate.

— Dar tu?

— Romanii mă vor mai căuta câteva zile, dar voi rămâne aici, unde mă simt în siguranță. Nu uita – ne vedem în

Accho într-o săptămână.

— Cum te voi găsi acolo?

— Caută-mă la hanul numit *Cămila Oarbă*. Este bine cunoscut de toți conducătorii de caravane.

— La hanul *Cămila Oarbă*, într-o săptămână, răspunse Quintus.

Magicianul se întoarse şi dispăru printre stânci.

— Ce om ciudat, îşi spuse Quintus. Dacă ar fi roman, ar putea ajunge într-o zi împărat.

Filip îi răspunse indignat:

— Un asemenea ticălos, împărat al Romei? Nu fi absurd!

Quintus zâmbi.

— Acest lucru s-a întâmplat şi înainte, prietene, şi fără îndoială, se va întâmpla din nou. În palatul împărătesc nu domneşte integritatea. Am crescut acolo, aşa că ştiu bine lucrul acesta.

10

Cetatea Shechem era încă îngrozită şi plină de zarva ce a urmat atacului militar asupra a ceea ce până atunci nu fusese decât o simplă adunare religioasă. Pe străzi se auzeau glasurile stinse ale celor ce-şi boceau încă morții. Indignarea față de guvernatorul roman umplea inimile tuturor, dar nimeni nu cuteza să-şi dea pe față acest sentiment, pentru că cetatea era încă împânzită de soldați cu săbiile încă înroşite de sângele celor nevinovați ce-şi pierduseră viața pe munte. Oricât de puternică le-ar fi fost ura ce se întețea în suflet, niciun samaritean nu mai încerca să-i înfrunte.

Quintus şi Filip apucară pe nişte străzi mai lăturalnice, cotind după umbra caselor scunde, căutând să evite orice întâlnire cu garda romană. Când ajunseră, în sfârşit, ferestrele casei lui Filip erau toate luminate, iar înăuntru se vedeau trebăluind neîncetat fiicele lui şi urmaşii lui Iisus care prefăcuseră odăile strâmte şi curtea într-un adevărat spital de îngrijire a răniților. Spre surprinderea lui Quintus, când intră în camera de oaspeți îl găsi pe comerciantul din Ierusalim. Stătea îngenuncheat lângă o pătură pe care zăcea

un băiețel muribund de-al samaritenilor. În timp ce-i povestea istoria lui Iisus, îi ținea cu gingăşie mâinile mici şi încleştate de durere în mâinile sale. Când Iosif îi vorbi despre învierea lui Iisus, ochii încercănați ai copilului sclipiră neînțeles.

— Mă va învia şi pe mine? întrebă el arzător. Mă va învia dacă mor?

— Dacă crezi în Iisus, vei avea viață veşnică, îi spuse Iosif.

— Cred, răspunse băiatul cu glasul deja înăbuşit de fiorul morții. Cred.

Deodată se ridică pe coate şi în ochii lui Quintus citi acea privire senină pe care o văzuse de multe ori pe fețele urmaşilor lui Iisus din Nazaret, o lumină interioară prin care sufletele lor păreau că strălucesc.

— Pot să-L văd acum! strigă băiatul. Îşi întinde mâinile spre mine şi mă cheamă la El!

Strălucirea nepământească din ochii împăienjeniți de apropierea morții, rămase încă o clipă vie. Apoi se stinse dureros, când pleoapele lui căzură grele de somnul veşniciei, iar capul îi lunecă încremenind pe pernă. Quintus se aplecă lângă el să-i ia pulsul, dar băiatul trecuse în nemurire.

— A plecat în brațele lui Iisus, spuse Iosif ridicându-se în

picioare. Dar a plecat plin de fericire, nu de frică. Cum se face că eşti aici, Quintus Volusianus?

— Eu unul, mă miram că te văd pe tine aici.

— Filip mi-a trimis cuvânt la Ierusalim spunându-mi despre situația periculoasă din Samaria, provocată de Simon Magus. Am venit să văd dacă-l pot convinge pe Pontius Pilat să nu se grăbească să ia vreo decizie irațională. El m-a ascultat de câteva ori înainte.

— Dar nu şi de data aceasta?

— Am sosit tocmai când soldații atacau. Unul dintre ofițeri mi-a spus că ei voiau doar să înăbuşe o răscoală, dar eu unul nu am văzut nicio luptă până când romanii au început să lovească.

Quintus îi relată în mare despre planurile sale şi despre motivele ce l-au adus în cetatea Shechem. Îi vorbi şi despre ceea ce se petrecuse pe munte în ziua aceea, comentând grozăviile la care fusese martor. Când istorişi felul în care reuşise să scape de acolo, Iosif din Arimatea concluzionă, dând neliniştit din cap:

— Pilat a devenit mult mai nerezonabil de când ai venit tu la Ierusalim. Dacă Simon Magus i-ar spune lui Vitellius lucrurile care s-au întâmplat aici astăzi, poate am avea şansa ca Pilat să fie înlocuit înainte de a omorî încă o

mulțime de oameni nevinovați. Vitellius este singurul care-l poate opri, în afară de împăratul însuşi.

— Vino cu mine în Antiohia, îl rugă Quintus. I-am promis lui Simon să-l întâlnesc la Accho într-o săptămână. Voiam să pornesc spre Ierusalim, dar cred că voi mai rămâne aici să ajut la îngrijirea răniților.

— Voi merge cu tine, fu de acord Iosif. Veronica şi fiicele lui Filip au făcut tot ce au putut pentru răniți, dar sunt încă mulți care trebuie tratați.

Quintus o găsi pe Veronica lucrând în mijlocul răniților ce umpleau curtea şi chiar strada din fața casei. Era palidă şi ochii îi erau încercănați de oboseală. Dar chiar şi atunci – se gândi el privind-o o clipă, înainte ca ea să-l observe – era mai frumoasă decât orice femeie pe care a văzut-o vreodată în toate călătoriile lui.

În timp ce Veronica dădea apă unui soldat roman, el urmărea cu privirea mişcarea umerilor ei frumoşi, felul grijuliu şi plin de compasiune în care ridica şi aşeza capetele răniților. Printre cei de care se îngrijea se aflau şi legionari romani care, spre uimirea lui, erau tratați la fel ca şi toți ceilalți; deşi ar fi fost mai mult ca sigur că dacă i-ar fi avut la îndemână, iudeii şi samaritenii i-ar fi ucis pe romani fără milă, acum se convingea că nu era chiar aşa. Fata îl văzu

când se întoarse să umple din nou cupa cu apă şi încremeni la vederea lui, vărsând în neştire apa din vas. Tremurând, fata îşi duse mâna la frunte şi se clătină uşor. Quintus, crezând că va leşina, se repezi şi o prinse în braţele lui puternice. Ea îşi sprijinea capul pe umărul lui şi începu să plângă încetişor:

— Te credeam mort...

Printre suspinele şi sughiţurile fetei, cu greu îi înţelese vorbele.

— Am încercat să urc pe munte să te caut, dar soldaţii nu mi-au dat voie.

Îţi mulţumesc, draga mea – şi cuvântul ce-i ieşi de pe buze îi sună parcă şi lui ciudat, dar izvora din emoţiile vibrante ce-i umpleau acum inima. Dar Simon Magus m-a salvat. Pe măsură ce o privea, îşi dădea tot mai bine seama de ce îi apărea atât de frumoasă chiar şi când era plină de praf, cu hainele murdare, cu ochii roşii de oboseală şi părul căzându-i în dezordine pe spate; descoperi că o iubea cu toată puterea inimii lui, cu o dragoste curată şi desăvârşită, înţelegând bine că tot ceea ce simţea pentru ea nu era doar o simplă afecţiune trecătoare pe care o avuse în trecut faţă de alte femei. O iubea cu acea iubire pe care orice bărbat o poartă în suflet, păstrând-o doar pentru femeia care va fi în

stare să-i împărtăşească experienţele cele mai profunde ale vieţii, pentru aceea care-i va oferi necondiţionat căldură, înţelegere şi adorare. Era iubirea supremă pe care bărbatul alege s-o dăruiască femeii pe care şi-o doreşte ca soţie şi mamă a copiilor săi.

Fără să-i pese că i-ar putea zări cineva, el îi luă capul în palmele lui şi, sărutând-o uşor pe frunte, îi spuse cu gingăşie:

— Ai muncit prea mult.

— Dar este atât de mult de lucru, dragul meu. Şi cuvântul acesta sună pe buzele ei atât de natural, de spontan. Şi privindu-se în ochi, acceptară în tăcere că ceea ce se întâmpla între ei nu era decât rodul târziu al unor sentimente profunde ce sălăşluiau ascuns în inimile lor încă cu mult timp în urmă. De fapt, el înţelegea că totul începuse în ziua aceea însorită când o văzu la umbra copacului uriaş din curtea lui Abijah. Chiar şi atunci inima-i bătu puternic în piept, admirând-o cum îşi picta cu atâta migală şi graţie vazele.

— Vom lucra împreună, îi spuse el. Arată-mi-i pe cei care sunt cel mai grav răniţi.

— Am încercat să folosesc mahrama, dar cei mai mulţi nu cred în Iisus. Mi se pare că mahrama nu-i ajută pe cei

care nu cred.

— M-a ajutat pe mine, îi reaminti el.

Veronica zâmbi cu înțeles.

— Eu te iubeam şi atunci, spuse ea, şi poate că totul s-a întâmplat ca şi cum tu ai fi fost o parte din mine.

11

Quintus lucră toată noaptea în curtea casei lui Filip, oferindu-şi neobosit cunoştința medicală şi îndemânarea pentru îngrijirea răniților. Pentru că nu avea decât strictul necesar de bagaje şi ustensile medicale, Quintus îl trimise pe Filip să caute atelierul unui spițer cunoscut din cetatea Shechem. Îl îndrumă să cumpere orice leac pentru alinarea durerii, de preferință praful din frunze de mac, un tratament foarte eficace, care, în amestec cu vinul, avea o putere deosebită de a ameliora durerea, provocând un somn binefăcător pacientului. După ce străbătu străzile întortocheate ale oraşului, Filip ajunse în cele din urmă în fața unui car mic din lemn. Era un dispensar mobil pe care grecii îl numeau *circumforaneus*. De aici, vraciul îi dădu frunzele de mac şi alte ierburi medicinale, asigurându-l de puterea lor de a potoli durerea. Quintus trata rănile în maniera obişnuită a chirurgilor care însoțeau legiunile romane în luptă. Mai întâi oprea sângerarea cu un bandaj pe care îl lega strâns mai sus de rană. Dacă hemoragia era atât de severă încât nu putea fi controlată în felul acesta, el prindea rana cu un cleşte subțire din oțel de Damasc pe

care îl purta cu el şi încerca să prindă capătul vasului de sânge cu o pensetă mică din acelaşi oțel, apoi îl lega. Când sângerarea înceta, Quintus curăța zona rănită cu apă şi vin; efectul vindecător al vinului putea fi observat chiar în cazul când era folosit pentru răni recente. Din pricina echipamentului limitat şi a puținelor bagaje, Quintus nu putea face foarte mult pentru pacienții săi, dar lega fiecare rană cu un pansament curat, luat de la fiicele lui Filip.

Rănile erau de cele mai multe ori provocate de sabie, de aceea erau destul de curate, infecțiile fiind foarte rare. Petrecuse ani mulți pe câmpul de bătălie, îngrijind de soldații romani, şi din experiența sa ştia că rănile acestea se vindecau într-o perioadă mai scurtă de timp decât de cele făcute de lama cuțitelor sau a pumnalelor. Câțiva dintre răniți aveau capetele sparte de latul săbiilor romane, dar şi vindecarea lor părea a fi grabnică. Alții erau cu mâinile sau picioarele rupte; Quintus, după ce le aşeza oasele la loc, lega cu un bandaj atele de lemn de membrul fracturat.

Cum se întâmplă în majoritatea bătăliilor, mai bine de jumătate din cei răniți încetează din viață acolo unde au căzut, pe câmpul de luptă, însă dintre cei aduşi în casa lui Filip cei mai mulți au supraviețuit. Romanii erau îngrijiți la fel ca şi samaritenii, şi nu se făcea nicio diferență în tratarea

lor. Se vedea albul zorilor când Quintus observă că nimeni nu mai aşteaptă ajutorul lui. Veronica lucrase lângă el toată noaptea, cot la cot, înfruntând oboseala şi răcoarea nopții. Acum îi aduse un lighean cu apă călduță în care medicul îşi spălă mâinile. Apoi, se aşeză la umbra unui măslin şi gustă din carnea şi pâinea gătită de fetele lui Filip. În jurul lor, răniții dormeau sub puterea vinului şi a frunzelor de mac. Tratamentul îl plăti în întregime Iosif din Arimatea. Se mai auzeau gemetele stinse şi dureroase ale celor răniți mai grav şi pentru care Quintus făcuse tot ce-i stătea în putință. Fiicele lui Filip încă mai îngrijeau de cei care, în delirul morții, bolboroseau lucruri neînțelese. Erau acolo şi femei din vecini, dornice să dea o mână de ajutor. Acestea aduceau pe rând bucăți curate de pânză pentru bandaje, vin pentru curățarea rănilor şi mâncare celor flămânzi şi vlăguiți de putere. Urmărindu-le cu câtă dăruire îşi făceau slujba, Quintus înțelese de ce Iisus alesese în pilda despre care-i vorbi Filip, tocmai un samaritean; deşi erau disprețuiți de iudei, samaritenii aveau un suflet cald, plin de bunătate, gata oricând să-şi ajute aproapele şi chiar duşmanul.

— Te-am văzut cum îngrijeai bolnavii, îi spuse Veronica în timp ce mâncau, şi mi-am amintit de Domnul Iisus, de

felul cum îi atingea pe bolnavi cu bunătate, înțelepciune şi gingăşie.

Quintus dădu din cap.

— Din câte am auzit despre Iisus, eu nu merit să fiu comparat cu El.

— Nu ştiu de ce, dar în noaptea aceasta mi s-a părut că semeni cu El în multe feluri.

— Tu crezi că El este Fiul lui Dumnezeu, i-a amintit el.

— Aceste lucruri mă fac să-L cunosc, să-L înțeleg şi să-L iubesc mai mult pe Iisus – faptul că a ales să devină ca noi, să fie vesel şi trist ca şi noi, să sufere durere şi chiar să moară ca noi. Când a înviat din morți, a fost un semn pentru noi că, dacă vom crede în El şi vom împlini ce ne-a învățat, şi noi vom trăi veşnic.

— Îți mărturisesc că nu m-am simțit atras niciodată de perspectiva nemuririi, recunoscu el. Până astăzi.

— De ce până astăzi?

El îi luă mâna subțire în palma lui şi o sărută.

— Pentru că am găsit în sfârşit pe cineva cu care vreau să trăiesc pentru totdeauna, care doresc să-mi devină soție, bineînțeles, dacă acceptă şi ea.

— Nu ştiu dacă mai are rost să-ți spun, pentru că ai putut citi răspunsul meu în clipa când te-am văzut iarăşi

viu, stând înaintea mea.

— Dar nu înțeleg cum poți să mă iubeşti. Sunt doar un soldat dur...

— Dar fiecare mişcare a ta, fiecare atitudine e plină de gingăşie.

— Dar nici măcar nu sunt din poporul tău.

— Iisus ne-a spus odată o pildă despre un samaritean care l-a ajutat pe un om care căzuse pradă tâlharilor din poporul său. El a spus că samariteanul a fost aproapele acelui om, deşi nu erau de acelaşi neam. Pe lângă acestea, mama a fost de origine greacă, şi tata mi-a spus întotdeauna că eu îi semăn ei.

— Dar ai fi de acord să vii cu mine la Roma, Veronica? Nu doar să încerci să îl vindeci pe Tiberius ci ca să-mi fii soție?

Nu-i răspunse imediat şi el înțelese că pentru o clipă gândul ei zbură acasă, la ceea ce ar însemna căsătoria cu el; să-şi lase tatăl, pe Ionatan, să renunțe la locul ei de sub copacul acela uriaş unde-şi picta vazele atât de dragi ei, să lase în urmă Ierusalimul şi tot ce o leagă de el şi să păşească într-o lume străină şi total diferită de a ei. Totuşi, în ochii ei nu se vedea nicio urmă de îndoială şi când se întoarse spre el, luându-şi mâinile dintre ale lui, glasul, deşi

hotărât şi cristalin, tremură o clipă de emoție:

— O femeie din Moab a rostit cândva nişte cuvinte care se potrivesc pentru orice femeie care este gata să-şi părăsească casa şi familia pentru a fi împreună cu cel pe care îl iubeşte, spuse ea. Numele ei era Rut şi cuvintele ei au fost următoarele:

„Nu sta de mine să te las, şi să mă întorc de la tine! Încotro vei merge tu, voi merge şi eu, unde vei locui tu, voi locui şi eu; poporul tău va fi poporul meu, şi Dumnezeul tău va fi Dumnezeul meu; unde vei muri tu, voi muri şi eu, şi voi fi îngropată acolo. Facă-mi Domnul ce o vrea, dar nimic nu mă va despărți de tine, decât moartea!” *(Rut 1: 16,17)*

— Nu am auzit niciodată cuvinte mai frumoase sau mai adânci şi nu am cunoscut niciodată o fată mai vrednică de dragoste decât tine, îi spuse Quintus privind-o cu drag. Ne vom căsători înaintea legatului Vitellius, în Antiohia. Numai o oficialitate romană poate să-mi dea permisiunea să mă căsătoresc deoarece sunt înrolat în armată, dar el nu este decât un om, aşa că nimic nu ne va sta împotrivă.

12

Quintus şi Veronica au discutat despre planul lor de nuntă şi cu Iosif din Arimatea, care era de fapt unchiul ei, prin căsătoria lui Abijah cu sora lui Iosif, după moartea mamei Veronicăi. Iudeii, în general, nici nu voiau să audă despre căsătorii între copiii lor şi neamuri, dar în cazul acesta, Veronica era pe jumătate de origine greacă, iar în aparență şi gândire semăna mai mult cu grecii decât cu iudeii. Iosif le-a dat binecuvântarea lui şi a fost trimis în grabă la Ierusalim un curier pentru a cere permisiunea tatălui ei. O scrisoare de aprobare sosi din partea lui Abijah în ziua când Quintus, Veronica şi Iosif aveau să pornească la drum. Accho, o cetate antică a fenicienilor, care era aşezată la capătul de miazănoapte a golfului cu acelaşi nume, la umbra muntelui Carmel. Fusese construit în timpul domniei lui Ptolemeu, după moartea lui Alexandru cel Mare, primind numele grec Ptolemais. Avea doar o importanță minoră ca şi port, deoarece corăbiile foarte mari nu se puteau apropia de țărm, ci erau ancorate la distanță şi comunicarea cu ele se făcea prin intermediul bărcilor sau corăbiilor mai mici.

Era după-amiaza ultimei zile a săptămânii care se împlinea de când Simon Magus îi dăduse punctul de întâlnire la Accho. Se apropiau de muntele Carmel, un masiv de o înălțime impunătoare şi foarte împădurit. Până la Ginaea, călătoriseră pe acelaşi drum pe care veniseră la Shechem; aleseră ruta aceasta pentru că se întindea pe o distanță mai scurtă în teritoriul guvernat de Pilat, care se sfârşea cu zece mile înainte de Ginaea.

De la Nazaret porniră spre Sepphoris, cetate situată undeva la jumătatea distanței dintre apus şi miazănoapte. Sepphoris fusese cândva cea mai mare şi mai înfloritoare cetate din Galilea, de aceea Irod cel Mare, prezentul tetrarh, îşi construise aici o frumoasă reşedință, dar palatul fusese ars de comandantul roman Varus în timpul unei insurecții conduse de Iuda galileanul sau gaulonitul. Însă Antipa a reconstruit această aşezare în amintirea trecutului ei glorios, zidind aici un palat grandios şi un amfiteatru pentru jocuri şi spectacole. Special pentru soldații romani care formau garnizoana din Galilea a construit un fort. Acum însă, Irod părea să fi uitat această frumoasă cetate în schimbul climatului mai puternic al Tiberiadei şi al priveliştilor de pe țărmul mării Galileii.

Iosif îi vorbi lui Quintus despre istoria muntelui Carmel

care slujise cândva drept sanctuar ridicat cu scopul venerării lui Baal, zeul la care se închinau băştinaşii acestor meleaguri înainte ca iudeii să cucerească zona cu aproape zece mii de ani în urmă, când fuseseră izbăviți de sub robia Egiptului. Regiunea era separată de restul țării printr-un şir de munți, traversat de numeroase trecători, îndeosebi în partea de miazăzi şi apus, pe unde trecea drumul ce venea din Nazaret.

Prin una dintre aceste trecători, Quintus, Iosif şi Veronica, împreună cu câțiva servitori ai lui Iosif, cu catârii şi bagajele, au sosit în golful mării, în cetatea Accho, târziu, într-o după-amiază. Nu văzură nicio corabie mare, ci doar câteva bărci de pescuit.

La marginea cetății oprise un drumeț căruia îi ceru să-i îndrume spre *Cămila Oarbă*. Hanul era o clădire veche, cu ziduri groase, construită chiar la malul mării. Quintus intră să stea de vorbă cu proprietarul, pe când ceilalți îl aşteptau afară, în răcoarea brizei de mare. Când păşi înăuntru, Quintus fu izbit de mirosul greoi înțepător al peştelui şi al mrejelor întinse pe podeaua de lemn, la uscat.

Proprietarul, un om gras, cu mustață, îl întâmpină cu un zâmbet larg, încercând astfel să se facă plăcut clienților lui. Înfățişarea lui şi gesturile păreau că se armonizează cu

interiorul şi cu atmosfera hanului.

— Îl caut pe Simon Magus, cu care trebuia să mă întâlnesc aici, îi spuse Quintus.

— Adică vrei să spui Simon, magicianul din Samaria?

— Da.

— A plecat ieri. A stat aici o singură zi.

— Dar trebuia să-l întâlnesc aici, protestă Quintus.

Hangiul dădu din umeri.

— Părea foarte grăbit. Şi-a închiriat o barcă de pescuit.

— Ştii unde a plecat?

Omul se întoarse, curățând cu o pânză cupele de vin şi se prefăcu a nu auzi întrebarea. Quintus îi întinse o monedă, iar hangiul o strecură în buzunar, zâmbind ştrengăreşte, şi păru să-şi amintească unele frânturi din conversația oaspeților lui.

— L-am auzit negociind cu un pescar cu privire la o barcă, spuse acesta. L-am auzit spunând ceva despre Antiohia.

Lui Quintus nu-i venea să creadă că Simon ar fi vrut să plece fără el, numai dacă era urmărit.

— Îl urmărea cineva? întrebă Quintus.

— Nu am văzut pe nimeni. Cât timp a stat grupul lui Simon aici, nu mai aveam pe nimeni în han.

— Câte persoane erau în grupul lui?

— Cinci. Nu, şase. Un tânăr şi câțiva sclavi, mi se pare.

Un gând îi veni deodată lui Quintus în minte.

— Zici că era o femeie cu ei şi un copilaş?

— Da, şi hangiul zâmbi. Îmi amintesc acum; era foarte frumoasă.

Un lucru era clar acum. Aşa-zisa minune de pe muntele Gherizim nu fusese decât un truc. Cel pe care îl chema Iustus din Sychar era, fără îndoială, un partener de-al lui Simon, pus într-o transă atât de asemănătoare cu moartea, încât era greu să faci o deosebire, din care magicianul îl scotea, folosindu-se astfel de această înşelătorie ce părea a fi cu adevărat o minune.

— Mi-a lăsat Simon vreun mesaj aici? întrebă Quintus.

Hangiul dădu iarăşi din cap.

— Părea foarte grăbit. Omul cu barca nu voia să plece decât astăzi, dar magicianul i-a dat bani în plus, spunându-i că vor putea să mai petreacă o noapte în satele de pescari de pe malul mării, între noi şi Tir.

Quintus îi mai dădu hangiului o monedă şi ieşi afară, unde îl aşteptau Veronica şi Iosif.

— Simon m-a înşelat, le mărturisi el. Nu eram sigur dacă aşa-zisa înviere a lui Iustus a fost reală, deci am fost de

acord să-l iau la Roma, dar se pare că a încercat să se folosească de mine.

— De ce crezi că nu a vrut să te aştepte? întrebă Veronica.

— Poate că s-a decis să nu mai încerce să te păcălească şi şi-a văzut de drum, fu de părere Iosif.

— Bănuiesc că a plecat undeva să pună în aplicare o nouă înşelătorie pentru a câştiga putere şi bani pentru el însuşi, răspunse Quintus. Ştia că-l voi recunoaşte pe Iustus din Sychar ca şi asociat al său şi-l voi denunța ca şi impostor, aşa că a renunțat la ideea de a continua să mă amăgească.

— Este foarte posibil să-l ajungem în Antiohia, spuse Iosif.

Quintus prinse frânghia unuia dintre catâri şi spuse:

— Şi eu bănuiesc acelaşi lucru. Unul care a reuşit să-i păcălească pe samariteni că este trimisul lui Dumnezeu, nu se va mulțumi cu ceva mărunt. Mi se pare că mai devreme sau mai târziu, vom auzi despre mult mai multe trucuri săvârşite de prietenul nostru.

— Ce facem acum? întrebă Veronica privindu-l cu îngrijorare.

— Mergem în Antiohia, îi răspunse Quintus, urmând

ruta cea mai scurtă.

Iosif privi dezamăgit spre han şi apoi spre bărcile de pescuit de la țărm.

— Nu-mi place ideea de a ne risca viața luând o astfel de barcă. Tirul este la o distanță de aproape două zile spre miazănoapte. De ce să nu rămânem între dealuri la noapte şi să ne continuăm drumul mâine?

— Poți să mergi atât de mult? o întrebă Quintus pe Veronica.

— Sunt fiica unui olar, îi aminti ea. Nu o prințesă. Pot să merg chiar până în Antiohia dacă doreşti.

Astfel, părăsiră micul orăşel Accho fără prea multe vorbe. Noaptea şi-o petrecură lângă un izvor, la marginea drumului ce ducea spre Tir. Foarte rar mai treceau călători pe acolo pentru că cei mai mulți alegeau să călătorească pe mare. Terenul era pietros, specific zonei de munte, şi doar din loc în loc se puteau vedea bucăți mai roditoare de pământ pe care oamenii să poată planta sau să-şi pască turmele. Aici fusese cândva țara antică a fenicienilor, popor ce zidise cetăți, precum Tirul şi Sidonul, mai ales pe țărmul mărilor, populația îndeletnicindu-se îndeosebi cu pescuitul. Fenicienii dețineau un vast imperiu al negoțului pe mare ce se întindea de la cetatea Carthage până la Tartessus din

îndepărtata Hispanie. Cândva, marinarii fenicieni conduseră corăbiile împăratului Solomon în lupta sa cu grecii pentru dobândirea monopolului negoțului mediteranean.

Cetatea Tir, cunoscut centru comercial şi port important, era construită pe o insulă. Rezistase secole la rând atacurilor invadatorilor dornici s-o cucerească şi să-i stăpânească bogățiile, până când Alexandru cel Mare construi un dig care lega continentul de insulă. Lucrarea aceasta dură aproape şapte luni şi cetatea căzu pradă în mâinile vestitului cuceritor.

În timp ce Iosif şi Quintus căutau o corabie spre Antiohia, ochii fetei se plimbau plini de încântare de pe o tarabă pe alta, admirând culorile deosebite ale vopselelor pentru pânză, extrase dintr-un anumit fel de scoici. Privi cu interes spre fildeşul sculptat cu măiestrie, atât de renumit în această parte a lumii şi vechi de peste 1.000 de ani, şi spre atâtea alte minunății aduse din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii de corăbiile ce încă mai plecau din acest port.

Şi aici, în Tir şi Sidon, se aflau numeroşi discipoli de-ai lui Iisus care au ales să-L urmeze pe Marele Vindecător, cuceriți de dragostea Lui, când El se retrase aici pentru o vreme, în timpul lucrării Sale din Galilea, înainte de a merge la Ierusalim să moară. Iosif avea multe cunoştințe printre

aceştia, de aceea fuseseră primiți cu multă căldură acolo. Quintus plecă singur de data aceasta să caute o corabie care să-i ducă la Antiohia cât mai curând, dar toate încercările lui se dovediră zadarnice. În seara aceea pe mare se iscă o furtună puternică şi dură aproape toată săptămâna. Au trecut mai mult de zece zile până să găsească o corabie spre Antiohia. În cele din urmă se îmbarcaseră pe o corabie destul de mică, călătorind timp de trei zile pe mare.

Dintre cei trei, Veronica era singura care nu era obişnuită să călătorească pe mare, dar s-a adaptat uşor la pericolele acelei călătorii pe o mare destul de învolburată. Ruta dintre Antiohia, Tir şi celelalte cetăți ale imperiului era o adevărată magistrală pe mare. Un şir constant de corăbii navigau între cetățile Egiptului şi ale Romei prin Antiohia, Efes şi celelalte cetăți suprapopulate care fuseseră construite de împărații romani din dorința de a avea centre puternice sub controlul lor direct, în cazul în care senatul roman s-ar fi răzvrătit împotriva împăratului. Seleucia, portul cetății Antiohia, era împresurat de corăbii mici şi mari, luxoase şi lipsite de strălucire, când, câteva zile mai târziu, îşi ancorau barca la țărm.

Quintus prezentă comisionul imperial căpitanului de port,

iar acesta le puse la dispoziție în mare grabă un car să-i ducă la Antiohia, situată la opt mile distanță de lacul unde debarcaseră. Palatul legatului se afla în mijlocul cetății, pe o insulă mărginită de un fragment al râului Orontes, ce tăia cetatea în două, formând la vărsare golful Seleucia. Pe insulă se află şi importantul centru administrativ pentru întreaga Sirie, care cuprindea atât fostele domenii stăpânite de Irod cel Mare de la miazăzi, cât şi cetățile greceşti Decapolis aşezate la apus de râul Iordan.

Ziua aceea era călduroasă şi aerul părea înăbuşitor. Carul îi purta în mare grabă pe străzile pavate cu piatră ale acestei mari metropole Siriene. Ca să ajungă la podul pe care aveau să intre pe insulă, trebuiau să meargă mai întâi pe via Caesarea, o stradă largă ce despărțea cetatea în două şi se sfârşea la poalele muntelui Silphius. Quintus fusese delegat în Antiohia cu ani în urmă, când, ca soldat în legiunile romane, a trebuit să înăbuşe un atac al parthianilor dinspre răsărit. În trecerea lor, îi vorbea Veronicăi despre istoria diferitelor locuri, în vreme ce ea, privind cu uimire cetatea, gândea că Ierusalimul ar putea fi înghițit cu uşurință de acest colos.

I-a arătat pe vârful muntelui Silphius zidurile cenuşii ale fortăreței construite de către romani pentru a păzi cetatea

de invadatori şi pentru a o păstra în mod constant sub control militar. Pe acelaşi munte se înălța marele templu al lui Jupiter, Capitolinus, iar spre partea de răsărit a cetății străluceau zidurile albe ale băilor luxoase construite de Iulius Cezar după ce a fost înfrânt în cetatea Pompei. Tot în partea de răsărit, printre crengile verzi şi groase ale unei păduri de palmieri, se ridicau pereții din marmură strălucitoare ai templului închinat zeiței Diana. Quintus nu-i vorbi Veronicăi nimic despre serbările anuale din acest templu care culminau în desfrâu, considerând-o prea pură şi inocentă pentru a înțelege acele lucruri.

Obrajii fetei se îmbujoraseră de încântare când trăsura lor trecu podul dinaintea intrării în curtea palatului lui Vitellius. Prezentând comisionul, Quintus fu primit de îndată în audiență. Legatul îl pofti într-o sală mică, acolo unde îşi primea de obicei oaspeții într-un mod mai puțin oficial, ba chiar foarte personal.

Vitellius fusese un brav comandant al legiunilor romane, i se citea dârzenia în ochii întunecați, atât de adânci, în trăsăturile puternice şi regulate. Fața îi era brăzdată de cicatricele numeroaselor companii la care luase parte. Şuvițe de păr argintiu îi acopereau fruntea înaltă. Quintus îi dădu salutul militar roman cu pumnul mâinii drepte aşezat

pe inimă:

— Sunt Quintus Volusianus, cu rangul de *Tribunas laticlavus*, se prezentă el, şi port un comision din partea împăratului.

— Îmi amintesc de tine din campania împotriva cetății Parthia, îi răspunse Vitellius cordial. Tatăl tău a fost un ofițer sub comanda mea – l-am respectat mult.

— Tatăl meu, la rândul lui, va respectat nespus de mult, domnule.

— De ce nu porți uniforma?

— Acum sunt medic, explică Quintus. Port uniforma numai când sunt la datorie cu legiunile. Apoi, mi s-a părut că mi-aş putea îndeplini misiunea mai bine dacă nu apar ca un reprezentant al autorității Romei.

Vitellius zâmbi.

— Să expui autoritatea Romei în Iudea şi Galilea înseamnă să ceri ca să ți se înfigă un pumnal în spate.

— Am învățat aceasta pe pielea mea, domnule, răspunse Quintus. Viața mi-a fost salvată de către logodnica mea de aici, Veronica, fiica lui Abijah din Ierusalim.

— Dacă nu ți-am făcut un compliment cu privire la hainele cu care eşti îmbrăcat, dă-mi voie să te laud pentru felul în care ai ştiut să alegi o logodnică. Apoi Vitellius ridică

sulul de pergament şi citi cu atenție:

„Să-l cauți pe vindecătorul numit Iisus din Nazaret şi să-l aduci la Roma”.

Vitellius rămase încremenit.

— Din ultimele raporturi pe care le-am primit cu privire la Tiberius, mă tem că este dincolo de orice ajutor omenesc.

— Aşa i-am spus şi eu înainte de a părăsi Roma, domnule, răspunse Quintus. Dar el a aflat despre acel vindecător galilean şi m-a trimis să-L caut şi să-L aduc la el.

— Este vorba de omul pe care Pontius Pilat L-a răstignit cu doi ani în urmă pentru că a provocat lumea la o răscoală în Iudea şi Galilea?

— Este adevărat că Iisus a fost răstignit de Pilat, confirmă Quintus. Am aflat aceasta doar după ce am ajuns la Ierusalim.

— Atunci misiunea ta este zadarnică.

— Doar numai dacă împăratul va putea fi ajutat de o mahramă pe care o are logodnica mea. Se pare că această mahramă poartă puterea pe care o avea Iisus din Nazaret.

— Da? Vitellius se întoarse spre fată. Pot să văd această mahramă, domnişoară?

Veronica păşi în față, scoase mahrama şi o aşeză cu grijă în mâna întinsă a legatului.

Aceasta a fost mahrama mea şi i-am dat-o atunci când urca spre locul răstignirii. El şi-a şters fața cu ea şi mi-a dat-o înapoi. Atunci eu eram oloagă de mai bine de zece ani dar în momentul când mi-a dat-o înapoi, am fost vindecată complet.

Vitellius studie pânza câteva clipe, apoi i-o dădu înapoi.

— Deci crezi că această pânză poate vindeca?

— Sunt mai mulți care au crezut şi au fost vindecați prin intermediul ei.

Vitellius clătină gânditor din cap.

— Eu nu sunt medic, dar mi se pare că credința i-a vindecat pe cel puțin atâția câți au fost vindecați de medici – mă refer mai ales la acei medici pe care-i văd că profită de bolile bogaților din Antiohia. Ce ştiți despre un anume Simon Magus, care are pretenția că vindecă şi el? Au ajuns pe aici nişte zvonuri că poate să învie şi morții.

— Dumneata l-ai văzut, domnule? întrebă Quintus.

— A sosit aici cu mai puțin de o săptămână în urmă şi mi-a spus că l-ai trimis înainte ca să-l vindece pe împărat.

Totul era limpede acum. Simon, în mod evident, a crezut că poate să profite mai mult dacă va merge imediat la Roma.

Şi deoarece susținea că a fost trimis de Quintus, va primi, fără îndoială, o audiență de urgență la împărat. După cât era de şarlatan, magicianului nu-i trebuia nimic mai mult.

— Pari tulburat de ce ți-am spus, i se adresă Vitellius. Nu l-ai trimis pe magician la Roma?

— Era vorba să-l iau eu la Roma, explică Quintus, doar pentru a ne convinge dacă are cu adevărat vreo putere să vindece. Trebuia să ne întâlnim la Ptolemais şi să închiriem o corabie de acolo până la Antiohia, dar, de bună seamă, el a vrut să meargă de unul singur.

— A plecat de o săptămână, pe o corabie de război ce tocmai era în port când a venit el la mine. I-am aranjat să meargă cu corabia aceea, cerând căpitanului să-l ducă cât mai repede la Roma, deoarece avea o scrisoare din partea ta.

— Scrisoarea a fost falsă! exclamă Quintus plin de indignare.

— Atunci, acesta trebuie să fie un şarlatan.

— Şarlatanul şarlatanilor! Undeva – probabil în Egipt – a învățat cum să inducă o transă care poate fi deosebită de moarte doar prin căldura trupului. Atunci când îşi scoate partenerul din acea transă, declară că l-a înviat din morți.

— Şi totuşi tu spui că voiai să-l duci la Roma.

— Am fost înşelat de el la început, recunoscu Quintus

umilit. Numai când am ajuns la Ptolemais m-am convins că cel pe care pretindea că l-a înviat din morți, era de fapt partenerul său.

— În cazul acesta, bănuiesc că ai vrea să-l ajungi din urmă.

— Pe cât de repede posibil, domnule.

— Aştept o altă corabie de război din Cezarea. Trebuie să ajungă aici în câteva zile şi atunci o voi trimite la Roma imediat. Te voi îmbarca pe ea.

Vitellius se întoarse spre nomenclatorul său şi i se adresă lui Quintus:

— Între timp, Plautus vă va primi şi va face tot posibilul să vă simțiți confortabil la noi.

— Doresc să-ți mai cer o favoare, domnule, îi spuse Quintus.

— Ce anume?

— Permisiunea dumitale de a mă căsători cu Veronica. Tatăl ei şi unchiul ei, Iosif, au fost de acord deja.

— Dar ce spune tânăra domnişoară?

— Îl iubesc pe Quintus, nobile Vitellius, răspunse Veronica simplu, cu obrajii îmbujorați şi cu ochii luminați de bucurie. De aceea am acceptat să-l urmez chiar până la capătul pământului.

— Nu văd atunci niciun motiv pentru care să nu-ți dau permisiunea, răspunse Vitellius, dar nomenclatorul care stătea în spatele legatului, vorbi:

— Legea noastră interzice căsătoriile între ofițerii romani şi femeile altor țări, nobile Vitellius, în afară numai dacă femeia are şi ea cetățenia romană.

— Am uitat condiția aceasta, recunoscu Vitellius. Plautus are dreptate; numai împăratul poate să-ți dea dreptul de a te căsători cu o fată care nu are cetățenia romană.

Fermecat de iubirea sa pentru Veronica, Quintus uitase de această condiție, dar ştia cât de strictă era legea romană cu privire la această chestiune. Legea avea menirea de a-i opri pe cei înrolați în armată de a se căsători cu femeile din țările unde erau detaşați, în ideea de a nu se dilua puritatea sângelui roman şi de a nu se ajunge în situația de a se oferi cetățenia prin paternitate copiilor rezultați în urma acestor căsătorii. Împăratul Augustus dăduse două decrete *Lex Iulia de Maritandias Ordinbus*, şi *Lex Iulia de Pudicitia et de Coercendis Adulteriis*, care făceau parte din legea Iuliană de abstinență. Deşi aceste legi puteau fi încălcate cu uşurință de lumea de rând, erau aplicate cu strictețe pentru soldații şi ofițerii legiunilor detaşate în alte țări.

— Am înțeles bine că Veronica s-ar putea căsători cu

Quintus dacă ar avea cetățenia romană, excelență? întrebă Iosif din Arimatea.

— Corect, îl asigură Vitellius.

— Ea a fost născută în Tarsus din Cilicia. Tatăl ei este cetățean roman şi mama ei a fost la fel.

— Aceasta îi oferă cetățenia prin naştere, spuse Quintus cu înflăcărare.

Vitellius se întoarse spre nomenclator.

— Ce spui, Plautus?

— Dacă ceea ce a spus negustorul este adevărat, fata are cetățenia romană, răspunse acesta. În cazul acesta, se pot căsători cu permisiunea dumitale.

— Eu vă voi oferi certificatul care va dovedi acest lucru, promise Iosif.

— Atunci, obstrucția a fost înlăturată din calea iubirii, declară Vitellius. Fiți binecuvântați cu o viață lungă, frumoasă şi cu mulți copii.

13

Nunta celor doi fu sărbătorită într-un mod simplu, dar foarte frumos. Dacă ar fi fost în Iudea, lucrurile s-ar fi desfăşurat altfel, căsătoria fiind celebrată după tradiția antică a iudeilor. Quintus ar fi trebuit să-i aducă lui Abijah prețul răscumpărării miresei, numit Mohar, pe care tatăl i l-ar fi oferit fetei, adăugându-l la zestrea ei. După aceea, alaiul nunții i-ar fi însoțit până la casa lui Abijah, în timp ce mirele ar fi fost înconjurat de tineri dansând şi cântând din harfă sau chimvale. Acolo, i-ar fi fost încredințată mireasa şi astfel nunta s-ar fi sfârşit cu o masă în cinstea celor doi şi a invitaților.

Dar Quintus şi Veronica s-au căsătorit în stilul simplu al ceremoniilor romane.

Şi deoarece căsătoriile după obiceiul roman erau *liberum quaerendorum cauza*, ritualul lor era mult mai simplu decât cel al iudeilor.

Cât despre metoda căsătoriei, au avut câteva alternative. Căsătoria *cum manu* însemna că mireasa şi toate posesiunile ei aveau să treacă sub autoritatea mirelui, sau a tatălui său. Căsătoria *usus* însemna că mirele şi mireasa

puteau să trăiască împreună un an, înainte de ceremonia nunții. Căsătoria *coemptio* însemna că mireasa este cumpărată cu bani, fără voia ei. Căsătoriile *sinemanu* erau căsătoriile care se făceau neoficial, doar cu o ceremonie religioasă, dar acestea puteau fi desfăcute cu uşurință. Atât statul, cât şi cetățenii de onoare, priveau aceste căsătorii cu un ochi critic.

Un alt fel de căsătorie – şi cel pe care l-au ales ei – a fost *confarreatio*, adică din dragoste. Cuvântul în sine înseamnă „a mânca un tort". Vitellius a insistat ca el să facă recepția, în timpul căreia a oficiat căsătoria după legea romană şi au mâncat tortul ceremonial. Urmând un obicei tradițional, Quintus se întoarse spre mireasa sa şi o întrebă ceremonios:

— Cine eşti tu?

Veronica îi dădu un răspuns asemănător cu cel pe care i-l dădu în ziua aceea, în Shechem, când el a cerut-o în căsătorie.

— Unde vei fi tu, Quintus, acolo voi fi şi eu, Veronica.

Nuntaşii s-au strâns în jurul celor doi îndrăgostiți purtând pe brațe un jug lucrat din flori, asemănător cu jugul greu aşezat pe grumazul boilor. Cântând şi dansând în jurul lor le-au pus jugul pe umeri. Acesta era un obicei plin de semnificație practicat la romani şi numit *coniuqum*, adică

„înjugați împreună”. Cu acest ritual, se încheie ceremonia căsătoriei lor, iar Vitellius îi declară oficial soț şi soție.

Zilele ce au urmat păreau un vis al fericirii pentru cei doi proaspăt căsătoriți. Se plimbau prin grădinile insulei iar Veronica vizita şi prăvăliile din Antiohia, unde puteai să cumperi aproape orice lucru făcut de mâna omului, din orice colț al imperiului, de la minele de fier ale Britanniei până la războaiele de țesut şi atelierele de fierărie din Damasc. Ca şi soție a unui ofițer roman, care era prietenul unor persoane înalte, inclusiv al legatului Siriei şi al împăratului, Veronicăi i se păru potrivit să se îmbrace cu veşminte romane. Aceasta însemna că în casă nu mai purta hainele de culoare închisă pe care le purtau femeile din Iudea, ci purta „stola” romană, o rochie simplă, din mătase sau lână, sau o pânză mai ieftină, cu o cingătoare la mijloc. Purta sandale cu curele subțiri din piele. Părul ei bogat şi frumos, încadrând ca o aureolă chipul ei plăpând, îl purta de obicei strâns la spate cu o panglică şi îl desprindea doar atunci când rămâneau doar ei doi.

Când ieşea în public, Veronica purta peste „stola”, o tunică frumos brodată, numită „palla”, cu o glugă largă de sub care putea să-şi coboare peste față mahrama lucrată dintr-o pânză fină, transparentă, ce o ferea de lumina

arzătoare a soarelui. Pielea ei albă şi delicată, cu bujorii ce-i colorau discret obrajii când era emoționată, nu avea nevoie de cremele cosmetice folosite de femeile romane, numite de poetul Ovidiu în cântecele sale, *medicamina faciei femininae.*

Acum, fiindcă era din nou în contact direct cu autoritățile romane, Quintus a adoptat iarăşi uniforma militară. Tunica îi era din lână fină, şi-i ajungea aproape până la genunchi. Peste ea purta o vestă din piele cu nişte curele şi catarame din metal pe părți şi pe umeri. Coiful din metal avea forma celor purtate de tribunii gărzii pretoriene, corpurile de elită care constituiau garda personală a împăratului. În picioare purta sandale grele, legate cu curele din piele.

Cei doi formau o pereche nespus de frumoasă şi atrăgătoare, şi în timp ce se plimbau printre livezile de pe insulă sau străbăteau agale străzile largi ale Antiohiei, numeroşi trecători întorceau după ei privirile, admirându-i. Iosif din Arimatea se mutase din palat, imediat după nuntă, în reşedința unei firme de comerț pe care o poseda în Antiohia, aşa cum avea în mai multe locuri din lume. Quintus credea că Iosif îşi petrecea tot timpul cu comerțul, până când Veronica veni la el într-o după-amiază şi îl întrebă timidă dacă ar vrea să meargă împreună cu ea la o adunare pe care o pregătise Iosif în cetate.

În partea de miazănoaptea de râul Orontes se afla o zonă mai bogată a Antiohiei în care locuiau majoritatea comercianților, medicilor şi a oficialităților care nu puteau locui pe insulă. Tot acolo erau farmacii în care se găseau leacuri din toate părțile lumii, iarbă de mare uscată din India, ace din oțelurile cele mai bune pentru tratarea orbirii cauzate de cataractă după tehnica inventată de chirurgii greci. Pe lângă acestea, se găseau alte leacuri, ca uleiuri din copitele asinilor, untură de câine abyssinian, otravă de viperă şi theriacul universal – pentru tratarea celor otrăviți.

În partea de sus a cetății, pe ambele laturi ale drumului, erau înghesuite nenumărate ateliere în care se vindeau vopsele purpurii din Tir, pietre scumpe şi mărgăritare din minele din Africa, aur din regiunea muntelui Sinai şi alte lucruri.

Într-o zi coborâseră podul ce ducea pe insulă şi priviră de-a lungul malului dinspre miazăzi al râului, înspre vechea fântână a cetății. În partea aceea a oraşului, casele erau mici şi dărăpănate, străzile cândva pavate cu piatră erau acum pline de gropi în care lâncezea încă apa adunată în bălți de la ultima ploaie. Copiii săraci îi priveau îndelung. Deodată, auziră scârțâitul roților olarilor şi ciocanele fierarilor artizani care lucrau din greu de dimineața până

noaptea pentru a supraviețui. Iudeii erau împrăştiați pretutindeni în lume. Aveau aici şi sinagogile lor, ca şi în toate cetățile pe care le vizitase Quintus. În Alexandria ocupau o mare parte a cetății. De fapt, acolo erau mai mulți iudei decât în Ierusalim, dar mulți dintre ei erau iudei elenizați, numiți aşa din pricina influenței greceşti pe care o adoptaseră, ne mai aderând în mod strict la tradițiile şi ritualurile care erau păzite cu sfințenie în Ierusalim.

Quintus o însoți pe Veronica până ajunse în fața unei clădiri vechi, cu acoperişul şubred, din lemn, aşezată cu spatele spre râu. Înăuntrul se adunase o mulțime de oameni simpli. În fața intrării principale se despărțiseră, Veronica pătrunzând înăuntru printr-o uşă laterală care dădea într-o parte, o încăpere ocupată doar de femei. Quintus se aşeză pe una din băncile aflate mai în spatele încăperii şi privi în jur cercetător. Un om înalt se afla în fața băncilor pentru a putea fi văzut din toate colțurile camerei. Câțiva bătrâni şi bărbați între două vârste, printre care-l observă şi pe Iosif din Arimatea, purtând pe umeri eşarfe întunecate, stăteau pe băncile din imediata apropiere a amvonului.

Serviciul începu prin recitarea a ceea ce lui Quintus i se păru o rugăciune în limba ebraică. După aceea, conducătorul aduse nişte suluri mari dintr-un dulap. Au

început să citească din ele, mai întâi în ebraică şi apoi în greacă, o povestire simplă, dar mişcătoare, din istoria veche a poporului iudeu, care relata cum au fost eliberați din robia Egiptului de către Moise şi duşi în ceea ce numeau ei „țara promisă a Canaanului". În sfârşit, după ce au citit un pasaj destul de lung, sulurile au fost puse înapoi la locul lor.

Conducătorul se ridică şi anunță în limba greacă:

— Prietenul nostru din Ierusalim, Iosif din Arimatea, este cu noi în seara aceasta şi ne va vorbi.

Iosii se ridică îndreptându-şi uşor spatele şi urcă spre amvon. Privindu-i chipul blajin, Quintus gândi că Iosif din Arimatea era cu mult mai mult decât comerciantul bogat care-l primise cu atâta căldură în casa lui chiar în prima seară când sosi la Ierusalim; era cu mult mai mult decât bătrânul obosit, ce-l însoți întreg drumul de la Accho şi Tir, fără să se plângă, pentru că avea în sufletul lui ceva mai valoros decât multe bogății şi avuții – avea o pace şi o bogăție veşnică pe care i-o lăsase moştenire acel Iisus pe care îl îngropă în propriul său mormânt. Glasul lui blând se schimbase vibrând de o puternică convingere ce te mişca în mod ciudat, deşi nu făcea altceva decât să povestească istoria lui Iisus din Nazaret pe care Quintus o mai auzise de nenumărate ori de când era în Ierusalim.

Începu să vorbească despre Mesia cel promis pe care iudeii de pretutindeni păreau că L aşteaptă să vină din ceruri, de la Dumnezeul lor. Iosif cita din scrierile profeţilor veacurilor trecute, dovedind ascultătorilor că venirea Lui fusese prezisă, de asemenea – spre surpriza lui Quintus – chiar moartea şi învierea Lui.

După partea introductivă a discursului său, Iosif începu să le povestească cum Iisus, un tâmplar din Nazaret, începuse să înveţe şi să fie proclamat ca Mesia cel aşteptat de către un anume Ioan care se numea pe el însuşi „premergătorul". Quintus auzise cândva despre acel Ioan, că fusese decapitat cu câţiva ani în urmă din porunca lui Irod Antipa doar pentru a-i face pe plac fiicei soţiei sale.

După moartea lui Ioan, cunoscut şi cu numele de Botezătorul, Iisus şi-a ales doisprezece oameni, majoritatea din Galileea, ca să-l fie ucenici. Aceşti ucenici, urmându-L pe învăţătorul lor, au început şi ei să înveţe şi să vindece bolnavii în cetăţile din jurul mării. S-a întâmplat ca odată, mulţimea celor care-L căutau pe Iisus pentru a-L asculta şi pentru a fi vindecaţi, să-L îmbulzească atât de mult încât fusese nevoit să se retragă o vreme în părţile Tirului şi ale Sidonului, împărtăşind şi celor de aici vestea bună a dragostei Sale nemărginite. Spre sfârşitul vieţii Sale, după

atâtea minuni şi vindecări miraculoase, veni la Ierusalim, unde au urmat conflictele cu fariseii şi preoții de acolo care L-au urât şi i-au cerut lui Pilat să-L condamne la moarte.

Şi glasul lui Iosif devenea tot mai emoționat în timp ce povestea cum Iisus îi învăța pe oameni să se iubească unii pe alții, să se poarte cu bunătate unii față de alții, să fie generoşi şi iertători. Apoi, pe un ton triumfător, le povesti mărturia sa personală, cum, după răstignire, a venit în grădină şi a găsit piatra dată la o parte şi mormântul gol. Când le-a spus cum Iisus s-a arătat după înviere ucenicilor Săi şi mai apoi lui Petru pe mare, un murmur prelung, de uimire, străbătu toată încăperea.

După ce Iosif îşi sfârşi predica, o tăcere adâncă se coborî în odaia ticsită de lume şi doar suspinele înăbuşite ale femeilor mai tulburau liniştea ce se aşezase. După o vreme, conducătorul adunării se ridică şi rosti cu dragoste o rugăciune scurtă în limba ebraică, încheind astfel serviciul religios.

Quintus ieşi în răcoarea înserării şi o aştepta pe Veronica. Recunoscu în sinea lui că ceea ce auzi în acea zi îl mişcă profund, iar din frânturile de conversație dintre ceilalți care ajungeau până la urechile lui înțelese că toți cei prezenți simțeau la fel în inimile lor. În timp ce încerca să asculte cu

cât mai multă băgare de seamă comentariile din jur, simți cum o mână mică şi cunoscută i se strecură după braț...

— Unchiul Iosif ne-a rugat să-l aşteptăm şi vine cu noi, îi spuse Veronica, privindu-l cu drag. Nu l-am auzit niciodată vorbind atât de frumos.

— Nici eu, mărturisi Quintus. N-am ştiut că poate fi atât de elocvent.

— Iisus dă elocvență celor care îl iubesc, pentru a-l putea răspândi învățăturile. Petru a fost un pescar de rând, dar prin el, mii de oameni au primit învățătura lui Iisus.

— Petru a putut fi un pescar, spuse Quintus îmbrățişându-şi soția, dar nu a fost niciodată un om de rând. Unii oameni se nasc pentru a fi conducători şi Petru este unul dintre aceia.

Iosif nu zăbovi mult şi, când veni, porniră împreună spre insulă şi spre porțile cetății de sus, dincolo de pod şi de râul Orontes.

— Mă bucur mult de faptul că vestea învierii Domnului a fost primită cu bucurie în seara aceasta. În curând, poate că vom reuşi să formăm un grup de credincioşi în Antiohia, ca şi în alte cetăți, şi pentru faptul că foarte mulți trec pe aici, vestea se va răspândi pretutindeni în lume.

— Mesajul tău a fost foarte mişcător, îl felicită Quintus.

— Eu nu merit să fiu lăudat, ci Duhul Sfânt care m-a ajutat, răspunse Iosif simplu.

— Cum ştii asta?

— Este ceva ce simt, asemenea sentimentelor de bucurie sau tristețe. Când se va coborî şi peste tine vei înțelege mai bine ceea ce simt eu acum.

— Eu sunt roman, protestă Quintus, deci cum mi s-ar putea întâmpla aşa ceva?

— Sunt mulți romani care L-au ascultat pe Iisus, îi răspunse Iosif. Robul unui sutaş roman a fost vindecat din pricina credinței stăpânului său.

— Am fost şi eu tentat să cred în seara aceasta, recunoscu Quintus, dar rațiunea şi logica îmi spun de fiecare dată că trebuie să fie alte explicații pentru lucrurile miraculoase pe care le-ai descris, cum ar fi ceea ce a făcut Simon Magus când lumea a crezut că l-a înviat pe Iustus.

— Adevărata dovadă că Iisus este Mântuitorul nostru nu stă în minuni, îi răspunse Iosif liniştit, poate nici chiar în învierea Lui de netăgăduit, ci mai curând stă în schimbările neaşteptate pe care le produce credința în El în inimile şi în viața oamenilor care aleg să-l slujească. Într-o bună zi vei înțelege ce-ți spun, Quintus. Când va veni ziua aceea, vei simți cum Duhul Sfânt va prelua controlul asupra ființei

tale şi I te vei dărui plin de fericire.

— După ce semn voi cunoaşte lucrul acesta?

— Uneori Dumnezeu ne trimite semne, ca şi florile roşii ale spinilor de pe dealul de unde strângea Jonas spini pentru cuptoarele olarilor, sau o barcă plină cu peşte pe care Petru şi ceilalți ucenici au prins-o într-o noapte pe marea Galileii. Faptul că Veronica te iubeşte şi a devenit soția ta, este un semn că şi tu eşti mai aproape de a deveni unul din noi, chiar dacă tu nu înțelegi lucrul acesta deocamdată. Mai târziu s-ar putea să-ți dai seama că dragostea ei şi dragostea ta sunt în ele înseşi singurul semn de care ai nevoie.

În noaptea aceea, cu lumina lunii pătrunzând prin fereastra odăii lor şi cu Veronica adormită în brațele sale, Quintus se întreba dacă Iosif avea dreptate, fiindcă ştia că Dumnezeul acela căruia oamenii se închină în inimile lor, îl binecuvântase mai mult decât şi-ar fi imaginat vreodată prin faptul că-i dăruise o asemenea soție.

Dar uită repede aceste gânduri, când, a doua zi dis de dimineață, Vitellius trimise vorbă să ajungă în mare grabă la palat.

— Corabia pe care o aşteptam a sosit din Cezarea, spuse legatul, dar am încă o misiune pentru tine, Quintus.

— Aştept ordinele dumitale.

Vitellius luă un sul de pergament de pe masa lui.

— Acesta este comisionul pe care ți-l dau, spuse el. Tu, împreună cu tovarăşii tăi, veți călători imediat la Seleucia. Acolo vă veți îmbarca pe corabia de război Olympia şi vei lua cu tine un prizonier pe care îl trimit la Roma pentru judecată înaintea împăratului.

Quintus luă pergamentul. Era pecetluit cu sigiliul imperiului şi cu insigna legatului Siriei.

— Numele prizonierului nu-ți este necunoscut, adăugă Vitellius, este Pontius Pilat în persoană, fostul procurator al Iudeii.

14

— Pilat a guvernat bine în Iudea timp de zece ani.

Glasul grav al lui Vitellius îl trezi parcă pe Quintus din starea de şoc.

— Nu mi-a fost uşor să-l forţez să-şi dea demisia şi să-l trimit la Roma, spuse Vitellius.

— Situaţia de acum se datorează într-o oarecare măsură şi datorită osândirii la moarte a lui Iisus din Nazaret?

Legatul dădu din cap.

— Am auzit multe istorisiri despre galilean şi despre motivele pentru care a fost condamnat la moarte. Dacă o răscoală era plănuită în Ierusalim în ziua aceea, El nu pare să fi fost iniţiatorul ei. Este posibil totuşi, ca unii din cei ce-L urmau să fi fost în legătură cu zeloţii care întotdeauna ne dau de furcă. Unii spun că aceştia intenţionau să-L proclame ca împărat al Iudeii.

— Eu nu pot să cred aceasta din ceea ce am văzut la ei, răspunse Quintus.

— S-ar putea să ai dreptate, recunoscu Vitellius. Roma a fost întotdeauna dispusă să accepte verdictul Sinedriului, aşa că Pilat a acţionat destul de corect când a confirmat

hotărârea tribunalului iudeilor.

— Atunci, motivul trebuie să fie incidentul din Samaria, rosti Quintus.

— Da, adevăratul motiv este acesta şi ceea ce mi-a istorisit Iosif din Arimatea, răspunse Vitellius. De fapt, protestele din Samaria au ajuns la urechile mele cu o săptămână înaintea voastră şi am ştiut că Pilat a poruncit soldaților să atace oamenii de pe muntele Gherizim în ziua aceea. Am vorbit cu Simon Magus şi el m-a asigurat că niciun fel de răscoală nu se intenționase, chiar dacă unii oameni erau înarmați.

— A recunoscut că a reuşit să fie proclamat un trimis al lui Dumnezeu prin înşelătorie?

— Este mult prea şmecher ca să recunoască aşa ceva. Dacă aş fi ştiut ce ştiu acum, l-aş fi arestat pe loc şi l-aş fi trimis la Roma sub escortă.

— Dar cred că ai ştiut din ceea ce ți-am spus, că am fost şi eu în Samaria.

— Ştiam că ai fost, dar în mod intenționat nu ți-am cerut detalii, îi răspunse Vitellius. Şi ai dreptul să ştii de ce. Nu este uşor să guvernezi țări străine în numele Romei, Quintus. Noi credem că le aducem pace şi prosperitate, oprindu-i să se omoare unii pe alții, dar în toți anii de când

sunt aici în Antiohia, m-am întrebat adesea dacă acest lucru este adevărat.

— Nimeni nu poate nega că aceşti oameni o duc mai bine sub cârmuirea Romei.

— Noi, romanii, nu negăm. Dar eu încerc să mă pun pe mine însumi în locul lor. Ştiind cât de mult iubesc Roma şi cât de mândru sunt să fiu roman, îi dau dreptate unui iudeu care iubeşte Iudea şi Galilea şi mă gândesc că şi el are dreptul să se mândrească cu nația lui. Atunci când cineva priveşte situația din partea opusă, se poate numi un guvernator bun, când nu poate să facă acest lucru, trebuie destituit.

— Deci, dumneata crezi că Pontius Pilat a eşuat?

— Dovezile mă fac să cred că a eşuat, dar nu este treaba mea să-l judec pe un procurator al Romei. De aceea, nu ți-am cerut părerea, ci am ales mai degrabă să te trimit cu Pilat la Roma, unde vei putea să depui o mărturie sinceră cu privire la ceea ce ai văzut.

— Mă întreb când exact a început Pilat să se prăbuşească, spuse gânditor Quintus, vorbind parcă mai mult pentru sine.

— Bănuiesc că a început atunci când L-a răstignit pe Iisus, spuse Vitellius. Irod vrea să guverneze Iudea din nou,

de asemeni, Galilea şi Peraea. Întotdeauna l-a iritat faptul că atunci când Archelaus s-a dovedit incapabil să guverneze Iudea, aceasta a fost transformată într-o provincie romană. Tetrarhul Filip nu s-a supărat, ci s-a mulțumit să-şi guverneze domeniul său, Peraea. Dar Irod este ambițios şi ar dori să fie numit „cel mare", ca şi tatăl său. Mi se pare că şi el a căutat să-i producă tot felul de necazuri lui Pilat în ultimii ani, de aceea Pilat a fost în ultima vreme mult mai tulburat.

— Mi-am dat seama de lucrul acesta când am fost în fața procuratorului în Ierusalim, mărturisi Quintus. Împreună cu Caiaphas, au conspirat amândoi să mă ucidă.

Vitellius îl privi mirat.

— Acum sunt sigur că nu greşesc trimițându-l la Roma. Apoi, ridicându-se în picioare îşi înălța mâinile şi rosti: fie ca zeii mării – dacă există asemenea zei – să te ocrotească în călătorie. Apoi, arătând cu degetul spre comisionul din mâna lui Quintus, adăugă: acesta îți dă autoritate completă. Nu ezita să-l foloseşti la nevoie.

Quintus şi Veronica îşi pregătiseră bagajele de câteva zile, deoarece corabia din Cezarea era aşteptată să sosească dintr-un moment într-altul. Bagajele le-au fost trimise la Seleucia înaintea lor, în timp ce ei fură duşi în caleaşca

legatului spre locuința lui Iosif din Arimatea.

Bătrânul îi întâmpină la poartă cu zâmbetul cald ce-i lumina chipul.

— Sunt şi eu pregătit, zise el. Veştile din Seleucia ajung la fel de repede la urechile comercianților ca şi pe insulă.

— Eşti sigur că această călătorie nu te va obosi prea mult? întrebă Quintus.

— Domnul mă va întări şi sper că voi putea face față oricărei situații, îl asigură Iosif. Am aruncat sămânța adevărului aici în Antiohia şi acum ard de nerăbdare să o arunc şi în alte părți.

— Roma este un teren foarte arid, îl avertiză Quintus.

— Dumnezeu trimite ploaia cât şi razele soarelui pentru a face ca semințele să crească chiar şi în crăpăturile stâncilor, îi răspunse bătrânul cu încredere. Unele nu vor prinde rădăcină, dar dacă una singură rodeşte, vântul va duce semințele acesteia mai departe şi mai departe.

Olympia era un vas mare de război, cunoscută pentru rapiditatea cu care se deplasa pe mare. Se deosebea mult prin construcția sa suplă şi puternică de toate celelalte corăbii comerciale, greoaie şi rotunde, care cărau grâul din Egipt şi din cetățile de la capătul de răsărit al Mediteranei la Roma. Vasul era ancorat aproape de unul dintre digurile

golfului format la gura de vărsare a râului Orontes. Pretutindeni în jur lume peste lume sosea cu sufletul la gură, călători gata de plecare încărcați de bagaje ce se îmbulzeau spre uşa vaselor ce porneau pe mare. În port se desfăşura o activitate intensă pentru că într-o zonă anumit amenajată se construiau corăbii de tot felul: simple pentru călători, comerciale sau chiar de război. O mulțime de *fibri navales* transpirați şi cu fețele arse de soare lucrau de zor la o corabie doar pe jumătate înjghebată. Alături, dintr-o altă corabie aproape terminată, răsuna zgomotul ritmic al ciocanelor; câțiva muncitori, numiți *stuppatores*, veneau din urmă, cu gălețile pline de smoală, şi ungeau pereții vasului. În jurul alteia, gata terminată roiau *sabuarii* cărând saci grei de nisip pe care urmau să-i aşeze pe fundul corăbiei pentru a o echilibra.

În timp ce se îndreptau spre vasul lor, trecură pe lângă o impunătoare corabie comercială, înconjurată de *sacarii* care o încărcau cu grâu. *Mensores* îndemânatici şi foarte iuți cântăreau în grabă sacii, numărându-i apoi. Ori de câte ori se întâmpla ca în timp ce marfa era încărcată să fie scăpate anumite obiecte în apă, câțiva băieți veseli, dezbrăcați până la brâu, se aruncau chicotind după ele pentru a le scoate afară. Olympia, socoti Quintus în vreme ce se apropiau,

avea poate cu puțin mai mult de şaptezeci şi cinci de stadii, considerată a fi de-o lungime medie; un catarg înalt străjuia suprafața acoperită cu plăci groase de lemn a corăbiei. Din experiențele sale de călătorie pe mare cu legiunile romane, îşi dădea seama că nu vor avea parte decât de un limitat confort spartan, deosebit de cel al corăbiilor comerciale în care încăpeau uneori chiar şase sute de călători. De asemenea, cea mai bună cabină în Olympia va fi dată, fără îndoială, lui Pontius Pilat şi doamnei Claudia Procula, care se trăgea din sânge împărătesc prin înrudirea ei cu spița Iuliană, aşa că el şi Veronica vor avea o cabină mai puțin luxoasă.

Pe punte îi întâmpină căpitanul vasului, un marinar gras, cu obrajii proeminenți, arşi de soare ce avea un râs subțire şi ascuțit. Îi salută politicos, plecând uşor capul, apoi îi conduse spre cabinele lor care, deşi păreau strâmte, erau destul de plăcute şi frumos amenajate.

— Cum se prezintă pasagerul tău? îl întrebă Quintus, în timp ce ajuta la aşezatul bagajelor în cabină.

— De la Cezarea până aici a ieşit o singură dată pe punte, raportă repede căpitanul. Este adevărat că a înnebunit?

— Nu ştiu, răspunse Quintus. Au trecut câteva luni de

când l-am văzut ultima oară la Ierusalim.

— Nu mi-aş schimba poziția de căpitan al acestei corăbii destul de mici cu cea de guvernator al oricărei provincii romane, spuse zâmbind, căpitanul. Sunt toate nişte focare de răscoală, iar din câte ştiu eu, Iudea este cea mai periculoasă.

Quintus se hotărî să-l viziteze pe Pilat mai târziu, când toate pregătirile de plecare urmau să fie încheiate. Îşi găsi prizonierul întins pe un divan, cu privirile ațintite în tavan şi cu gândurile aiurea, în vreme ce alături şedea Procula, mângâindu-i înduioşată mâna. Când medicul apăru în cadrul uşii, nici măcar nu se întoarse să-l privească.

— Quintus Volusianus! i se adresă ea cu căldură. Mă bucur că un prieten vechi va merge cu noi în această călătorie.

Pilat se întoarse spre soția sa şi o întrebă cu glas mustrător:

— Poți să-l numeşti prieten pe temnicerul meu, draga mea?

Procula privi mirată spre Quintus.

— Este adevărat, Quintus?

— Mă îndreptam oricum spre Roma, deoarece misiunea mea se terminase, iar legatul Vitellius mi-a cerut să vă

escortez.

— Nu cu mult timp în urmă, Vitellius m-a felicitat în mod oficial pentru felul eficient în care am administrat Iudea şi Samaria, spuse Pilat. Am căzut atât de mult în dizgrație încât nu poate să vină câteva mile până la Seleucia să mă vadă?

— Legatul este foarte ocupat, explică Quintus, conştient de faptul că aceasta nu va fi decât o scuză stângace, iar corabia trebuie să pornească foarte repede. Dar ți-a trimis salutări!

Ultima afirmație se îndepărta puțin de adevăr, dar Quintus nu urmărea decât să-l facă pe fostul guvernator să se simtă puțin mai bine; îi părea cu mult mai îmbătrânit decât când îi vizită ultima oară în fortăreața Antonia, după ziua sosirii sale la Ierusalim.

— Sper că găsiți cabina cât se poate de acceptabilă, domnule, i se adresă încercând să se poarte cât mai prietenos.

— Am fost cândva soldat, tribune, aşa că nu voi simți prea mult lipsa confortului.

Quintus îşi dădea seama că nu avea rost să lungească vorba prea mult, deci începu să se retragă, spunându-i din prag:

— Dacă pot să fac ceva pentru îmbunătățirea confortului vostru, te rog să-mi spui.

Claudia Procula ieşi după el, însoțindu-l până pe punte.

— Este adevărat ce a spus Pontius, Quintus? întrebă ea. Eşti temnicerul nostru?

— Vitellius mi-a poruncit să-l duc pe soțul tău la Roma, dar el nu este condamnat. Poți să ştii sigur că el va primi o audiență înaintea împăratului, ca orice alt roman.

— Tiberius nu va fi foarte bine voitor cu Pontius, spuse Procula tristă. Împăratul nu tolerează pe nimeni atunci când i se pare că cineva nu l-a reprezentat cu cinste. Incidentul din Samaria aproape că a cauzat o insurecție în Iudea.

— Samaritenii nu erau răsculați, dragă doamnă. Un şarlatan pe nume Simon Magus i-a înşelat ca să-l proclame drept un trimis al lui Dumnezeu pentru ei, dar eu am fost acolo şi nu am văzut niciun semn de răzmeriță.

— Mi se pare şi mie că Pontius a realizat lucrul acesta acum, recunoscu ea. El nu a mai fost acelaşi de când a fost răstignit Iisus din Nazaret, Quintus. Chiar şi înainte de ceea ce s-a întâmplat în Samaria, era foarte tulburat, dar de atunci, se comportă tot timpul aşa cum ai văzut acum.

Quintus nu ştia cum să o mângâie, pentru că, de fapt, nu putea. Numai împăratul putea să decidă soarta soțului ei.

— Ce fată frumoasă! exclamă Procula. Quintus se întoarse să vadă despre cine vorbeşte şi o văzu pe Veronica stând cu Iosif la proră. Şi nu este acela comerciantul Iosif din Arimatea care locuieşte la Ierusalim?

— Fata este Veronica, soția mea, spuse Quintus mândru. Iar Iosif este unchiul ei.

— Au venit să te petreacă?

— Vin şi ei cu mine la Roma.

Procula se întoarse spre el cu o privire caldă:

— Ce norocos eşti că ți-ai găsit o fată atât de frumoasă! Du-mă la ea, Quintus, vreau să le vorbesc.

Veronica şi Iosif s-au aplecat cu respect când doamna Claudia s-a apropiat, dar ea i-a prins pe amândoi de mâini cu un gest de prietenie.

— Mă bucur să te văd iarăşi, Iosif, spuse ea, vorbind mai întâi bătrânului, după cum îi dicta buna-cuviință. Îmi amintesc şi acum cât de frumos ne-ai primit în casa ta din Ierusalim.

— Eu am fost cel onorat, nobilă doamnă, îi răspunse Iosif.

— Iar tu eşti soția lui Quintus! i se adresă Procula Veronicăi. Cât de frumoasă eşti, copila mea!

— Vă mulțumesc, răspunse Veronica încet, dar cu

demnitate. Eu însămi sunt onorată că am fost aleasă de Quintus.

— El este un bărbat deosebit; l-am cunoscut când eram doar o fecioară în palatul împăratului, înainte ca el să devină medic. Şi ce bine că poate să te ia cu el la Roma. Majoritatea ofițerilor nu se bucură de dreptul de a-şi lua soțiile în călătoriile lor.

— Veronica are o mahramă minunată, în care a rămas o putere de vindecare de când a atins-o Iisus, îi explică Quintus. Sperăm ca aceasta să-l vindece pe împărat.

— Crezi că ar putea vindeca chiar şi o boală psihică sau doar una fizică? întrebă Procula aproape ținându-şi răsuflarea.

— Cred că poate vindeca pe oricine care crede, răspunse Veronica.

Quintus îşi dădu seama la ce se gândise Procula şi observă că Iosif înțelesese şi el. Totuşi, ştia că nu ar putea să-i ceară Veronicăi să încerce să-l vindece pe Pilat cu mahrama a cărei puterea venea de la omul pe care el însuşi L-a răstignit. Iosif, rezolvă dilema în locul lui:

— Sunt sigur că nepoțica mea ar încerca cu plăcere să-ți vindece soțul cu ea, zise el încet.

— Chiar şi după ceea ce el I-a făcut lui Iisus?

Iosif zâmbi.

— Eu îți voi repeta cuvintele lui Iisus însuşi:

„Iubiți pe vrăjmaşii voştri, faceți bine celor ce vă urăsc, binecuvântați pe cei ce vă blastămă, rugați-vă pentru cei ce se poartă rău cu voi. Dacă te bate cineva peste o falcă, întoarce-i şi pe cealaltă…" *(Luca 7: 26 – 29)*

Procula rămase o vreme încremenită, cu gândul aiurea. Apoi se întoarse spre ei şi cu glasul tremurător şi stins şopti:

— El a avut atât de mult să ofere lumii. Ce păcat că a fost ucis înainte de a putea face lucrul acesta!

— Iisus Christos trăieşte în sufletele miilor care cred în El şi în învățăturile Lui. Mulți dintre aceştia nici nu L-au văzut vreodată când era pe pământ, spuse Iosif. Acum locuieşte în ceruri, dar va veni din nou.

— Dar este oare posibil ca El să-l poată ierta pe cel care L-a condamnat la moarte?

— Îl va ierta cu siguranță, dacă soțul tău se pocăieşte şi crede în El.

— Îți mulțumesc, Iosif, spuse Procula cu recunoştință. Vreau să mai stau de vorbă cu privire la Iisus. Apoi se

întoarse spre Veronica, îi strânse mâna din nou, iar cu cealaltă prinse mâna lui Quintus. Vă dau la amândoi binecuvântarea mea. Fie ca nimic să nu vă despartă şi să vă iubiți pentru totdeauna cum vă iubiți acum.

15

În sfârşit, Olympia porni în largul mării în aceeaşi după-amiază, iar malul ticsit de magazii, de schele şi corăbii în construcție, aluneca înapoi ca o panglică groasă desfăşurată pe îndelete. În lumina asfințitului, țărmul muntos al Siriei nu rămase decât o dungă subțire, greu de desluşit, după care soarele începea să se ascundă. Vântul sufla cu putere, de aceea, sclavii de la vâsle au putut să se odihnească aproape tot timpul acelei nopți ce a urmat. Era o împrejurare fericită pentru ei pentru că de cele mai multe ori când vântul scădea în intensitate, erau obligați să vâslească mai bine de douăzeci de ceasuri din douăzeci şi patru.

Ca şi majoritatea corăbiilor Romei, Olympia fusese construită de grecii care preluaseră arta aceasta de la fenicienii antici. După felul în care era construită, era numită *trirema*, reprezentând una dintre cele mai de calitate construcții maritime. Lungă, îngustă şi joasă, avea o lungime de aproape şaptezeci şi cinci de stadii şi era lată doar de cinci. Diferența dintre suprafața apei şi punte măsura de două ori mai mult decât statutul unui om înalt

şi, ca majoritatea corăbiilor din timpurile acelea, plutea mai mult deasupra apei; prora tăia apa în două brazde care se prelungeau până departe. În partea din spate a vasului era atârnată carena care, în cazul unei furtuni puternice, putea fi înfiptă cu uşurință într-un mal pentru siguranță, care, după trecerea pericolului, era scoasă din mâl săpând pământul din jurul ei.

În ambele capete ale corăbiei se afla câte un catarg, cel din față întrecându-l cu mult în mărime pe celălalt. Fişoarele metalice din jurul lor şi plăcile baştindajului străluceau în bătaia palidă a ultimelor raze de soare. Pe o distanță de două treimi din lungimea corăbiei, pe ambele părți, erau scaune şi suporturi pentru picioarele sclavilor, în trei rânduri, unul deasupra celuilalt. Vâslaşii cei mai de jos erau doar cu puțin mai sus decât nivelul apei. Erau aşezați atât de aproape unul de altul, încât atunci când un sclav se lăsa pe spate trăgându-şi vâsla, capul lui ajungea la picioarele celui din spate.

Partea centrală a vasului era special amenajată ca spațiu de depozitare a mărfii. Aici, într-o cabină înaltă cu ferestre mici în partea de sus, erau păstrate proviziile necesare pentru a menține corabia în mişcare şi hrană pentru pasagerii îmbarcațiunii, acest tip de vas fiind destinat în

principal celor detaşaţi în acţiuni militare. Oricum, proviziile erau importante, gândind că numai un număr de două sute de sclavi trebuiau hrăniţi în fiecare zi.

Zilele treceau repede şi vremea era destul de prielnică. Pilat nu ieşea din cabină, iar Quintus nu-l deranja, căutând-o totuşi cel puţin o dată pe zi pe doamna Claudia pentru a se asigura că nu le lipseşte nimic din ceea ce se putea găsi pe corabie. Căpitanul grec era la fel de binevoitor şi căuta să asigure tot confortul pasagerilor săi de rang înalt, aşadar, Quintus nu prea avea cu ce contribui la menajarea lui Pilat şi a soţiei sale.

Nici Veronica, nici Iosif, nu au avut niciun fel de neplăceri din cauza mării, iar Quintus se îngrijea de toate nevoile medicale ale echipajului şi ale pasagerilor, tratând zgârieturi şi uneori capetele sparte ale sclavilor atunci când le aluneca piciorul şi se aplecau destul de mult încât să lovească cu capul vâsla celui din spate. Cei care îi supravegheau pe sclavi, îi tratau mult mai bine decât erau sclavii trataţi pe alte corăbii, şi foloseau biciul numai în caz de pericol, când era necesar ca corabia să atingă o viteză mare, sau atunci când trebuiau să scape de un curent imprevizibil ce ameninţa corabia.

Navigând distanţa dintre insula Cipru şi continentul

Capadociei şi al Liciei, au ajuns la timp în Rhodus, o insulă la miazăzi şi răsărit de cetatea Efes. După ce s-au oprit acolo să-şi ia provizii de apă şi mâncare, Olympia îşi continuă drumul spre miazăzi, înconjurând insula Creta şi alegând ruta din miazănoapte şi răsărit, după coasta Greciei, care traversa marea Ionică spre Rhegium. Apoi, urmând ruta paralelă cu coasta Italiei, în partea muntoasă a regiunii, cotiră în vârful cizmei italiene şi apoi, imediat o făcură la dreapta.

Trecuseră deja şase luni de când Quintus părăsise Italia şi câteva săptămâni de când plecase din Antiohia. Prizonierul său nu ieşise niciodată din cabină în timpul călătoriei, aşadar, Quintus fu foarte surprins când ieşi pe punte singur să se plimbe, lăsând-o pe Veronica în cabină cântând în timp ce-şi pieptăna cu grijă părul, şi îl văzu pe Pilat. Stătea chiar lângă proră, ținându-se cu mâna strâns de parapet, şi privea cu capul plecat fața undelor şi jocul lor tulburat de trecerea corăbiei. Quintus se înfioră şi-şi spuse cu mulțumire că sosise tocmai la momentul potrivit.

Apropiindu-se uşor, Quintus se opri în spatele lui, şi se pregătea să-l prindă în cazul în care Pilat va încerca să sară. Nu ştia dacă ar trebui să-şi facă cunoscută prezența şi aştepta. Spre bucuria lui, Pilat se întoarse şi-i vorbi:

— Ştiu ce gândeşti, Quintus, zise el cu glasul liniştit şi controlat. Dar nu intenționez să mă arunc în mare – cel puțin deocamdată.

Quintus se linişti.

— Lucrurile s-ar putea să nu fie atât de rele precum par, domnule, spuse el. Împăratul s-ar putea să ia o poziție cu totul diferită de cea a legatului Vitellius cu privire la ce s-a întâmplat în Samaria.

— Tiberius va lua cea mai strictă poziție posibilă, răspunse Pilat întorcându-se din nou cu fața spre apă. Aşa şi-a menținut întotdeauna puterea, pedepsindu-şi subalternii cu severitate.

— Imperiul, în timpul lui Tiberius, a fost mai liniştit decât oricând.

— La suprafață, poate. Dedesubt, focul mocneşte permanent şi nu numai în Iudea şi Samaria. Am aflat recent că s-ar putea să pierdem şi Britannia. Cei din Gaul sunt pregătiți pentru răscoală, iar barbarii îşi adună puterile, în timp ce parthianii aşteaptă ca legiunile să fie ocupate în altă parte ca să poată să-şi facă de cap în răsărit. Iulius Cezar nu ar fi îngăduit ca aceste lucruri să se întâmple, nici chiar Augustus. Dar Tiberius este determinat să se bucure de linişte cu orice preț, atâta timp cât nu este deranjat în

culcuşul său de pe insula Capri.

Quintus nu răspunse, fiindcă ştia bine că în mare parte Pilat avea dreptate. Amorurile lui Tiberius erau cunoscute de mulți dintre ofițerii romani, fiind la fel de capricioase ca şi temperamentul său imprevizibil.

Am făcut o mare greşeală în Samaria, continuă Pilat trist. Dar de unde puteam să ştiu realitatea. Toți îmi spun că am omorât un om nevinovat când L-am condamnat pe galileanul Iisus să fie răstignit, dar tribunalul Sinedriului L-a condamnat şi mi s-a spus că unii dintre urmaşii Lui complotează împotriva Romei.

— Eu nu sunt nici procurorul, nici judecătorul tău, îi răspunse Quintus încet.

Pilat îl privi în ochi.

— Poate că m-aş simți mai bine dacă ai fi. Cel puțin tu ai fost în Iudea şi în Samaria şi cunoşti condițiile de acolo.

— Ai ştiut că eram pe munte în ziua aceea?

— Bineînțeles. Un soldat din Sepphoris a trecut pe lângă tine pe drumul spre Shechem şi te-a recunoscut. Am ştiut că ai stat în casa lui Filip şi că te-ai urcat pe munte în ziua aceea să-l vezi pe Simon Magus.

— De ce nu m-ai oprit?

Pilat dădu din umeri.

— Probabil crezi că eu am fost responsabil pentru atacul sicarilor asupra casei lui Abijah, olarul.

— Mi s-a părut rezonabil să cred aşa atunci când s-a întâmplat.

— Prin urmare, ai greşit gândind astfel.

— Recunosc că eram tulburat când ai apărut în templu şi am încercat să te țin prizonier cel puțin până când puteam să aflu adevăratul motiv pentru care erai în Iudea. Dar sper că nu mă crezi atât de inconştient încât să asasinez un ofițer roman, mai ales când acesta poartă un comision împărătesc.

Poate că Pilat spunea în mare parte adevărul, Quintus nu avea de unde să ştie care era realitatea. Dar avea la fel de bine suficiente motive pentru a minți; poate gândea că apropiindu-se de el reuşea să-l câştige de partea sa, iar acesta va renunța la a mai depune mărturie împotriva sa cu privire la atacul asupra samaritenilor la care fusese martor. Şi totuşi, Pilat părea destul de sincer în ceea ce spune.

— Nu este foarte uşor să guvernezi o provincie, continuă acesta, în mod deosebit un popor răzvrătit ca poporul iudeu. Am făcut multe greşeli la început, totuşi niciuna prea mare. Dar după ce l-am convins pe Caiaphas că amândoi avem acelaşi scop, să păstrăm liniştea în țară şi să percepem taxe

cât mai mari de la popor, au început problemele. Răstignirea galileanului nu a fost în ea însăşi de mare importanță. Irod i-a împrăştiat pe urmaşii Lui repede, aşa că evenimentul a început să fie uitat.

— În afară doar de conştiința ta proprie?

Pilat îl privi țintă câteva clipe.

— De ce spui aceasta?

— Ceva te-a tulburat foarte serios. Toți văd aceasta, şi eu pot să văd semnele.

Umerii lui Pilat căzură. Când a rostit următoarele cuvinte, părea că vorbeşte cu sine însuşi.

— I-am trimis pe mulți oameni la moarte în bătălie şi ca judecător i-am condamnat pe mulți să fie răstigniți. Nu-l am pe niciunul pe conştiință, nici măcar pe samaritenii care au fost omorâți. Erau înarmați şi au fost destule dovezi că intenționau ceva mai mult decât o ceremonie religioasă pe muntele Gherizim. Dar nu pot uita fața galileanului şi ochii Lui. Se uita la mine de parcă mă compătimea în timp ce îl condamnam. Se opri o clipă, apoi continuă: de ce oare îi era milă de mine când El era cel care mergea la moarte?

— Iudeii cred că El este Fiul Dumnezeului lor.

Pilat îl privi, încruntându-şi sprâncenele groase.

— Te-au convins şi pe tine de acest lucru?

— Logica îmi spune că este imposibil.

Şi lovind nervos cu piciorul în punte, Pilat rosti aproape strigând:

— Pentru mine raţiunea şi logica nu mai au valoare de mult. Dacă zeul iudeilor este atotputernic şi eu l-am răstignit Fiul – aşa cum susţin mulţi – eu nu aş fi putut scăpa de mânia acestui Iehova până acum. El m-ar fi nimicit instantaneu.

— Atunci de ce eşti atât de tulburat de moartea galileanului?

— Pentru că m-a compătimit! Cum putea să facă lucrul acesta dacă era doar un muritor? Încercând să se controleze, continuă: oamenii muritori nu-şi compătimesc călăii. Dacă sunt fricoşi, plâng şi se rostogolesc la picioarele lor; dacă sunt bravi, îi sfidează, dar niciodată nu le este milă de ei.

Quintus nu ştia ce să-i răspundă, decât ceea ce îl înfricoşa şi pe Pilat, adică faptul că Iisus ar putea fi ceea ce urmaşii Lui credeau că este. Dar Pilat nu putea să accepte adevărul.

— Nu cumva crezi că am înnebunit? îl întrebă Pilat repede, ca şi cum îi era groază de fiecare cuvânt ce i se desprindea de pe buze.

— O boală a minții nu este cu nimic mai ruşinoasă decât o boală a trupului.

— Dacă este totuşi o boală, recunoscu Pilat. Dar dacă este o teamă că am omorât un zeu... şi aproape că se prăbuşi peste marginea parapetului când rosti acele vorbe înfiorătoare. Poate că ar trebui să recunosc că sufletul meu este bolnav, Quintus. Bolnav de frică, bolnav de vină, bolnav de groază, bolnav de moarte.

— Poți să fii vindecat, îi răspunse Quintus ferm. Veronica are mahrama...

— Nu-mi mai vorbi de mahrama aceea! Procula m-a făcut aproape să-mi ies din minți din cauza ei. Cum poți tu, un medic, să crezi asemenea năzbâtii?

— Nu am crezut, până când m-a vindecat şi pe mine.

— Vorbeşti adevărul?

— Da.

Pilat îl privea mirat şi Quintus continuă:

— De ce refuzi când nu ai nimic de pierdut?

Pilat clătina cu îndoială din cap.

— Ai fost vreodată cuprins de frică, Quintus? De o frică care se încolăceşte în jurul tău ca un şarpe şi te strânge cu o putere atât de mare încât scurge din tine toată mândria, toată personalitatea ta. Dacă las ca mahrama soției tale să

fie pusă pe mine şi dacă boala mea – dacă o poți numi boală – dispare şi sunt vindecat, ar însemna că galileanul a fost cu adevărat ceea ce ei spun – Fiul lui Dumnezeu. Cum sunt acum, nevindecat, mai am o speranță de a-mi reveni prin favoarea împăratului sau prin propriile mele eforturi. Dar dacă mahrama mă vindecă şi prin aceasta îmi dovedeşte că galileanul este ceea ce spun ei, nu-mi mai rămâne decât să mă arunc în mare.

Cu un efort, Pilat îşi ridică umerii şi doar pentru o clipă ochii parcă i se mai limpeziră.

— Nu mă dau încă bătut, tribune. Şi nu mă voi da. Împăratul va trebui să decidă dacă sunt vinovat sau nu. Întorcându-se, păşi hotărât spre uşa cabinei sale, o deschise şi intră înăuntru.

Quintus nu făcu decât câțiva paşi de lângă proră, când Veronica îi ieşi în cale, întâmpinându-l.

— Te-am văzut că vorbeai cu Pilat, spuse ea. Acceptă să ne rugăm pentru el şi să folosim mahrama?

— Nu, îi este frică.

— De ce îi este frică? Să fie vindecat?

— Spune că dacă ar fi vindecat, aceasta ar însemna că Iisus este cu adevărat Fiului lui Dumnezeu, aşa cum spui tu şi Iosif. Iar el este sigur că nu ar putea fi iertat niciodată

pentru că L-a răstignit.

— Dar este greşit, se împotrivi Veronica.

— Cum poți tu să ştii că Iisus ar putea să ierte pe cel care L-a condamnat la moarte?

— El l-a iertat deja, de pe cruce, când a rostit: „Tată, iartă-i căci nu ştiu ce fac!”

— Ştiu doar că Pilat nu vrea să vadă mahrama.

— Atunci trebuie să ne rugăm pentru el, spuse ea, căci aşa ar face şi Iisus în locul nostru.

16

Un vânt uşor sufla mişcând întinderea apelor; marea era liniştită, iar pe cerul însorit câțiva norişori albi păreau nemişcați. Moleşeala ultimei zile de călătorie, aşternută parcă peste toate, părea să încetinească mersul vasului, făcându-i pe călători mai tăcuți, aproape plictisiți. Olympia tăia neobosită apele mării, îndreptându-se spre miazănoapte şi apus, şuierând de-a lungul coastei stâncoase a Italiei. La Ostia, locul în care râul Tibet se varsă în mare, pasagerii coborâseră, de aici, urmând să-şi continue călătoria pe uscat până la Roma. Quintus se prezentă unui comandant de post, numit Cornelius, pe care, din întâmplare, îl cunoscuse în timpul uneia dintre numeroasele companii militare inițiate de romani.

— Sunt Quintus Volusianus şi mă întorc dintr-o misiune din partea împăratului, din Iudea, împreună cu fostul procurator al Iudeii, Pontius Pilat, şi cu soția sa, Procula. El a fost trimis de către legatul Vitellius din Antiohia să fie judecat de împărat.

— Se vede că ai călătorit mult timp departe de Roma, tribune, dacă vestea aceasta nu a ajuns până la tine, îi

răspunse comandantul, privindu-l îngăduitor şi cu înțelegere. Tiberius a murit cu aproape o lună în urmă.

— A murit? Şi cine i-a luat locul?

Comandantul îl privi trist.

— Cel pe care obişnuiam să-l numim în timpul campaniilor „cizmă mică”, sau Caligula. Gaius Cezar Germanicus este împăratul Romei.

Partea a III-a

Gaul

1

Gaius Cezar Germanicus era fiul legitim al Agripinei şi se născuse în timpul în care aceasta îşi însoţea soţul, pe Germanicus, popularul comandant, într-una din câmpiile sale. Crescuse mai mult printre soldaţii legiunilor, obişnuindu-se cu viaţa aspră din armată. Încă de mic îndrăgea mult uniforma militară, de aceea prietenii, îl numeau Caligula sau „cizmă mică", porecla venind de la denumirea încălţămintei soldaţilor, „caliga". Cu mai puţin de o lună în urmă, în timp ce se plimba prin livada palatului, Tiberius leşină şi de atunci fu ţinut în pat. Între timp Gaius fu proclamat împărat de către cei de la curte, aceştia fiind apropiaţi de ai lui, titlu pe care acesta îl aştepta de mulţi ani, încă din vremea când Tiberius stătea liniştit, retras în insula Capri, în timp ce senatorii, mânaţi doar de propriile interese, guvernau imperiul după bunul lor plac. Pentru că împăratul nu muri imediat, iar legea romană interzicea întronarea altui pretendent pe timpul vieţii împăratului, susţinătorii lui Gaius se grăbiră să pună capăt acelei situaţii de cumpănă. Într-o noapte pătrunseră în camera lui Tiberius şi îl sufocară cu o pernă.

Gaius începu să guverneze după propriile interese, înainte ca cenuşa lui Tiberius să se fi răcit de-a binelea, schimbând în totalitate practicile şi tactica zgârcitului său unchi. Distribui populației peste nouăzeci de milioane de *sesterce* din fondul pe care Tiberius îl strânse cu atâta chibzuință pentru imperiu. La această sumă a adăugat câte un dar de trei sute de *sesterce* pentru fiecare din cei câteva sute de mii de cetățeni care primeau porumbul şi grâul din partea statului. Câştigând astfel inima poporului, avea curajul acum să dea frâu liber altor porniri ale naturii sale. Quintus a aflat toate aceste lucruri de la Cornelius în timp ce acesta porunci să se aducă o caleaşcă care să-i ducă pe călători la Roma.

Pontius Pilat primi ordin să se înfățişeze înaintea împăratului doar la câteva zile după sosirea lor în Roma, iar lui Quintus i se ceru să se prezinte datorită comisionului primit din partea legatului Vitellius. Veronica se hotărî să-l însoțească, însă Iosif din Arimatea nu putu. Negustorul era prins în febra numeroaselor treburi pe care le avea de rezolvat la Roma, la punctele comerciale care-l reprezentau acolo. Închiriase chiar în ziua sosirii lor în capitala imperiului o casă frumoasă în zona locuită cu predominanță de iudei. Regiunea se numea Transtiberina pentru că era

aşezată pe partea cealaltă a râului față de cea mai mare parte a cetății situată pe malul opus. Quintus şi Veronica îşi căutaseră şi ei o casă prin apropiere şi, deşi nu locuia foarte departe de Iosif, ştiau prea puțin despre el şi activitățile sale pentru că afacerile îi ocupau cea mai mare parte a timpului.

Înainte ca să fie trimis la Ierusalim, responsabilitățile lui Quintus față de împărat îl reținuseră la vila maiestuoasă de pe insula Capri, unde Tiberius se retrăsese timp de aproape nouă ani înainte de moartea sa. Quintus nu-l văzu decât foarte rar pe Gaius vizitându-şi unchiul, pentru că viitorul moştenitor îşi petrecea mai tot timpul în luxoasele camere împărăteşti din Roma, înconjurat de prieteni linguşitori care-i împlineau toate moftурile, aşteptând moartea împăratului. Câțiva prieteni din garda pretoriană care nu-i purtau un respect deosebit noului împărat, îi vorbiră lui Quintus despre bârfele care circulau în rândul cercurilor înalte ale societății, povestindu-i că ori de câte ori Gaius se enerva cădea pe neaşteptate în leşin. Se întâmpla adesea chiar, ca în timpul unei astfel de crize, să cadă la pământ, tăvălindu-se pe podeaua rece şi făcând spume la gură asemenea unui câine turbat, iar apoi, timp de câteva ceasuri să rămână într-o stare confuză, de delir. După toate datele acestea, Quintus fu convins că împăratul suferea de

epilepsie, o boală gravă şi incurabilă. Unii spuneau despre Caligula că de multe ori se plimba prin palat aproape toată noaptea, pentru că nu putea dormi, şi deoarece aspira să devină actor, îşi petrecea timpul făcând tot felul de fețe în fața oglinzilor de pe coridoarele palatului. Toți ştiau, oricum, că avea o minte ascuțită, era elocvent în oratorie şi avea o voință de fier, deşi nu ştiuse niciodată să asculte sau să respecte vreo regulă sau vreo limită pentru a-şi satisface dorințele, de cele mai multe ori pervertite.

În dimineața când trebuia să fie judecat Pilat, Caligula părea a fi destul de bine dispus. Încă nu împlinise treizeci de ani şi, după cum observase Quintus, era destul de înalt. Avea mâinile pline de păr, în schimb era chel în totalitate, iar sprâncenele erau atât de puțin conturate încât uneori aveai impresia că-i lipseau cu desăvârşire. Urechile prea mari şi chipul atrofiat, aproape deformat de lipsa activității, îi dădeau o înfățişare şi mai inexpresivă, aproape neplăcută. Ochii însă îi erau ageri şi şi-i mişca cu rapiditate, până când nu-i scăpa nimic din ceea ce se întâmplă în jur.

Împăratul îi primi într-o sală mică de judecată; câteva persoane se aflau deja acolo pentru a asista procesul. Printre aceştia, Quintus îl recunoscu pe Ianus, singurul dintre slujitorii lui Tiberius care reuşise să câştige

încrederea lui Gaius şi să rămână unul dintre principalii săi asistenți administrativi.

Quintus observă că Pontius Pilat se schimbase destul de mult de când sosise la Roma. Ținea capul sus şi drept, ochii îi erau limpezi şi nu mai părea acelaşi nenorocit pe care îl găsise când se îmbarcă pe corabia Olympia, în Antiohia. Schimbarea părea că a avut loc după ce Quintus a stat de vorbă cu el pe punte, înainte de a ajunge la Ostia.

Ianus a ridicat sulul de pergament pe care Vitellius scrisese acuzația împotriva lui Pontius Pilat şi începu să citească. Niciun detaliu nu fusese omis cu privire la incidentul din Samaria, dar nimic nu fusese adăugat. Lui Quintus i se părea că cei care au investigat cazul au fost instruiți de Vitellius să fie întru totul nepărtinitori.

Când Ianus termină de citit, Caligula se întoarse spre Pilat.

— Ce ai de spus pentru a te apăra? întrebă el. Îşi rotea privirea în jur în timp ce vorbea şi Quintus a observat că s-a oprit asupra doamnei Claudia Procula, care stătea în spatele sălii. Era îmbrăcată cu haine scumpe, dar simple, aşa cum se cuvenea unui membru al spiței Claudiene şi soției unui ofițer roman important.

— Nobilul Vitellius a fost drept în prezentarea faptelor,

răspunse Pilat. Veți observa că el nu a tras nicio concluzie cu privire la vina sau la nevinovăția mea.

Caligula îl asculta nepăsător, în timp ce-şi întoarse privirile ațintite asupra Claudiei Procula cu o oarecare umbră de dezgust şi aversiune.

— Eu sunt judecătorul, răspunse el simplu, ca şi cum ar fi spus „eu sunt un zeu", lucru pe care Quintus auzise că şi-l atribuia.

— Sunt în mâinile tale, spuse Pilat, şi te rog doar să asculți câțiva martori.

— Cheamă-i, porunci Caligula.

— Să intre magicianul Simon Magus.

La auzul acestor cuvinte, Quintus abia se abținu să nu exclame plin de surprindere.

Chiar şi în atmosfera plină de maiestate a palatului imperial, înfățişarea lui Simon Magus apărea bizară, chiar extravagantă. În mers, în mişcarea umerilor şi a mâinilor păstra aceeaşi îndrăzneală pe care o avea şi în Samaria când vorbea în fața mulțimii. Păşi cu hotărâre în față, purta o haină strălucitoare, brodată cu modele întortocheate şi ciudate, iar pe cap avea un turban alb de care era prins un mărgăritar sclipitor. Se opri înaintea mesei lui Caligula şi într-un gest teatral, îngenunchind, se aplecă adânc până

când turbanul îi atinse pardoseala. Rămase aşa într-o prefăcută atitudine de umilință.

Caligula părea încântat atât de aparența lui – fără îndoială, acesta a stârnit instinctul de actor din el – cât şi de atitudinea umilă.

— Poți să te ridici, rosti împăratul. Şi Simon se grăbi să se supună poruncii, după care Caligula îl întrebă: ce este mărgăritarul pe care-l porți pe turban?

— Sânge de porumbel transformat într-un nestemat printr-o metodă magică pe care numai eu o cunosc, preaînălțate împărat. Glasul profund al lui Simon făcu sala să răsune, în timp ce îşi desprinse mărgăritarul din turban şi i-l întinse împăratului. Acceptă-l te rog, ca şi un tribut al meu pentru un zeu.

Ochii împăratului străluceau de mulțumire şi, umflându-şi cu mândrie pieptul, începu să se joace cu mărgăritarul printre degete.

— Vezi, Ianus, până şi un străin dintr-o țară îndepărtată îmi recunoaşte dreptul la divinitate.

— De fapt, cum te consideră întreaga Romă, *dominus*, îl linguşi asistentul lui, şi Quintus înțelesese acum cum reuşise Ianus să-şi păstreze poziția de responsabilitate sub noul stăpân.

— Accept darul în felul în care mi s-a oferit, Simon, spuse Caligula. Ce poți să ne spui cu privire la ce s-a întâmplat în Samaria.

— Pot să-ți spun, mare conducător al lumii, începu Simon, că sunt un preot samaritean care îşi conduce poporul la închinare înaintea zeului lor, dar în acelaşi timp sunt complet devotat Romei. O dată pe an este obiceiul nostru să ne întâlnim pe muntele sfânt, numit Gherizim. În ziua despre care este vorba am avut norocul să găsesc nişte obiecte sacre pierdute de mult, dar foarte prețuite de poporul meu.

— Aveau o valoare foarte mare? întrebă Caligula.

— Nu sunt prețioase în sine, dar valoarea lor e dată de însemnătatea pe care le-o acordă religia noastră, explică Simon. Vasele erau dintr-un metal ieftin, dar fuseseră pierdute de mult timp şi însemnau mult pentru samariteni. Vestea că aceste vase fuseseră găsite a atras în mod natural o mulțime de oameni la templul nostru de pe munte, în speranța de a le vedea.

— A fost deci o ceremonie pur religioasă?

— Pur religioasă, divine împărat. Simon se opri şi Quintus se întreba dacă nu cumva Pontius Pilat făcuse o greşeală apelând la ajutorul lui, indiferent de metodele prin

care se înțelesese cu el – şi banii păreau cea mai simplă metodă – căci acum Pilat era înfrânt. Dacă adunarea de pe muntele Gherizim a fost doar un eveniment religios, el era vinovat pentru atacul asupra samaritenilor. Pilat, oricum, părea neîngrijorat de ce spusese Simon până acum, iar cuvintele următoare ale magicianului relevară motivul, demonstrând totodată că cei doi acționau mână în mână.

— Din nefericire, şi Simon se opri o clipă ca acest cuvânt să aibă efect asupra ascultătorilor, din nefericire, o altă grupare era pe munte în dimineața aceea. Eu nu ştiam de prezența lor, căci altfel aş fi amânat ceremonia pentru o altă zi.

— Ce altă grupare? întrebă Caligula.

— În Samaria, noi îi numim zeloți, oameni fără respect şi apreciere pentru ceea ce ne-a oferit guvernul roman, care caută numai să răstoarne această autoritate şi să preia singuri controlul țării. Am aflat numai după aceea că foarte mulți dintre aceşti zeloți se adunaseră acolo pentru a influența emoțiile mulțimii până la punctul de a porni o răscoală. Aşa cum am spus, ştiu asta acum, dar nu ştiam atunci. Nici nu ştiam că mă aflam într-o poziție în care eram aproape să-i ajut pe cei care sfidează autoritatea romană.

Aceasta a fost o confesiune şireată, pe măsura jumătăților

de adevăr şi a minciunilor grosolane pe care Simon le clădea cu dibăcie. Quintus observa că împăratul le lua pe toate drept adevăr, aşa cum îşi dorea Simon – fără îndoială şi Pilat.

— Şi ce s-a întâmplat apoi?

— O, divine, este un fapt binecunoscut în țara mea, Samaria, că procuratorul Iudeii, care stă înaintea maiestății sale acuzat pe nedrept, a fost întotdeauna conştiincios în a proteja şi a menține autoritatea Romei pe pământul nostru plin de răzmerițe. Cu aproape trei ani în urmă ne-a salvat de la o răscoală sângeroasă, prin faptul că l-a răstignit pe conducătorul unui grup de zeloți ce plănuiau o insurecție tocmai la sărbătoarea Azimilor. Unii iudei l-au învinuit pentru nedreptate atunci, dar majoritatea sunt urmaşii galileanului care a fost răstignit. În Samaria noi recunoaştem că Pontius Pilat a salvat întreaga regiune atunci de la o mare nenorocire.

— Continuă, porunci Caligula. Acesta pare un basm al unui povestitor iscusit.

Quintus aproape izbucni în râs, fiindcă împăratul burtos descrise discursul lui Simon foarte corect. Caligula, totuşi, credea tot ce Simon spusese.

— Nobilul Pilat a fost în cetatea Shechem împreună cu

garnizoana lui şi a ştiut ceea ce eu, ca preot în templul de pe muntele Gherizim, nu puteam şti, continuă Simon, adică faptul că zeloții de la poalele muntelui, bine înarmați şi într-un număr foarte mare, intenționau să ne ia pe noi, preoții, şi pe închinători, prizonieri, în această răscoală împotriva Romei. Din fericire... aici se opri iarăşi. Din fericire, nobilul Pilat a acționat destul de prompt şi i-a atacat pe zeloții înarmați...

— Eşti sigur că erau înarmați? îl întrerupse Caligula.

— S-au găsit arme asupra tuturor celor care au fost omorâți sau răniți, răspunse Simon. După cum am spus, nobilul Pilat a ordonat atacul doar asupra elementelor răzvrătite şi le-a înfrânt, distrugându-le în totalitate.

— Juri că spui adevărul?

— Jur pe divinitatea ta ca zeu, răspunse magicianul repede.

Caligula zâmbi satisfăcut.

— Eşti un servitor vrednic al Romei, magicianule, îi spuse. Îți voi oferi cândva ocazia să ne arăți măiestria magiei tale.

— Pentru tine, maiestate, sunt gata să demonstrez oricând că pot să învii şi morții.

Caligula îl privi mirat.

— Poți să învii morții?

— Numai eu am această putere, deşi au pretins şi alții lucrul acesta.

— Vreau să văd aşa ceva, spuse Caligula. Îngrijeşte-te, Ianus, ca acest eveniment să aibă loc cât mai curând.

— Asistentul făcu un semn unui scrib ce şedea la o masă în spatele lui şi acesta îşi notă ceva pe o tablă ceruită.

Caligula se întoarse spre Pilat.

— Mai ai vreun martor, nobile Pilat? Maniera lui era mult mai plăcută decât la început şi în timp ce-i vorbea lui Pilat, o privi cu un zâmbet pe Claudia Procula.

— Tribunul Quintus Volusianus era pe muntele Gherizim când s-a declanşat atacul, spuse cu supunere Pilat. Dacă-mi vei permite, aş vrea să-i pun câteva întrebări.

Chemați-l, porunci împăratul.

Quintus se ridică şi în timp ce înainta îşi îndreptă uşor gulerul hainei.

Caligula îl privi cercetător, măsurându-l de câteva ori din cap până-n picioare. Deodată, se încruntă, iar privirea îi deveni dură şi rece, ca de gheață.

— Un medic cu acelaşi nume l-a tratat pe împăratul Tiberius. Eşti cumva înrudit cu medicul?

— Eu sunt medicul, răspunse Quintus. Împăratul m-a

trimis într-o misiune în Iudea pentru a căuta un vindecător acolo.

— Se spune că Tiberius a trăit mai mult cu câțiva ani decât ar fi fost normal, ținând cont de tipul bolii sale, numai datorită capabilității tale şi a îngrijirii tale atente.

— L-am slujit pe unchiul dumitale cum am putut mai bine, la fel cum aş fi gata să te slujesc pe dumneata dacă mi-ai cere.

Despre Caligula se ştia că era la fel ca şi ceilalți împărați dinaintea lui, care-şi închipuiau că sunt victimele a o mulțime de maladii ciudate. Quintus spera că împăratul va conta pe faptul că un medic bun i-ar putea fi de folos.

— Loialitatea ta va fi pusă la încercare la timpul potrivit, îi răspunse Caligula. La timpul prezent, mă simt perfect sănătos.

— O condiție care sper că va rămâne permanent, completă Quintus cu sinceritate. Un medic adevărat ar vrea să vadă oamenii mai degrabă sănătoşi decât bolnavi.

Caligula începu să râdă.

— Nu toți medicii din Roma s-ar bucura la fel.

— Eu sunt un ofițer în legiunile armate, răspunse Quintus, şi medic al gărzii pretoriene. Nu am profesat decât foarte puțin în afara responsabilităților mele militare.

— Vom discuta mai târziu despre locul unde îți vei îndeplini responsabilitățile în viitor, îi răspunse Caligula. Până atunci, fii bun şi răspunde întrebărilor lui Pilat.

Fostul procurator al Iudeii îl studie pe Quintus o clipă, apoi îl întrebă:

— Erai pe muntele Gherizim atunci când a avut loc evenimentul?

— Am vrut să văd dacă Simon Magus poate să învie într-adevăr morții, aşa cum pretinde.

— Pentru ce motiv?

— Dacă poseda această putere, doream să-l aduc la Roma ca să-l vindece pe împăratul Tiberius.

— Dar ai fost trimis în Iudea să cauți pe un alt vindecător?

— L-am căutat pe Iisus din Nazaret care a fost răstignit cu aproape trei ani în urmă din porunca ta. Ar mai fi vrut să adauge că o adusese pe Veronica şi mahrama ei, dar după cum observă că împăratul o privea pe Claudia Procula, şi din povestirile pe care le auzise despre viața depravată a lui Caligula, se decise să o țină în obscuritate.

Caligula se aplecă puțin în față, peste masa de lemn, şi-i întrebă cu înțeles:

— Este vorba despre acelaşi galilean despre care vorbea

magicianul?

— Da.

— Putea El cu adevărat să învie morții?

— Aşa spuneau adepții Săi. Iisus i-a vindecat pe mulți care au venit la El, iar ucenicii Lui susțin că El însuşi a înviat din morți după ce a fost răstignit.

Quintus îl privi pe Pilat în timp ce vorbea. Pentru un moment, fața acestuia deveni ca o mască, cum fusese pe corabie, apoi Pilat îşi ridică umerii cu un efort evident şi încerca să se controleze.

— Numai un zeu poate face aşa ceva, spuse Caligula pe un ton de visare.

— Mulți iudei cred că Iisus din Nazaret este fiul zeului lor, explică Quintus.

— Acesta este un lucru ciudat, rosti Caligula şiret. Ştii pe cineva care crede lucrul acesta?

Quintus ezită; înainte ca să poată să răspundă, un glas cristalin răsună din spatele sălii.

— Eu cred, domnule, spuse Veronica.

Caligula îşi întoarse capul.

— Cine a vorbit? întrebă el.

— Soția mea, răspunse Quintus. Ea este din Ierusalim.

— O iudeică? Ochii lui Caligula se opriră asupra

Veronicăi şi Quintus simți că inima îi îngheață, văzând privirea împăratului.

— Sunt de origine iudaică şi greacă, răspunse Veronica.

Caligula îl privi pe Quintus sever.

— Este interzis unui ofițer roman să se căsătorească cu o femeie străină.

— Veronica are cetățenia romană prin naştere, explică Quintus. A fost născută în Tarsus din Cilicia şi mama ei era de origine greacă.

Caligula zâmbi.

— Vino în față, copilă, ca să te vedem.

Veronica păşi în față şi se opri lângă Quintus. Obrajii i se îmbujorară, însă pe chip i se citea îndrăzneala şi încrederea.

— Cât de frumoasă eşti, draga mea, rosti împăratul cu glas mieros; pe lângă tine, femeile Romei sunt ca nişte flori veştejite.

— Mă onorezi, domnule, dar nu merit onoarea, răspunse Veronica modest.

— Eşti foarte norocos, Quintus Volusianus, îi spuse împăratul. Am să te țin cât mai mult la Roma pentru ca această făptură minunată să rămână aici ca să ne mai bucure privirile.

Quintus îşi întoarse privirea spre Pontius Pilat, sperând

ca procuratorul să-i atragă atenția împăratului în altă direcție, dar Caligula era prea captivat de frumusețea proaspătă a Veronicăi.

— Spui că L-ai cunoscut pe acest vindecător pe care Quintus trebuia să-L aducă la Roma? o întrebă el.

— Iisus m-a vindecat şi pe mine, deşi am fost oloagă timp de mulți ani.

— Privindu-te acum, nimeni nu ar crede că ai fost oloagă. Cum s-a întâmplat minunea?

Cu o sinceritate care nu putea să nu-l convingă chiar şi pe viciosul împărat al Romei, Veronica le-a istorisit totul.

— Această mahramă despre care vorbeşti, o întrebă Caligula când îşi termină ea povestirea, i-a vindecat şi pe alții?

— Pe mulți.

— Dar a înviat pe cineva din morți?

Veronica dădu din cap.

— Cred că numai Iisus poate să facă asta şi poate vreunul din apostolii Săi.

— Cum se face că galileanul avea această putere?

— Pentru că El este Fiul lui Dumnezeu.

— Unii spun că eu sunt divin, zise Caligula.

— Noi, iudeii, ne-am închinat unui singur Dumnezeu

timp de mii de ani, explică Veronica. Roma a recunoscut întotdeauna dreptul nostru.

Caligula îşi muşcă buzele, apoi se întoarse spre Quintus.

— Crezi că acest om, Iisus, avea puterea să învie morții, tribune?

— Nu ştiu, răspunse Quintus. Mulți spun că L-au văzut făcând acest lucru.

— Dar tu l-ai văzut pe Simon Magus înviind vreun mort?

— L-am văzut făcând un truc, prin care pretinde că are putere asupra morții, dar a fost o înşelătorie.

Caligula începu să râdă în hohote.

— Ca unul a cărui ocupație este să trimită oamenii la mormânt, un medic nu poate fi de acord cu cineva care-i salvează de acolo. Apoi se întoarse spre Veronica. Ai această mahramă, dragă?

— Este acasă, unde locuim.

— De multe ori sunt foarte suferind. Probabil că te voi chema să mă vindeci cu ea.

Apoi, adresându-i-se lui Pilat, îl întrebă:

— Mai ai întrebări pentru medic?

— Doar câteva. Pilat se întoarse spre Quintus. Tribune, ai fost pe muntele Gherizim. Ai văzut acolo oameni înarmați?

— Da, recunoscu Quintus.

— Foarte mulți?

— Un număr foarte mare.

— Ce fel de adunare a fost acolo, una religioasă sau politică?

— Şi una şi alta, răspunse Quintus. Cred că magicianul a intenționat să fie proclamat ca şi Mesia.

— Un titlu religios, mi se pare, spuse Pilat repede.

— Un alt om a fost răstignit în Ierusalim pentru că a fost proclamat Mesia, îi aminti Quintus.

— Buzele lui Pilat încremeniră, dar de data aceasta reuşi să se controleze după câteva clipe.

— Nazarineanul, de asemenea, a pretins că este împăratul iudeilor.

— Cum adică? întrebă Caligula. Iudeii nu au împărat.

— Tocmai de aceea L-am răstignit pe Iisus din Nazaret, explică Pilat, fiindcă pretindea că este împăratul iudeilor, care nu pot să aibă decât un singur împărat, împăratul Romei.

— Şi spuneai că Simon Magus a pretins de asemeni să fie acest... acest Mesia? întrebă Caligula, cu obrajii înroşindu-se de mânie.

— Nu am avut niciodată pretenția aceasta, divinitate,

răspunse Simon repede. Nicăieri în lume nu există un supus mai loial Romei decât mine.

Caligula se întoarse cu un gest de dizgrație spre Quintus.

— Mi se pare că aduci învinuiri pe care nu poți să le susții, tribune.

— Nu aduc nicio învinuire, răspunse Quintus liniştit. Simon a fost proclamat ca Mesia de către mulțimea de pe munte. Am auzit-o cu urechile mele.

— Dar l-ai auzit pe Simon făcând asemenea afirmații? întrebă Pilat.

— Nu.

— Sau declarându-se rege?

— Nu.

— Deci recunoşti că nu era nicio legătură între el şi zeloții care erau înarmați şi gata de a se răscula?

— Nu cred că a fost vreo legătură, recunoscu Quintus, cel puțin, nicio legătură pe care aş putea-o dovedi.

Pilat se întoarse către împărat şi i se adresă:

— Medicul recunoaşte că magicianul acesta nu a făcut nimic care ar putea fi considerat incorect. Singurii care au încercat să se răscoale au fost zeloții fanatici, cei care au fost atacați de soldați din ordinul meu.

Caligula îşi muşcă din nou buzele. De data aceasta părea

concentrat asupra unui gând.

— Poți să negi lucrul acesta? îl întrebă el pe Quintus.

Quintus dădu din cap.

— Nici nu-l pot nega, nici nu-l pot confirma. Este foarte posibil ca lucrurile să se fi întâmplat aşa cum a spus procuratorul.

Caligula îşi îndreptă din nou privirea cu multă plăcere spre doamna Claudia Procula.

— Se pare că ai fost învinuit pe nedrept, nobile Pilat, spuse el în sfârşit. Declar că învinuirile împotriva ta vor fi anulate. Îmi vei aştepta ordinele cu privire la ce vei face în viitor.

Pilat se retrase, salutând în felul legionarilor romani.

— Sunt la porunca ta, puternice Gaius, spuse el cu ochii plini de bucurie.

2

Pe când părăseau sala, Quintus se grăbi să-l ajungă din urmă pe magician şi, prinzându-l de mâneca largă a hainei, îl scutură uşor:

— Vreau să stăm de vorbă, Simon, îi spuse el.

Un zâmbet larg îi apăru pe chip şi, prefăcându-se foarte binevoitor, îi răspunse:

— Bineînțeles.

— De ce ai plecat de la Accho înainte de sosirea mea?

— Aveam o afacere în Antiohia şi nu puteam aştepta.

— Şi afacerea aceasta era să-l păcăleşti pe Vitellius ca să te trimită la Roma? Ca să vii la împărat în numele meu şi să-i câştigi încrederea printr-o înşelătorie?

Un zâmbet şiret îi apăru în colțul gurii cărnoase.

— Poți să mă învinuieşti pentru faptul că am încercat să câştig favoarea împăratului? Tu eşti un ofițer, un tribun, şi un medic cu reputație. Eu nu am nimic mai mult decât meseria mea.

— De şarlatan?

— Tiberius era deja mort când am sosit aici, deci nu l-am înşelat cu nimic.

Şi atunci ai trecut la un nou plan: să te uneşti cu Pilat şi să-l aperi, spălându-i hainele pline de sânge şi făcându-l să iasă basma curată, când el ți-a ucis compatrioții.

Simon ridică nepăsător din umeri.

— Eu nu le-am cerut celor care m-au aclamat pe munte să se răzvrătească împotriva Romei. Ei au ales să facă lucrul acesta, astfel forțându-mă să fug pentru a-mi scăpa viața. Ştii bine lucrul acesta pentru că am salvat-o şi pe a ta.

— Pentru care ți-am rămas îndatorat, recunoscu Quintus.

— Noi doi putem lucra împreună şi să câştigăm mult în Roma, îi sugeră magicianul.

— Ce aş putea eu câştiga asociindu-mă cu tine?

— Soția ta crede în Iisus din Nazaret, şi unchiul ei, de asemeni. Dacă-i şoptesc lui Caligula că ei îi învață pe alții în mod deschis să-L adore pe unul care a fost răstignit ca trădător al Romei, nu le va fi bine.

Un fior ca de gheață străbătu întreaga făptură a lui Quintus la auzul acestor cuvinte şi aproape că inima i se opri în loc de spaimă. Îşi aminti cât de suspicios fusese Caligula când auzise că Iisus fusese proclamat ca împărat al iudeilor, şi nu putea să uite felul în care împăratul o privise pe Veronica. Prospețimea, nevinovăția şi frumusețea ei

stârneau fără îndoială sufletul lui depravat. Multe din femeile frumoase din Roma primiseră deja scrisori în numele împăratului, cerându-li-se să-şi compromită onoarea dacă nu voiau ca soții lor să fie arestați şi chiar executați pentru motive născocite.

— Tu nu ai o asemenea influență asupra împăratului, îi răspunse Quintus.

Simon zâmbi batjocoritor.

— Lui Caligula îi eşti deja antipatic pentru că i-ai prelungit viața lui Tiberius. Ar fi uşor să-l conving că toți trei sunteți trădători.

— De ce l-ai scos pe Pilat basma curată acum? Ca să-ți rămână dator pentru totdeauna?

— Bineînțeles. Soția lui este de spiță împărătească şi Pilat are un oarecare renume în Imperiul Roman. Amândoi mă pot introduce în cercurile sociale cele mai înalte.

Quintus ştia bine că unii, cu o minte mai puțin agilă decât Simon, se ridicaseră în poziții foarte înalte sub foştii împărați. Magicianul ar putea, şi probabil va ajunge departe. Amenințarea împotriva Veronicăi nu era una de trecut cu vederea. Pentru a-şi împlini dorința de a urca mai repede în ochii lui Caligula, Simon Magus nu ar ezita să sacrifice pe oricine care ar sta în calea lui, iar Quintus nu putea face

nimic pentru a-l opri.

3

După porunca împăratului Caligula, Quintus îşi reluă postul de chirurg în garda pretoriană la Roma. În timpul lui Augustus, doar trei din cele nouă cohorte de trupe personale ale împăratului rămâneau în capitală, restul erau detaşate în diferite cetăți ale Italiei, pentru ca împăratul să se asigure că insurecțiile ce au urmat după asasinarea lui Iulius Cezar nu se vor repeta. Tiberius dovedise adesea că avea mai multă încredere în oameni şi doar când se afla la Roma părea mai temător şi mai nesigur cu privire la supuşii săi. Ba mai mult, în timpul prelungitelor sale vacanțe de pe insula Capri, îşi trimitea întreaga gardă pretoriană în capitală.

Trecuseră câteva săptămâni şi Quintus se întoarse la lucrul său, intrând încet în rutina zilelor obositoare ale muncii de medic. În fiecare zi avea de îngrijit rănile pretorienilor provocate de frecventele lor confruntări cu civilii; adesea erau atacați chiar de gladiatorii deveniți populari şi care, în momente de exaltare, încercau să atragă atenția asupra lor şi să-şi dovedească curajul lovindu-i pe unii din membrii cohortei de elită. Chiar şi înainte de Iulius

Cezar, zidurile care îi protejau pe locuitorii Romei de amenințările unei invazii galice, începuseră să constrângă cetatea şi să-i limiteze activitatea. Astfel, populația îşi extinse aşezările dincolo de cetate, în zona dintre capitală şi râul Tiber. Când Cezarul fixase în mod oficial noile limite teritoriale ale Romei, mutându-le cu zece mile spre exterior, el nu a făcut decât să legalizeze şi să confirme un fapt care exista de mult timp.

Augustus – primul care s-a numit pe sine însuşi divin – împărțise cetatea în paisprezece regiuni, treisprezece pe malul stâng al Tiberului şi a paisprezecea – numită *Regio Transtiberina* – pe malul drept. Aici, iudeii se stabiliseră cu mult timp în urmă şi, aşa cum obişnuiau pretutindeni în lume, se organizaseră în comunități separate de celelalte naționalități în mijlocul cărora locuiau. În Alexandria ocupau un sfert din cetate şi aveau un guvern aproape autonom, iar în alte cetăți mari, cum ar fi Efes şi Corint, exista o situație similară.

Casa pe care o închiriase Iosif din Arimatea era aşezată pe o colină de unde putea fi văzut râul şi întreaga cetate. Casa nu era cu mult mai mare decât locuința unui prosper fermier, dar nici nu putea fi asemănată cu luxoasele vile ale nobililor bogați. Clădirea avea o grădină în pantă,

înconjurată de ziduri, cu grilaj de fier, răzoare de iarbă şi de flori semănate. Ferestrele înalte stăteau deschise mai tot timpul pe perioada verii pentru ca răcoarea să pătrundă în odăi. Terasele înguste erau mărginite de balustrade pe care omul putea să-şi rezeme coatele şi să admire în linişte priveliştea. Fiecare etaj constituia un apartament separat, iar romanii îl numeau *cenacula*. Iosif îşi păstrase parterul pentru sine, iar odăile de sus le oferi celor doi proaspăt căsătoriți. Scările care făceau legătura între etajele casei erau lipite de pereții înalți şi acoperite de sus până jos de un covor frumos lucrat prin vergele de alamă. Salariul lui Quintus ca ofițer roman era destul de mare, de aceea insistă să plătească chirie în ciuda refuzului repetat al bătrânului negustor. Aici, în Transtiberina, clădirile erau mai scunde, deosebindu-se de cealaltă parte a cetății, de dincolo de râu, pentru că, aici trăiau în majoritate iudei care nu aveau aceeaşi plăcere pentru lux şi case somptuoase, cu culoare înalte la intrare, precum romanii.

Iosif amenajase parterul în felul în care se obişnuia în multe dintre acele clădiri, deschizând aici o prăvălie sau *taverna*, după denumirea romană. O arcadă alungită susținută de doi stâlpi la ambele capete făcea intrarea în prăvălie care dădea direct în stradă. Îşi angajase câțiva

vânzători care nu doar vindeau bunurile aduse din toate colțurile lumii, dar chiar făceau negoț, cumpărând de la proprii clienți diferite lucruri. În timpul zilei, Veronica se străduia să-i fie de ajutor ucenicului Iosif, îngrijindu-se de unele treburi ale prăvăliei. Seara se aşeza la umbra copacului din curte şi picta vaze mici pe care le cumpăra de la un olar din apropiere; după ce le termina se întorcea la atelierul acestuia şi le dădea să fie arse în cuptoarele mari.

Tot timpul zilei, străzile înguste şi pavate cu piatră ale Romei erau împânzite de oameni, fie nobili, fie săraci, care alergau cu sufletul la gură dintr-un loc într-altul cu tot felul de treburi. Adesea trecerea le era stânjenită de cerşetorii aşezați pe caldarâmul fierbinte al drumului şi de vânzătorii ambulanți. În vacarmul străzii, conversațiile deveneau gălăgioase şi obositoare. Din ordinul lui Iulius Cezar, de la primele ore ale dimineții până spre apusul soarelui, carelor, cu excepția celor care transportau oficialități, le era interzis să circule pe străzile cetății. Numai în felul acesta se reuşise să se evite numeroasele accidente şi aglomerația infernală. Când se înnopta, arterele oraşului deveneau pustii şi puțini erau cei care îndrăzneau să le perinde. Existau pericole la fiecare colț; puteai fi lovit oricând de carele ce aduceau marfă pentru ateliere şi dughene, sau atacat de vreo bandă

de hoți şi tâlhari care stăteau la pândă toată noaptea aşteptându-şi prada. Bogații care ieşeau la ore târzii din casă erau însoțiți de un întreg alai de sclavi şi păzitori de noapte înarmați până în dinți, numiți *sebaciarii*. Aceştia patrulau întotdeauna în cete, purtând torțe care să le lumineze calea.

Datorită faptului că Quintus era un ofițer în armata romană, împreună cu soția lui, aparțineau clasei sociale numită *honestiores*, distinsă de *humiliores*, clasa care era adesea numită *plebei*. Fiind străin, Iosif din Arimatea nu şi-a primit imediat un titlu social de renume, dar în mod practic, bogăția lui recompensa mult această diferență, deoarece afacerile lui îl puneau în contact zilnic cu comercianții cei mai mari ai cetății. Pe lângă activitățile sale ca şi negustor, Iosii se străduia de zor să ducă istoria lui Iisus iudeilor din Transtiberina. Poate datorită depărtării sau lipsei de constrângeri în modul de închinare, care erau nenumărate în templul din Ierusalim, mulți dintre ei îl acceptară pe Iisus în viața lor. De asemenea, mulți dintre neamuri, aflând că această nouă învățătură îi punea pe toți în egalitate înaintea lui Dumnezeu, o acceptau în viața lor.

Învățăturile lui Iisus erau acceptate în mod deosebit în clasa *humiliores*, care erau disprețuiți în lumea romană.

Niciodată ei nu ştiau când, din cauza unei infracțiuni mici, puteau fi trimişi *ad metella*, adică să lucreze în mină, sau aruncați la fiare în arenă pentru plăcerea gloatelor, sau chiar răstigniți în mod public.

Quintus, în mod intenționat, a uitat să apară în atenția lui Caligula în lunile de după sosirea lui în Roma. Împăratul îşi câştigase deja o reputație a destrăbălării sale mai mare decât orice alt împărat dinaintea lui. Întreaga trezorerie în care Tiberius adunase o valoare imensă, fusese golită, şi se zvonea că noul împărat făcea baie în parfum în loc de apă şi cheltuia chiar un milion de *sesterces* pentru un singur banchet. Pe malurile Tiberului îşi construia corăbii personale cu grădini, cu tot felul de copaci, împodobite cu mărgăritare, în loc să construiască corăbii de război sau corăbii pentru comerț, care să aprovizioneze Roma cu grâu. Caligula îi dăduse gladiatorului său favorit, atunci când a câştigat un concurs cu caruri de luptă, un milion de *sesterces*, iar de pe acoperişul palatului Basilica Julia arunca uneori monede de aur şi argint mulțimii. Nobilii care nu puteau să-l linguşească, se temeau de el şi-l urau, considerându-l un monstru, cum de fapt era, dar cei de nimic care îi cheltuiau aurul şi argintul fără să muncească, îl adorau.

Veronica lucra şi ea harnică în mijlocul săracilor din Transtiberina, adesea punându-şi mahrama peste bolnavi şi rugându-se pentru ei. Nu după mult timp, vestea miraculoasei mahrame se răspândi cu repeziciune, împânzind cetatea. Femei nefericite îşi aduceau copii bolnavi şi orbi din pricina inflamațiilor puternice la ea pentru a fi vindecați. Bătrâni paralizați, şchiopi şi surzi veneau la ea pentru a fi eliberați de lanțurile suferinței. Dar ea, de fiecare dată când aşeza mahrama pe trupul lor suferind le cerea să se gândească la Iisus şi să creadă în El ca fiind singurul care are puterea să-i vindece. Quintus, oricum nu putea să facă nimic, decât să asiste la ceea ce se întâmpla şi să spere că răutatea împăratului nu se va abate asupra casei sale. Întrucât faima Veronicăi se împânzea, riscul de a ajunge în vizorul lui Caligula creştea tot mai mult. Nu putea face totuşi nimic, fiindcă nu voia să-i interzică soției sale să facă ceea ce îi aducea ei atâta fericire. Ea nu ar fi încetat să-şi slujească Salvatorul, chiar dacă aceasta ar fi însemnat să-şi piardă viața. De asemenea, Quintus nu avea niciun control asupra activităților lui Iosif din Arimatea.

Dacă Quintus avea necazurile şi îngrijorările lui, Simon Magus părea să o ducă tot mai bine, lipsit de orice grijă. În centrul lumii civilizate, Roma era plină cu tot felul de

oameni. Şarlatani de toate felurile veneau aici să-i prade pe cei bogați. Ghicitori, magicieni, impostori şi tot felul de pungaşi erau pretutindeni, de la cele mai înalte nivele sociale până la cele mai mizerabile cercuri. Era destulă pradă pentru toți aceştia, la toate nivelele, de la palatul lui Caligula, la casele senatorilor şi nobililor, şi până la cei care locuiau în Emporium, vânzătorii de peşte din Forum Piscatorium şi măcelarii care încercau să-şi vândă marfa în Forum Boarium.

Întrucât Simon Magus era mult mai expert decât alții, avea avantaje mai mari decât competitorii săi. Nu doar că apăruse înaintea împăratului imediat după sosirea sa în Roma, şi acesta îşi făcuse o impresie excelentă despre el, dar se bucura şi de sponsorizarea lui Pontius Pilat, care intrase din nou sub pielea lui Caligula şi-şi reprimise poziția de guvernator al unei provincii şi aştepta noua repartizare. Creşterea popularității lui era un adevărat fenomen şi în curând întreaga Romă răsuna de numele magicianului care era programat din ce în ce mai des să „învie" morți înaintea împăratului şi anunțase, de asemenea, că în preajma sărbătorii „Saturnalia", va zbura prin aer cu aripi făcute de el însuşi.

Într-o zi, pe când lucra de zor în tabăra pretoriană, fu

întrerupt din lucrul lui şi chemat să vină înaintea comandantului. Lucius Stulla îi era prieten vechi, dar nu-i trecea prin minte nici cea mai vagă idee la ce ar avea să-i spună. Când intră în odaia comandantului, acesta îl anunță că este căutat de o nobilă doamnă. Spre surprinderea lui, află că era aşteptat chiar de Claudia Procula.

4

Quintus nu o mai întâlnise pe Claudia şi pe soțul ei încă din ziua când au fost chemați în fața lui Caligula. Verdictul dat atunci de împărat fusese în totalitate în favoarea lor, dar Procula nu părea deloc fericită când îl întâmpină. Îi răspunse grațios la salut, încercând să zâmbească, dar el îi citi în priviri durerea din suflet.

— Mă onorezi, stimată doamnă, îi spuse Quintus cu căldură. Îmi pare rău că Veronica nu este aici.

— Cum se simte? Sper că este bine.

— Foarte bine, dar şi foarte ocupată cu ajutorarea săracilor din Transtiberina.

— Iosif din Arimatea este încă în Roma?

— Da. Şi el este foarte ocupat.

— Cu răspândirea învățăturii lui Iisus?

Quintus ezită şi Procula spuse repede:

— Să nu-ți fie teamă de mine, Quintus.

— Cei care cred în Iisus ar vrea ca toți să-L cunoască.

— Ştiu. Uneori amintirea Lui şi învățăturile Sale mi-au rămas singurul lucru care-mi poate da tărie să merg mai departe.

— Eşti foarte tulburată, doamnă. Împăratul l-a grațiat pe soțul tău.

— Pontius este un om activ, Quintus. În Iudea era foarte ocupat, construind apeductul la Ierusalim, reparând drumurile şi reconstruind cetatea Cezarea. Acum nu are nimic de făcut şi este îngrijorat că nu ştie unde va fi repartizat să-şi continue munca.

— Fără îndoială va fi un post important, după anii lui de serviciu loial.

Procula se apropie de fereastră şi privi spre cetate şi spre poarta Viminală, prin care se perinda un puhoi de oameni – ca întotdeauna în timpul zilei. Am crescut aici în Roma, Quintus, spuse ea, în timpul lui Tiberius. Orice s-ar spune despre el, Tiberius s-a străduit mult să păstreze pacea imperiului şi să mențină echilibrul la Roma. Dar sub Gaius, totul s-a schimbat. Cândva, un om se putea ridica la o poziție de onoare şi încredere datorită abilității şi devotamentului său față de imperiu şi binele imperiului. Acum, întregul său viitor depinde de capriciile unui... nebun.

— Doamnă Claudia...

— Quintus, poți să vezi cât de multă încredere am în tine. Dacă aş fi spus acest cuvânt altcuiva, mi s-ar tăia

capul chiar mâine.

— Poți să ai încredere în loialitatea mea.

— Ştiu. Se întoarse de la fereastră şi se opri înaintea lui. De aceea am venit la tine să-ți cer un sfat – ca medic şi ca prieten.

— Dacă-mi va sta în putință, te voi ajuta din oricare ipostază sau chiar din amândouă, dacă este nevoie.

— Trebuie să fac ceva ca soțul meu să plece din Roma şi să se despartă de Simon Magus.

— De ce te deranjează magicianul?

— El a venit la Pontius din momentul în care am ajuns la Roma şi i-a propus că va mărturisi înaintea împăratului cu privire la ce s-a întâmplat în Samaria într-un aşa fel încât atacul să pară justificat. În schimb, soțului meu i s-a cerut să-l sponsorizeze aici în cetate.

— Dar oricum, Simon s-a ridicat atât de repede încât ar trebui să fie mulțumit.

— Dar nu se satură, Quintus. Pontius l-a ajutat, recomandându-le multor nobili să-i ceară sfatul, dar Simon s-a folosit de informația pe care a primit-o de la ei şi a câştigat foarte mult cumpărând şi vânzând diferite mărfuri.

— Nu este pentru prima oară când un ghicitor profită de pe urma sfaturilor sale, îi spuse Quintus.

— Nu, dar Simon are pretenția să fie recomandat la tot mai mulți oameni importanți. Am înțeles că acest turn de pe care are de gând să zboare îl costă o mulțime de bani.

— Da, însă toată cetatea va vorbi despre el dacă reuşeşte.

— Crezi că va reuşi?

— Nu mă îndoiesc că este capabil de orice, recunoscu Quintus. Trucul care simulează învierea unui mort pare să fi venit din Egipt, dar am auzit că Magus execută şi alte trucuri pe care vrăjitorii din Persia le-au învățat de la cei din India. Poate că în una din călătoriile sale a învățat un mod de a zbura, bineînțeles doar în aparență.

— Dacă cei pe care Pontius i-a trimis la Simon află vreodată cum acesta s-a folosit de ei, aceştia îl vor învinui pe soțul meu. Ştii bine cum un simplu scandal poate să ruineze cariera unui slujitor al imperiului. Am scăpat o dată, nu vreau să mai trec printr-o situație asemănătoare vreodată. Apoi... şi se întoarse spre fereastră din nou, mai sunt şi alte necazuri...

Quintus nu voi s-o iscodească. Pontius Pilat era un bărbat prezentabil, în floarea vârstei. Niciodată în istoria Romei, cercul cel mai înalt de la curtea împăratului nu a fost mai depravat decât în ultimele luni ale domniei lui Tiberius – când Roma a fost guvernată *in absentia*, şi mai

ales de când domneşte Caligula. Fără îndoială, multe femei din rândul nobililor ar fi în stare să-l atragă pe fostul guvernator al Iudeii la un compromis moral, mai ales în situația lui de tulburare şi decădere, în ciuda faptului că până acum părea să-i fi fost credincios Proculei.

— Ce ai dori să fac eu? întrebă Quintus.

— În primul rând, Pontius nu trebuie să afle vreodată că ți-am vorbit despre aceasta, îl avertiză ea.

— Bineînțeles.

— Ianus a crescut împreună cu noi la palat, cu mult timp înainte de a deveni sfătuitorul de încredere al lui Tiberius şi al lui Gaius. Guvernatorul din Lugdunum, în Gaul, se întoarce la Roma din motive de boală. Gaius nu este mulțumit de Lentulus Gaeticulus, care este consul şi comandă trupele romane în zona aceea, fiindcă nu i-a ținut pe urmaşii lui Germanicus destul de supuşi. Sper ca Ianus să-l recomande pe Pontius pentru a fi trimis la Lugdunum.

— Este un post important şi destul de departe de Roma.

— Aceasta este ceea ce mă îngrijorează. Soțul meu este încă bolnav, Quintus. Înainte se simțea mai bine, fiindcă se lupta să-şi salveze viața şi cariera. Dar acum, fiindcă nu are nimic de făcut, crizele se repetă din ce în ce mai des. Doar câteva luni dacă mai aşteaptă, mi-e frică că înnebuneşte.

— Şi crezi că eu aş putea să te ajut?

— Tu şi Veronica. Aş accepta postul galic dacă voi aţi veni acolo cu mahrama în cazul în care Pontius ar avea o criză mai severă. Nu am niciun drept să-ţi cer să părăseşti tot ce ai aici doar ca să-mi faci mie o favoare, adăugă ea. Dar nu găsesc nicio altă cale.

— Noi nu suntem atât de siguri pe soarta noastră, după cum crezi, doamnă. Quintus îi povestise apoi despre ameninţarea lui Simon Magus: Simon este fără scrupule; felul în care s-a folosit de soţul tău este doar o dovadă. Oricând va dori să profite de bunăvoinţa lui Caligula, nu va sta prea mult pe gânduri să se folosească de Veronica, de Iosif şi credinţa lor, şi, de ce nu, chiar de mine.

— Am aflat şi eu că împăratul s-a interesat de viaţa iudeilor, zise Procula. Este fascinat tot mai mult de ideea că este un zeu şi chiar a început să-şi ridice statui în Roma, ca populaţia cel puţin să pretindă că i se închină. Odată l-a întrebat pe Pontius ce s-ar întâmpla dacă şi-ar pune statuia lui însuşi în locul sfânt din templul de la Ierusalim.

— Întreaga ţară s-ar ridica împotriva lui la război, exclamă Quintus îngrozit.

— Pontius i-a spus acelaşi lucru, dar Caligula este atât de îmbătat de dorinţa după mărire încât ar fi în stare să

scalde toată Iudea în sânge pentru a-şi demonstra puterea.

Quintus rămase pe gânduri.

— Simon Magus îl încurajează probabil, sperând că iudeii vor fi nimiciți şi astfel samaritenii se vor putea muta în Iudea să preia controlul asupra țării.

— Şi Pontius bănuieşte că Simon este cel care i-a sugerat lui Caligula această idee, spuse Procula.

Amenințarea despre care vorbeau era una reală pentru că magicianului îi era foarte uşor să-şi pună planurile în aplicare datorită minții sale ascuțite şi foarte şirete.

— Ați fi de acord să veniți cu noi în Gaul, dacă eu pot să aranjez aceasta? întrebă Procula.

— Trebuie să discut cu Veronica şi cu Iosif mai întâi.

— Atunci, te rog, vorbeşte repede, îl imploră Procula. Vreau să fac planurile finale împreună cu Ianus.

5

În aceeaşi seară, pe când cei doi tineri căsătoriți cinau împreună cu Iosif, Quintus le împărtăşi propunerea soției lui Pilat.

— Veronica şi cu mine trebuie să decidem repede ce vom face, îi spuse el comerciantul. Ce sfat ne dai?

Iosif zâmbi.

— Gaul este o țară frumoasă. Cred că toți trei ne vom simți bine acolo.

— Ne vom simți?! exclamă Quintus plin de bucurie. Eu credeam...

— Că eu sunt prea bătrân să călătoresc? Îți voi destăinui un secret, Quintus. Întotdeauna mi-a plăcut să umblu. Apoi, fața lui deveni sobră. Dar în ultimul timp, o cauză deosebită, în afară de plăcerea de a călători, ceva mai înalt chiar decât planul Claudiei de a-şi salva soțul, mă motivează să doresc să ajung în cât mai multe locuri.

— Ce anume?

— Iisus a poruncit ucenicilor Săi să meargă în toată lumea şi să ducă vestea bună a salvării, răspunse Veronica. Ceea ce vrea unchiul Iosif să spună este că noi toți cei care

ştim că Iisus, Fiul lui Dumnezeu, a venit în lume să ne dea viața veşnică, suntem trimişi să ducem această veste pretutindeni.

— Crezi cumva că noi suntem trimişi la Gaul pentru motivul acesta?

— Nimic nu este imposibil pentru Cel Preaînalt, răspunse Iosif. Nimic nu are loc la voia întâmplării. Cine ştie rezultatul mutării noastre la Lugdunum? Vom putea să aruncăm sămânța într-un pământ proaspăt...

— Cei din Gaul sunt destul de răzvrătiți, îl avertiză Quintus.

— Crezi că avem motive să ne temem de ei, întrebă Veronica?

— Dacă mă tem de ceva, mă tem pentru tine, draga mea, îi răspunse Quintus.

Ea zâmbi.

— Unde vei merge tu, acolo voi merge şi eu, îi răspunse prinzându-l de mână. Mă rog în fiecare zi ca să fie aşa toată viața.

6

În ziua următoare, Quintus străbătea grăbit străzile aglomerate, îndreptându-se spre casa Claudiei Procula. Cei doi soți locuiau acum într-o vilă mică, dar scumpă, situată în cartierul nobililor bogați. Quintus împinse uşa dintre cele două porți înalte şi, traversând grădina, fu primit de către un servitor în casa fostului guvernator. Îi comunică doamnei hotărârea lor: faptul că el, Veronica şi chiar Iosif acceptau transferul la Gaul fără nicio împotrivire. De fapt, această decizie a lui era oarecum umbrită de unele piedici; ca ofițer roman, nu ar fi putut să o ia pe Veronica cu el într-o detaşare atât de îndepărtată precum era Gaulul; însă problema se rezolva într-un anume fel: Iosif, ca unchi, avea dreptul să-şi ducă nepoata până acolo. Şi pentru că între Roma şi Lugdunum existau puternice legături comerciale, nimeni nu putea să-l împiedice pe Iosif dacă acesta ar fi dorit să fie însoțit de Veronica, nepoata sa, ca ajutor şi chiar ca partener al afacerilor sale. Când coborî în stradă, Quintus se întâlni cu Pilat. Fostul procurator mergea legănându-se, amețit puțin de vinul pe care-l băuse, deşi nu era decât ora prânzului. Ceasuri întregi stătea în fața

paharelor de băutură şi bombănea fără încetare, se certa cu sine, până când, obosit de mustrările conştiinței, se pornea spre casă; semnele degradării caracterului său deveneau tot mai evidente şi acesta era motivul care o întrista cel mai mult pe Procula. Quintus îi dădu salutul legionarilor şi-şi continuă drumul, dar glasul răguşit al procuratorului îl opri în loc:

— Îți merg treburile atât de rău încât trebuie să-ți cauți pacienți? întrebă el.

— Am vizitat-o pe soția ta, explică Quintus.

— Procula părea sănătoasă când am plecat dimineață spre băi.

— O, doar o simplă indispoziție, îl asigură Quintus. Nimic grav.

— Pari destul de ocupat, îi spuse Pilat puțin mai prietenos.

— Trebuie să-i țin pe pretorieni sănătoşi.

— Atunci, ai cel puțin ceva de făcut, zise Pilat morocănos. Uită-te la mine, am fost soldat şi un guvernator care am slujit imperiul cu credincioşie treizeci de ani, dar mi-am pierdut postul din cauza unor minciuni, iar acum pierd timpul în Roma fără măcar să am destui bani ca să trăiesc decent.

— Sunt sigur că împăratul îți va da o nouă repartiție în curând.

— Toți legații pe care îi cunosc o duc bine şi cred că sunt remarcabil de sănătoşi, mormăi Pilat. Aş putea să îmbătrânesc aici, aşteptând ca unul din ei să moară, sau să fie prins că a furat din trezorerie.

Ambiția lui Pilat nu avea limite şi era mult prea încrezător în propriile forțe. În ciuda pierderii postului de guvernator, se aştepta să ocupe un altul, cu mult mai important decât cel anterior. Râvnea să ajungă legat, iar acest lucru însemna că răspunderea sa se extindea asupra unei întregi țări, iar raportul îl prezenta direct împăratului. Această înaltă funcție, prin responsabilități şi drepturi, era egală cu cea a unui monarh, lipsindu-i doar tronul.

Quintus înțelegea acum de ce Claudia Procula spera să obțină pentru soțul ei guvernarea regiunii Gaul, cu reşedința la Lugdunum. În ciuda liniştii relative care domnea la Roma de când cezarii guvernau imperiul cu mână de fier, Gaul se afla la marginile îndepărtate ale teritoriilor stăpânite de romani, de aceea prea puține veşti veneau de acolo. Acolo, Pilat ar fi expus mai puțin capriciilor împăratului şi Claudia Procula însăşi ar scăpa de privirile depravate ale lui Caligula. Cunoscându-l pe Pilat, Quintus

îşi dădea seama că oportunitățile pentru câştigul lui personal ar fi considerabile în Gaul – dacă i se va oferi postul – şi aceasta ar recompensa oarecum faptul că guvernarea acelei regiuni nu însemna pentru el cea mai înaltă onoare pe care o putea primi din partea împăratului.

— Poți să-mi spui dacă soția ta şi Iosif încă cred în vindecătorul nazarinean?

Quintus nu putu să mintă.

— Da.

— Ştii că împăratul se interesează despre religia lor?

— Am auzit că Simon Magus îl întărâtă în această privință.

— Iudeii sunt bogați. Dacă se răzvrătesc vreodată, atât armata, cât şi împăratul, are mult de câştigat, confiscându-le averile.

Era o idee groaznică, ca un împărat să provoace în mod intenționat una din provinciile sale la răscoală, pentru a le confisca posesiunile şi a şi le atribui lui însuşi, dar Quintus nu se îndoia deloc de faptul că împăratul ar fi în stare de asemenea grozăvie fără să-i pese prea mult.

— Totuşi, ar muri o mulțime de soldați romani, răspunse Quintus.

— Iudeii sunt nişte incapabili, spuse Pilat disprețuitor. Ei

nu ştiu să se unească.

— S-au unit totuşi, cel puțin o dată, atunci când au venit în Cezarea pentru că vulturii romani au fost aşezați acolo unde nu trebuia, în Ierusalim.

Săgeata îşi lovise ținta, tocmai aşa cum intenționase Quintus. Incidentul cu vulturii, care a avut loc atunci când Pontius Pilat a devenit procurator al Iudeii, fusese cea mai ruşinoasă înfrângere pentru el ca guvernator roman. Când iudeii au năvălit cu miile în Cezarea, neînarmați, pentru a protesta profanarea cetății lor, Pilat a fost nevoit să se lase păgubaş şi să poruncească ca simbolurile imperiale să fie date jos, sau să măcelărească mii de oameni neînarmați, un act pentru care ar fi fost trimis înapoi la Roma, dezonorat.

— Iudeii nu-l pot sfida pe Caligula, răspunse Pilat dând din umeri. Plămădeala lui este alta decât a lui Tiberius.

— Sunt de acord, îi răspunse Quintus scurt. Trezoreria este goală şi soțiile tuturor sunt în nesiguranță. Oamenii de nimic îşi spionează prietenii şi-i ruinează pentru a intra sub pielea împăratului, iar primul dintre aceştia este Simon Magus.

— Ce am eu de-a face cu magicianul? întrebă Pilat iritat.

— Numai tu ştii răspunsul la această întrebare, răspunse Quintus privindu-l țintă în ochi. Dar te rog să înțelegi ce

spun: Simon şi-ar vinde şi mama ca sclavă dacă ar putea câştiga un profit de pe urma împăratului.

— Sperie-i pe alții cu aceste avertizări, îi spuse Pilat disprețuitor. Simon ştie că pot să-l zdrobesc oricând vreau, doar prin a-i revela intențiile reale din incidentul de pe muntele Gherizim.

Quintus îşi duse pumnul drept la inimă, salutându-l.

— Îți doresc o zi bună, zise el.

Se întoarse, dar nu făcu decât câțiva paşi când auzi glasul lui Pilat în spatele său, adresându-i-se:

— Scuză-mă pentru că am fost nerecunoscător, Quintus.

Quintus se întoarse şi privi mirat umilința de pe chipul acelui bogat atât de mândru. Plecă uşor capul, în semn că acceptă scuzele, şi-şi urmă drumul, gândindu-se cu milă la Claudia Procula şi compătimindu-l chiar pe procurator.

7

Ordinul de repartiție a lui Pontius Pilat ca guvernator la Lugdunum, în Gaul, a fost semnat doar cu câteva zile mai târziu. Deşi nu purta titlu de legat pe care şi-l dorise Pilat, era o repartiție remarcabilă, râvnită de mulți, şi majoritatea din administratorii Romei îl invidiaseră pe Pontius pentru această decizie importantă. Ordinul pe care l-a primit Quintus ca medic al legiunilor guvernatorului a fost mai puțin ceremonios, dar la fel de hotărâtor. I s-a poruncit să plece imediat la Lugdunum, însoțindu-l pe Pontius Pilat.

Corabia pe care au călătorit s-a oprit în Micaea, Antipolis şi Forum Iulii, înainte de ajunge în metropola Massilia. Acest port înfloritor de pe țărmurile calde ale mării *Mare Nostrum* s-a dovedit a fi plină de surprize pentru călători. Quintus nu fusese niciodată în Gaul, dar ca toți ofițerii romani, era familiarizat cu istoria militară a imperiului. Auzise în Alexandria despre şcolile de medicină şi lege din centrul galic Massilia, renumit în întreaga lume ca una din cele mai mari aşezări greceşti de pe coasta mediteraneană care existau dinainte ca Iulius Cezar să cucerească teritoriul acesta cu legiunile lui. Cezar menținuse cu înțelepciune o

mare parte din sistemul de guvernare tribal al canoanelor şi dăduse cetățenia romană persoanelor importante din Gaul care îşi demonstrau devotamentul față de Roma, în felul acesta cimentând legăturile dintre provincia prosperă şi imperiu.

Sub *Pax Romana*, Gaul devenise imediat una din cele mai prospere părți ale Imperiului Roman. Pădurile dese care acopereau regiunea fuseseră tăiate, iar lemnul prelucrat şi folosit în marele ateliere de tâmplărie; câmpiile, odinioară pustii, erau acum semănate cu grâu, urmând ca acesta să fie vândut mai apoi în piețele Romei. Meseriaşii greci inventaseră chiar o maşină de secerat mecanică, dând astfel o mână de ajutor băştinaşilor şi micilor producători agricoli. Mulți oameni de ştiință dintre pricepuții şi înțelepții greci îşi făceau apariția oriunde se ducea zvonul că puterea romană aducea pace şi securitate economiei. Olari, lucrători în metal, sticlari, țesători şi mulți alți artizani propăşeau în Massilia, vânzându-şi o parte din produsele lor lorzilor de aici, iar restul în Roma. Un şir necontenit de corăbii legau Massilia, Narbo şi alte cetăți de pe coasta de răsărit a Hispaniei cu Roma şi cu alte cetăți mari ale imperiului. Mii de mile de drum în stil roman fuseseră construite, apeducte sofisticate aprovizionau cetățile cu apă, iar *cloacae,*

canalizările făcute după model roman, asigurau curățenia şi salubritatea oraşelor; toate aceste schimbări îmbunătățeau radical viața şi condițiile de trai ale locuitorilor.

Gallia Narbonensis includea Massilia şi minunata deltă a râului Rhodanus, pe care locuitorii îl numeau simplu Rhône, şi era de departe una dintre cele mai strălucitoare mărgăritare din colierul marilor cetăți care atârnau la gâtul Romei. Cu mult înainte ca vreun cuceritor Cezar să se fi născut, provincia era un renumit centru antic încă de pe vremea vestiților fenicieni, iar Massilia chiar şi acum, sub guvern roman, continua să fie în esență o cetate grecească. În apropiere, doar la câteva mile distanță de mica aşezare Arelate, învolburatul fluviu îşi vărsa apele în mare printr-o deltă largă; aici era construit marele port ca o punte de legătură între două lumi atât de diferite în obiceiuri şi mentalitate. Două culturi, două popoare, romanii şi grecii se întrepătrundeau armonios până departe, în inima regiunii Gaul. Datorită superiorității produselor artizanilor galici, originea era sub raportul pieței predominant celtică. Massilia era recunoscută chiar ca regiune oarecum independentă față de guvernatorul provincial, situație favorizată de importanța deosebită a aşezării pentru întregul comerț din zonă. Quintus s-ar fi bucurat să poată vizita

acest centru educațional şi cultural cu Veronica şi cu Iosif, dar deoarece Massilia nu era sub jurisdicția noului post al lui Pilat ca guvernator în Gallia Lugdunensis, acesta era nerăbdător să ajungă la Lugdunum. În Arelate, unde marele râu se vărsa în mare, au luat-o spre miazănoapte, împotriva curentului lui Rhodanus, oprindu-se o singură zi să viziteze Nemausus, la o mică distanță pe malul de la apus, unde Augustus înălțase un edificiu frumos în amintirea nepoților săi Lucius şi Caius Cezar, cu coloane splendide corintiene, egalând frumusețea oricăror edificii din Roma.

Îşi continuaseră drumul de-a lungul cursului superior al râului şi trecând de Avenio, ajunseră la Arausio. Aici, Augustus construise în perioada domniei sale un impunător teatru roman, iar la intrarea în cetate, o uriaşă arcadă gravată, purtând de-o parte şi de alta simbolurile puterii romane. Situată la confluența râurilor Rhône şi Arar, datorită intersecției pe teritoriul ei a marilor drumuri construite de Agrippa, Lugdunum devenise în mod natural un important centru cultural şi economic. Populația crescuse la peste o sută de mii de locuitori, de aceea era considerată una dintre cetățile însemnate ale imperiului, de a cărei administrație Roma se ocupa în mod special. Sprijinindu-se de parapetul din față al punții, Quintus şi

Veronica priveau cetatea care se desfăşura asemenea unei panglici pe ambele maluri ale râului. Vâslele sclavilor care luptau împotriva curentului loveau ritmic apa. De după o colină împădurită se arătau acoperişurile ţuguiate, cu turnuri pătrate, ale caselor.

— Este la fel de frumoasă ca şi Italia! exclamă Veronica.

Quintus fu mulţumit s-o audă spunând asta pentru că întotdeauna se gândea la ea, la cât de greu îi fusese să se despartă de dealurile stâncoase ale ţării sale, de oamenii dragi ei şi să îl urmeze în Italia, iar pe deasupra să fie chiar fermecată de aceste împrejurimi de care nu o lega nimic. Iar acum, după ce abia se întoarseră la Roma, să fie nevoiţi să se mute într-o regiune de curând cucerită de romani. Totuşi ea părea fericită, iar fiinţa ei plăpândă se armoniza plăcut cu frumuseţea şi pacea care domneau pretutindeni în jur. Soarele cald şi climatul blând se asemănau mult cu atmosfera Italiei.

El îi strânse mâna.

— Poate ne vom stabili aici. Ştiu că au o universitate şi s-ar putea să-mi găsesc un post bun.

— Ai fi de acord să te retragi din armată? întrebă ea cu neîncredere, cunoscând cât de mândru era el de apartenenţa sa la garda pretoriană, legiunea de elită a

armatei.

Quintus nu-i răspunse imediat. Nu-şi puse până atunci această întrebare până când priveliştea acestei fermecătoare țări îl provocase să se gândească la o asemenea posibilitate. Şi totuşi, medită el o vreme, această perspectivă nu era deloc neplăcută sau de trecut uşor cu vederea. Roma – cel puțin sub conducerea lui Caligula – nu mai prezenta siguranță pentru o femeie frumoasă şi tânăra ca Veronica, iar dintre toate regiunile îndepărtate unde fusese detaşat, Lugdunum şi împrejurimile sale păreau la prima vedere cel mai plăcut loc pe care-l întâlnise până atunci.

— M-aş retrage din armată numai pentru tine, îi spuse el, dacă aş şti că am putea fi fericiți aici.

— Eu pot să fiu fericită oriunde, îi răspunse Veronica, dacă sunt cu tine. Mâna ei mică o prinse uşor pe a lui şi el înțelese că nu-şi terminase gândul. Totuşi, uneori am o presimțire ciudată la tot ce se petrece în jurul nostru. Şi el îi simți mâna umedă, tremurând:

— Ce presimțire ai, dragă?

— Uneori mi se pare că ne afundăm undeva, că ne îndreptăm pe un drum periculos pentru noi.

— Şi pentru Pilat?

— Şi pentru el. Nu mă întreba de ce. Este doar o

presimțire care mă apasă fără niciun motiv.

Era absurd să crezi în simțăminte care nu aveau nicio logică, dar Quintus, privindu-şi soția, nu putu să nu-i împărtăşească îngrijorarea. Cu brațul lui puternic, îi cuprinse mijlocul şi rămaseră o clipă aşa, îmbrățişați. Veronica se desprinse apoi din îmbrățişare şi îndreptându-şi umerii, rosti cu hotărâre în glas:

— Lui Iisus nu I-a fost frică chiar şi atunci când L-au dus pe dealul Golgotei, biciuindu-L sub povara *patibulum*-ului de pe umerii Săi. Nici mie nu-mi va fi frică.

— Încă persişti în a urma un răzvrătit mort? se auzi un glas rece în spatele lor. Nu-şi putură da seama de când era acolo, pentru că nu-l simțiră apropiindu-se, iar când se întoarseră, îl văzură pe Pilat stând țeapăn înaintea lor. Noul guvernator purta o uniformă frumoasă, corespunzătoare cu statutul său de reprezentant al împăratului; o mantie purpurie aşezată pe umeri îi cădea în falduri, acoperindu-i spatele până jos la încheietura piciorului, iar pe cap avea un coif metalic strălucitor, cu creastă purpurie.

Veronica nu se lăsa nicio clipă stingherită de asprimea din glasul lui şi îi răspunse pe un ton blând:

— Iudeii îşi iau Dumnezeul lor cu ei oriunde merg, domnule. Şi împăratul Augustus, şi împăratul Tiberius ne-

au garantat dreptul acesta.

— Caligula vă va lua dreptul acesta în curând, îi răspunse Pilat aspru. Atunci va fi de datoria mea să aplic edictul.

Veronica nu-i răspunse, pentru că nu ştia ce ar fi trebuit să-i spună. Dreptul iudeilor de a se închina Dumnezeului lor părea să-l fi deranjat mult pe Pilat în ultimul timp, iar Quintus începea să înțeleagă motivul. Torturat de teama că a răstignit pe Fiul lui Dumnezeu, mintea lui zbuciumată căuta să se elibereze de vină, sperând că împăratul – nebun cum era – va interzice urmaşilor acestui Fiu de Dumnezeu să i se închine. Apoi, dacă Acel pe care iudeii îl numeau Cel Preaînalt nu-l va pedepsi imediat pe Caligula cu moartea, el, Pilat, va putea deduce că acest Dumnezeu era doar un mit fără putere şi fără un Fiu Divin. În felul acesta spera Pilat să facă din Caligula un țap ispăşitor.

— Noi tocmai admiram frumusețea acestei țări, spuse Quintus, sperând să distragă atenția lui Pilat de la subiectul credinței Veronicăi.

— Este într-adevăr o regiune plăcută, fu de acord Pilat, şi nu bogată. Gallia Lugdunensis se întinde până la țărmul mării de apus spre Britannia. Şi ochii guvernatorului sclipiră neînțeles privind înspre apus, dincolo de râul şi

dealul pe care îl admirase ei. Veronica profită de ocazie şi se depărtă spre cabina lor.

— Cunobelinus, regele Britanniei, nu şi-a trimis taxele la Roma în ultimul timp, continuă Pilat, aproape vorbind cu sine însuşi. Cu un braț puternic în control aici vom putea concentra destui soldați pe țărmul de apus, spre a face o incursiune peste canal, pentru a le aminti britannilor să-şi îndeplinească datoria.

— Din câte ştiu, Lentulus Gaeticulus continuă să fie generalul armatelor romane din această regiune, îi spuse Quintus pe un ton grav. Ba mai mult, în vremea lui Tiberius deținea chiar rangul de consul. Se întâmplă adesea ca generalii romani detaşați să primească şi funcția de consul care le dă autoritate asupra guvernatorilor provinciali, evitându-se în acest fel eventualele controverse şi definindu-se cu strictețe atribuțiile fiecăruia.

— Lentulus a neglijat de mult timp disciplina legiunilor sale, pentru a le câştiga de partea sa, şi nu de partea împăratului, răspunse Pilat. Tiberius i-a permis lucrul acesta, dar Caligula nu va face aceeaşi greşeală.

— Şi împăratul ştie acest lucru? întrebă Quintus.

— Bineînțeles, dar Lentulus este ginerele lui Sejanus, care avuse prieteni foarte puternici în Roma. Sejanus, care

orchestrase o eventuală asasinare a lui Tiberius, fusese executat de acesta pentru trădare, cu câțiva ani în urmă. Dar cu indulgența caracteristică a împăratului bătrân, el nu nimicise cu desăvârşire pe toți cei ce au fost bănuiți că ar fi fost implicați în acea tentativă de insurecție. Pentru acest motiv, mi s-a părut mai bine să nu vorbesc prea mult despre Lentulus, în Roma.

— Dar eu credeam...

— Că soția mea a aranjat totul ca să mă îndepărteze de Roma? Şi Pilat începu să râdă. Aceasta a fost ideea lui Ianus, ca să ascundă adevăratul motiv pentru care m-a trimis pe mine la Gallia Lugdunensis.

— Eu am slujit cândva sub comanda lui Lentulus, îi spuse Quintus. Este foarte hotărât şi sever.

Pilat dădu din umeri.

— Lentulus asigură securitatea zonei din partea de sus a Rinului, unde urmaşii lui Germanicus s-au răsculat. Până va ajunge la vestea cu ceea ce se petrece aici, atacul asupra britannilor va fi de domeniul trecutului, iar el va cădea în dizgrație pentru că l-a lăsat pe Cunobelinus nepedepsit.

— Iar împăratul va avea dovada de care are nevoie pentru a-l destitui din post şi a-l executa?

— Natural. Apoi, ca şi comandant al tuturor regiunilor

gallice, eu voi fi reprezentantul direct al lui Gaius în Gaul şi superior tuturor guvernatorilor din această regiune. Din punctul acela, voi fi doar la un pas de a fi numit legat.

Tot planul acesta diavolesc era ticluit în fiecare detaliu pentru a nu da greş. Quintus, gândindu-se la cât de eficient putea fi uneori Pilat, nu se îndoi că toată acea schemă va avea succes. Întreaga acțiune era caracteristică manevrelor de care se folosea Caligula în ultima vreme pentru a-şi satisface nemotivatele şi deşartele sale capricii de împărat al Romei. Fără îndoială că atunci când Pilat va ajunge în sfârşit la râvnitul statut de conducător absolut al acestei țări, avea să-l răsplătească pe Ianus cu multă generozitate. Pe Quintus nu-l mai mira nimic; de când era lumea, doar în acest fel ruşinos fuseseră conduse toate imperiile. Ca visul lui Pilat să devină realitate era o chestiune de voință şi nimic mai mult.

— Bineînțeles, tu nu vei sufla o vorbă nimănui despre asta, îi spuse Pilat cu glas rece. M-ai pune în situația să te execut imediat.

— Nu voi vorbi nimic, promise Quintus. Dar sper, pentru binele tău, că nimeni nu-ți cunoaşte planul în Roma.

— M-am asigurat de aceasta împreună cu Ianus, răspunse Pilat încrezător. Totul va merge ca pe roate.

— Cetatea Lugdunum putea fi văzută în toată splendoarea ei în timp ce corabia se apropia de un dig. Aerul era cald şi plăcut, deşi era doar sfârşitul iernii. Aroma primăverii se simțea deja în atmosferă. Deşi nu putea fi comparată cu construcția impunătoare a Romei, cetatea impresiona prin vechime şi puterea de a sta în calea tuturor viforelor istoriei. De fapt, băştinaşii din Gaul aveau o istorie cunoscută de multe sute de ani, iar această cetate, fiind la confluența a doua fluvii, fusese un centru comercial pe tot parcursul timpului.

Râurile, şi ele ofereau un avantaj remarcabil planului lui Pilat, deoarece, între Rhodamus şi Arar nu se desfăşura spre apus decât o fâşâie subțire de uscat. În felul acesta, combinând strategic o călătorie pe uscat şi pe apă, o armată destul de mică, dar mobilizată rapid, putea să-şi împlinească misiunea cu succes înainte ca Lentulus, care se afla în regiunea de sus a Rinului, să afle ceva.

Când corabia fusese trasă la mal, Quintus observă plin de mirare un număr mare de soldați romani aliniați în şiruri egale, purtând pe umeri vulturii Romei ce străluceau izbitor la lumina soarelui de după-amiază. Pilat, mângâindu-şi cu mândrie pântecul, cu Claudia Procula alături, stătea lângă parapetul corăbiei, aşteptând să fie coborâtă puntea. După

ce corabia fu ancorată de mai, căpitanul se grăbi să-i facă loc lui Pilat să coboare cel dintâi, aşa cum se cuvenea cuiva de rangul său.

Noul guvernator, plin de demnitate, se opri în faţa batalionului. Quintus îl recunoscu pe tribunul care îi comanda ca pe un vechi tovarăş de arme, cu numele de Cato Gaetinus, şi un locotenent de încredere al lui Lentulus Gaeticulus. Încruntarea de pe chipul lui Cato şi nervozitatea cu care-şi lovea piciorul de pământ, treziră în Quintus o presimţire ciudată, aproape sumară.

În timp ce Pilat aştepta să primească salutul batalionului, Cato se apropie de el şi-şi scoase sabia.

— Eşti Pontius Pilat? întrebă el. Din glasul său de gheaţă, răzbătu asprime şi o furie înăbuşită. Nu arăta niciun fel de respect, cum s-ar fi cuvenit unui guvernator care tocmai sosise să-şi ocupe partea.

— Da, sunt, răspunse Pilat contrariat, în mod evident indignat de maniera în care fusese primit.

— Te arestez din porunca lui Lentulus Gaeticulus, general al armatelor romane din Gaul, rosti Cato cu glas disprețuitor.

8

Pilat încremeni de spaimă şi rămase o vreme nemişcat, asemenea unei statui de piatră; obrajii i se îngălbeniră şi în tăcerea ca de mormânt ce se aşternuse, doar suspinul stins al Proculei se mai auzea.

— S-a făcut o uneltire împotriva noastră! strigă ea.

Pilat reuşi într-un sfârşit să-şi recapete glasul.

— Ce înseamnă asta? întrebă el pe un ton sugrumat.

Cato îi puse în mână un sul mic de pergament.

— Aici este ordinul pentru arest semnat de Lentulus Gaeticulus însuşi.

Pilat nici nu voi să citească pergamentul.

— Unde este generalul? întrebă el.

— La Vindobona. M-a trimis înainte ca să te aştept, iar el va sosi aici în câteva zile.

— De ce am fost învinuiți? întrebă Claudia Procula suspinând iarăşi.

— De trădare, răspunse Cato. Trădare împotriva comandantului armatelor din această regiune. Lentulus a primit vestea de la Roma chiar înainte ca voi să vă fi îmbarcat pe această corabie.

— M-a vândut Simon, rosti Pilat decepționat. Simon Magus m-a trădat.

Apoi, nu mai continuă să obiecteze cu privire la arestul său, ci rămase încremenit, aşa cum îl văzuse Quintus pe corabia Olympia, în Antiohia.

Cato îi arestă pe toți cei ce aparțineau echipajului lui Pilat, inclusiv Quintus, Veronica şi Iosif. Femeile fuseseră separate de bărbați. Veronica fusese închisă împreună cu Claudia Procula, Pilat singur, iar Quintus în aceeaşi încăpere cu Iosif din Arimatea. Lemnița lor era de fapt o vilă confortabilă, dar opt soldați străjuiau necontenit în jurul ei, astfel ca Pilat să nu poată evada.

Cato îl vizită pe Quintus după ce gărzile se instalaseră la postul lor. Cei doi se salutară cu căldură, iar tribunul îşi scoase coiful şi se aşeză pe un divan.

— Ordinul a fost pentru întregul echipaj al lui Pilat, îi explică el cu un oarecare regret în glas fostului său camarad de arme. Nu am putut decât să mă supun şi să te arestez şi pe tine.

— Nimeni nu se poate supăra pentru că ți-ai împlinit ordinul, îi răspunse Quintus. Care este totuşi adevărata vină a lui Pilat?

Cato se duse mai întâi la uşă şi privi pe coridor. Când

văzu că gardianul era la celălalt capăt, reveni şi vorbi în şoaptă:

— Mie de fapt nu mi s-a spus, dar Lentulus era înfuriat în timp ce-i dicta scribului ordinul pentru arestul lui Pilat, aşa că am aflat totul involuntar. Lentulus a primit o ştire de la Roma, că Pilat avea de gând să-l atace imediat după sosirea lui aici pe regele Cunobelinus, profitând de faptul că generalul era ocupat cu nepoții lui Germanicus.

— Dar regele Britanniei şi-a declarat în mod deschis răzbunarea?

Cato dădu din umeri.

— Cine ştie? Este adevărat că nu şi-a plătit tributul, dar nu a atacat niciun soldat roman.

— Cum a aflat Lentulus vestea?

— Soția lui este fiica lui Sejanus, nu-ți aduci aminte? Mulți bogați din Roma nu l-au iubit pe Tiberius, dar acum înțeleg că pe Caligula îl urăsc cu adevărat.

— Dacă l-ai vedea pe împărat, ai înțelege şi mai bine.

— L-am cunoscut pe Gaius când era doar un copil, târând cizmele soldaților, în tabăra legiunilor detaşate împotriva lui Germanicus. El probabil a conspirat aceasta cu Pilat pentru a-l discredita pe general şi a avea un motiv de a-l executa. Vrei să spui că nu ai ştiut de planul lui Pilat?

— Doar până astăzi, cu câteva ceasuri înainte de a debarca.

— Atunci, cum eşti implicat?

Quintus îi povesti despre primul incident cu Pilat şi evenimentele care au urmat, până la rugămintea Claudiei de a-i însoți în Gaul.

— Să nu cumva să spui cuiva că Pilat ți-a împărtăşit planul astăzi, îl sfătui Cato. Tot ce ştii este că ai fost trimis aici ca medic al legiunilor. Lentulus este peste măsură de înfuriat; dacă i se pare că faci parte din complot, îți va cădea şi ție capul. Dar dacă te-ai supus numai ordinelor, eşti în siguranță.

— Dar nu cred că l-ar putea executa pe Pilat. Nici măcar un general nu are această autoritate.

— În mod legal, Lentulus îl poate ține sub arest, ca apoi să-l trimită la Roma pentru a fi judecat, fu de acord Cato. Dar este foarte posibil ca împăratul să-l execute mai degrabă pe Pilat, decât să lase ca rolul lui în acest complot să fie vădit. Sau, sfidând orice sens ai dreptății, ar putea să-l elibereze, batjocorindu-l astfel pe Lentulus. Dar generalul, ca să se răzbune pe Pilat, probabil va avea grijă ca un „accident” să aibă loc la timpul potrivit. Şi tribunul se ridică. Voi face tot ce-mi stă în putință ca tu să nu fii implicat,

Quintus, dar nu te pot asigura că temperamentul lui Lentulus poate fi îmblânzit.

— Dar soția mea?

— Nu i se va întâmpla nimic, poți fi liniştit. Soldații romani nu se războiesc cu femeile, cel puțin deocamdată. Altfel stau lucrurile totuşi cu băştinaşii de aici. Femeile lor se luptă aproape la fel de straşnic ca şi bărbații.

Tot timpul conversației, Iosif stătu mai deoparte pe un scaun şi ascultase în tăcere discuția ce se înfiripase între cei doi vechi prieteni.

— Îmi pare rău că eşti şi tu implicat în această încurcătură, Iosif, îi spuse Quintus după plecarea lui Cato. Mi se pare că ai avut deja o mulțime de necazuri din cauza mea.

Negustorul dădu din cap.

— Şi aceasta face parte dintr-un plan mai mare, Quintus. Niciunul din noi nu-l poate controla.

— Vrei să spui că suntem mutați încoace şi încolo ca nişte piese pe tabla de şah?

— Aşa ceva, dar pentru un scop mult mai important.

— Şi care este acel scop, mă rog?

— Răspândirea credinței în Iisus tuturor oamenilor.

— Crezi că Pontius Pilat îşi primeşte în felul acesta

pedeapsa pentru că L-a răstignit pe galilean?

— Aş prefera să cred că este mai degrabă adus într-o postură de a se pocăi şi a-şi salva sufletul.

Quintus dădu din cap cu îndoială.

— Mi se pare greu să cred aşa ceva.

Iosif zâmbi.

— Cine poate cunoaşte planul lui Dumnezeu? Noi putem doar să mergem în direcția în care El ne îndreaptă.

9

Nu trecură decât câteva zile şi Lentulus Gaeticulus sosi la Lugdunum, după cum spuse Cato. Quintus, Veronica şi Iosif fură duşi înaintea lui pentru a fi interogați. Înfățişarea guvernatorului era rece şi sobră, dar părea să asculte cu interes explicațiile lui Quintus cu privire la desemnarea ca însoțitor a lui Pilat la Lugdunum. Medicul răspunse cu calm întrebărilor lui Lentulus, vorbindu-i în amănunt despre toate experiențele sale din Iudea cu privire la Pilat. Când termină, ridică de pe masă un sul mic de pergament şi îi spuse:

— Relatările tale se potrivesc în toate detaliile cu declarația pe care am primit-o de la doamna Claudia Procula. Se pare că niciunul din voi nu a avut vreo implicare în complotul pentru împlinirea căruia a venit Pontius Pilat aici.

Quintus rămase tăcut, după cum îl sfătuise Cato. El nu avusese niciun rol în complot, iar faptul că Pilat i-l revelase doar cu puțin timp înainte ca să fie arestat, nu-l implica în niciun fel.

— Voi trei sunteți absolviți de orice vină în această

conspirație. Reputația ta ca soldat şi medic îmi este bine cunoscută, Quintus. Deocamdată te voi repartiza la garnizoana de aici, din Lugdunum, ca medic.

— Vă mulțumesc, domnule, răspunse Quintus. Pot să adaug ceva?

— Cu privire la această chestiune?

— Da.

— Atunci, vorbeşte!

— Sunt convins că doamna Claudia Procula nu a ştiut nimic despre acest complot.

— De unde ştii asta?

— Ea nu-şi dorea decât să-l scoată cât mai repede pe Pilat din Roma şi din mijlocul anturajului său; era nerăbdătoare să se depărteze cât mai curând de capitală şi mie îmi vorbea adesea despre această preocupare a ei. Ştiu că atunci când a aflat de repartizarea la Lugdunum a fost chiar fericită pentru că doar în acest fel puteau scăpa de conjunctura dificilă şi chiar periculoasă de acolo.

— Trebuia să-l scoată din Roma mai repede, mormăi Lentulus. Dar voi lua în considerare ceea ce mi-ai spus când va veni timpul să decid soarta ei. Şi scărpinându-şi barba lată, care avea câteva cicatrice de pe câmpurile de luptă, adăugă: până la urmă, ea se trage din spița Claudiană, şi

deci din sânge împărătesc.

Apoi, cu un gest semnificativ, îi permise lui Quintus să se retragă, spunându-i:

— Dă-i raportul, în mod regulat, tribunului Cato şi el va avea grijă ca să-ți primeşti plata.

Cato îi fu de mare folos lui Quintus. Îi găsi o casă mică de închiriat, aproape de garnizoana militară, unde avea să locuiască pentru început. În Lugdunum nu mai exista niciun post de frontieră pentru că cel care era, fusese mutat undeva în partea de sus a Rhinului. Acest lucru era dovada stării de pace de care se bucura regiunea, situație favorabilă legiunii romane de acolo, care desfăşura o activitate destul de restrânsă, aşteptând totuşi, dintr-o clipă într-alta, chemarea la arme în cazul în care cei din Britannia, aflați sub conducerea neînfricatului Cunobelinus, s-ar fi încumetat din nou să se răzvrătească împotriva Romei.

Britannia nu fusese cucerită pe deplin de Iulius Cezar şi de atunci Roma nu-i dăduse prea multă atenție oricum. De fapt, legiunile Cezarului nu făcuseră niciodată mai mult decât să confirme faptul că triburile Britanniei, care în mod constant se luptau între ele, nu erau capabile să-şi unească forțele pentru a depune o rezistență efectivă împotriva unei invazii din afară. La fel de important de observat era faptul

că recolta bogată a acestui teren fertil era suficientă pentru a hrăni orice armată de invadatori; nu era necesar, prin urmare, ca romanii să-şi aducă prea mari cantități de hrană prin Fretum Gallicum, un canal îngust construit între Lugdunum şi coasta Galiei.

Invazia pe care o plănuise Pilat asupra Britanniei, dacă ar fi avut succes, nu ar fi fost mai mult decât o simplă incursiune de recunoaştere, menită să-l atenționeze şi chiar să-l înspăimânte pe regele triburilor britanice, ca acesta să se supună de bunăvoie stăpânirii romane.

Independent de armata comandată de Lentulus Gaeticulus, cu numărul relativ mic de soldați, Pilat nu ar fi putut să pornească într-o expediție militară masivă. O asemenea incursiune ar fi trebuit să aibă un succes spectaculos, din pricina binecunoscutei inabilități a britanilor de a se uni într-o acțiune comună. Acum, bineînțeles, întregul plan se prăbuşise.

Vila pe care Quintus şi Veronica o aleseseră cu ajutorul lui Cato era aşezată pe malul drept al râului Rhodanus. Casa era cu un singur etaj, cu scări de trei trepte la intrare, alcătuite din blocuri de piatră necimentate. În curte, pe coroane de sârmă împletită se agăța răzlețit o viță de vie. Printre pomi fructiferi, pe sub arcadele de flori, se perindau

aleile înguste. Pretutindeni se auzea ciripitul cristalin al păsărilor adunate pe marginea unei fântâni de piatră, aşezată în mijlocul curții.

— Acesta trebuie să fie unul dintre cele mai frumoase locuri de pe pământ! exclamă Veronica când sosiră acolo prima oară.

— Lugdunum este o cetate frumoasă, răspunse Cato. Abia aştept să ne întoarcem aici după ce îi vom învinge pe urmaşii lui Germanicus.

— Şi tu crezi că acest lucru se va întâmpla curând? îl întrebă cu interes Quintus.

— Mai curând decât plănuiam noi. Până acum Lentulus prefera să rămână în partea de sus a Rhinului, la garnizoana din Vindobona, de unde putea să ajungă repede la Roma, dacă era nevoie.

— De ce?

Tribunul continuă în şoaptă:

— N-ai auzit despre ambițiile la tron ale lui Aemilius Lepidus?

Quintus dădu din cap:

— Până acum nu m-a atras deloc politica şi nici nu m-am sinchisit niciodată prea mult cu bârfele referitoare la putere.

— N-ar fi rău să fii mai atent uneori. Dacă vrei să câştigi

de fiecare dată, trebuie să ştii pe care cal pariezi.

— Să înțeleg că Lentulus îl susține pe acest Lapidus?

Cato se încruntă şi răspunse sobru, corectând afirmația lui Quintus:

— Hai să spunem doar că generalul crede că împăratul actual, Caligula, nu va rezista prea mult timp.

— Sper din toată inima să aibă dreptate în această privință. Nici nu-ți închipui în ce stare jalnică a ajuns Roma.

— După Augustus şi Tiberius, avea nevoie de o mică schimbare, spuse Cato râzând. Dar Caligula a întrecut orice măsură.

— Ce va face Lentulus acum, va ataca Britannia?

Cato dădu din cap.

— Mai înainte cred că va căuta să scape de Pontius Pilat, apoi va trebui să-i astâmpere pe succesorii lui Germanicus. Apoi, ridicându-se în picioare, îi spuse: nu trebuie să te prezinți la muncă decât peste câteva zile. Fă-ți timp să vizitezi puțin cetatea, o să ți se pară interesantă.

În zilele următoare, Veronica, Quintus şi Iosif fură foarte ocupați cu desfăcutul bagajelor şi aşezatul lucrurilor prin casă. Spre seară îşi luau puțin timp liber pentru a străbate străzile cetății, curioşi să afle cât mai multe despre frumosul centru Gallic, Lugdunum. În timp ce Veronica zăbovea în

fața tarabelor de artizanat, minunându-se de măiestria celor care fabricau sticla prin suflare, Iosif din Arimatea se interesa de oportunitățile pentru comerț de aici şi chiar din cetățile înconjurătoare. El primise numeroase scrisori de acreditare din partea bancherilor romani, care erau valabile până în cele mai îndepărtate colțuri ale imperiului, şi pentru că se putea folosi chiar şi aici de ele, de aceea nu le lipsea nimic. Pe lângă acestea, Quintus îşi primea regulat plata pentru munca sa din interiorul garnizoanei.

A doua zi după ce fuseseră eliberați, primi un mesaj din partea doamnei Claudia Procula, prin care aceasta îl ruga să o caute la vila în care ea, împreună cu Pontius Pilat erau „arestați la domiciliu". Împreună cu mesajul primise şi permisiunea tribunului Cato, de care avea nevoie pentru a-i vizita pe prizonieri. Gărzile îi făcură loc să intre, iar în pragul uşii apăru însăşi Procula să-l întâmpine. Ochii îi erau înroşiți de plâns, iar chipul umbrit de îngrijorare.

— Îți mulțumesc că ai venit, Quintus, spuse ea, invitându-l înăuntru. Sper că vouă nu vi s-a întâmplat nimic.

— Lentulus ne-a eliberat după ce l-ai asigurat că noi nu am fost implicați cu nimic.

— Îmi pare bine că am putut să fac măcar atât, răspunse

ea. Deci Veronica şi Iosif sunt bine?

— Cato ne-a ajutat şi am închiriat o casă. Eşti bolnavă, doamnă?

— Te rog să-l ajuți, Quintus.

— El nu mi-a cerut niciodată ajutorul, doamna mea.

— Ştiu, dar poți să-i spui lui Lentulus că dacă Pilat nu este trimis la Roma imediat, va înnebuni?

— Mă îndoiesc că această veste ar avea vreun efect asupra generalului.

— Legea romană prevede ca o persoană de rangul lui Pontius să fie trimisă la Roma pentru judecată. Nici măcar un general nu poate schimba aceasta.

— Quintus nu voia să o descurajeze, dar în acelaşi timp nu avea niciun sens să o lase să spere mai mult decât era justificat.

— Este adevărat că soțul tău nu poate fi judecat aici, doamnă, spuse el, dar mă îndoiesc de faptul că Lentulus l-ar lăsa să ajungă teafăr la Roma.

Procula se înfioră. Era evident că acest gând nu-i trecuse prin minte.

— Dacă le spui că a început deja să înnebunească, poate îl vor trimite la Roma. Nici chiar Lentulus nu cred că ar omorî un nebun.

— Voi face tot ce-mi stă în putință. Pot să-l văd acum?

— Se află în camera alăturată şi, Quintus...

— Da, doamnă?

— Chiar dacă soțul meu l-a răstignit pe Cel mai bun Om care a trăit vreodată pe pământ, uneori mi se pare că plăteşte prea greu pentru această greşeală.

10

Îl găsi pe Pontius Pilat rezemat de geamul rece al unei ferestre înalte, privind la corăbiile greoaie care se mişcau în susul şi în josul râului. Când Quintus intră în odaie, se întoarse, dar nu-i vorbi. Privirea îi era împăienjenită, iar ochii păreau cețoşi, stinşi, aproape fără viață. Obrajii galbeni şi alungiți dădeau înfățișării sale un aer inexpresiv, aproape nefiresc.

— Soția dumitale mi-a cerut să te vizitez, domnule, i se adresă Quintus. Ea are impresia că eşti bolnav.

— Boala mea nu poate fi vindecată, căci zeii înşişi s-au năpustit asupra mea.

— Filosofii spun că omul este stăpânul sorții sale.

— Ei sunt nebuni. Eu sunt loial împăratului şi Imperiului Roman, şi totuşi tu mă vezi întemnițat. Pilat se apropie neaşteptat de Quintus şi acesta îi văzu ochii strălucind de lumină ciudată. Sau poate tu chiar crezi că sunt pedepsit pentru că L-am răstignit pe Galilean?

Quintus dădu din cap şi-i răspunse:

— Eu nu sunt judecătorul dumitale.

— Atunci poate crezi că sunt nebun, aşa cum ai crezut pe

corabia Olympia. Pilat se întoarse cu spatele spre fereastră. Dacă ai bănuit aşa ceva, s-ar putea să ai dreptate. Am suferit atâtea lovituri care ar fi putut să-l doboare şi pe cel mai sănătos om din lume.

— Poate aş avea posibilitatea să te ajut, sugeră Quintus.

— Cum? întrebă Pilat strigând. Punând o mahramă peste mine şi rugându-te? Nu fi atât de credul, Quintus! Ştii bine că e doar o naivitate.

— Totuşi, mahrama aceasta i-a vindecat pe mulți.

— Pentru că le era teamă. Însăşi frica şi naivitatea lor le-a schimbat întregul mod de a gândi. Eu sunt prea tare pentru aşa ceva.

— Şi totuşi tu însuți ai spus că eşti bolnav psihic.

Lui Pilat îi căzură umerii fără voie şi se sprijini de spătarul unui scaun pentru a nu se prăbuşi. În clipa aceea nu mai era guvernatorul roman plin de aroganță pe care-l cunoscuse cândva, ci doar un om de rând, obosit de viață, cu sufletul zdrobit.

— Da, sunt bolnav, recunoscu el. Bolnav de moarte, Quintus, căci în curând, boala aceasta mă va ucide.

— Boala aceasta a minții nu ucide foarte des, răspunse Quintus.

Pilat începu să râdă în hohote, dar râsul îi era mai mult

forțat răsunând dureros în ecoul încăperii.

— Crezi că nu-mi dau seama ce este în mintea lui Lentulus? El este un bărbat la fel de puternic ca şi mine şi poate chiar mai dur. Tu însuți m-ai avertizat cu privire la asprimea lui. Lentulus îmi va face ceea ce i-aş fi făcut eu lui în circumstanțe similare. S-ar putea să mă trimită la Roma – deşi mă îndoiesc şi de aceasta – dar nu voi ajunge niciodată acolo, cel puțin nu viu.

— Soția ta m-a rugat să-i comunic generalului că ți-ai pierdut mințile.

Ochii lui Pilat se aprinseră.

— În speranța că nu-i va permite conştiința să ucidă cu sânge rece un om nebun.

— Cam aşa ceva.

— Ea crede prea mult în onestitatea lui Lentulus, dar în ultimă instanță asta ar putea să-mi fie singura şansă. Pilat începu să se plimbe dintr-un capăt într-altul al încăperii, fără astâmpăr, apoi se opri brusc în fața lui Quintus. Ştiu cât de mult te mândreşti de onestitatea ta. Poți să-mi certifici în mod sincer că sunt bolnav mintal?

— Ai fost bolnav în suflet din momentul în care l-ai răstignit pe Iisus din Nazaret, îi răspunse Quintus fără menajamente.

— Dar mi-am spălat mâinile! Am lăsat ca mulțimea să-i decidă soarta! Ei L-au ales pe Barabbas şi L-au răstignit pe Iisus. Mulțimea m-a auzit strigând că nu am găsit nicio greşeală în El şi m-a văzut că mi-am spălat mâinile de vina sângelui Său.

— Dar nu ai reuşit să-ți speli vina din propria conştiință.

— Nu, răspunse Pilat încet. Nu mi-am putut spăla conştiința – nici atunci, nici de atunci. Ea m-a apăsat în fiecare zi de atunci încoace. Apoi, cu un efort evident, îşi ridică umerii, şi încercând să-şi recapete demnitatea, continuă: dar pot încă să lupt, sunt totuşi un roman. Oricum, transmite-i lui Lentulus că am înnebunit. Eu nu voi nega lucrul acesta fiindcă nu pot.

Quintus plecă imediat şi ceru o audiență cu generalul. Acesta era înconjurat de hărți şi părea impacientat.

— Ce s-a întâmplat, tribune? întrebă el.

— Tocmai mă întorc de la o examinare pe care i-am făcut-o lui Pontius Pilat.

— Şi? Generalul se lăsă pe spătarul scaunului său. Este bolnav?

— Pilat este bolnav psihic de mult timp. În timpul călătoriei dintre Antiohia şi Roma îmi era frică că se va arunca în mare.

— Rău a făcut că nu s-a aruncat, mormăi generalul. Deci crezi că a înnebunit?

— Sunt convins de asta.

— Deci bănuiesc că vrei să-l trimit la Roma imediat?

— Soția lui speră că vei lua această decizie.

— Dar tu?

— Numai o minune îl poate vindeca pe Pilat, domnule, dar el a refuzat aceasta.

Lentulus rămase încremenit.

— Cato m-a asigurat că integritatea ta este de netăgăduit, Quintus, şi totuşi mă îndoiesc parcă de ceea ce spui. Declari tu pe onoarea ta de medic că Pontius Pilat a înnebunit?

— Da, răspunse Quintus fără ezitare, sunt convins că a înnebunit.

— Declarația ta îmi dă motivul logic de a-l destitui din titlul său de guvernator şi de a-l trimite la Roma. Generalul se juca cu degetele pe o hartă de pe masă. Şi faptul că a înnebunit nu-i va permite lui Caligula să-i mai ofere vreo poziție de responsabilitate. Şi Lentulus începu să râdă în hohote. Nici măcar un nebun nu poate să-l trimită pe un alt nebun să conducă o țară! Adresându-se unui scrib de la celălalt capăt al mesei, spuse: scrie un certificat pe care Quintus Volusianus îl va semna declarând astfel că Pontius

Pilat este nebun. O corabie va pleca din Avenio într-o săptămână. Îl voi trimite pe Pilat să ajungă acolo cu o caleaşcă, unde se va îmbarca pentru Roma.

— Pot să-i transmit această decizie doamnei Claudia Procula, domnule general?

— Bineînțeles, spune-i şi lui Pilat dacă doreşti. Nici nebunii nu-şi doresc moartea, spuse Lentulus amuzat şi începu să râdă zgomotos. Lucrurile se precipită chiar mai bine decât am sperat. Da, spune-i lui Pilat că pleacă la Roma – la prietenii săi.

11

O săptămână mai târziu, într-o dimineață însorită, Pontius porni spre Avenio. Claudia Procula îl însoțea, călătorind într-o caleaşcă frumos tapițată, împreună cu bagajul lor. Pilat mergea alături, călare, îmbrăcat în uniforma sa de gală; stătea aşa de drept în şa, plin de demnitate şi mândrie, de parcă ar fi fost adevăratul guvernator al cetății Lugdunum şi nu un prizonier căzut în dizgrație care se întorcea la Roma pentru a fi judecat. Când micul grup trecu pe lângă garnizoană, Quintus ieşi afară să-l salute. Fu oarecum surprins de numărul mic de soldați care-l însoțeau, dar se gândi că, până la urmă, Pilat mergea de bunăvoie, ba mai mult chiar îți dorise asta, prin urmare nu avea de ce să încerce să evadeze.

În ziua aceea Quintus fusese mai ocupat ca de obicei. Câțiva dintre membrii garnizoanei suferiseră răni destul de grave în urma unei încăierări dintre soldații romani şi cetele de tâlhari care terorizau cetatea Lugdunum. Îi atacaseră pe romani în timp ce aceştia patrulau pe o stradă mai lăturalnică, în speranță că vor reuşi să le ia armele şi echipamentul valoros. Lupta se dovedi a fi destul de

sângeroasă, de aceea medicul trebui să bandajeze cu grijă capetele sparte, să lege rănile şi să îndrepte oasele rupte. Când termină, era deja spre amiază, şi Quintus se retrase într-o anticameră a ofițerilor. Cato intră deodată şi-şi aruncă coiful pe un scaun.

— Mi s-a părut că am auzit tropotele unei patrule de soldați, spuse Quintus. Ați semnalat alte evenimente în cetate?

Cato îşi umplu o cupă cu vin şi o bău până la fund pe nerăsuflate.

— Doar un echipaj care a plecat să se ocupe de prietenul tău, Pontius Pilat.

— Ce vrei să spui? întrebă Quintus surprins.

— Ai ştiut că a plecat spre Avenio azi dimineață, nu?

— L-am văzut când a plecat. Dar asta a fost cu câteva ceasuri în urmă.

— Lentulus este dibaci în ceea ce face, răspunse Cato. Astăzi va fi ultima zi a lui Pilat, ascultă-mă ce-ți spun.

— Dar cum? El trebuie să ia corabia de la Avenio spre Roma. Lentulus mi-a spus aceasta când am semnat certificatul că Pilat a înnebunit.

— Corabia îl aşteaptă la Avenio, dar cum Pilat nu va sosi acolo mâine, căpitanul se va sătura să-l mai aştepte şi va

pleca fără el.

— Nu-mi vorbi în pilde, Cato, spuse Quintus. De ce să nu ajungă la Avenio?

Cato dădu din umeri.

— Am ținut acest secret față de tine din porunca lui Lentulus, ca nu cumva să-l avertizezi pe Pilat.

— Ce secret ai ținut față de mine?

Planul întocmit de Lentulus pentru a se descotorosi de Pilat, şi spunând aceasta, Cato privi spre clepsidră. Dar a trecut destul de mult timp acum, nu are rost să mai păstrăm secretul.

— Despre ce vorbeşti?

— Temnicerul lui Pilat i-a mărturisit prizonierului său că posedă o anumită informație valoroasă şi s-a lăsat mituit, apoi i-a descoperit lui Pilat că trebuie să fie ucis în apropierea cetății Vienna, care se află între Lugdunum şi Avenio. Pilat ştia că unica lui şansă de a-şi salva viața era să scape de soldați şi să găsească o barcă pe râu cu care să ajungă la Massilia, aşa că temnicerul a fost de acord să aranjeze totul în schimbul unui preț considerabil. Guvernatorul Massiliei primeşte ordine direct de la Roma aşa că Pilat se poate simți în siguranță acolo dacă ajunge la mare.

— Şi când Pilat va încerca să scape, bănuiesc că soldații îl vor ucide.

Cato făcu un gest semnificativ.

— Asta ar da de bănuit. Lui Pilat i s-a îngăduit să meargă călare pe cal, iar temnicerul i-a promis că o barcă îl va aştepta pe râu, puțin dincolo de Vienna.

— Fiind însoțit doar de un număr atât de mic de soldați, ar putea de fapt să scape.

— Tocmai aici mi se pare că Lentulus a dat dovadă că este un adevărat geniu, rosti Cato cu admirație. El a vrut ca Pilat să scape. Al doilea echipaj a plecat chiar acum în căutarea unei bande de tâlhari din Gaul care au devastat regiunea Viennei.

Quintus clătină din cap cu dezgust acum când înțelegea întregul plan.

— Bănuiesc că al doilea echipaj se va întâmpla să-i vâneze pe tâlhari în jurul Viennei tocmai în momentul când Pilat reuşeşte să evadeze de sub escorta primului echipaj.

— Bineînțeles. Cato îşi umplu din nou cupa cu vin. Este o regiune deluroasă şi de la distanță Pilat va putea fi uşor confundat cu un tâlhar. Înainte ca greşeala să fie descoperită, va fi deja mort.

Această tactică era, fără îndoială, practicată la ordinea

zilei în Roma, mai cu seamă de când Caligula preluase frâiele conducerii. Dar chiar dacă nu fusese implicat în această schemă, Quintus se simțea oarecum vinovat pentru că prin semnarea acelui certificat, nu făcuse altceva decât să-i dea o mână de ajutor lui Lentulus să-l ucidă.

— Mă simt cam obosit, spuse el. Pot să plec acasă acum?

— Poți să pleci unde dorești, răspunse Cato. Însă, probabil că vom mai avea parte de multe capete sparte până dimineață, dar cel puțin pentru un timp sper că vom avea liniște.

Quintus își strânse lucrurile, încercând să pară cât mai calm şi să nu dea impresia că se grăbeşte. Apoi plecă, iar după primul colț al străzii o luă la goană şi nu se opri decât în fața casei sale. Veronica şi Iosif îl aşteptau, pregătind prânzul. Le vorbi pe nerăsuflate despre întregul plan a lui Lentulus şi despre felul în care fusese implicat şi el, involuntar, în uciderea lui Pilat.

— Lentulus l-ar fi ucis pe Pilat oricum, îi spuse Iosif, scuzându-l, dar îmi dau seama cum te simți.

— Tu crezi totuşi că ai mai putea face acum ceva? întrebă Veronica.

— Tu ai explorat întreaga regiune căutând meşteşugari, Iosif, spuse Quintus. Nu cumva râul face o cotitură mare

între Lugdunum şi Vienna?

— Da, dar drumul merge pe lângă râu.

— Dacă o tai de-a dreptul în direcția aceea, poate că reuşesc să ajung la Pilat înaintea echipajului şi să-l avertizez să nu încerce să evadeze.

— Dar nu crezi că-l vor ucide oricum? întrebă Veronica.

— Soldații romani împlinesc ordinele pe care le primesc, răspunse Quintus. Dacă Pilat nu încearcă să evadeze, cei care-l păzesc nu vor avea niciun motiv să-i facă ceva. Al doilea echipaj trebuie să-l ucidă dacă-l găseşte singur, dar nu l-ar ataca pe prizonier, în timp ce acesta este împreună cu escorta lui oficială.

— Vei avea de gonit mult, dar am un cal bun, spuse Iosif. Mergi cu Dumnezeu, fiule.

— Şi ia mahrama cu tine, spuse Veronica, luând-o din caseta din lemn de santal şi băgând-i-o în sân în timp ce-l sărută.

Porni pe dată, gonind nebuneşte peste dealuri pe calul pe care Iosif şi-l cumpărase pentru călătoriile sale din jurul Lugdunumului. Urmând cărările înguste pe care le găsea, uneori făcându-şi singur drum peste câmpii pentru a mai scurta din distanță, Quintus traversa galopând regiunea, îndreptându-se în direcția cetății Vienna, aflată între Avenio

şi confluența râurilor Rhodamus şi Arar, lângă Lugdunum. Călărise mult în viață în timpul campaniilor, în legiunile romane, dar asta se întâmplase cu ani în urmă; în ultima vreme, ori de câte ori legiunile se mutau dintr-un loc în altul, călătorea doar în care, supraveghind proviziile medicale, de aceea acum îi venea oarecum greu să se acomodeze din nou cu mersul călare, să se armonizeze şi să direcționeze cât mai eficient mişcările calului.

În timp ce se apropia de Vienna terenul devenea tot mai deluros şi în curând observă că în față i se iveau munți înalți şi văi adânci. Se gândea că într-o asemenea regiune va fi greu pentru soldați să-l găsească pe Pilat, dacă acesta a reuşit să se îndepărteze destul de mult de ei. De fapt, el ar fi putut chiar să ajungă la râu şi să plătească vreun pescar care să-l treacă la căderea nopții peste râu, păcălindu-i astfel pe cei care fuseseră trimişi să-l ucidă. Ajungând pe creasta unui deal, nu departe de Vienna, Quintus se opri să studieze terenul din vale. În depărtare, spre miazăzi, se vedea cetatea. Majoritatea clădirilor erau pe malul muntos al râului, pe partea cealaltă fiind mai mult teren arabil. Drumul şerpuia în vale. Nevăzând niciun echipaj străbătând cărarea, începu să spere că Pilat încă mai putea fi salvat. Se gândi că poate, călătorind încet din pricina caleştii, nu

ajunsese încă în locul unde se presupunea că ar evada. Deodată auzi strigăte îndepărtate şi întorcând capul în acea direcție, văzu al doilea echipaj apropiindu-se. Rapiditatea cu care soldații se deplasau, strigătele lor iritate, îl făceau să bănuiască faptul că ajunsese prea târziu. În timp ce scruta zarea, văzu un călăreț singuratic urcând coama dealurilor şi traversând chiar în acel moment creasta înaltă a unei stânci abrupte.

Quintus îşi dădea seama că Pilat scăpase deja de sub escortă, iar acum, fără îndoială, observase al doilea echipaj roman şi realizase planul lui Lentulus de a-l ucide. Singura sa alternativă era să încerce să ajungă în cetatea Vienna înaintea urmăritorilor săi. Acolo, în mulțimea din cetate, putea cel puțin să spere că nu va fi vânat şi omorât ca un câine, înainte de a se putea preda. Dar soldații care-l urmăreau aveau un motiv la fel de întemeiat să nu-i îngăduie să ajungă în cetate, ca să nu-şi atragă asupra lor mânia lui Lentulus Gaeticulus.

Neputând să-i vină în ajutor din locul unde era poziționat, Quintus nu putea decât să privească la felul în care drama macabră avea să se deruleze. Strategia lui Pilat era evidentă. Dacă putea să urce până pe vârf, ar fi avut o şansă excelentă de a ajunge în cetate, sau chiar de a se ascunde

undeva pe malul râului şi să găsească o barcă. Să reuşească acest lucru, oricum, trebuie să traverseze o prăpastie îngustă şi adâncă de câteva sute de picioare. În câteva rânduri Quintus îi pierdu din ochi, doar ca să-i revadă iarăşi la un nivel şi mai înalt. La un moment dat cărarea cotea chiar pe marginea prăpastiei şi Quintus aproape că-şi ținu răsuflarea până când silueta înaltă a călărețului trecu dincolo de acel punct primejdios. Era evident că Pilat nu-şi putea lăsa calul în urmă deoarece în momentul în care ajungea în partea cealaltă, unde drumul era mai accesibil, ar fi avut nevoie de el pentru a păstra distanța dintre el şi urmăritori. Din locul de unde privea el, Quintus urmărea plin de încordare calul şi călărețul pentru că dintr-o clipă în alta se aştepta să-i vadă prăbuşindu-se în abisul prăpastiei. I se părea că trecuseră deja câteva ceasuri de când asista la această scenă. Pilat era un călăreț extraordinar, dar se vedea că şi el şi calul erau aproape epuizați. Îi pierdu iarăşi din privire şi îndrăzni să spere că Pilat ajunsese sus, de unde putea să galopeze la vale în siguranță, pe partea cealaltă. Apoi îi văzu din nou sub creasta cea mai înaltă.

Ce s-a întâmplat în clipa următoare, Quintus nu putu să înțeleagă. Chiar în vârful muntelui, calul păru că se fereşte de ceva – poate de un şarpe, sau de vreo piatră care s-a

desprins din stâncă. S-au poate chiar Pilat, l-a speriat intenționat sau neintenționat dându-i pinteni. Îngrozit, văzu cum calul alunecă spre marginea prăpăstiei. În ultima clipă îşi priponi copitele disperat şi căzu în genunchi, zbătându-se să nu alunece mai departe.

În acelaşi moment, trupul lui Pilat fu aruncat din şa, peste capul calului. Căzând dincolo de margine prăpăstiei, păru ca o pană prinsă într-un curent şi apoi căzu ca o săgeată. La jumătatea distanței se lovi de un colț de stâncă şi Quintus, care galopa deja spre fundul prăpăstiei, se aştepta să rămână agățat acolo. Dar din inerția căderii trupul lui Pilat continuă să cadă până în adâncul prăpăstiei.

Îi luă aproape un sfert de oră până ajunse lângă trupul zdrobit al fostului procurator al Iudeii. Sări de pe cal şi îngenunche lângă grămada de oase sfărâmate şi carne însângerată, un semn de un ultim omagiu adus mortului. Coloana îi era frântă cu siguranță, gândi medicul. Privindu-l, Quintus înțelese că nu mai era nimic de salvat pentru că, fără îndoială, nimeni nu ar fi putut supraviețui unei asemenea căderi.

Din instinct totuşi, îi prinse încheietura mâinii între degetele sale şi-i simți încă pulsul spre surprinderea sa. Quintus îşi dădu atunci seama că în mormanul acela de

oase zdrobite şi carne, încă mai vibra viața cu ultimele sale puteri. Pulsul era deosebit de slab, dar putea vedea că moartea încă nu venise să-şi ia tributul întreg de la propria sa victimă.

În clipa următoare, Pilat întredeschise pleoapele greoaie. Picături reci de sudoare i se iviră pe tâmplă. Ochii împăienjeniți de apropierea morții îl priviră o clipă țintă şi Quintus înțelese că fu recunoscut.

— Quintus, rosti muribundul în şoaptă.

— N-am avut nimic de-a face cu complotul acesta îl asigură Quintus.

— Ştiu. Pilat încercă să tragă încă o dată aer în piept şi gemu de durere. Lentulus a câştigat.

— Poate că încă nu. Quintus îşi băgă mâna în sân pentru a scoate mahrama Veronicăi. Şi lui îi venea greu să creadă că-l va putea ajuta pe unul care era de fapt deja mort. Şi totuşi nu se îndoia de puterea minunată care putea să se manifeste chiar şi asupra lui Pontius Pilat.

Mahrama era pe jumătate scoasă din tunică, când Pilat o zări.

— Nu! fu strigătul de groază şi durere ce străbătu pieptul zdrobit al muribundului. Nu! Pleoapele îi căzură grele peste ochii nemişcați şi gura îi înțepenise. Quintus crezu că deja

murise, dar în clipa următoare buzele încleştate de durere se mişcară uşor şi medicul îşi apropie capul de muribund pentru a desluşi cuvintele abia şoptite: dacă Galileanul... mă vindecă... acum... am pierdut totul. Promite-mi... că nu... vei folosi... mahrama...

— Îți promit. Îi spuse el încercând să-l liniştească, dar Pontius Pilat murise deja, fără să-i mai audă promisiunea.

12

Echipajul trimis să-l vâneze pe Pilat deveni în clipele următoare cortegiul său funerar. Ajunseră la Vienna cu puțin înainte de căderea nopții, cărând trupul zdrobit, înfăşurat în propria lui mantie purpurie. Claudia Procula aştepta acolo, zguduindu-se de plânsul amarnic ce-i străbătea pieptul. Dovedindu-se plin de mărinimie acum, după ce-şi aduse la îndeplinire planul, Lentulus acceptă dorința Claudiei Procula ca înmormântarea să aibă loc în frumoasa cetate a Viennei, de pe malurile râului Rhodanus, acolo unde Pilat se străduise atât de mult să ajungă.

Fu chemat un vraci bătrân din cetate pentru a-l îmbălsăma pe fostul procurator al Iudeii. Quintus îşi petrecu întreaga noapte ajutându-l pe acesta să aşeze oasele lui Pilat pentru ca să semene într-o oarecare măsură cu cea ce fusese el cândva. În zorii zilei următoare, o raclă fastuoasă purtată pe umeri de câțiva soldați romani, străbătea străzile înguste ale Lugdunumului. Lumea curioasă se îmbulzea să-l vadă, întrebându-se uimită cine era mortul şi de ce i se acorda atâta atenție. Cu capetele plecate, Claudia, Quintus, Veronica şi Iosif urmau cortegiul.

În spatele lor, venea garnizoana de la Lungdunum, aliniată în marş funebru.

Flăcările rugului de la marginea cetății se înălțau strălucitoare în aerul cald al primăverii timpurii arzând ultimele rămăşiţe ale celui care avuse un destin atât de tragic şi căruia viața îi dăduse de îndeplinit nişte roluri atât de dificile. Când rămase numai cenuşa, un soldat roman o adună şi i-o înmână Claudiei Procula într-o pânză purpurie purtând însemnele puterii romane. Distinsa doamnă o îngropă în cimitirul roman din Vienna, iar a doua zi îşi continua singură drumul spre Avenio, urmând să călătorească până la Roma cu corabia care-i aştepta cândva pe amândoi.

— Ce s-a întâmplat cu adevărat? întrebă curioasă Veronica în timp ce se întorceau la Lugdunum în caleaşca cu care ea şi Iosif veniseră la Vienna. Pilat era mort când ai ajuns tu la el?

— A mai trăit doar câteva clipe, răspunse Quintus. Am scos mahrama, dar el a refuzat-o.

— De ce?

— Ultimele lui cuvinte au fost: „Dacă galileanul mă vindecă acum, am pierdut totul”.

Veronica se înfioră.

— Ce a vrut să spună?

— Pilat a fost un om mândru, explică Iosif. Oamenii mândri trebuie să creadă că au întotdeauna dreptate, altfel îşi pierd încrederea în ei înşişi şi deodată devin nimic.

— Dar ce mândrie ar putea avea în faptul că L-a răstignit pe Iisus? întrebă Veronica.

— Pilat a fost un slujitor al imperiului, răspuns Quintus. Probabil a fost sigur că-şi face datoria întotdeauna. Chiar atunci când a făcut o greşeală şi a recunoscut-o – când a înălțat simbolurile romane pe templul de la Ierusalim – nu a avut foarte mult de pierdut. Dar să recunoască că L-a răstignit pe Fiul lui Dumnezeu însemna să fie condamnat pentru veşnicie.

— Dar dacă şi-ar fi cerut iertare...

— Capacitatea de a ierta, chiar atunci când alții îți iau viața, ca şi curajul de a te umili şi a cere iertare sunt un dar care vine numai de la Dumnezeu, răspunse Iosif cu înțelepciune. Pontius Pilat a refuzat acest dar, aşa că nu a putut să-l primească.

Partea a IV-a

Camulodunum

1

Înainte ca Lentulus Gaeticulus să lanseze o incursiune de pedepsire a britannilor şi a nesupusului lor rege Cunobelinus, trebuia să se asigure că nu-şi va lăsa spatele descoperit, îngăduindu-le urmaşilor lui Germanicus, din susul Rhinului, să profite de prilejul ivit şi să-l atace din nou. De aceea era necesar şi chiar prioritar să-şi continue campania începută împotriva acestor răzvrătiți. Imediat după moartea lui Pilat, îşi strânse oameni de încredere şi, făcând o socoteală rapidă, conveniră că şase luni îi vor fi suficiente pentru a-şi pune în aplicare întregul plan. Deşi spera să rămână la Lugdunum, Quintus nu se împotrivi cu nimic când Lentulus, luând în considerare experiența şi rangul său de *tribunas laticlavus*, îl repartiză să se ocupe de îngrijirea medicală a tuturor posturilor militare din Gaul. Însă îndatoririle lui Quintus nu se dovediseră a nu fi întru totul medicale sau sanitare; cerceta în amănunt toate aceste forțe armate, trebuia să facă apoi un studiu cu privire la capacitatea fiecărei garnizoane. În acest mod, Lentulus putea să-şi facă o imagine de ansamblu asupra armatei pe care urma să se bazeze când se va întoarce să treacă dincolo

de canalul Fretum Gallicum, îndreptându-se spre Britannia.

Se primiseră veşti de pe coasta de apus a țării Gaul, cum că britannii începuseră să treacă canalul cu scopul de a întreprinde atacuri, aşadar era important ca Lentulus să pornească expediția sa cât mai curând, ca nu cumva cei de la Roma să mai încerce să-i facă necazuri, aşa cum i-au făcut prin Pilat. Atacurile britannilor fuseseră concentrate mai mult asupra tribului Veneti care erau cunoscuți ca cei mai buni marinari de pe coasta Galliei. Dacă aceste atacuri aveau ca scop capturarea bărcilor şi corăbiilor, exista posibilitatea ca britannii să-şi extindă acțiunea şi eventual să atace întreaga coastă de apus.

Ca centru al întregii regiuni, Lugdunum se bucura de privilegii deosebite față de celelalte cetăți Gallice. Numai acolo, locuitorii îşi primiseră drepturile lor de cetățeni romani, ca şi privilegiul de a-şi bate singuri moneda imperială.

Ca reprezentant direct al lui Lentulus, călătorind mereu la ordinul generalului, Quintus îşi putu permite să-şi ia soția, precum şi să fie însoțit de Iosif din Arimatea, unchiul Veronicăi. În ciuda vârstei sale înaintate de acum, bătrânul se dovedise a fi un tovarăş bun de drum. În călătoria lor, se oprea adesea, şi, strângând în jurul său un grup mic de

oameni, le povestea aceeaşi istorie a galileanului, pe care o repetase la nesfârşit, pretutindeni în lumea civilizată romană.

Călătorind spre miazănoapte, urmând râurile şi drumurile romane, au vizitat Cabillonum, Caesarodunum, Augustodunum şi au ajuns în sfârşit într-o cetate frumoasă în partea de nord a Galliei Lugdunensis, numită Lutetia, locuită de un trib cunoscut chiar înainte ca această regiune să fie cucerită de Cezar, cu numele de parisiani. Lutetia era un loc încântător. În mijlocul ei, pe cursul râului ce se vărsa în oceanul dinspre apus, se formase o insulă întinsă, cu maluri nisipoase. Climatul era plăcut, vița de vie rodea struguri buni şi dulci, aşa că au rămas acolo o săptămână înainte de a-şi continua drumul spre coastă şi spre cetățile tribului Veneti, care în timpul lui Cezar stăpânea atât această regiune cât şi comerțul cu Britannia.

Una din responsabilitățile lui Quintus era să viziteze cetățile de pe coastă şi să evalueze disponibilitățile transportului pe apă în vederea expediției planificate împotriva Britanniei pentru lunile de primăvară, data mai exactă depinzând în mare măsură de ceea ce avea să se întâmple în susul Rhinului, acolo unde Lentulus se afla în prezent. Pentru acest motiv, călătorii au coborât în josul

râului Sequana, pe care era aşezată cetatea prisienilor. Apoi au vizitat Samara, şi continuându-şi drumul spre miazănoapte, au ajuns la Gesoriacum. Din această cetate aflaseră că se poate vedea Britannia.

Quintus era nerăbdător să zărească această țară vestită, despre care scrisese însuşi Iulius Cezar. Spre dezamăgirea lui însă, când ajunseră acolo, întreaga regiune era învăluită de neguri groşi de ceață. Marele cuceritor sperase să transforme Britannia în provincie direct subordonată Romei, dar legiunile romane fuseseră împiedicate să-şi aducă la îndeplinire misiunea, tocmai din pricina vremii şi a cețiii atât de capricioase. Locuitorii din Gesoriacum îi povestiră lui Quintus, cum numai uneori când ceața se mai subția, putea fi văzută Britannia, dar şi atunci nu se zăreau decât nişte stânci albe şi colțuroase, strălucind în bătaia palidă a soarelui.

Lentulus considera că această zonă, atât de promițătoare pe hartă, era punctul de plecare excelent pentru invazia planificată. Quintus însă nu putea fi de acord cu această părere acum că nu se confrunta cu realitatea acestor locuri. A-ți detaşa toate regiunile pe mare şi a le îmbarca pe vase nu tocmai performante, se dovedea a fi o procedură dificilă chiar şi pentru un ofițer competent cum era Quintus, mai

mult, țărmul era neprotejat în cazul unei invazii străine, făcând ca acțiunea să fie aproape imposibilă.

Deşi Gesoriacum nu era cel mai potrivit loc pentru îmbarcare, Quintus obținu informații considerabile cu privire la britanni, pentru că mulți dintre locuitorii acestor meleaguri căzură prizonieri britannilor, dar unii dintre ei reuşiseră să se răscumpere sau chiar să se elibereze, întorcându-se acasă prin canalul îngust care lega Britannia de această regiune aflată sub ocupație romană. Deşi nu-şi mai respectară în ultimul timp îndatoririle față de imperiu, corăbiile din Roma încă mai poposeau în porturile Britannilor pentru a cumpăra tablă şi alte materiale.

Cu ani în urmă, triburile care conlocuiau în zonele de pe coastă şi în sudul Britanniei fuseseră unite sub brațul tare al regelui Cunobelinus, care şi-a dat seama de avantajul comerțului cu Roma chiar dacă nu a recunoscut suveranitatea împăratului şi nu i-a plătit tribut. În timpul lui, întreaga regiune devenise puternică şi a progresat mult din punct de vedere comercial. Recent, totuşi, din cauză că regele îmbătrânise, se ivise o neînțelegere în conducerea acestor triburi, îndeosebi printre fiii săi. Se spunea că unii din ei doreau să rămână sub aripa Romei, în timp ce alții cereau independență totală. Ca şi în cazul multor provincii

îndepărtate ale imperiului, domnia paşnică a lui Augustus şi a lui Tiberius i-a încurajat pe Britanni să-şi dezvolte un spirit mai independent. Atacurile asupra gallilor aveau două scopuri: pe de o parte se dorea tot mai multă pradă, cum ar fi femei, sclavi, corăbii; pe de altă parte se urmărea obținerea de informații cu privire la puterea romanilor, în cazul în care pericolul unei noi invazii militare cum a fost cea condusă de Iulius Cezar, le amenința viața şi teritoriile.

Pentru a sta de vorbă cu toți cei care puteau să-i dea informații despre Britannia, Quintus decise să rămână în Gesoriacum câteva zile. Apoi, climatul era fierbinte în mijlocul verii în interiorul țării şi Veronica – obişnuită cu nopțile răcoroase din munții din jurul Ierusalimului unde crescuse – era puțin indispusă din cauza zăpuşelii. Briza răcoroasă ce venea dinspre Fretum Gallicum şi dinspre Oceanus Atlanticus o făcea să se simtă mult mai bine, iar el dorea să-i ofere cât mai mult timp pentru a beneficia de climatul răcoros şi de aerul sărat, înainte de a-şi continua drumul. Era şi o regiune foarte frumoasă. Mâncărurile din peşte şi scoici erau delicioase aşa că nici Quintus, nici Iosif, nu se grăbeau să plece.

Când întocmi raportul cu privire la activitatea garnizoanei romane din Gesoriacum, Quintus constată cu surprindere

că era compusă dintr-un număr destul de mic de soldați a căror responsabilitate nu era doar să aplice legea, dar şi să vegheze asupra coastei Britanniei, spre partea de miazănoapte şi apus. După nesfârşitele inspecții pe care Quintus trebuise să le facă în ultimele luni, o vacanță scurtă pe aceste meleaguri fu primită cu mare bucurie de cei trei.

Era o seară răcoroasă. În curtea casei pe care Iosif o închiriase în această regiune, câțiva oameni adunați în jurul unui foc serveau o cină gustoasă de peşte gătit cu ierburi, după obiceiul locuitorilor de acolo, şi fript în jarul cărbunilor. Era o specialitate a locului pe care parisienii o preparau cu multă finețe. După cină, Veronica, înconjurată de femeile din partea locului, începură să discute între ele, să-şi dea sfaturi, în timp ce Iosif şi Quintus se retraseră mai deoparte, pe o bancă din lemn uscat, aşezată chiar la intrarea în curte.

— Este o țară frumoasă, Quintus, spuse Iosif. A trebuit să părăsesc Ierusalimul ca să pot aprecia beneficiile pe care le-a adus influența Romei asupra unui popor barbar doar într-un timp atât de scurt.

— Puteam să-ți spun aceasta de prima oară când te-am văzut în Ierusalim, dar nicăieri aceste progrese nu sunt atât de evidente ca aici în Gaul.

— Noi, iudeii, suntem un neam antic şi tindem să-i disprețuim pe alții a căror rădăcini nu sunt la fel de adânci ca ale noastre, recunoscu Iosif. Ştiai că şi noi am fost un popor separat, cu mii de ani în urmă, în regiunea Ur din Haldea?

— Veronica mi-a povestit ceva.

— De fapt, noi am fost un popor distins chiar şi în valea Tigrului şi a Eufratului, dar fiindcă nu am construit morminte impunătoare, suntem încă necunoscuți față de majoritatea imperiului Roman.

— Crezi că aceasta este atât de important?

— Probabil că nu. Sau poate că este, acum că am primit marea însărcinare de a răspândi adevărul pretutindeni.

— Pontius Pilat căuta mereu adevărul, îi aminti Quintus. Şi am impresia că nu l-a găsit niciodată până în ziua când a căzut în prăpastie.

— Adevărul despre moarte, rosti Iosif gânditor. Şi probabil adevărul că omul este oricând doar la un pas de ea. Da, bănuiesc că Pilat a învățat acest adevăr până la urmă. Dar mai există un adevăr dincolo de acesta, adevărul despre viață.

— Moartea curmă viața, obiectă Quintus. Aşa că adevărul despre moarte este mai presus decât adevărul despre viață.

— Aici greşeşti, fiule. Există ceva din domeniul emoțiilor, un instinct aşezat de Creator în fiecare din noi care ne spune că există o viață dincolo de moarte. Şi noi ştim că vom exista şi chiar ştim că vom fi fericiți în viața viitoare dacă ascultăm de glasul lui Dumnezeu.

— Probabil ne spunem nouă înşine că vom trăi în veşnicie, fiindcă nu vrem să recunoaştem că flăcările rugului pe care este aşezat trupul nostru mort ard până la ultima fărâmă din ceea ce am fost.

Iosif dădu din cap:

— Ai văzut cum viața vine în lume din trupul unei mame, deci înțelegi că un om continuă să trăiască prin urmaşii săi.

— Despre acest fel de nemurire vorbeşti?

— Nu, nu tocmai. Iisus i-a numit pe toți oamenii copiii Săi. Şi deoarece El era Dumnezeu în chip de om, noi, care suntem copiii Lui, suntem de asemenea o parte din Dumnezeu, prin El. Ce poate fi mai rezonabil, deci, decât faptul că vom trăi într-o zi cu El aşa cum ne-a promis, dacă credem şi-l urmăm învățăturile?

— Învățăturile lui Iisus sunt lucruri pe care am încercat să le practic toată viața mea, spuse Quintus. Principii de a-ți iubi aproapele, de a-i ajuta chiar pe cei ce te urăsc. Mi-am riscat viața de nenumărate ori pentru a-i salva pe cei răniți

pe câmpul de luptă.

— Eşti foarte aproape de viața veşnică, îl asigură Iosif. Îți trebuie să mai faci doar un singur pas.

— Să cred că nazarineanul a fost Fiul lui Dumnezeu?

— Că El *este* Fiul lui Dumnezeu, răspunse Iosif. Iisus trăieşte, Quintus. Îl simt în inima mea în fiecare zi.

Quintus dădu din cap trist.

— Pasul care mi-ai spus că trebuie să-l fac este la fel de mare ca şi Fretum Gallicum.

— Dar tu crezi că într-o zi vei trece canalul împreună cu Lentulus Gaeticulus. Este mult mai uşor să dărâmi orice piedică din mintea ta, să rupi orice barieră şi să crezi că Iisus este divin.

— Poate.

Iosif zâmbi.

— Eşti foarte încăpățânat, Quintus, dar bănuiesc că credința ta – atunci când o vei avea – va fi mai puternică datorită ambiției tale. Ştiai că şi locuitorii Britanniei cred într-o viață de după moarte?

— Cum ai aflat aşa ceva?

— Am vorbit cu unii care fuseseră luați prizonieri şi au scăpat apoi. Religia britannilor este foarte asemănătoare cu cea a gallilor antici. Ei au un clan de preoți numiți druizi,

care au control complet asupra vieții religioase şi acționează ca judecători în disputele lor.

— O combinație puternică, spuse Quintus.

— Gallii spun că druizii aplică legea destul de drept. Ei se ocupă şi de educația tinerilor, deci în felul acesta pot să controleze felul de gândire al populației.

— Asta poate fi şi bine şi rău.

— Mi-ar plăcea să putem trece Fretum Gallicum şi să vedem ce este dincolo de ceață...

— Nu de data aceasta, îi răspunse Quintus. Va trebui ca în curând să-i dau raportul lui Lentulus cu privire la toate cercetările mele. Crezi că eşti gata să pornim din nou în călătorie?

— În ce direcție ne vom îndrepta?

— Ne vom îmbarca într-o corabie de pescuit şi vom coborî pe lângă coastă până în portul Caletes. De acolo vom lua o altă corabie şi vom urma țărmul Aquitaniei şi poate al Burdigaliei. De acolo vom putea călători iarăşi pe uscat până la Lugdunum.

Quintus se întoarse şi privi iar valurile de pe Fretum Gallicum şi țărmul învăluit în ceață de dincolo de ele.

— Este păcat că am ajuns atât de aproape de Britannia şi nu putem să o vizităm, dar riscul este prea mare. Poate că o

vom vedea altă dată când Lentulus va reuşi să-i învețe să respecte Roma şi lege romană.

Dar după cum urma să se întâmple, lucrurile aveau să ia o altă întorsătură.

2

Atacul surpriză avu loc în primele ceasuri ale dimineții. După atacurile precedente, garnizoana romană ținea mereu o ceată de străjeri la postul din Gesoriacum, dar britannii anticipaseră aceasta şi debarcaseră la o mică distanță mai jos de cetate, unde nu puteră fi zăriți. Astfel, atacul a venit de pe uscat şi a luat garnizoana şi locuitorii cetății prin surprindere. Comandantul roman înarmase o mare parte a locuitorilor din cetate şi după ce elementul surprizei trecu, aceştia au fost în stare să lupte plin de bărbăție. Oricum, paguba era deja făcută. Britannii erau împânziți peste tot, înalți, fioroşi, cu părul până la umeri şi mustăți lungi. Purtau scuturi de aramă, săbii scurte şi sulițe, iar pe cap aveau coifuri rotunde din metal.

În timpul călătoriilor sale, Quintus purta sabia scurtă a ofițerilor romani şi o suliță, dar le pusese deoparte în seara precedentă şi deoarece noaptea fusese călduroasă, purta doar cingătoarea. Se trezi în mijlocul zgomotului asurzitor din jur şi pricepu de îndată ce se întâmplă. Se repezi în întunericul odăii, sperând să-şi găsească armura şi coiful ce-i oferea autoritatea unui tribun. Dar strădaniile sale se

dovediră zadarnice. Britannii îl înconjurară îndată, el se luptă o vreme cu mâinile goale, dar prădătorii erau vânjoşi şi înarmaţi şi fără prea mult efort îl prinseră, imobilizându-i mâinile. Câţiva oameni îi luaseră pe Veronica şi Iosif, fără prea mare împotrivire din partea acestora. Quintus încerca să le spună că era ofiţer roman, dar aceştia ori pentru că nu înţelegeau limba latină, ori pentru că nu acceptau niciun fel de protest, nu l-au băgat în seamă.

Cete de femei, copii şi bătrâni capturaţi erau duşi de-a lungul ţărmului nisipos, spre locul unde britannii, debarcând, îşi lăsaseră bărcile. Prizonierii aveau înfăţişarea încremenită de spaimă; unii încă se mai împotriveau, dar ceilalţi îşi urmau supuşi stăpânii. Atacurile nu păreau să fi fost prea profitabile de această dată, mai ales că cei mai mulţi dintre britanni se întorceau cu mâinile goale iar încruntarea de pe chipurile lor nu arăta o prea mare încântare. Câţiva dintre ei însă păşeau cu mândrie, purtând pe cap coifurile romane, luate de la soldaţii ucişi şi trăgând după ei lăzi grele, pline cu pradă.

În alte împrejurări, Quintus ar fi fost interesat să-i cerceteze în amănunt pe aceşti războinici, preferinţa lor pentru aur, modul lor de a vorbi mereu pe un ton ridicat, comportamentul dur şi insensibil pe care şi-l dădeau la

iveală în timp ce loveau femeile împingându-le cu vârful suliței, copiii speriați şi bătrânii ce se împiedicau sau mergeau încet. Dar acum gândurile lui erau împrăştiate şi se frământa mereu în sinea lui, în timp ce o sprijinea pe Veronica sau îl ajuta pe Iosif să păşească pe nisipul moale de pe țărm. Mergeau tăcuți. Gândindu-se la comerciant, Quintus încerca să înțeleagă motivul pentru care britannii îşi luaseră atât de mulți prizonieri în vârstă, cărora nu li se putea pretinde să muncească prea mult sau să lupte. Însă curând avea să primească răspunsul la frământările lui.

Corăbiile britannilor semănau mult prin construcție şi structură cu cele ale tribului Veneti, de aceea Quintus bănui că ele trebuie să fi fost capturate sau chiar cumpărate. După ce prizonierii s-au urcat în ele, corăbiile au fost împinse în larg, iar pânzele ridicate. Vântul care-i aduse pe cotropitori îşi schimbase direcția, iar acum, fiindu-le favorabil, îi purta cu repeziciune spre coasta învăluită în aburii albicioşi ai ceții.

Mulți prizonieri şi chiar britanni începură să se plângă de amețeli şi rău din pricina valurilor. Copiii lipsiți de sânul cald al mamelor priveau cu ochii mari în jur, urmărindu-i pe britanni şi încercând să înțeleagă ce se întâmplă, de fapt. Multe dintre femei suspinau înăbuşit. Toată lumea era

tăcută. Quintus privea mereu spre Veronica şi Iosif şi era mulțumit că măcar ei erau obişnuiți cu marea. Se întâmplă ca la un moment dat, britannii, fiind ocupați cu ridicarea pânzelor, să nu-i mai supravegheze cu atâta vigilență, iar el, profitând de ocazie, le vorbi celor doi:

— Cineva de pe coasta Britanniei înțelege desigur latina, le spuse el, încercând să pară cât mai convingător, deşi nici el nu credea în ceea ce spuse. Vom fi eliberați imediat după ce ei vor înțelege că eu sunt un ofițer roman. Când sfârşi aceste cuvinte, i se păru că le spuse mai mult pentru sine, pentru a-şi face curaj, şi privind în ochii lor, înțelese că ei ştiau asta.

Deşi aveau apă şi mâncare din belşug de pe urma prăzilor, britannii nu s-au gândit să ofere şi prizonierilor. Copiii erau tot mai agitați, fiindu-le foame şi sete. Când un micuț începu să plângă, cerând printre sughițuri apă, unul dintre britanni, scos din sărite de scânciturile lui, se repezi să-l lovească peste gură ca să tacă. Quintus se smuci să-l apere, dar mâinile îi erau legate, iar Veronica îl opri, rugându-l să nu se implice.

Aerul era umed şi deasupra întinderii apelor se coborî o căldură năbuşitoare. Până şi pe Quintus, atât de obişnuit cu lipsurile şi necazurile, începu să-l treacă amețeli şi

sudori de zăpuşeală, de foame şi de sete; o moleşeală caldă îi străbătu trupul. Soarele era deja la amiază şi razele cădeau drepte, ca nişte săgeți, când corăbiile, aliniindu-se, cotiră pe unele din brațele înguste ale râului. Nu trecu mult şi toate vasele au fost ancorate de un mal bine împădurit. Prin frunzişul copacilor se întrezăreau zidurile de piatră ale unei construcții somptuoase, înnegrită de trecerea timpului. După felul în care arăta, Quintus gândi că seamănă mult cu un templu.

La una din marginile pădurii, pietre dreptunghiulare, aşezate sub forma unui cerc, străjuiau o stâncă înaltă, înnegrită de fum, ce părea să slujească drept altar. În jurul acestui altar improvizat erau risipite movile de cenuşă, iar câțiva stejari cu coroana deasă umbreau locul acela depărtat şi sălbatic. Peste tot domnea o linişte adâncă, iar întreaga privelişte îți dădea un sentiment de groază. Mulți dintre prizonieri începură să se împotrivească, dar totul era în zadar. Britannii i-au coborât din corabie, lovindu-i cu brutalitate şi fără pic de milă. Când ajunseră la mal, li s-au aruncat câteva coji de pâine, resturi de mâncare de-ale britannilor şi li s-a dat să bea apă. Prădătorii, nişte bărbați înalți cu părul lung, i-au înconjurat cu grijă, după ce le dezlegaseră mâinile ca să mănânce.

Câțiva dintre britanni, observă Quintus, fuseseră răniți. Unii erau bandajați într-un mod foarte stângaci, iar alții şchiopătau şi trebuiau să fie ajutați de camarazii lor. Pe câțiva i-au transportat la mal pe tărgi improvizate din scânduri de la băncile bărcilor. Câteva cadavre au fost aduse pe mal şi aşezate sub un copac, acestea fiind ale celor omorâți în timpul atacului.

Printre cei răniți, unui tânăr frumos cam de douăzeci de ani, părea să i se dea o importanță mai mare decât celorlalți, fiindcă cei ce-l cărau la mal o făceau cu un aer de reverență, deşi tânărul era inconştient. Un bandaj însângerat acoperea capul tânărului războinic. Dacă ar fi putut comunica cu cuceritorii săi, Quintus s-ar fi oferit să ajute răniții, dar nimeni nu păru să-i dea prea mare atenție, oricât de mult se strădui el prin semne să le explice că e medic şi că-i poate ajuta.

Ziua se limpezise, devenind mai răcoroasă. Vaietele prizonierilor încetaseră; doar un murmur stins mai străbătea ca un ecou împrejurimile. Trecu aproape jumătate de ceas, când unul dintre britanni îşi duse la gură trâmbița din corn de bivol pe care o purta pe umăr şi sună prelung. Neaşteptat, de prin ascunzătorile păzite de întunecoasa desime a codrilor, se ivi un alai de oameni ciudați.

Apărură mai întâi patru războinici înalți şi frumoşi la înfățişare, cu trăsăturile feței mult mai fine şi mai regulate decât ale celor ce îi capturaseră pe Quintus şi pe ceilalți. Aceştia păreau să alcătuiască un fel de gardă de onoare pentru că în spatele lor, cu pasul dârz şi plin de siguranță, venea un bătrân de o statură uriaşă. Barba lungă şi deasă îi acoperea pieptul, iar părul de un alb imaculat îi încadra chipul ca de piatră. Avea privirea fixă, iar în ochii mici umbriți de sprâncene stufoase ardeau sclipiri înfricoşătoare care prevesteau patima adâncă şi nemila. Era urmat de alți patru bărbați care purtau veşminte asemănătoare cu ale lui, dar după atitudinea şi felul lor de a fi, dovedea că rangul lor era unul inferior. Toți purtau mantii lungi care le acopereau gleznele, cingători subțiri le înconjurau mijlocul, iar în picioare aveau sandale greoaie din piele, a căror curele le înfăşura până sub genunchi pulpele picioarelor.

Îmbrăcămintea preoților se deosebea într-un mod izbitor de cea a războinicilor. Hainele lor erau viu colorate, iar Quintus gândi că se asemănau mult cu veşmintele pe care le văzuse înşirate spre vânzare pe tarabele din Persia. Tunicile erau făcute dintr-un material mai gros decât mantiile şi le ajungeau până aproape de genunchi. Mai marele preoților, pentru că aşa părea să fie, nu purta niciun

ornament sau simbol care să-i dovedească importanța rangului său, dar maniera în care se purta şi reverența care se citea în ochii supuşilor erau suficiente pentru a-i scoate la iveală superioritatea.

— Acesta trebuie să fie conducătorul druizilor, îi şopti Iosif lui Quintus în timp ce preotul păşi într-o parte a poienii unde fuseseră aşezați răniții, şi-l privea pe tânărul rănit ce părea să aibă un rang mult mai înalt decât restul războinicilor.

Poate că înțelege latina, spuse Quintus încrezător. Dacă vine mai aproape, voi încerca să-i vorbesc. Mai marele druizilor păşea printre trupurile întinse pe pământ şi le privea cercetător, zăbovi o clipă privindu-le, apoi porni cu hotărâre spre altar şi cercul de pietre. Ajuns acolo, se opri brusc şi ridicându-şi mâinile spre cer, închise ochii, în timp ce buzele i se mişcau repede, arcuind silabe şi cuvinte neauzite, unite într-o stăruitoare rugăciune către un zeu necunoscut. O tăcere ca de mormânt se aşternu peste împrejurimi, iar britannii, în semn de umilință, îşi plecară capetele. Se mai auzeau suspinele stinse ale unuia dintre copii, şi Quintus fu uimit să-l vadă, când se întoarse, că era acelaşi băiețandru pe care în zori îl lovise unul dintre britanni.

Glasul druidului răsuna acum peste mulțime, dar oricât se străduia, Quintus nu putea înțelege nimic din tot acel discurs. Își dădea doar seama că fiecare cuvânt rima, alcătuind parcă o poezie ce uimea prin armonia interioară a sunetelor care uneori erau grave, alteori ascuțite. Totuși, toată ceremonia aceea ciudată nu părea să prevestească ceva bun nici pentru ei, nici pentru ceilalți prizonieri. Când se sfârși întreg ritualul, ca la un semn, toți războinicii dispărură prin desișul pădurii, grăbindu-se să-și îndeplinească datoria. Mai rămăseseră câteva gărzi menite să-i păzească pe prizonieri. Druidul se întoarse spre prizonieri și îi privea disprețuitor, fără să se apropie însă de ei. Quintus tresări îngrozit de ura neiertătoare din privirile lui și, în disperare, strigă în latină:

— Domnule, doresc să-ți vorbesc.

Bătrânul nu dădu niciun semn că auzise sau înțelesese, dar Quintus continuă să strige, sperând că acesta înțelege latina câtuși de puțin.

— Sunt roman, continuă el, un ofițer în armata lui Cezar. Se gândea că cel puțin acest cuvânt va fi cunoscut preotului în legătură cu Iulius Cezar, al cărui nume, cu siguranță, nu poate fi uitat aici. Aduc salutări din partea împăratului Gaius Cezar, regelui Cunobelinus.

Druidul continuă să rămână pasiv, ca şi cum nu ar fi auzit sau înțeles nimic. În disperare, Quintus arătă spre cei răniți.

— *Medicus*! strigă el în latină. Sunt medic!

Unul dintre druizii mai puțin importanți păru că înțelege cuvântul fiindcă se apropie de bătrânul uriaş şi îi vorbi repede. Mai marele druizilor făcu un gest respingător, dar celălalt continuă să-i vorbească insistent, astfel că până la urmă bătrânul păru să se lase înduplecat. În clipa următoare, druidul mai tânăr se apropie de Quintus:

— *Medicus*? întrebă el într-o latină stâlcită şi arătând cu degetul spre răniți. Când Quintus dădu din cap afirmativ, acesta îi tăie legăturile de la picioare.

Quintus îl urmă pe tânărul preot spre locul unde răniții fuseseră întinşi pe jos. Chiar fără instrumente sau doctorii, reuşi să-i ajute mult. Tânărul druid care îl ajuta avea ochi strălucitori, inteligenți şi nimic din maniera fanatică a bătrânului, ştia doar câteva cuvinte în latină şi Quintus află de la el că îl cheamă Carnu. Quintus nu putea să-şi dea seama cât de mult înțelegea acesta, dar îi explica totul în timp ce lucra, subliniind faptul că el este un ofițer roman şi că împreună cu Veronica, soția lui, şi Iosif, unchiul ei, ar dori să-l viziteze pe regele britannilor. În felul acesta spera

ca identitatea lui să fie făcută de cunoscut unei persoane cu autoritate.

Bandajarea rănilor dură cel puțin un ceas, apoi începu să pună atele pe oasele rupte. Când termină, Quintus se porni spre tânărul inconştient care fusese aşezat deoparte. Înainte de a ajunge la el, Carnu îl prinse de mână.

— *Non*! *Non*! Pe fața lui Carnu se vedea clar spaima când se întoarse şi dădu cu ochii de mai marele druizilor. Quintus înțelese că bătrânul avea să se ocupe personal de îngrijirea acestuia, dar se mira că nimic nu se făcuse pentru el încă. Din felul în care arăta rănitul, Quintus nu ştia sigur dacă vreo intervenție medicală l-ar putea ajuta, dar ar fi dorit să-i dea bandajul jos şi să-i examineze rana de la cap.

Carnu, ținându-l strâns de mână, îl conducea pe Quintus înapoi la ceilalți prizonieri care îşi aşteptau neputincioşi soarta, cu chipurile palide, pline de spaimă.

— *Filius*, şopti Carnu, *filius regni* – şi Quintus înțelese că războinicul inconştient este fiul regelui.

3

Cum fusese foarte ocupat cu îngrijirea răniților, Quintus nu prea putu să-şi dea seama ce se întâmplă în spatele său. Întorcându-se printre prizonieri, văzu că britannii care se risipiră neaşteptat de repede printre copacii pădurii, se întorceau acum purtând pe brațe legături mari de lemne pe care le aşezau într-o ordine ciudată pe platforma de dinaintea altarului. Alții veneau cu mănunchiuri largi de nuiele de răchită pe care le găsiseră probabil pe malul vreunui râu din apropiere. Aceştia se strânseră acum în grup şi începură să le împletească dându-le o formă dreptunghiulară asemenea unei cuşti.

— De ce nu te-au lăsat să-l examinezi pe rănitul de acolo? întrebă Veronica.

— Carnu nu mă lasă nici măcar să-l ating. Mi-am dat seama că aceasta este din porunca bătrânului druid.

— Trebuie să fie cineva important, după felul în care îl privesc ceilalți.

— Carnu mi-a spus că este fiul regelui lor. După cum arată, cred că Britannia va rămâne în curând fără un prinț.

— Crezi că l-ai putea ajuta?

— Ei nu-mi dau voie.

— Poate că mahrama i-ar putea fi de folos.

— Ai adus-o?

Veronica dădu din cap cu satisfacție.

— Abia am reuşit să o ascund în mâneca hainei atunci când ne-au luat prizonieri, dar m-am gândit că ne va fi de mare folos.

— Nu cred că te vor lăsa să faci ceva, îi spuse Quintus. Se pare că bătrânul se pregăteşte pentru o anume ceremonie.

Lemnele fuseseră aşezate sub forma unei platforme care ajungea mai sus de genunchii unui om de statură medie. Războinicii aduceau grămezi mari de iarbă pe care le întindeau deasupra. Privind spre stiva dinaintea lor, fiecare prizonier îi înțelegea acum, fără îndoială, scopul. Iarba veştejită şi lemnul uscat fuseseră alese cu grijă, britannilor fiindu-le cunoscute în mod evident proprietățile lor incendiare. Modul în care lucraseră la acea platformă, precum şi felul inteligent în care lemnele fuseseră aşezate pentru ca focul să se aprindă cât mai repede, demonstrând experiența îndelungată pe care o aveau britannii în construirea acestor ruguri.

Împletitura din nuiele la care se trudeau alți câțiva

războinici se apropia tot mai mult de forma ei finală. Privind-o cu atenție, semăna tot mai mult cu o cuşcă dreptunghiulară, având lungimea de trei ori mai mare decât lățimea şi arătând ca un sicriu uriaş gata să înghită fără milă viețile nevinovate ale celor capturați. Era aproape gata, dar bătrânul druid părea să nu mai aibă răbdare pentru că devenea tot mai agitat, zorindu-şi supuşii pe un ton poruncitor, să se grăbească. Câteva tunete îndepărtate străbătură norii plumburii, amenințând să-i strice planurile. Bărbații munceau din răsputeri şi nu trecu nici jumătate de ceas până cuşca de nuiele fu gata.

La porunca bătrânului, patru britanni se îndreptară spre răniți şi, întorcându-se purtând pe umeri targa pe care zăcea întins fiul regelui, o aşeză cu grijă pe altarul de piatră.

— Crezi că vrea să-l jertfească pe fiul regelui? întrebă Veronica îngrozită.

Nu cred. Quintus urmărea un grup mare de războinici care acum ridicaseră cuşca din nuiele şi o cărau spre rugul dreptunghiular din lemne şi iarbă uscată. Într-o parte a cuştii era construită o portiță ce se deschidea şi închidea cu uşurință.

Se lăsă o tăcere grea, străbătută doar de privirile pline de groază ale prizonierilor. Quintus auzi suspinul stins al

Veronicăi şi înțelese că şi ea ştia acum care le era sfârşitul. Ochii ei mari şi negri îl priveau trist şi o nostalgie tăcută i se topea în priviri. Urmărea cu încordare pregătirile finale şi parcă şi acum îi venea greu să creadă că existau oameni atât de cruzi şi de barbari care să-şi ardă semenii de vii. Îşi împingea tremurătoare umărul într-al lui, de parcă ar fi vrut să-şi facă mai mult curaj. În inima lui, Quintus plângea că era atât de neputincios acum, că nu avea nici măcar puterea de a-i spune că totul va fi bine; oricum ea l-ar fi aprobat, dar ştia că în sinea ei se îndoia şi ea de acele vorbe.

Bătrânul druid începu un fel de rugăciune, acompaniat de sunetul trâmbițelor, în timp ce războinicii porniră spre grupul de prizonieri, luându-i mai întâi pe cei bătrâni şi pe cei răniți. Unul dintre ei se repezi înspre Iosif din Arimatea şi prinzându-l de braț îl trase după sine. Quintus se smuci din legături, dorind să-l ajute, dar bătrânul se întoarse şi-i vorbi pe nerăsuflate:

— Pentru binele Veronicăi, nu face nicio mişcare, Quintus. Probabil că ei jertfesc pe câte unul din noi pentru fiecare din războinicii lor căzuți.

Quintus îşi aminti de relatările gallilor din Gesoriacum cu privire la ritualurile barbare conduse de druizii Britanniei, în pădurile lor sacre. Atunci când prizonierii capturați în

luptă nu erau considerați destul de buni ca să fie folosiți ca sclavi, erau arşi de vii, ca jertfă înaintea zeilor druizilor, având credința că zeii, primind o viață în schimbul alteia, aveau să-i facă pe cei căzuți să trăiască într-o lume mai bună şi mai prosperă, întrupați într-o altă formă de viață.

— Eu sunt bătrân, continuă Iosif rugându-l pe Quintus să rămână liniştit. Dacă mă iau pe mine, poate că tu şi cu Veronica veți scăpa.

Doi britanni îl trăgeau deja pe bătrânul negustor spre cuşca din nuiele. Veronica sări spre unchiul ei, dar Quintus reuşi să o oprească. Aşa cum spusese Iosif, jertfa lui ar putea să o salveze pe ea, iar Quintus era nevoit să-şi salveze viața lui, ca să o poată proteja pe a ei.

Unul câte unul, bătrânii şi răniții fuseseră scoşi dintre prizonieri şi aruncați în cuşca din nuiele, în jurul căreia stăteau războinici cu sulițe în mâini, gata să-i lovească pe cei care ar fi încercat să scape. Iosif intrase primul, păşind cu un aer liniştit. Acum stătea în picioare în mijlocul celorlalți, mângâindu-i şi încurajându-i. Rând pe rând, strigătele disperate şi văicărelile pline de groază se stinseră, de parcă ceva din puterea şi credința lui Iosii se transmisese şi în inimile celorlalți galli trimişi la moarte.

— Vă vorbesc despre Unul, Fiul lui Dumnezeu, care şi-a

dat viața pentru voi. Iosif le vorbea în latină, cu ochii strălucind de dragostea lui Dumnezeu. Credeți în El şi în dragostea Lui ca să vă mântuiască şi să vă dea viața veşnică. Dincolo de această moarte, dacă-L primiți în inimile voastre, veți trăi împreună cu El pentru veşnicie!

Cei din cuşcă se liniştiră acum şi ascultau cu încordare cuvintele lui. Doar din vreme-n vreme mai răzbăteau suspinele pline de jale ale câtorva femei. Până şi druizii se opriseră în loc şi priveau uimiți spre bătrânul iudeu. Dar mai marele lor părea să nu ia seama la nimic din ceea ce se întâmplă în jur şi privind la norii de deasupra, continua să intoneze un ritual neînțeles asupra trupului tânărului războinic. Quintus se întreba dacă toată acea ceremonie era vreo invocare a zeilor pentru vindecare sau dacă avea vreo însemnătate pentru viața fiului regesc.

Când ajunse în punctul culminant al orației lui, bătrânul îşi coborî privirile goale de sens asupra prizonierilor din cuşcă. Deodată, înfățişarea lui se schimonosi de ură şi începu să strige plin de mânie, dând cu nervozitate din mâini. Quintus nu înțelegea nimic din înşiruirea aceea nestăvilită de cuvinte, dar pricepu oarecum din gesturile bătrânului însemnătatea lor. Nu aveau destule victime pe rug, iar acest lucru fu îndată confirmat. Cei din cuşcă

trebuiau să fie în acelaşi număr cu britannii căzuți în luptă, iar privind cu atenție, trebuia găsită o jertfă corespunzătoare pentru fiul regelui.

Quintus urmări cu respirația oprită privirea înfiorătoare a bătrânului druid care-i cerceta cu atenție pe fiecare prizonier în parte din ceata rămasă sub copaci. Pentru o clipă i se păru că ochii mici ai preotului se opriră asupra lui; în acelaşi moment îşi ridică plin de curaj umerii, dorindu-şi să meargă la moarte la fel de brav ca şi Iosif, sperând din toată inima că măcar Veronica va rămâne în viață.

Dar preotul vorbi iarăşi, iar războinicii se îndreptară spre prizonieri şi, apucând-o pe Veronica de păr, o traseră spre cuşcă. Quintus rămase ca o stană de piatră pentru câteva clipe, de parcă toată vlaga îi pierise. Nu ştia nici el dacă să fie uimit sau să se înspăimânte; totul fusese atât de neaşteptat. Totuşi, dacă ar fi avut pentru o clipă mintea limpede, eliberată de groază, probabil că ar fi înțeles repede motivul pentru care fusese aleasă tocmai ea.

Bătrânii şi răniții fuseseră deja luați. Cei care rămăseseră erau bărbați, buni pentru a fi folosiți ca sclavi, femei şi copii deja crescuți mari. Femeile gallilor erau puternice – se spunea despre ele că în trecut fuseseră la fel de pline de vitejie în luptă ca şi bărbații. Din toate femeile prizoniere,

numai Veronica era suplă şi firavă, deci, în ochii britannilor, nepotrivită pentru muncă, în comparație cu celelalte. De aceea fusese tocmai ea aleasă spre a fi jertfită.

Quintus sări cu disperare între ea şi cei doi războinici, dar fu repede oprit. Cu lacrimi în ochi îşi privea soția păşind plină de curaj spre cuşca de nuiele şi urmărind-o, simți că dragostea îi dă putere să moară în locul sau măcar alături de ea. În timp ce se lupta cu britannii încercând s-o elibereze din brațele lor, unul dintre ei, iritat de insistența lui, îl lovi cu capul neascuțit al suliței direct în tâmplă. Prima lovitură îl dezorientă, dar continuă să alerge în urma Veronicăi, care intrase deja în cuşcă şi se opri lângă Iosif.

În cele patru colțuri ale rugului stătea câte un bărbat cu câte o torță aprinsă în mână, gata să o arunce. În ochii şi mişcările agitate ale druizilor se citea graba din pricina norilor care întunecau tot mai mult întinderea cerului. Iarba uscată izbucni în flăcări şi Quintus nu o mai putu vedea pe Veronica. O moleşeală caldă îl învăluise o clipă şi i se păru că încă o mai ține în brațe, dar totul fusese doar o părere. Îşi mai amintea doar părul ei despletit şi lung acoperindu-i umerii, privirea ei liniştită, fixată spre cer şi buzele subțiri arcuind cuvinte neauzite într-o rugăciune stăruitoare. Quintus îşi amintea că atunci când îl zări pentru ultima

dată pe Iosif, bătrânul avea aceeaşi atitudine.

4

Singura lui dorință era să-şi salveze iubita sau, dacă nu era cu putință, măcar să moară alături de ea; numai gândul că ar putea rămâne singur îl înfiora. Obrazul îi era chinuit de disperarea omului aflat în fața tragediei şi care îşi vede puterile vlăguite şi incapacitatea de a acționa în vreun fel. Încercă să se ridice de câteva ori cu ochii măriți de spaimă; dădea din coate parcă încercând să-şi facă loc şi cu o ultimă sforțare reuşi să-l lovească pe unul dintre britannii ce-i legau mâinile şi picioarele. Se ridică în capul oaselor şi un strigăt dureros, parcă neomenesc, îi străbătu pieptul. Istovit, căzu din nou pe spate, în timp ce o ceață albicioasă îi învăluia privirile; se chinuia din răsputeri să respire, dar aerul i se oprea undeva în piept. Simțea cum trupul îi este purtat încoace şi încolo de un leagăn uriaş, în care avea impresia că se pierde pe sine şi că devine tot mai inconştient.

Se trezi târziu, zguduit de mersul hurducănat al unui car pe fundul căruia zăcea întins. Deasupra, nori negri umbreau lumina albă a lunii, aruncând peste cărare umbrele nemişcate ale pomilor ce mărgineau trecerea. În

depărtare mai răsunau încă tunetele în timp ce fâşii purpurii cuprindeau orizontul. Nu putea să-şi dea seama cu cât timp în urmă plecase căruța din pădurea unde Veronica şi Iosif muriseră pe rug. Îşi aducea doar aminte de ultima lovitură pe care o primi şi îi revenea mereu în minte tabloul acela tandru şi groaznic în acelaşi timp al Veronicăi, cum stătea dulce, suavă şi liniştită pe rugul druizilor în timp ce flăcările săltau înfometate în jurul ei.

După un timp, adormi; şi când se trezi, se iveau zorile şi căruța era trasă pe străzile înguste ale unei cetăți. Într-un sfârşit se opri şi nişte bărbați înalți, neînarmați, ridicară targa pe care zăcea el şi-l duseră împreună cu alții într-o curte deschisă, lăsându-i într-un pridvor îngust.

Un timp nu s-a mai întâmplat nimic, apoi o femeie i-a adus apă şi o supă fierbinte, consistentă. În clipa aceea ar fi dorit din toată inima să moară, dacă ar fi existat probabilitatea de a fi iarăşi împreună cu Veronica în viața aceea eternă în care ea şi cu Iosif credeau atât de puternic. Dar un sentiment ciudat îl făcea să se mai agațe de viață. Poate chiar dorința de răzbunare era mai mare decât cea de a muri şi în curând începu să simtă că puterea îi revine în trupul frânt şi zdrobit.

Cu aproape un ceas mai târziu, preotul Carnu apăru şi

cerceta răniții, în mod evident căutând pe cineva. Fața druidului se lumină când îl zări pe Quintus şi în clipa următoare îngenunche lângă el.

Quintus se ridică în capul oaselor, dar efortul fu prea mare, provocându-i o durere ascuțită în tâmple. Simți pentru câteva clipe cum amețeşte şi totul începu să se învârtă în jur; totuşi, acea stare de leşin nu dură decât câteva momente, apoi îşi reveni. Pentru o clipă se simți mulțumit că nu fusese chiar foarte grav rănit. Îşi amintea de numeroasele cazuri pe care le supraveghease de-a lungul slujbei sale ca medic, cazuri cu mult mai severe în care craniul fusese crăpat, iar răniții rămăseseră fără vedere sau paralizați pentru tot restul vieții.

Oricum, nu putea să creadă nici pentru o clipă că viitorul său ca sclav al acestor britanni cruzi şi barbari ar fi putut fi mai preferabil decât moartea. Un popor care îşi ardea prizonierii de vii fără niciun motiv, decât pentru a-şi răzbuna morții căzuți într-un atac pe care ei înşişi l-au provocat, nu putea fi foarte civilizat, aşa că nu se putea aştepta ca ei să-şi trateze sclavii cu prea multă îngăduință. Dar acum lucrurile acestea păreau cu totul lipsite de importanță; ceea ce îl frământa cu adevărat era soarta Veronicăi şi a unchiului ei. Ştia că se înşală singur dacă mai

crede în vreo posibilitate ca ea să fi rămas în viață, dar parcă dorea ca cineva să-i confirme acel groaznic adevăr, dorea ca cineva să-i aline durerea spunându-i că Veronica şi Iosif au murit repede, fără să se chinuie prea mult.

Dar Carnu şi simplele sale cunoştințe de latină s-au dovedit insuficiente pentru a-i îndeplini în vreun mod dorința. De fiecare dată când Quintus întreba despre moartea Veronicăi, gesticulând mereu pentru a-l face să înțeleagă, Carnu dădea doar aprobator din cap. Ostenise după o vreme şi se trudise zadarnic să afle ceva. La un moment dat tânărul druid îl ajută să se ridice în şezut şi îl sprijini să stea în picioare. Ajutat de noul său prieten, Quintus reuşi să facă primii paşi. Sprijinit de brațul puternic al tânărului, trecu prin pridvorul scund şi intră în casă.

Aceasta era mare, de fapt, un şir de apartamente legate împreună prin holuri cu arcade. Încăperea în care Carnu îl duse pe Quintus era aproape monastică în simplitatea ei, fiind mobilată cu un divan primitiv, făcut din lemn şi acoperit cu o piele de urs, o masă pe care era un vas cu apă şi o cupă, şi un scaun la fel, făcut din lemn şi acoperit cu piele. Lumina pătrundea printr-o singură fereastră mică săpată sus, în zid.

Quintus înțelese că aceasta trebuie să fie locuința lui Carnu şi se simți mult mai bine când se întinse pe divan, după efortul la care fusese supus pentru a intra în casă. Carnu îi porunci prin semne să aştepte acolo, şi dispăru.

Ațipi pentru o vreme, dar se trezi pe neaşteptate când auzi uşa deschizându-se. În cadrul ei apăru un om înalt, cu obrajii supți şi pomeții proeminenți. Avea ochii mici adânciți în orbite şi părul albit de trecerea anilor. Druidul se dădu deoparte, făcându-i loc să intre înaintea lui în încăpere. Nimic din îmbrăcămintea lui nu atrăgea privirea, dar Quintus, doar întâlnindu-i căutătura ageră, căreia nu-i scăpă nimic, înțelegea că bărbatul acela avea o mare autoritate. De aceea, dori să se ridice în picioare, să-l salute, dar simți cum se leagănă, şi-şi dusese repede mâna la tâmplă. Vizitatorul îşi puse mâna cu grijă pe umărul lui, dându-i de înțeles că poate să se aşeze înapoi pe divan. Începu apoi să-i vorbească într-o latină săracă şi uşor stâlcită, dar Quintus fu mulțumit să priceapă ce i se spunea şi să audă pe cineva vorbindu-i în limba lui maternă.

— Cine eşti? îl întrebă.

— Quintus Volusianus, tribun în armata Romei.

— Arăți ca un roman, îi spuse bătrânul. Eu sunt Cunobelinus, regele britannilor.

Quintus tresări când îşi dădu seama că este în prezența regelui care avea reputația de a fi cel mai puternic om din Britannia.

— Stai liniştit pe divan, spuse Cunobelinus când el încercă să se ridice iarăşi. Ai fost rănit în lupta cu fiii mei?

— Am fost capturat împreună cu soția mea şi cu unchiul ei, îi răspunse Quintus. Ei au fost arşi de vii de către preoții tăi, iar eu am fost rănit când am încercat să-i salvez.

Cunobelinus îşi întoarse privirea spre Carnu, care vorbea repede în limba lor, în aparență confirmându-i regelui declarația lui Quintus.

— Druizii jertfesc prizonierii în răzbunare pentru viețile pierdute ale britannilor, îl lămuri regele.

— Voi sunteți o parte a Imperiului Roman, îndrăzni Quintus să spună. De ce îi atacă britannii pe galli pe neaşteptate, în timp de pace?

Cunobelinus îl privi grav.

— Ori eşti brav, ori te pripeşti să vorbeşti aşa, adresându-te unui rege.

— Am vorbit în felul acesta numai pentru că îmi pari un rege drept, răspunse Quintus. Ai vrea să fiu recunoscător față de cei care mi-au ars soția şi unchiul de vii?

Cunobelinus dădu din cap înțelegător.

— Druizii sunt aproape la fel de puternici ca şi regii, iar Commius a acționat în limita autorității sale. El a încercat să-l salveze pe fiul meu Adminius, dăruind zeilor o jertfă în locul lui.

— Fiul tău a murit?

— Trupul îi este cald şi inima încă îi bate, dar sufletul pare că a plecat de la el.

— Eu sunt medic, îi spuse Quintus. Am vrut să-l examinez, dar preotul pe care tu-l numeşti Commius nu m-a lăsat.

— Crezi că-l poți ajuta?

— Nu ştiu.

— Vrei să încerci acum?

— Voi face tot ce pot, răspunse Quintus. Am observat că este grav rănit.

Cunobelinus dădu din cap trist.

— Adminius nu dă semne de viață, ba dimpotrivă, starea lui pare să se agraveze.

— Unde este fiul tău? întrebă Quintus.

— Într-o încăpere nu departe de aici. Commius este cu el.

— Fugăreşte-l pe preot de acolo şi îl voi examina pe fiul tău.

Cunobelinus dădu dezaprobator din cap.

— Tu nu poți să înțelegi, romanule. Aici la noi, nici măcar regele nu poate să-i poruncească mai marelui druizilor să facă ceva.

— Haide să mergem acolo atunci.

Fiul rănit al regelui zăcea într-o încăpere mare, însorită, pe un divan. La prima privire, Quintus îşi dădu seama că starea lui Adminius nu se îmbunătățise de când îl văzuse ultima oară pe altarul din piatră din pădurea druizilor. Se afla în aceeaşi stare de inconştiență şi respira greu, din pieptul lui răzbătând un horcăit care nu prevestea ceva bun. O femeie în vârstă şedea lângă divan, cu ochii înroşiți de plâns, mângâind din timp în timp mâna nemişcată a tânărului. De umărul ei stătea sprijinită o fată blondă, nespus de frumoasă, cu ochii plini de lacrimi. Quintus înțelese repede că bătrâna ar putea fi mama rănitului şi, prin urmare, soția regelui, iar tânăra putea fi la fel de bine soția sau sora fiului de rege.

Mai marele druizilor stătea într-o parte a încăperii şi privea pe fereastră. Când se întoarse, Quintus observă că fața lui avea aceeaşi expresie ca de piatră, iar ochii lui încă ardeau cu acelaşi zel fanatic ca şi în pădurea druizilor.

Cunobelinus îi vorbi respectuos druidului în limba lor. La început preotul bătrân dădu din cap viguros cu un gest

împotrivitor. În timp ce regele continua să vorbească, fața lui deveni mai răutăcioasă şi ochii i se umpluseră de mânie. În sfârşit răspunse cu greu.

Fața regelui era tulburată când se întoarse iar spre Quintus.

— Commius spune că Adminius îşi va reveni doar dacă va fi voia zeilor.

— În cazul acesta, tratamentul meu nu-i poate face niciun rău, răspunse Quintus.

Cunobelinus se întoarse din nou spre Commius şi-i vorbi. De data aceasta mai marele druizilor păru să-şi piardă cumpătul. Era evident faptul că preotul nu se aştepta ca acest argument să fie adus împotriva lui. Vorbi din nou, de data aceasta plin de furie.

— Poți să-mi tratezi fiul, spuse regele sobru când druidul termină, dar Commius insistă ca tu însuți să fii jertfit dacă el moare.

— Druidul mi-a ucis soția, răspunse Quintus plin de mânie. Nu îi este de ajuns?

— Commius este călăuzit de ceea ce el crede că sunt poruncile zeilor cărora le slujeşte, explică Cunobelinus.

— Întreabă-l dacă există vreo şansă ca soția mea să fie în viață, îl rugă Quintus.

Regele i-a transmis preotului rugămintea, dar bătrânul doar îşi scutură capul uriaş.

— El a poruncit ca ei să moară pentru a grăbi intrarea sufletelor războinicilor noştri care au murit, în altă viaţă şi pentru a-mi salva fiul.

— Promite-mi că îl trimiţi pe Carnu în pădurea druizilor ca să aducă trupul soţiei mele sau ceea ce a rămas din ea, şi-l voi examina pe Adminius, îi spuse Quintus regelui. Dacă voi crede că există vreo şansă, îmi voi pune viaţa în joc ca zălog.

Cunobelinus îi vorbi din nou druidului. După câteva clipe se întoarse spre Quintus şi privindu-l fix în ochi, îi vorbi:

— Este de acord, dar numai să-mi facă mie pe plac, şi nu pentru a te mulţumi pe tine. Examinează-l pe Adminius, romanule, şi spune-mi dacă există vreo speranţă.

5

Quintus se apropie de bolnav şi luându-i bandajul plin de sânge de pe cap, începu să-l examineze cu atenție dorind să vadă cât de gravă era starea pacientului. Rana nu părea să fie foarte severă, el văzuse de nenumărate ori astfel de răni la soldații din legiunile romane, iar cea a prințului nu se deosebea prea mult de cele pe care le tratase el în timpul războaielor. Sângerarea încetase şi el curăță cu grijă marginile rănii pentru a-şi da mai bine seama de adâncimea ei. Cercetând-o cu atenție, văzu osul craniului şi înțelese că rana fusese provocată de latul unei săbii sau de mânerul unei sulițe.

Quintus continuă să examineze rana şi după scurt timp observă o crăpătură în osul craniului. Marginea crăpăturii era în formă de semicerc, fiind presată spre interior. În timp ce urmărea lungimea crăpăturii, îşi dădu seama fără prea multă bătaie de cap, că o parte din osul zdrobit al craniului apăsa asupra craniului.

Asemenea răni nu-i erau străini, mai văzuse şi înainte astfel de leziuni ale osului craniului, de aceea le cunoştea aproape în amănunt simptomele, iar fiul regelui britann nu

părea să facă excepție. Prințul horcăia încet, cu fața în sus, cu brațele întinse şi ochii închişi. Pulsul îi era slab, totuşi constant, iar respirația greoaie. Barba şi limba îi erau înțepenite, dar toată această stare era normală în cazul semiparaliziei de care suferea tânărul. În situația lui Adminius, rana fusese provocată pe partea stângă a capului, de aceea, aşa cum era şi normal, partea opusă a trupului era paralizată în întregime, muşchii fiind moi şi nerăspunzând la reflexe. Prin contrast, partea stângă era aproape inertă; până şi cea mai uşoară atingere a brațelor şi a picioarelor bolnavului în timpul examinării făcea ca muşchii să se scuture sporadic, deşi tânărul părea să rămână în aceeaşi stare de inconştiență în care i se scufundase inima şi mintea.

Când termină, Quintus se întoarse şi privi lung şi gânditor spre fereastră, peste umărul marelui druid. Întâlni apoi privirile întrebătoare ale regelui şi a celor două femei. Commius păru şi el curios o clipă, dar când îl văzu pe Quintus privindu-l, îşi întoarse spatele, arătându-şi dezaprobarea față de prezența romanului.

— Ce crezi? întrebă Cunobelinus arzând de mânie.

— Fiul tău este într-o situație gravă. O bucată din craniul său apasă pe creier. Dacă presiunea aceea nu este

îndepărtată, el nu poate să-şi revină.

Commius rămase nemişcat, dar începu să vorbească de la fereastră, iar în glasul lui se citea asprimea şi împotrivirea.

— El spune că minți, îi traduse Cunobelinus plin de îngrijorare. Adminius este pedepsit de zei fiindcă a fost întotdeauna înclinat să treacă de partea romanilor.

— Dar tu ce crezi? întrebă Quintus.

— Eu sunt bătrân. Fiii mei vor conduce țara în curând şi ei vor trebui să decidă în dreptul lor cu cine se vor alia.

— Commius este împotriva Romei?

— Da. Bunicul său a fost ucis în timpul lui Iulius Cezar, iar familia lui a jurat răzbunare veşnică împotriva tuturor romanilor.

— Vrei să-ți laşi fiul să moară din cauza unei vrăjmăşii atât de vechi? îl întrebă Quintus pe rege.

Cunobelinus păru încurcat şi privi tulburat în jos.

— Eu nu ştiu nimic despre medicină şi-mi este greu să înțeleg ce-mi spui.

Quintus aruncă o căutătură cercetătoare prin odaie şi privirea i se opri în cele din urmă asupra unei cutii frumoase de lemn în care femeile-şi țineau bijuteriile. Ridică încet cutia şi răsturnă fără zgomot pe masă lănțişoarele şi brățările grele de aur.

— Porunceşte să mi se aducă o suliță, spuse el.

Cunobelinus vorbi unui rob care aştepta la uşă. Acesta se întoarse în câteva clipe cu o suliță. Punând cutia jos, Quintus o lovi cu capătul neascuțit al suliței. După cum intuise el încă de la început, o bucată de lemn în formă semicirculară se desprinse de pe întinderea de lemn, şi fu presată în interiorul cutiei. Se întoarse şi-i înapoie robului sulița, apoi se îndreptă spre Cunobelinus şi-i arătă spărtura. Era aproape de aceeaşi mărime şi formă ca şi leziunea din craniul lui Adminius. Deschizând cutia, îi arătă cum partea crăpată de lemn poate apăsa asupra unui obiect aflat în interior.

— Osul care apasă pe creier ți-a paralizat fiul, îi explică el din nou. Dacă osul nu este ridicat aşa cum ridic eu acum această bucată de lemn – şi luând iar sulița de la rob, folosi vârful ei ca pârghie şi ridică bucata de lemn ruptă la nivelul capacului cutiei – fiul tău nu-şi poate reveni.

Quintus observă că Commius urmări atent demonstrația. Oricum, nu se arătă impresionat.

— Poți să-l vindeci? întrebă Cunobelinus.

— Voi încerca – dacă te ții şi tu de cuvânt.

— Carnu va pleca în pădure în clipa când tu termini, îl asigură regele.

— Voi avea nevoie de nişte scule speciale, spuse Quintus. Ai un meşter care face arme şi un tâmplar la palat?

— Da. Ei îți vor da tot ce-ți trebuie.

Quintus căută prin toate sculele meşterilor, dar nu găsi ceea ce căuta. Într-un târziu, descoperi în atelierul tâmplarului un set de dălți din bronz, unul dintre metalele preferate ale britannilor. Le luă pe acestea sperând să-i fie de folos. Mai puse deoparte o sculă subțire de forma unei răngi de dimensiuni şi mai mici, având un capăt ascuțit şi unul mai gros, asemănându-se mult cu celelalte dălți. Deşi toate aceste unelte păreau rudimentare şi nu puteau înlocui nici pe departe instrumentele sale rămase la Gesoriacum, Quintus gândi că în acea situație limită s-ar putea folosi oarecum de ele.

Am nevoie de ajutor, îi spuse lui Cunobelinus când se întoarse cu instrumentele. Aş vrea să-l laşi pe Carnu să mă ajute.

Carnu aruncă o privire plină de spaimă spre Commius. Când văzu că bătrânul nu obiectează, se apropie de Quintus suflecându-şi mânecile. Tânărul druid era puțin palid, dar mâinile nu-i tremurau şi Quintus era sigur că se putea baza pe el. Quintus tăie iarăşi bandajul pe care-l pusese pe capul lui Adminius la sfârşitul examinării. Tăie o bucată de pânză

curată în bucăți de mărimea mâinii sale şi-i dădu câteva lui Carnu pentru a curăța sângele care curgea din când în când din rană. Apoi îi arătă asistentului său cum să despartă marginile rănii, ca el să vadă în interiorul ei. După aceste pregătiri, luă una din dălți şi ținând-o aproape paralel cu craniul, începu să desprindă aşchii din marginea crăpăturii.

Dură aproape un sfert de ceas până Quintus reuşi să facă o mică gaură la marginea zonei semicirculare a osului. Se strădui mult până zări în cele din urmă membrana protectoare de sub craniu. O urmări cu atenție şi observă că la un moment dat culoarea deveni pală, aproape ştearsă. În momentul următor, un lichid întunecat începu să curgă prin orificiu. Quintus privi cu îngrijorare la acest semn care nu era prea îmbucurător pentru succesul operației sale.

Apoi luă instrumentul acela subțire în formă de rangă. Succesul său depindea acum de eficacitatea acestui instrument. Lucrând cu multă atenție, introduse vârful acestui instrument în gaura mică pe care o făcuse. Când observă că a reuşit să prindă bucata de os presată în interior, începu să o ridice încet. La început nu s-a întâmplat nimic, dar apoi se auzi o pocnitură uşoară a osului.

Tânăra femeie plângea în hohote, umplând cu săruturi

picioarele albe şi subțiri ale rănitului. Din când în când îşi ridica pe neaşteptate privirile, tresărind înspăimântată de presimțiri sinistre. Era o seară urâtă şi vijelioasă. Cunobelinus privea îngrijorat la rana fiului său şi parcă îi venea să plângă; deşi era bărbat în toată firea simți cum pentru o clipă mintea i se întunecă de teamă că şi-ar putea pierde fiul. Se întoarse spre Commius, dar el rămase nemişcat ca o stană de piatră privind afară pe fereastră. Regele ştia că în acele momente marele druid îl condamnă în inima lui pentru că a încălcat legea divină, forțând mâna şi mila zeilor.

Încetul cu încetul Quintus continuă să ridice osul, în timp ce căuta să găsească o poziție în care acesta putea să-şi găsească locul. Bucata de os ce apăsa pe creier trebuia ridicată, dar într-un ritm cât mai lent pentru a nu provoca alte complicații. În sfârşit, după un efort îndelung, marginile unde craniul fusese crăpat păreau să fi ajuns la acelaşi nivel cu restul craniului. Quintus gândi că ar fi fost mai în siguranță dacă ar fi reuşit să ridice chiar puțin mai mult bucata de os, dar se trudi în zadar că până şi dalta din mână începu să se îndoaie uşor.

Astfel trecu partea crucială a operației fiindcă dacă nu ar fi putut ridica bucata de craniu la poziția ei normală, sau

chiar să o scoată de tot – aceasta fiind o procedură extrem de dificilă – nu ar fi rezolvat nimic.

În momentul când instrumentul începea să se îndoaie, se auzi o pocnitură mai puternică. Secțiunea semicirculară se crăpă în două şi rămase la acelaşi nivel cu restul craniului.

Obosise. Sudori reci îi curgeau pe față. Se rezemă, oftând uşor, de divan şi-şi şterse cu o pânză fruntea. Simți cum o durere ascuțită îi străpunge tâmplele şi în sinea lui dădu vina pe efortul şi concentrarea din timpul operației. Privi din nou spre bolnav, lichidul întunecat curgea încă prin orificiul pe care-l făcuse în craniu, totuşi fu mulțumit că nu mai putea fi vorba de vreo nouă sursă de sângerare.

Mai aşteptă o clipă şi când văzu că rana nu mai sângerează, aplică o bucată de pânză curată şi bandajă capul rănitului. Operația luase sfârşit; Quintus închise o clipă ochii şi-şi spuse că ceea ce urma să se întâmple era doar în mâna şi în puterea lui Dumnezeu.

6

Zilele care urmară se dovediră a fi triste şi întunecate pentru Quintus. Se simțea aşa de greu încercat, aşa de obosit... Se întâmpla adesea să-şi plângă de milă în cugetul lui, în junghiurile disperării. Sperase să vadă o minune sau un semn oricât de mic care să-i confirme că operația reuşise. Ba, se aştepta chiar ca bolnavului să-i înceteze paralizia, dar semnele întârziau să apară. Fiul regelui rămase în aceeaşi stare de inconştiență şi horcăitul prelung şi înfiorător, cu fiecare răsuflare, nu încetau încă. Prin urmare, starea lui nu părea să se fi îmbunătățit cu nimic. Faptul că pulsul îi rămânea constant şi puternic, era singurul semn încurajator. Chiar şi Hippocrates recunoscuse importanța unui puls puternic în asemenea condiții, şi marele Celsus declarase că aceasta este o indicație valoroasă a condiției bolnavului în general, o observație de care Quintus, bazându-se pe experiențele sale personale, se bucura acum. Cu nimic mai puțin ar fi dorit să vadă câteva dovezi mai încurajatoare ale progresului.

Disperarea lui Quintus spori şi mai mult când, după câteva zile, Carnu se întoarse cu veşti. Îi povesti cum în

noaptea când Iosif şi Veronica fuseseră arşi pe rug, o furtună violentă se abătuse asupra pădurii druizilor, spălând orice urmă de cenuşă. Carnu îi spuse că platforma şi cuşca fuseseră arse în totalitate de flăcări, întărindu-i astfel teama aceea sinistră că nu mai exista nicio umbră de speranță ca ei să fi rămas în viață. Quintus îşi stăpâni cu greu lacrimile; se simțea zdrobit pentru că viața lui fără Veronica nu mai avea sens. Urma ca de acum să pribegească singur prin lume, asta doar în cazul fericit în care Adminius avea să supraviețuiască.

Cât era noaptea de lungă, Quintus stătea încremenit la căpătâiul divanului pe care zăcea bolnavul. Uneori Carnu venea să-i mai țină de urât sau să vegheze starea pacientului în locul lui. În timpul acesta Quintus îl mai ajuta pe tânărul druid să-şi îmbunătățească cunoştințele sale de latină, iar Carnu, în schimb, îl ajuta să învețe câteva cuvinte mai uşoare din limba britannilor. Dar asta nu-l putea face să-şi uite durerea şi adesea, către sfârşitul nopților lungi şi posomorâte, Quintus încremenea ceasuri întregi, dus pe gânduri, cu tâmpla lipită de marginea divanului şi cu privirile aiurite şi triste, gândind la pierderea Veronicăi, la cât de dureroasă îi era viața acum fără ea. Se mai consola adesea cu gândul că, ajungând şi el pe altarul

lui Cummius, aveau să fie măcar dincolo împreună, din nou.

Dar într-o dimineață, Dumnezeu făcu să treacă o rază de bucurie prin inima lui plină de durere. Stătea descurajat lângă bolnav, când deodată acesta îşi mişcă încet degetele piciorului drept. Quintus tresări, îşi spuse că poate se înşală şi totuşi fu pentru prima dată după atâta timp când începu să spere. În următoarea zi, în vreme ce toți stăteau adunați în jurul lui, tânărul strânse uşor mâna subțire a soției sale. Semnele erau îmbucurătoare şi o dovadă că lucrurile începeau să se îndrepte.

Nu după mult timp de la operație, lichidul întunecat începu iar să se scurgă prin orificiu, de aceea Quintus fu nevoit să schimbe tot mai des bandajul. Când Adminius îşi mişcă pentru prima oară piciorul înțepenit, sângerarea se mai limpezise şi curgea în cantități mult mai mici, dovedind că rana se vindeca încetul cu încetul. În zilele care urmară, rănitul începu să-şi mişte tot mai des mâna şi piciorul drept, în timp ce partea stângă a trupului era tot mai puțin cuprinsă de convulsii ale muşchilor.

Trecuseră două săptămâni de la ziua în care fusese rănit şi Adminius deschise pentru prima dată ochii mari într-o dimineață însorită. Buzele uscate şi palide schițară un

zâmbet trist, mai mult schimonosit şi privi oarecum cu duioşie spre tânăra lui soție. Fața-i era uscată şi albă, fruntea lucie, iar ochii mari erau încă împăienjeniți de întunecarea morții. Totuşi, toate acestea erau indicii că starea lui se îmbunătățea vizibil. În dimineața următoare, rosti numele soției sale în timp ce ea îi pregătea o fiertură de pasăre. Aceasta fu dovada clară că tânărul prinț îşi recăpătase conştiința. În ziua aceea mâncă binişor şi se simți mai întremat.

După aceea, vindecarea lui Adminius spori considerabil. Tânărul se deştepta mai vesel şi se ridica singur în capul oaselor. După aproape trei zile vru să iasă puțin afară, să mai privească soarele. Adminius se plimba încet prin curte, ținut de braț, uitându-se cu bucurie la crengile verzi ale copacilor. La început obosea mai des pentru că încă îşi mai târâia piciorul drept, dar după progresele pe care le făcuse, Quintus putea fi sigur că în curând şi cele mai neînsemnate urme ale paraliziei vor dispărea.

Acum, fiindcă Carnu vorbea latina mai bine, putu să-i povestească câte ceva lui Quintus din istoria lui Cunobelinus şi despre creşterea împărăției sale. În timpul invaziei lui Cezar, cu ceva mai puțin de o sută de ani în urmă, fără să se unească vreodată cu adevărat, poporul

britann era dezbinat în numeroase triburi mai mici şi mai slabe din punct de vedere militar. Războindu-se între de aproape tot timpul, aceste triburi nu au reuşit niciodată să se împotrivească romanilor în mod efectiv, aşa că au căzut uşor în fața legiunilor asupritorului. Oricum, romanii nu au cucerit întreaga insulă în adevăratul sens al cuvântului. Cezar le-a cerut tribut, iar unii dintre regi l-au plătit de bunăvoie pentru a obține dreptul de a face comerț cu Roma şi de a-i vedea pe romani afară din Britannia.

În ultima perioadă Cunobelinus a reuşit să reunească triburile din regiunea de răsărit a Britanniei şi din cetatea sa, Camulodunum – aşezată nu departe de coastă şi puțin la miazănoapte de cea mai îngustă porțiune a canalului Fretum Gallicum contopind triburile odinioară vrăjmaşe din sudul Britanniei într-un singur popor mai unit şi mai puternic. S-a dovedit un conducător înțelept şi viteaz în luptă, dar şi-a dat seama că supuşii săi trebuiau să cunoască triburile înrudite cu ei din Gaul şi să învețe din civilizația coloniilor romane din alte părți, ca să poată face comerț cu ei şi astfel să devină mai puternici. Aşadar se decise cel puțin să fie de acord cu Roma în aparență, plătind un tribut mic şi păstrând iluzia unei alianțe cu imperiul. Până acum această strategie fusese avantajoasă, dar

apăruseră câțiva factori care de un timp începură să tulbure liniştea.

Unul din aceşti factori a fost îmbolnăvirea regelui cu câțiva ani în urmă şi faptul că duşmanii aşteptau moartea lui în curând. Altul, mai important, a fost împotrivirea druizilor puternici la orice cooperare cu Roma. Din conversațiile pe care le avuse cu Carnu şi Adminius, Quintus află că în rândurile clasei superioare de celți din Britannia, druizii formau preoțimea, categorie socială foarte respectată şi care se bucura de o mare cinste. Ca preoți ce conduceau închinarea diferitelor triburi britannice, druizii, se ocupau de toate jertfele publice şi particulare, interpretau semne sacre şi emiteau tot felul de legi religioase. Un lucru important era faptul că druizii supravegheau şi direcționau după bunul lor plac educația tinerilor, implantând astfel în mințile tinere ale poporului propriile lor filosofii aberante. Puterea mare a druizilor provenea şi din alte surse, mai ales din autoritatea lor judiciară şi din scutirea lor de orice taxe. Ca judecători, ei decideau verdictele oricărei dispute, personală sau publică, şi chiar dintre triburi, atunci când acestea nu erau decise de sabie. Când o crimă era comisă, druizii puteau să pedepsească sau să ofere iertare. Celor pe care îi găseau vinovați puteau să le ia dreptul de a participa

la orice activitate religioasă. Şi deoarece britannii credeau că pot avea viața veşnică numai dacă îşi slujesc zeii prin intermediul druizilor, această excomunicare însemna pentru ei moarte veşnică. Persoanele pedepsite astfel de către druizi erau considerate necurate şi erau scoşi afară din comunitate ca blestemul lor contagios să nu se poată răspândi printre ceilalți.

Deoarece druizii erau scutiți de taxe, de-a lungul veacurilor îşi acumulaseră proprietăți vaste ale căror venit era numai al lor. De fapt, era un lucru cunoscut de toți că Commius, ca şi mai marele druizilor, avea sub stăpânirea lui toate aceste proprietăți şi era cel mai bogat om din împărăție, posedând averi mult mai mari chiar şi decât Cunobelinus. Religia druizilor era una nescrisă, de aceea tinerii care urmau preoția trebuiau să învețe pasaje nesfârşite de legi şi rugăciuni de la druzii mai în vârstă. Atunci când erau aleşi să urmeze preoția, erau obligați să depună jurăminte cumplite să nu divulge niciodată tainele druizilor decât tinerilor care studiau în şcolile preoțeşti.

Carnu îi explică lui Quintus motivul pentru care Veronica şi Iosif fuseseră arşi de vii. Boala şi înfrângerea într-un război, ca şi alte evenimente nefericite, erau interpretate de către druizi ca o dovadă a nemulțumiri zeilor. Cei care

mureau în asemenea condiții pierdeau darul vieții veşnice dacă nu se jertfea o altă viață în locul lor. Aveau obiceiul atunci când un om murea din cauză că fusese rănit, să jertfească pe un altul – un prizonier dacă se putea – în locul lui, ca sufletul său să fie răscumpărat şi să trăiască veşnic. Pentru acest motiv se construiau cuştile din nuiele, uneori în forme simbolice îngrozitoare. Victimele erau aruncate în ele şi arse de vii în ritualul druizilor cunoscut sub numele de *holocaust*.

Ura mai marelui druizilor față de romani se mai explica prin faptul că în Gaul, dincolo de Fretum Gallicum, autoritatea Romei stârpise toată puterea şi închinarea druizilor; pierzându-şi această putere, influența lor în Gaul se diminuase şi proprietățile lor fuseseră preluate de către romani. Dacă Roma ar fi reuşit să cucerească Britannia, el ştia că acelaşi lucru s-ar întâmpla cu toate averile lui.

Deşi devenise prietenul cel mai de încredere al lui Adminius şi îi era permis să se plimbe oricând prin palat sau prin curte, Quintus se simțea însă constrâns, lipsit de libertate, asemenea oricărui alt sclav. Niciodată nu i se îngăduise să treacă de porțile înalte ale palatului, iar uneori parcă ceva tainic îl mâna să pornească prin cetate, hoinărind în neştire pe coclauri. Pe regele Cunobelinus nu-l

mai văzuse decât foarte rar de când îi operase fiul, de aceea fu surprins plăcut să primească într-o zi o somație care-i cerea să se înfățişeze înaintea regelui.

Cunobelinus îl primi cu prietenie.

— Nu te-am deranjat până acum pentru mine însumi, Quintus, zise el, ştiind că eşti ocupat cu Adminius. Dar fiind un medic bun, cred că ai observat că nici eu nu sunt sănătos.

— Am observat, răspunse Quintus, şi am fost îngrijorat.

— Îți mulțumesc. Acum, că măiestria ta mi-a dăruit viața fiului meu înapoi, vreau să-ți cer sfatul cu privire la mine.

Quintus îl examină pe rege şi-i puse câteva întrebări. Situația era familiară: gleznele şi burta umflată, dificultate în respirație, mai ales la efort. El văzuse multe cazuri de acestea la unii bărbați în vârstă din Roma, o condiție cronică care se înrăutățea treptat şi întotdeauna sfârşea prin moarte.

— Spune-mi adevărul, spuse Cunobelinus. Cât pot să mai trăiesc?

— Câțiva ani, dacă eşti foarte atent. Boala progresează foarte încet.

— Dar întotdeauna progresează?

— În experiența mea, da.

Bătrânul rege nu păru prea tulburat de vorbele lui Quintus. Adeseori, când rămânea singur în odaia sa, îi fulgera şi lui prin cap ideea deslușită că nu mai avea prea multe zile de trăit, că avea să moară curând.

Eşti un om onest, continuă el. Ai fi putut să-mi promiți un viitor mai frumos, doar în speranța de a-mi câştiga bunăvoința.

— Ca medic, am jurat să spun întotdeauna adevărul, răspunse Quintus.

— Îmi pare rău de soția ta şi de unchiul ei, continuă regele. Commius a acționat în conformitate cu religia noastră când a jertfit-o, încercând să salveze viața fiului meu. Cândva ar fi posibil ca şi tu să fii obligat să iei o viață pentru a salva alta, şi atunci vei înțelege.

În acele momente îi veni în minte vorbele pe care Iosif le spunea cu privire la Iisus din Nazaret. „El şi-a dat viața Sa ca alții să trăiască prin El". Veronica se gândea probabil la fel în mijlocul flăcărilor, în speranța că el va scăpa cu viață.

Începea să înțeleagă, de asemenea, de ce acei care îl urmau pe vindecătorul galilean erau gata să-şi dea viața pentru alții, aşa cum şi-a dat-o Iisus pentru ei. Ei erau motivați de siguranță că, deşi îşi jertfeau viața pământească, vor trăi etern cu Mântuitorul lor.

În acel moment Quintus îşi dădu seama că era mai aproape ca oricând de credința Veronicăi şi a lui Iosif. Şi totuşi, ceva îl trăgea înapoi, un sentiment de ură – simțea că nu va putea să-i ierte niciodată pe acei oameni cruzi care au curmat fără milă viața Veronicăi, răvăşindu-i frumusețea prin flăcările blestematelor lor jertfe. În acelaşi timp se gândea la felul depravat de închinare al druizilor şi la învățăturile pline de iubire ale Nazarineanului şi nu putea să nu recunoască în sine cât de diferite erau cele două căi care i se trasaseră înainte.

— Îți datorez viața fiului meu. Glasul lui Cunobelinus îl făcu să tresară şi să revină la prezent. Deci nu am niciun drept să-ți cer ceva. Dar ca un tată şi ca un om care trebuie să moară, cer o favoare.

— Uiți că sunt sclavul tău şi că trebuie să te ascult.

— Eşti sclav numai cu numele, îl corectă Cunobelinus. Deocamdată eşti mai în siguranță dacă rămâi un sclav al regelui, dar la momentul potrivit, îți voi da cu bucurie libertatea şi te voi trimite înapoi la Roma dacă doreşti.

— Mă protejezi de Commius? întrebă Quintus.

Cunobelinus clătină afirmativ din cap.

— Toți cei din palat ştiu că Adminius a fost salvat de măiestria şi înțelepciunea ta şi nu de vreo intervenție din

partea zeilor, care l-ar fi lăsat să moară. Pentru motivul acesta Commius ar vrea să te ucidă dacă nu te-aş proteja eu. Chiar dacă te-aş elibera acum, mă îndoiesc că el te-ar lăsa să ieşi viu din cetate, ca nu cumva să le spui romanilor că eu sunt pe moarte şi că fiii mei nu se înțeleg între ei cu privire la felul în care împărăția urmează să fie condusă în viitor.

Quintus ştia că regele îi spune adevărul. Cunobelinus avea trei fii, dintre care Caractacus, cel mai mare, urma să preia tronul. Al doilea, Catarses, era considerat de cei mai mulți slab şi lăudăros, încercând să-l copieze pe fratele mai mare în toate lucrurile. Numai Adminius, cel mai tânăr, părea să fi moştenit calitățile tatălui său, acest lucru fiind dovedit prin faptul că urmărea binele poporului şi al împărăției chiar mai mult decât gloria biruinței în bătălii.

— Caractacus are o voință de fier şi este la fel de puternic în bătălie cum eram eu în tinerețe, continuă Cunobelinus, însă nimeni nu poate spune că acestea nu sunt cele mai potrivite calități pentru un tânăr dornic de aventură şi plin de entuziasm? El are şansa să-şi extindă granițele şi să mărească bogăția poporului prin cucerirea prăzii. Adminius, pe de altă parte, este mult mai chibzuit şi nu caută întotdeauna războiul. Un asemenea rege ar putea conduce

cu înțelepciune un domeniu care este deja destul de extins, şi singura lui grijă ar fi să asigure fericirea poporului. Nu ştiu care din ei ar fi un rege mai bun, aşadar îi las pe ei să hotărască cine va fi până la urmă cel mai puternic. Prefer ca conflictul dintre ei să aibă loc mai degrabă cât sunt în viață decât după moartea mea.

Bătrânul rege făcu o pauză să se odihnească şi Quintus îi turnă o cupă de apă rece.

— Am vorbit deja prea mult, spuse Cunobelinus. Trebuia să-ți spun care este favoarea pe care vreau să ți-o cer.

— Aştept să-mi spui, răspunse Quintus.

— Adminius este inteligent. El gândeşte profund şi nu se pripeşte la vreo acțiune, pe când Caractacus şi Catarses se grăbesc şi-şi rezolvă toate problemele prin vărsare de sânge. Țara ta şi armatele tale sunt puternice. Când veți rezolva conflictele cu nepoții lui Germanicus, sunt convins că veți veni peste Fretum Gallicum. Îți mărturisesc că l-am lăsat pe Caractacus să facă incursiunea în Gaul doar pentru a afla dacă armata voastră nu se pregăteşte deja să ne atace.

— Dar cred că nu ai găsit niciun semn al unei eventuale invazii.

— Numai fiindcă timpul nu este potrivit. Tatăl meu mi-a povestit cum soldații lui Iulius Cezar i-au tăiat pe războinicii

noştri ca pe grâul din câmpie, şi sper ca aceasta să nu se mai întâmple vreodată. Dacă romanii vor găsi un conducător înțelept aici, care ar şti să se supună în anumite condiții autorității împăratului nostru, ca astfel să beneficiem şi noi de civilizația şi dezvoltarea voastră în diferite meşteşuguri, în ştiința pe care o au medicii voştri, în pluguri cu care să ne arăm şi noi pământul, nu va fi nevoie să ne ucidem unii pe alții şi astfel țara să ne rămână pustiită.

— Adminius ar putea fi un astfel de rege.

— Dacă va fi destul de puternic să preia controlul în momentul plecării mele dintre cei vii. Carnu a fost tutorele lui. El a făcut tot ce a putut, dar îi lipsesc multe cunoştințe despre lumea de la răsărit de noi. Aş dori să te ocupi de el şi să-l înveți tot ce are nevoie să cunoască: cum împăratul vostru îşi guvernează poporul şi păstrează unitatea imperiului fără război, cum vă construiți drumurile şi corăbiile cu care navigați până la capătul lumii pentru a vă aproviziona. Dar mai mult decât orice, aş vrea să-l înveți să fie un om al integrității şi curajului.

— Ca şi tatăl său?

Cunobelinus zâmbi.

— Probabil sunt destul de orgolios ca să cred aceasta, dar mă gândeam la altcineva.

— La cine?

— La tine.

Quintus simți cum i se urcă sângele-n obraji; ştia că nu era vrednic de o asemenea bunăvoință. Glasul îi era copleşit de emoție când se porni să-i răspundă cu simplitate regelui.

— Eu nu sunt decât fiul unui grec de rând care a devenit cetățean al Romei, îi spuse el lui Cunobelinus. Prin vinele mele nu curge sânge împărătesc.

Regele ridică nepăsător din umeri.

— Eu am fost doar un amărât şef de trib, dar m-am ridicat încetul cu încetul. Ceea ce un om este cu adevărat se citeşte pe fața lui şi este dovedit prin acțiunile lui. Crede-mă, ştiu ceea ce vreau când îți cer să fii un model pentru fiul meu.

— În această situație, promit că îmi voi da toate silințele pentru a nu te dezamăgi, răspunse Quintus cu umilință în glas.

— Ai grijă să lucrezi în permanență împreună cu Carnu, îl avertiză bătrânul rege. Numai druizii au dreptul să-i învețe pe prinți. Commius se va împotrivi, mai ales dacă va simți că îi vei schimba mentalitatea lui Adminius cu privire la zeii noştri.

7

Instruirea lui Adminius în spiritul gândirii romane se dovedi a fi o sarcină uşoară, chiar mult mai plăcută decât bănuise Quintus. Fiul cel mai tânăr al lui Cunobelinus se arăta foarte doritor să cunoască şi să învețe cât mai multe. Tânărul era inteligent şi sârguincios, şi orice profesor ar fi putut lucra mai mult din plăcere cu un asemenea elev. Stătea ore în şir, nemişcat, ascultându-l pe Quintus vorbindu-i despre mirajele pământului, despre ştiințe atât de utopice şi îndepărtate de realitate. Până să reuşească să comunice, începutul fu mai anevoios. Quintus înțelese că cel mai important lucru în educarea tânărului după modelul roman era să-l învețe să citească şi să vorbească cu uşurință latina elementară, astfel că în scurt timp, Quintus putu să folosească unele cărți scrise în limba lui maternă care-i fuseseră şi lui de mare trebuință cândva. Cu timpul, până şi Quintus începu să vorbească în limba băştinaşilor din Camulodunum. În Britannia erau tot atâtea dialecte pe câte triburi, şi numai Cunobelinus reuşise în împărăția sa să realizeze o oarecare unitate lingvistică.

În fiecare zi, Quintus petrecea câteva ceasuri explicându-

le lui Adminius şi Carnu misterele lumii, geografia, felul în care erau distribuite popoarele ce locuiau în diferite părți şi obiceiurile lor. Gândindu-se că într-o zi Adminius va trebui şi va fi constrâns să conducă forțele armate pentru că acel conflict între el şi Caractacus părea să nu poată fi ocolit, Quintus începu să-l introducă şi în arta războiului, în felul în care erau instruiți soldații romani, arătându-i metode de luptă şi strategii prin care romanii au câştigat nenumărate bătălii, ducându-şi vulturii Romei până în colțurile cele mai îndepărtate ale lumii, inclusiv pe coasta Aquitaniei, în țara vastă şi sălbatică a lui Germanicus şi chiar până în pustia numită Arabia Deserta, la răsărit. Adminius poseda încă din copilărie o înclinație greu de explicat spre mecanică, de aceea lui Quintus nu-i veni prea greu să-l învețe modul de construire a diferitelor dispozitive romane de război, pe care armatele romane le foloseau pentru a inspira frică în inimile sălbaticilor războinici, făcându-i să se risipească cât ai clipi.

Între sesiunile de geografie şi arta războiului, îi preda câte ceva din scrierile filosofilor greci, în mod deosebit lecții cu privire la felul în care omul este dator să-şi trateze semenii. Carnu fu nelipsit de la orele de meditație şi asculta şi el vrăjit de puterea cuvintelor pe care Quintus le rostea. În nenumărate rânduri îl întrerupse, punându-i întrebări

generale referitoare la medicină şi de fiecare dată când rămâneau singuri nu mai contenea să-i vorbească medicului, cerându-i plin de curiozitate să-i mai descopere câte ceva din tainele acelei ştiințe.

Tânărul prinț – şi Quintus trebuia să recunoască în sinea lui acest adevăr – nu poseda calitățile excepționale ale unui lider militar, pentru că îi lipsea agerimea şi prezența de spirit în momentele critice; ba mai mult decât asta, nu avea acea ură şi dorință de răzbunare față de vrăjmaşi. Adminius părea mult mai atras de comerț, de transporturile navale care se desfăşurau pe marile oceane ale lumii. Era interesat să afle cât mai mult despre meşteşugurile şi măiestria artizanilor din imperiu cărora li se duse vestea că făceau obiecte la care britannii nu visaseră vreodată precum sculele pentru prelucrarea lemnului şi arme. În aceste domenii, Quintus putu să-l învețe o mulțime de lucruri pentru că avea numeroase cunoştințe pe care şi le însuşise încă de pe vremea când străbătea pământul în lung şi-n lat, însoțind în incursiuni militare, legiunile romane.

Trecuseră câteva luni pe care Quintus le petrecuse la palat; îi dădea dreptate lui Cunobelinus în ceea ce priveşte modul în care cântărise calitățile celor doi fii ai săi. Caractacus părea să fi moştenit doar spiritul de războinic,

curajul şi calităţile dinamice care-l făcuseră pe tatăl său un mare conducător militar, ajutându-l să consolideze, să cucerească şi să asimileze o împărăţie acolo unde înainte erau doar triburi care se duşmăneau între ele. Însă, spre deosebire de tatăl său, caracterul lui dârz era dominat doar de sentimente de adâncă cruzime, care-l făceau pe prinţul cel mare să semene cu războinici sălbatici de prin pădurile îndepărtate ale Britanniei. Adminius, pe de altă parte – poate şi fiindcă era cu mult mai tânăr decât Caractacus – moştenise alte calităţi, care de asemeni îl avantajaseră pe Cunobelinus de-a lungul vieţii sale – înţelepciune, dragoste şi compătimire faţă de poporul său în orice aspect al traiului lor şi dorinţa pentru progres.

Urmărind evoluţia spectaculoasă a lui Adminius, Quintus gândi că tânărul acela promitea mult; până şi romanii ar fi bucuroşi să fie guvernaţi de un asemenea conducător capabil şi calculat. Şi imperiul pe bună dreptate, de oameni de aceştia avea nevoie, nu doar de lideri neîntrecuţi în arta războiului, dar atât de slabi şi de incapabili ca administratori, şi nici de conducători risipitori şi depravaţi precum Caligula, care adunase în sine cele mai josnice calităţi ale omenirii.

Adminius îi cerea tot mai des tutorelui său să-l însoţească

în scurtele sale călătorii prin țară, aşa că în timpul acesta până şi Quintus ajunse să învețe nenumăratele lucruri despre ținuturile şi populația Britanniei, chiar de la elevul său. Camulodunum era aşezat pe malurile verzi şi nesfârşite ale mării şi aici îşi instaurase Cunobelinus scaunul de domnie pentru că aceasta era cea mai însemnată cetate din Trinovantes. Locurile acestea fuseseră cândva locuite de cel mai puternic trib ale acelor meleaguri asupra căruia actualul rege obținuse în tinerețe prima şi cea mai importantă cucerire a sa. Aici bătuse el moneda care ajunse departe, dezvoltându-se astfel foarte mult comerțul şi întărindu-şi împărăția pentru că oferi oamenilor un mijloc de schimb care era şi unicul în întreaga secțiune de miazăzi a Britanniei. Reuşi prin aceste relații comerciale care înfloriseră cu repeziciune, să unească ceea ce odinioară fuseseră regiunile Catauvellauni, Trinovantes şi Cantii.

Camulodunum era o cetate întinsă, cu nesfârşite lunci şi câmpii, iar, după socotelile lui Quintus, aici locuia o populație destul de numeroasă, echivalând aproximativ cu şase legiuni romane. Multe străzi erau pavate într-un mod mai stângaci după modelul roman, în timp ce locuințe simple însoțeau marginile drumurilor. Totuşi erau şi case luxoase precum palatul regelui, care aminteau mult de

Roma şi somptuoasele sale apartamente. Fiind capitala țării, cele mai importante activități se desfăşurau aici. Bătutul monezii, colectarea dărilor şi numeroase alte ocupații asigurau un loc de muncă multor cetățeni, ajutându-i să-şi câştige pâinea cea de toate zilele.

Undeva mai departe, retrasă oarecum spre miazăzi şi apus, se întindea o cetate care părea să înflorească într-un viitor mult mai alert decât capitala. Oraşul era aşezat pe platoul format de râul Tamesis care-i deschide posibilitatea de a avea acces la mare. Cetatea Londinium era deja cel mai înfloritor centru comercial al Britanniei. Aici ajungeau corăbii mari venind din cele mai însemnate porturi şi oraşe ale lumii, chiar din Alexandria, din Egipt, cu obiecte din sticlă, bijuterii, ceramică şi alte produse de pe coasta mediteraneană: tablă, lână, plumb şi alte materii prime.

De la comercianți, cât şi de la sclavi, britannii reuşiseră cu timpul să-şi facă o oarecare idee despre felul în care era împărțită lumea de dincolo de apele care le înconjurau insula. Dar nu era o imagine clară, ci mai mult o născocire a minții lor; iar influența lumii civilizate nu trecea dincolo de palatul Londinium. Quintus ştia că ceea ce îi împiedica în principal pe britanni să comunice cu lumea romană, se datora doar opoziției acerbe a druizilor, dar mai cu seamă a

lui Commius, care ura orice lucru care avea legătură cu romanii şi lumea lor.

Trecuse aproape un an întreg de când Quintus o pierduse pe Veronica. Instruirea lui Adminius îi ocupa mai tot timpul, ajutându-l parcă să treacă mai uşor peste suferința copleşitoare din inima sa. Ori de câte ori avea ocazia, pornea de unul singur pe aleile pavate ale grădinilor regeşti şi zăbovea până târziu, privind îndelung florile şi crengile țepene ale copacilor. Atunci inima i se sfâşia de durere şi-şi amintea de Veronica şi de cât de mult i-ar fi plăcut şi ei să se fi plimbat pe acolo. Plângea amar şi nestăpânit ca un copil şi pieptul i se zbuciuma de suspine. Uneori gândea că nu mai poate suporta durerea aceea groaznică, dar urmau iarăşi orele de meditație pe care le dădea lui Adminius. În aceste clipe trebuia să fie mereu cumpătat şi să-şi astâmpere toată durerea. Quintus îl vedea foarte puțin pe Caractacus, care îşi petrecea majoritatea timpului la vânătoare sau războindu-se cu nespusele triburi din vecinătatea hotarelor țării sale. Cunoscându-l într-o oarecare măsură pe fiul mai mare al lui Cunobelinus, nu se îndoia de faptul că acesta niciodată nu va veni să-i ceară ajutorul. Toată truda lui ca învățător şi toată educația care i-o dăduse lui Adminius nu urmărea decât atingerea unui

scop final, binecunoscut, şi acesta era pregătirea tânărului prinț pentru momentul crucial cu privire la moştenirea împărăției. Ori de câte ori îl întâlnea pe Caractacus pe coridoarele lungi ale palatului, Quintus încerca să facă tot posibilul pentru a nu-l insulta din neatenție. Întotdeauna îi dădea respectul cuvenit unui stăpân de către un sclav, dar acest prinț britannic îl trata întotdeauna cu aroganță când conflictul ieşi la iveală şi nu mai putu fi ascuns.

Adminius îl invită pe Quintus să-l însoțească într-o scurtă vizită la Londinium unde trebuia să supravegheze sosirea unei corăbii comerciale romane. Se hotărî ca în această vizită să-i cumpere şi soției sale, Cymbala, anumite bijuterii prețioase aduse din zonele exotice ale lumii. În tot acest timp, lui Quintus nu-i trecu prin cap nici măcar o clipă posibilitatea de a evada în asemenea circumstanțe favorabile pentru că Adminius şi Cunobelinus îşi arătaseră atâta bunăvoință față de el, iar el nu ar fi putut să le zdruncine într-un mod atât de josnic. Pe lângă acestea, căpitanii corăbiilor romane erau conştienți că au permisiunea să viziteze cetatea Londinium de pe râul Tamesis numai prin îngăduința regelui Cunobelinus. Riscul de a pierde această favoare doar pentru a-l ajuta pe un sclav să evadeze, ar fi fost un gest nechibzuit.

Adminius nu doar că a adus bijuteriile pe care le dorise pentru soția sa, dar a cumpărat, la propunerea lui Quintus, ceva mult mai important, o sabie făurită din oțel de Damasc, un oțel pe care Quintus l-a asigurat că poate să treacă prin scuturile de bronz ale britannilor, aşa cum trece secera peste firele de grâu. De asemenea, Quintus a recunoscut după trăsăturile feței un sclav fenician şi după ce a stat de vorbă cu el, aflând că omul se pricepea la construcția corăbiilor, l-a îndemnat pe Adminius să-l cumpere.

Se întoarseră spre seară acasă, mulțumiți şi foarte încântați de reuşita vizitei lor din portul Tamesis. Însă bucuria lor fu repede curmată şi preschimbată în tristețe şi tulburare la aflarea veştii că tânărul Carnu fusese arestat în lipsa lor, din porunca lui Commius, şi învinuit de o crimă foarte gravă – aceea de a fi revelat tainele druizilor unui străin – în cazul acesta, lui Quintus.

Adminius nu-l putea ajuta pe Carnu. Reverența față de druizi era însămânțată adânc în inima lui încă din copilărie, pe când Quintus nu avea nici cea mai mică umbră de respect față de cei care-i uciseră fără milă soția. Mai mult de atât, Carnu era acuzat pe nedrept că i-ar fi divulgat anumite taine preoțeşti, de aceea Quintus simți că o parte din responsabilitatea de a-l ajuta îi revenea lui.

Nu mai stătu pe gânduri, şi cum află vestea, porni grăbit spre locuința luxoasă a lui Cunobelinus, unde îşi avea şi Commius apartamentul. Palatul era şi centrul religios al druizilor, de aceea, în drum întâlni numeroşi preoți cu chipurile ursuze şi posomorâte. La intrare îl întâmpină un sclav şi, ştiind cine este, se grăbi să-l conducă spre sala de audiențe. Aici însă, fu rugat să aştepte la uşă. Trecu multă vreme până să fie primit înăuntru şi Quintus ştiu că mai marele druizilor îl făcuse în mod intenționat să-şi piardă răbdarea.

Commius şedea la o masă întinsă. Nu scoase niciun cuvânt în timp ce Quintus se apropiase şi se aplecă în respect față de funcția publică pe care druidul o îndeplinea, chiar dacă inima lui nu putea să facă gestul acesta.

— Ce vrei, romanule? întrebă bătrânul înfuriat, observându-i-se pe sub sprâncenele stufoase ochii plini de mânie.

— Mi s-a spus că l-ai acuzat pe Carnu că mi-ar fi revelat anumite taine ale druizilor, a spus Quintus.

— Ai fost informat corect.

— Jur că nu mi s-a revelat nimic ce ar putea avea legătură cu religia ta secretă.

Commius dădu din umeri.

— Minți pentru a-l salva pe Carnu? Şi aceasta este o încălcare a legii.

— El nu mi-a revelat niciun secret, insistă Quintus. Şi nu a revelat niciun secret nimănui în prezența mea.

— Carnu a fost deja judecat, îi spuse Commius cu dispreț.

— Şi ce sentință a primit?

— Să fie exilat într-un loc pustiu şi să nu poată avea legătură cu nimeni.

Quintus se înfioră la auzul vorbelor tăioase ale druidului. În acel an se apropiase mult de Carnu şi începu să-l cunoască destul de bine; pe lângă inima lui mărinimoasă, părea a fi o fire destul de sensibilă şi de firavă în fața suferințelor lumii. Exilarea lui într-un loc pustiu şi înfiorător de singuratic, aveau să-i fie cei mai cruzi duşmani care-i vor grăbi moartea. Fuseseră atâția care, izolați de lume şi de bucuriile ei, îşi luaseră viața cu propriile lor mâini, doar pentru că nu mai puteau suporta obsesia aceloraşi întinderi nesfârşite.

— Eu însumi l-am judecat, adăugă Commius. Nu mai poți face nimic.

— Refuzi să primeşti mărturia mea pe care o dau de bunăvoie pentru a-i dovedi nevinovăția?

— Tu nu eşti decât un sclav, spuse Commius cu acelaşi glas răutăcios. Sclavii nu pot depune mărturie; de fapt, mărturia lor nu ar avea nicio valoare.

— Şi tu l-ai condamnat pe Carnu fără să-i dai şansa de a se apăra?

— Dacă a revelat tainele pe care a jurat să le păstreze, ar fi în stare să mintă oricând pentru a se apăra.

Aceasta era cea mai înaltă pervertire a justiției, dar Quintus se obişnuise cu ideea că este doar un sclav în țara lui Commius şi că aici, justiția druidică era foarte denaturată.

— Nu există niciun recurs? întrebă el.

— Niciunul.

Aceste cuvinte păreau să fi pus capăt discuției. Quintus se întorcea să plece când Commius adăugă:

— Numai dacă cineva se învoieşte să-şi rişte viața pentru cel condamnat.

Quintus se întoarse brusc, mânat de un resort necunoscut lui până atunci.

— Este posibil aşa ceva?

— Da, prin luptă.

O rază de speranță răsări în inima lui Quintus. Acest ritual antic fusese recunoscut chiar şi de cele mai primitive

popoare; nu era surprins de faptul că era acceptat şi aici, în Britannia.

— Atunci, cer dreptul de a-l reprezenta pe Carnu în luptă, spuse el privindu-l pe Commius în ochi.

Spre surprinderea lui, druidul zâmbi mulțumit.

— Ți se va da dreptul acesta peste trei zile. Lupta va avea loc pe câmpia dinaintea porții cetății iar oponentul tău va fi ales de mine.

— Peste trei zile, repetă Quintus, pe câmpia dinaintea porților cetății. Pot să-l văd pe Carnu şi să-i vorbesc?

Commius se ridică în picioare.

— Te voi duce la el.

Coborâră câteva trepte ce dădeau într-un coridor întunecat şi umed. Tânărul druid era închis într-o celulă strâmtă, plină de mucegai. O fereastră cât latul unei palme se deschidea în zidul cenuşiu. Quintus intră şi Carnu îşi ridică greoi privirea. Pe fața lui se citea durerea şi o urmă de respingere şi împotrivire față de noul vizitator.

— Nu te apropia, îi spuse el. Este interzis ca cineva să-l atingă pe unul ca mine.

— Ai fost pedepsit pe nedrept, protestă Quintus. Commius mi-a spus că nu ți-a dat şansa de a te apăra.

— Aceasta este legea druizilor. Când cineva este acuzat

de trădare, este considerat un mincinos şi nu mai poate fi crezut niciodată.

— Dar este nedrept.

— Este legea druidică. Verdictul lui Commius nu poate fi schimbat nici măcar de rege.

— Există un recurs.

Carnu dădu din cap.

— Greşeşti, soarta mea este pecetluită.

— Există şansa ca cineva să te reprezinte în luptă; ai uitat asta.

— Şi cine şi-ar da viața pentru mine? Deodată ochii lui Carnu se umplură de groază. Nu tu, Quintus!

— Deja am primit permisiunea din partea lui Commius să te reprezint.

— Dar vei fi ucis, cu siguranță.

— Un soldat roman poate să fie la fel de bun ca oricine altul în arta războiului, răspunse Quintus pe un ton misterios.

— Dar nu poți fi egal. Trebuie să te lupți neînarmat, împotriva unui războinic viteaz care dispune de toate armele.

Quintus înțelegea acum cursa pe care i-o întinse Commius cu atâta dibăcie. Totul fusese planificat dinainte:

arestarea lui Carnu, judecata rapidă în timp ce Adminius şi Quintus erau în Londinium, acceptarea lui în audiență – totul fusese bine aranjat dinainte. Commius chiar îi aruncă momeala atunci când îi sugeră singura şansă – aceea de a-l reprezenta pe Carnu în luptă. Şi el s-a grăbit să accepte, fără să întrebe de condițiile în care va trebui să lupte.

— Tu nu ai ştiut că vei lupta neînarmat! strigă Carnu. Regele nu te va lăsa să lupți când va afla că ai fost momit.

Quintus începea să-şi revină din şoc acum şi-şi frământa mintea.

— Care sunt condițiile acestei lupte? Nu mi se dă niciun fel de armă?

— O singură sabie – împotriva unui om înarmat cu scut, suliță şi sabie.

— Dar asta, pentru un roman, înseamnă oarecum egalitate.

— Carnu dădu din cap. Mai întâi trebuie să ajungi la sabie. Ea va fi la un capăt al terenului de luptă, iar tu la celălalt, în timp ce oponentul tău va fi la mijloc, deci între tine şi sabie. Am asistat la asemenea lupte, dar niciodată omul neînarmat nu a ajuns la sabie. Du-te la rege, Quintus. Spune-i că ai fost înşelat şi el poate să refuze să te lase să fii ucis. Eu îmi voi suferi pedeapsa.

— Eşti nevinovat şi totuşi suferi din cauză că Commius mă urăşte pe mine, răspunse Quintus ferm. Te voi reprezenta îl luptă – indiferent de rezultatul luptei, tu eşti salvat.

Carnu plecă capul.

— Ca să te scutesc pe tine, sunt în stare să-mi iau viața aici în celulă, dar nici aceasta nu te mai poate ajuta. Odată ce Commius hotărăşte lupta, aceasta trebuie să aibă loc. Şi poți să fii sigur că Commius va alege pe cel mai puternic războinic ca să fie călăul tău.

— Puterea nu învinge întotdeauna inteligența, îi spuse Quintus. Eu îmi voi face un plan. Cel mai important lucru este că tu vei fi eliberat.

Era o noapte răcoroasă, când Quintus părăsi celula umedă şi întunecoasă. Pe drum simți cum tot curajul şi entuziasmul pe care-l schițase lui Carnu, începu să-l părăsească. Un om neînarmat împotriva unui războinic ce dispune de toate armele nu putea avea nicio şansă. El văzuse criminali cărora li se dăduse şansa să lupte neînarmați cu gladiatori în arenele Romei, dar aceştia îşi pierdeau viața de fiecare dată.

Până la căderea nopții, vestea despre lupta ce avea să aibă loc se răspândise pretutindeni. După cina de seară

Adminius veni să-i vorbească. Era atât de serios şi de sobru cum Quintus nu-şi aminti să-l fi văzut vreodată. O cută adâncă i se desenă între sprâncenele încruntate când întâlni privirea nepăsătoare a tutorelui său. Quintus şedea la masa sclavilor, mai deoparte, cu capul sprijinit de braț şi cu gândurile aiurea. Ai înțeles obiceiul druidic şi condițiile de luptă când te-ai oferit să-l reprezinți pe Carnu? îl întrebă prințul.

— Nu contează. Trebuie să-l salvez pe Carnu.

— Îl vei salva, dându-ți viața în locul lui.

— A fost acuzat pe nedrept, aşa că responsabilitatea îmi revine.

— Acesta a fost planul lui Commius de a te ucide.

— Ştiu. M-a urât de moarte de când te-am salvat pe tine.

— Şi chiar şi mai mult de când ai început să mă înveți obiceiurile şi ştiința romană.

Quintus reuşi să zâmbească.

— Cel puțin am un motiv pentru care pot să mor mulțumit. Ai fost un elev sârguincios.

— Sclavul fenician pe care l-am cumpărat din Londinium! strigă Adminius cu fața plină de bucurie. Aş putea să te înlocuiesc cu el!

— Poate un stăpân să-şi dea sclavul la moarte?

Prințul se întristă deodată.

— Am uitat. Legea noastră interzice acest lucru.

— Îmi voi asuma riscul, spuse Quintus. Noi, romanii, avem câteva tactici în luptă.

— Atunci foloseşte sabia pe care am cumpărat-o în Londinium. Dacă ajungi printr-o minune la ea, aş îndrăzni să spun că mai ai o şansă.

Era o şansă slabă, dar exista totuşi o speranță. Era adevărat că oțelul de Damasc putea să străpungă scutul de bronz al războinicilor britanni, dar trebuia mai întâi să ajungă la sabie.

8

Lupta aceasta avea să adune fără îndoială toată populația din Camulodunum, toată acea lume necioplită ce se dă în vânt după spectacole, o mulțime flămândă de sânge şi de necunoscut. Identitatea războinicului care urma să-l înfrunte fu păstrată în secret până în ultima clipă. De aceea, Quintus nu prea părea să aibă noroc; nu-şi cunoştea deloc adversarul şi nu ştia nimic despre tactica lui de luptă pentru că nu avuse posibilitatea să-l observe deloc.

Strigătele mulțimii şi sentimentele ei înclinau de partea necunoscutului adversar şi în acele momente, Quintus simți cum toată singurătatea care o trăise de la pierderea Veronicăi i se adună în piept, sfâşiindu-l. Păşi singur şi nesigur spre marginea câmpului de bătălie. Adminius îi dăduse cu ceva vreme înainte sabia, dar pentru a ajunge la ea trebuia mai întâi de toate să treacă neînarmat de duşmanul său.

Quintus frecase lama sabiei cu funingine, ca oțelul şlefuit să nu strălucească prea tare în soare şi să trădeze natura metalului din care era făcută. Prelucrarea metalelor nu era destul de avansată în Britannia, aşa că el se îndoia că era

vreun războinic pe insulă care să aibă o asemenea sabie. În acelaşi timp, nu-şi făcea iluzii că-i va fi uşor să ajungă la ea, dacă nu va fi tăiat în bucăți înainte de a se putea folosi de sabie.

Mulțimea era încântată de şansa de a putea asista la o asemenea scenă. Tot felul de vânzători se plimbau printre rânduri cu diverse gustări şi cu un vin acru preferat de britanni. Terenul de luptă era lung de douăzeci de prăjini. Sabia lui Quintus era pusă în teacă, pe o masă, la un capăt al câmpului, în timp ce Quintus aştepta la celălalt capăt.

Adminius stărui să-i fie el sfătuitor, dar Quintus se împotrivi atât de vehement încât tânărul se lăsă păgubaş. Dar când îl refuză cu atâta hotărâre, medicul roman nu se gândea decât la binele elevului său, scutindu-l astfel de gândurile bănuitoare şi negre ale lui Commius. Tano, sclavul fenician, îşi înlocui stăpânul de această dată.

— Am examinat armele acestor britanni, îi spuse fenicianul. Hetiții făceau săbii mai bune decât acestea cu cinci sute de ani în urmă.

— Cu nimic mai puțin, britannii sunt puternici şi-şi mânuiesc bine armele.

— Încearcă să te lupți cu el de aproape, îl sfătui Tano. În felul acesta s-ar putea să reuşeşti să-i smulgi sabia din

teacă.

— Războinicii britanni sunt maeştri în mânuirea suliței. Sunt convins că adversarul meu va folosi sulița mai întâi.

— Oțelul de Damasc te va avantaja.

— Dacă ajung la sabie.

— Un roman se poate lupta cu doi britanni, îi spuse Tano, încurajându-l. La fel cum un marinar fenician valorează cât doi romani când este vorba de a construi o corabie.

Dar fenicianul vorbea doar ca să-i facă curaj şi amândoi erau conştienți de lucrul acesta.

O trâmbiță din corn de bivol răsună de trei ori, anunțând astfel că războinicul care avea să se lupte cu Quintus se apropia. Când trecu prin mijlocul mulțimii, gloatele se îmbulziră în jurul lui aclamându-l neobosiți. Adversarul răzbătu cu greu printre admiratorii ce-i țineau calea şi ajunse în partea opusă a câmpului de bătaie.

Quintus rămase încremenit când înțelese că luptătorul druizilor nu era altul decât Caractacus, fiul cel mai mare al regelui Cunobelinus. Zale sclipitoare îi acopereau în întregime trupul. Pe cap purta un coif metalic, ținând într-o mână scutul, iar în cealaltă sulița. La cingătoare era prinsă teaca unei săbii. Quintus ştiuse încă de la început că nu se

putea bucura de vreo oarecare apreciere în ochii puternicului prinț, dar nici măcar nu bănuise vreodată că îi poartă atâta ură şi ranchiună încât să-i dorească fără vreun motiv întemeiat moartea. Şi totuşi, acesta părea să fie crudul adevăr pentru că mai marele druizilor nu ar fi putut să-l însărcineze cu o asemenea misiune decât cu acordul lui Caractacus. Acest lucru însemna că acceptase implicit şi condițiile luptei. Dacă printr-o minune Quintus reuşea să-şi pună la pământ adversarul, era de datoria şi chiar obligația lui să-l ucidă. Dar probabil că tânărul prinț nici măcar o clipă nu se gândea la o asemenea posibilitate sau ironie a sorții.

Ca arbitru al luptei fu ales un nobil bătrân, unul dintre cei mai vrednici războinici pe care-i avuse regele în armata sa pe vremuri. Aşa cum era şi firesc, se duse la preferatul publicului, întrebându-l dacă e gata. Acesta îi răspunse cu aroganță şi mai mult în râs, şi Quintus înțelese că pentru Caractacus tot acest spectacol nu era decât un joc ironic al vieții.

— Eşti gata, romanule? întrebă el în limba britannilor.

— Da, sunt, îi răspunse Quintus.

— Să înceapă lupta! strigă el, şi se retrase.

Quintus stătea față în față cu Caractacus. În spatele

prințului putea să zărească sabia pe care i-o împrumutase Adminius. Distanța până la ea părea foarte mare, mai ales fiindcă Caractacus îi stătea în cale. Prințul ținea scutul în mâna stângă, săltând în cealaltă mână, cu o oarecare nervozitate, mânerul suliței ascuțite.

— Roagă-te zeilor tăi cât mai ai timp, romanule, strigă el disprețuitor. Nu mai ai mult de trăit. Era clar că prințul nu urmărea decât să se dea în spectacol, făcând mulțimea să se amuze copios pe seama lui Quintus.

Caractacus stătea în centrul terenului de luptă, la o distanță de aproape zece prăjini de sabia de pe masă. Pentru stratagema disperată prin care Quintus spera să câştige, era important ca oponentul său să nu se apropie de el şi astfel să-i mărească distanța până la sabie. De aceea, găsi că e mai înțelept ca el însuşi să păşească înainte, apropiindu-se tot mai mult de prinț. Se mişca încet, legănându-se ritmic, de parcă ar fi fost angajat în vreo partidă de box, un sport atât de iubit de lumea romană.

Spectacolul unui om neînarmat care îşi provoacă oponentul atrase fără prea mult efort atenția mulțimii. Aclamațiile adresate prințului încetară, şi o tăcere ca de mormânt cuprinse întreaga asistență. Cât despre Caractacus, fusese şi el luat prin surprindere. Pentru o

clipă, pe față i se citi nesiguranța, dar se controlă imediat şi începu să râdă batjocoritor.

— Aşadar, iepurele îl atacă pe vânător! strigă el. Mai încet, romanule, că mă pui pe fugă!

Mulțimea începu să strige, dar Quintus nu s-a lăsat intimidat. În mintea lui răsunau cuvintele unui gladiator ale cărui răni le tratase cândva în Roma, un luptător care a câştigat multe lupte sângeroase în arenă. „Întotdeauna urmăreşte privirea oponentului", spunea gladiatorul. În momentul când se va năpusti asupra ta, întotdeauna va clipi. Fii pregătit să te aperi de suliță şi junghie-l repede, înainte ca să-şi scoată sabia.

Quintus nu avea un scut cu care să se apere de suliță. Dacă printr-o minune aceasta nu-şi atingea ținta, următorul pas al adversarului era foarte limpede: prințul se va năpusti înnebunit de furie să-l sfâşie cu sabia.

Quintus se apropie şi mai mult şi mulțimea fu iarăşi cuprinsă de tăcere. Privea mereu țintă în ochii lui Caractacus. De când începuse lupta, nu scosese niciun cuvânt. Parcursese deja jumătate din distanța dintre el şi adversar. Pentru un moment, i se păru că prințul îl va lăsa să se apropie destul de mult, pentru a se lupta cu el cu sabia şi cu scutul, dar îi văzuse de multe ori pe britanni în

luptă şi ştia că prinţul va urma şi el rutina obişnuită. Mai întâi sulița va fi aruncată. Dacă cumva aceasta nu şi-ar fi atins ținta, prinţul l-ar fi atacat repede cu sabia.

În aceeaşi clipă când prinţul clipi repede, Quintus făcu o mişcare bruscă şi neaşteptată. Aruncându-se mai întâi într-o parte, plonjă la genunchii oponentului. Simți cum sulița trecu repede pe lângă el, aproape atingându-l. Nici nu a avut timp să observe că aceasta se înfipse în pământ atât de adânc, încât nu i se mai zărea nimic din vârful lung şi frumos din bronz. Când căzu, Quintus se lovi puternic de genunchii osoşi ai adversarului şi în momentul următor simți cum o durere ascuțită îi străpunge coastele.

Caractacus nu se aşteptase la acest atac. Fiind aplecat puțin în momentul când a aruncat sulița, lovitura lui Quintus l-a dezechilibrat şi a căzut la pământ.

Dacă Quintus nu ar fi fost atât de concentrat asupra planului pe care şi-l făcuse dinainte, lupta s-ar fi încheiat în momentul următor, fiindcă ar fi avut timpul necesar să-i smulgă sabia din teacă şi să-l junghie aşa cum îl sfătuise Tano.

Quintus nu s-a oprit să-l privească pe prinț căzând. După ce îl lovi în genunchi, se mai rostogoli de două ori din inerție, până când reuşi să se îndepărteze de el. Apoi, din

poziția în care se oprise, în genunchi, țâşni deodată spre sabia de pe masă. O apucă repede şi o scoase din teacă.

Acum se întâmplă ceva ce nimeni nu putu să anticipeze. Caractacus se ridică în picioare, scuturându-şi capul ca o fiară rănită. Dacă sabia lui Quintus ar fi ieşit uşor din teacă, poate că ar fi putut să ajungă la prinț şi să-l junghie înainte ca acesta să-şi ia iarăşi scutul şi să-şi scoată sabia.

Dar mult lăudata sabie rămase înțepenită în teacă. Cu disperarea care ți-o dau numai momentele de cumpănă ale vieții, Quintus lovi în neştire, cu toată puterea, în masa de lemn pentru a-şi elibera arma. Masa se frânse cu un scârțâit sinistru în două şi sabia ieşi din teacă. Se aplecă să-şi ridice de jos teaca grea de oțel, gândind că o s-o folosească în loc de scut. Şi ne mai stând pe gânduri, porni cu mai multă încredere spre centrul câmpului de bătaie. Caractacus avusese destul timp să-şi revină, şi acum îl aştepta cu sabia scoasă şi cu scutul în mâna stângă. Ochii îi sclipeau tremurători ca două mărgele, dar din priviri îi dispăruse aroganța şi disprețul, acum când îşi dădea cu adevărat seama de vrednicia adversarului. Încă mai păstra un avantaj în plus pentru că avea scut, dar nu mai avea siguranța de la început.

Acum, principalul interes al lui Quintus era să-şi

hăituiască adversarul, îndepărtându-l tot mai mult de sulița pe care prințul putea s-o mânuiască cu mai multă dibăcie decât sabia. Mulțimea păru pentru o clipă şocată văzându-şi favoritul izbit la pământ de un om neînarmat, dar totuşi, nu înceta să-l încurajeze pe Caractacus prin strigăte şi aclamații prelungi. Quintus avea mare grijă să nu se apropie prea mult de marginea terenului unde orice spectator ar fi putut să-l lovească cu ceva sau să-i pună piedică sperând că astfel avea să-şi ajute preferatul.

El fusese un foarte bun luptător cu sabia în prima perioadă a carierei sale militare, înainte de a deveni ofițer, şi apoi medic. Dar trecuse mult timp de atunci. Ştia că trebuie să găsească sau să-şi creeze o oportunitate prin care metalul de o calitate superioară al sabiei sale să frângă armele duşmanului, căci altfel, obosind mai repede decât oponentul său mai tânăr şi mai antrenat, sorțul morții s-ar fi putut întoarce împotriva lui.

Oportunitatea apăru câteva clipe mai târziu, când Caractacus încercă să-l lovească cu sabia. Aplecându-se într-o parte, Quintus învârti teaca şi reuşi să bareze, dar forța loviturii îl făcu să scape teaca din mână, în clipa următoare lovind cu putere scutul de bronz al prințului. Se auzi un zgomot ascuțit de metal. Quintus privi cu îngrijorare

spre sabia lui, dar oțelul de Damasc îşi confirmă calitatea superioară. Scutul căzu pe pământul uscat, crăpându-se în două şi cu o ultimă sforțare, sabia lovi cureaua din piele groasă înfăşurată în jurul mâinii lui Caractacus.

Un murmur de uimire şi spaimă trecu printre rândurile mulțimii pentru că acum balanța victoriei părea să încline tot mai mult în favoarea romanului. Sabia pe care o învârtea Quintus cu atâta îndemânare îşi dovedise deja calitatea superioară. Caractacus era uluit, dar era un luptător brav şi priceput, de aceea nu vru să pară descurajat.

În câteva clipe, lupta deveni echilibrată, fiindcă niciunul din oponenți nu-şi putea proteja trupul de loviturile sabiei celuilalt. Quintus căuta să sfârşească lupta cât mai repede, înainte de a-şi pierde puterile, în timp ce Caractacus se învârtea mereu în jurul suliței urmărind momentul potrivit în care ar putea reuşi să o ridice. Dar Quintus era mult mai interesat pentru a nu-l lăsa să nu se apropie de locul acela şi de aceea îl obliga pe Caractacus să bareze tot mai des loviturile şi să stea cât mai mult în defensivă. În sfârşit, momentul mult aşteptat veni şi, Quintus, ridicând sabia cu amândouă mâinile, lovi sabia de bronz a prințului chiar în apropierea mânerului. Se auzi din nou un zgomot ascuțit de metal şi sabia prințului căzu la picioarele lor, crăpându-se

în două bucăți.

Mulțimea striga văicărindu-se înspăimântată în timp ce Quintus, aşezat deasupra duşmanului său, lipea uşor tăişul sabiei de gâtul lui. Toți rămaseră încremeniți, aşteptând să vadă sângele țâşnind, dar Quintus nici măcar o clipă nu se gândi la posibilitatea de-al ucide pe fiul cel mai mare al lui Cunobelinus. Privindu-şi adversarul, Quintus ştia că dacă lucrurile s-ar fi întâmplat invers şi Caractacus ar fi fost acum deasupra lui, probabil că prințul ar fi profitat din plin de situație şi nu şi-ar fi arătat prea multă milă. Stătu o vreme aşa, nemişcat, cu gândurile aiurea, bucurându-se de acele momente ale glorioasei sale victorii.

Fața lui Caractacus deveni palidă, ca de ceară, dar nu imploră deloc milă. În schimb, stătea țeapăn, cu muşchii feței încordați, aşteptând lovitura ce avea să-i curme şirul tinerei sale vieți. Quintus îl ținu aşa câteva clipe, lăsându-l pe prinț să înțeleagă ce înseamnă să priveşti moartea în față şi să nu poți să acționezi în niciun fel, aşa cum i se întâmplase şi lui la începutul luptei. În momentul următor se ridică în picioare şi, păşind înapoi, înălță sabia deasupra capului în semn de salut.

— Lupta s-a sfârşit, strigă el. Cer drepturile victoriei!

Strigătele entuziasmate ale mulțimii erau dovada clară că

toată lumea acceptase şi admirase gestul lui. Quintus se apropie de prinț, şi întinzându-i mâna, vru să-l ajute să se ridice. Dacă mândrul Caractacus i-ar fi întins mâna, acesta ar fi fost semnul că acceptă şi chiar este recunoscător pentru gestul mărinimos al adversarului. Dar prințul se ridică şi cu fața arzând de mânie, cu orgoliul înfrânt, părăsi în grabă câmpul de bătaie. În clipa următoare, Tano sări în calea lui Quintus.

— De ce nu l-ai omorât? întrebă el. Acum te va urî până la moarte.

— Tatăl său a fost bun cu mine, îi explică Quintus. Iar fratele lui este ca un fiu al meu.

— Ai luptat frumos oricum, spuse fenicianul ştergând transpirația de pe fruntea lui Quintus cu un ştergar. Dacă te saturi să lucrezi ca medic, poți oricând să fii gladiator.

Quintus dădu din cap în timp ce îi dădea lui Tano sabia.

— Chiar şi cu o sabie ca aceasta, sper să nu trebuiască să mai lupt vreodată.

9

Încercarea lui Commius de a se descotorosi de Quintus şi de puternica sa influență asupra casei regeşti, nu avu sorț de izbândă, de aceea marele druid fu constrâns să-şi respecte învoiala şi să-l elibereze pe Carnu. Adminius se apropie de Quintus şi lovindu-l uşor pe umăr, îl felicită cu lacrimi în ochi pentru vitejia şi bunătatea lui. Se bucurară o vreme amândoi, râzând ca doi copii, dar în inima lor era o tristețe ce le umbrea bucuria pentru că atitudinea lui Caractacus din finalul luptei prevestea doar lucruri sumbre, anunțându-i parcă de faptul că necazurile medicului nu aveau să se sfârşească prea curând. În zorii dimineții următoare Cunobelinus îi trimise vorbă să se înfățişeze înaintea lui, dar de această dată cererea nu-l mai surprinse.

Regele îl salută cu multă căldură şi recunoştință în priviri.

— Deja îți eram dator pentru cât de mult l-ai învățat pe Adminius în ultimul an de zile. Acum îți datorez şi viața fiului meu cel mai mare.

— Nu am cerut să lupt cu el, domnule.

— Ştiu. Caractacus este influențat de Commius. Dacă aş

fi ştiut că avea să lupte cu tine, i-aş fi interzis. Ți-am spus cândva că vreau să-ți dăruiesc libertatea atunci când vei fi în siguranță să fii liber, Quintus. De fapt, eşti în mai puțină siguranță acum decât erai atunci, dar trebuie să te trimit să pleci din Camulodunum, pentru a-ți salva viața.

— De ce spui asta, domnule?

— Fiul meu cel mai mare este puternic şi brav, dar îi lipsesc alte calități mai importante. Un bărbat adevărat ar fi recunoscut înfrângerea ieri, şi nu ți-ar mai fi purtat pică. Commius te urăşte şi mai mult, şi dacă rămâi aici, moartea ta va fi un lucru sigur. Mâine dimineață te trimit la Londinium, la un comerciant în care am încredere. Prima corabie romană care intră în port te va lua ca pasager. Carnu va merge cu tine.

— Dar Carnu este nevinovat, domnule. El nu mi-a spus niciun secret de-al druizilor.

— Ştiu asta, spuse Cunobelinus. Dar nu mai poate să slujească aici. În Gaul poate să găsească alți druizi şi viața lui va fi în siguranță acolo. Bătrânul rege îşi puse mâna pe umărul lui Quintus. Îmi pare rău că trebuie să pleci, prietene. Cu cunoştința pe care ne-ai împărtăşit-o, sunt convins că poporul meu ar fi putut să trăiască ca într-o lume romană. Dar eu sunt bătrân şi bolnav, şi druizii sunt

împotriva mea. Pentru că nu au vrut să accepte ceea ce eu am încercat să schimb în țară, mă tem că urmaşii mei vor avea mult de suferit.

Quintus nu putu să nege argumentul regelui. Roma se mişca încet. Timp de aproape o sută de ani încă nu a reuşit să consolideze ceea ce cucerise Iulius Cezar, dar chiar acum, ştia bine că romanii făceau planuri care, aduse la îndeplinire, îi vor cuceri şi subjuga cu siguranță pe britanni. Cu un rege ca Cunobelinus sau Adminius, tranziția ar fi avut loc paşnic, dar cu Caractacus în control şi sub influența lui Commius, un conflict sângeros părea inevitabil.

— Îți voi da o pungă de aur înainte ca să pleci, îi spuse Cunobelinus. Unde doreşti să te îndrepți de la Londinium.

— Spre Roma, îi răspunse Quintus. Să mă întorc în Gaul ar însemna doar să-mi întărât durerea pierderii soției iubite. Ea a iubit țara aceea frumoasă atât de mult, încât orice imagine de acolo mi-ar aminti zilnic de ea. În Roma mă vor aştepta alte responsabilități şi astfel voi fi mai ocupat.

— Tu vei avea multe să-i spui împăratului tău despre țara noastră, spuse Cunobelinus. El te va răsplăti cu siguranță pentru toate informațiile pe care i le vei da.

Quintus nu era atât de sigur. Capriciile lui Caligula erau complet imprevizibile, dar era de datoria lui să raporteze tot

ce ştia, mai ales faptul că împărăția lui Cunobelinus este puternică şi că o expediție mică, după cum plănuise Lentulus Gaeticulus, nu ar fi provocat decât o nouă înfrângere a armatelor romane şi nu ar fi făcut decât să înfierbânte spiritele, determinându-i pe britanni să se împotrivească cu şi mai multă îndârjire Romei.

— Cere-i împăratului tău să aibă răbdare cu noi, spuse Cunobelinus. Într-o zi s-ar putea să devenim vrednici să ne numim o provincie romană.

Quintus şi Carnu porniră spre Londinium în dimineața următoare, la răsăritul soarelui. Era un sentiment frumos de a fi liber iarăşi, dar nu putu să nu simtă o durere în suflet când părăsi palatul lui Cunobelinus. Chiar şi ca sclav găsise acolo bunătate, considerație şi apreciere pentru ceea ce a putut să ofere. Dar avea o pungă mare de aur la cingătoare şi un prieten bun în druidul tânăr, Carnu, aşa că mergea înainte plin de speranță.

Ajungând la Londinium, găsiră cu uşurință casa comerciantului la care îi trimise Cunobelinus. Acesta îi salută respectuos, asigurându-i că vor fi în siguranță la el, în timp ce vor aştepta o corabie romană. Carnu îşi manifestă dorința arzătoare de a călători spre Massilia, sau un alt port gallic, unde spera să găsească alți membri ai cultului

druidic, care-şi practicau ritualurile ciudate printre celții din Gaul. Pe Quintus îl frământau multe gânduri, făcându-l să se îngrijoreze tot mai mult cu privire la viitorul lui. Nu se îndoia de faptul că toată lumea îl considera mort după atacul britannilor din Gesoriacum şi că apariția lui neaşteptată avea să producă multă uimire şi neîncredere. Dar era bine cunoscut în Roma, unde nu-i va fi greu să-şi dovedească identitatea – în special cu informațiile şi detaliile pe care le avea despre puțin cunoscuta insulă a Britanniei. Abia peste o săptămână se aştepta sosirea unei corăbii cu destinația spre Roma, aşa că Quintus se hotărî să profite de ocazie pentru a cunoaşte mai în detaliu acest centru comercial înfloritor care promitea să ajungă în scurt timp cea mai prosperă cetate a Britanniei. Hoinări în zilele acelea pe străzile înguste ale cetății, privind la casele mari de cărămidă aparținând clasei înalte din Londinium, ce se desfăşurau de-a lungul drumului, tăcute şi mohorâte. Urmări o vreme cu interes zidurile tencuite şi mai cu seamă picturile viu colorate ale pereților. Ajunse până în mahalalele sărace ale oraşului, unde casele erau făcute de lut, cum erau mai toate casele din Camulodunum. Copii prost îmbrăcați se cățărau pe garduri, în timp ce jigodii flămânde scormoneau prin gunoaie. De-a lungul frumosului

mal al râului Tamesis priveliştea se schimba, uimind prin regularitatea mulțimilor de lacuri, de depozite ale comercianților şi de tot felul de alte dughene. Acoperişurile clădirilor, după cum observă Quintus, se deosebeau mult de cele din Roma sau din țările de la miazăzi şi răsărit, unde lumea putea să doarmă pe acoperiş în perioada năbuşitoare de vară. Acoperişurile ascuțite construite în pantă, erau aici necesare pentru scurgerea apei şi a zăpezii care cădea în cantități mult mai mari decât în celelalte părți ale imperiului. Vremea Britanniei era capricioasă, iar soarele nu se arăta de după norii cenuşii decât cel mult patru-cinci ore pe zi, la vremea amiezii.

Într-o zonă aparte a cetății, Quintus văzu forje pentru topirea plumbului şi a metalelor, care funcționau cu cărbune. Extras de la suprafață în multe părți ale Britanniei, cărbunele era folosit şi pentru încălzirea caselor luxoase, care aparțineau membrilor clasei de comercianți.

Quintus şi Carnu vizitau o prăvălie de artizanat într-o zi şi se opriră în fața unei mese pe care erau expuse câteva vaze din ceramică. La vederea lor, Quintus fu inundat de amintirea curții lui Abijah, unde o văzuse pentru prima oară pe Veronica, şi ochii i se umplură de lacrimi.

Vazele erau decorate în culori vii, cu scene din Britannia,

pictate de o mână talentată. Quintus le examina, întrebându-se dacă ar merita să ia vreuna cu el la Roma, nu numai pentru talentul artizanilor britanni, ci ca să-i amintească de Veronica.

Un fior rece ca de gheață îl străpunse din cap până-n călcâie când mâna lui, condusă de o putere nevăzută, ridică de pe tarabă o vază mică, lucrată într-o ceramică fină. Scena pe care o privea era cunoscută: o coastă de deal cu tufişuri de spini cu flori roşii ca stropii de sânge.

El văzuse aceeaşi scenă pictată de mâna Veronicăi, în curtea lui Abijah din Ierusalim!

Partea a V-a

Avalon

1

Nu era nicio îndoială în mintea lui Quintus că acea vază fusese pictată de mâinile frumoase ale Veronicăi. Florile acelea purpurii existau numai pe dealurile din jurul Ierusalimului. Acea scenă, îşi amintea el, era asemănătoare cu scena pe care i-o descrisese Jonas, vânzătorul de spini, în casa lui Iosif din Arimatea – semnul că Iisus îl iertase pentru că a pregătit cununa de spini pe care soldații i-au pus-o pe cap înainte de a-L răstigni.

I se părea că o vede pe Veronica iarăşi, şi pentru o clipă îndrăzni să spere că descoperirea lui ar putea fi un semn că ea încă trăieşte. Însă argumente sumbre ce-i destrămau toate speranțele îi reveniră în minte. Deoarece Imperiul Roman se bucura de o pace generală, negoțul era liber în toate părțile lui. Nu era o minune ca o vază pictată de Veronica la celălalt capăt al imperiului, cu cel puțin doi ani în urmă, să fie vândută acum în cetatea Londinium.

— S-a întâmplat ceva? îl întrebă Carnu. Arăți de parcă ai fi văzut o stafie.

— Poate că am văzut una. Quintus ținea vaza mică în mână ca druidul să o poată privi. Aceasta a fost pictată de

mâna soției mele.

— Dar ea a murit! strigă Carnu pe un ton de protest, neînțelegând de ce amicul său insista să se înşele singur cu nălucile trecutului. Cei care păzesc pădurea druizilor mi-au spus că toți cei care au fost jertfiți în seara aceea, au murit.

— Vaza a fost pictată cu mult timp în urmă, când ea locuia în Ierusalim. Trebuie să fi sosit aici cu o corabie de negoț.

— Nu mi-am dat seama că negoțul este atât de bine răspândit. Carnu luă o altă vază de pe masă, pictată identic. Cercetând în continuare cu atenție vazele, mai găsiră alte două asemănătoare pe care le dăduseră vânzătorului pentru a fi împachetate. Quintus plăti prețul şi se pregătea să iasă din prăvălie când vorbele vânzătorului îl opriseră în loc, înfiorându-l:

— Mai avem şi alte scene pictate de acelaşi artist, domnule, dacă vrei să le vezi.

Quintus se opri uluit.

— Unde sunt?

— Aici, pe altă masă. Şi-i arătă o altă masă, în colțul opus al prăvăliei.

Vazele din cealaltă colecție erau oarecum mai mari şi scenele erau diferite, deşi similare în colorit şi stil. Păreau

totuşi să fie pictate de aceeaşi mână dibace şi talentată.

Scenele înfăţişate pe vazele mai mari nu aminteau de niciuna din priveliştile din ţara îndepărtată a Veronicăi. Pictura creiona întinderea limpede a unui lac, înconjurat de desimea pădurii. În depărtare se zăreau colibe împletite din nuiele şi ridicate pe stâlpi groşi de lemn.

— Am auzit de astfel de locuri mlăştinoase aici în Britannia, spuse Carnu privind cu atenţie tabloul.

Quintus încerca să-şi păstreze cumpătul şi să nu se lase copleşit de iluziile acestea înşelătoare. Nu putea fi adevărat, bineînţeles; trebuie să fie altă explicaţie. Şi totuşi nu putea înăbuşi mica speranţă care creştea în inima lui.

— Unde au fost pictate aceste vaze? îl întrebă el pe vânzător.

— Aici în Britannia, răspunse omul.

— Am crezut că sunt pictate în altă ţară şi au fost aduse aici pe vreo corabie.

— Ele sunt aduse în pieţele din Londinium de oameni care umblă prin sate şi le cumpără de la olari pentru a scoate ceva profit de pe urma lor.

— Ai putea să-mi spui de unde a venit această vază?

Negustorul dădu din cap.

— Eu le cumpăr de la toţi care trec pe aici şi mi le lasă la

un preț convenabil.

— Crezi că omul care ți le-a vândut ştie de unde a cumpărat această vază?

— Este posibil, dar nu mai ştiu cine mi-a adus aceste vaze.

— Gândeşte-te, încearcă să-ți aminteşti. Plin de emoție, Quintus îl trăgea pe vânzător de mânecă.

— Domnule! protestă omul. Eu nu sunt un hoț.

Quintus se străduí să rămână calm. Nu îndrăznea să creadă ceea ce speranțele sale descătuşate îi spuneau – că Veronica trăia undeva aici în Britannia şi picta vaze de ceramică, aşa cum făcuse cândva în Ierusalim. Şi totuşi, dacă prin vreo minune, prin vreun act de intervenție al Dumnezeului ei, scapă de focul druizilor, va trebui să scotocească fiecare colțişor al Britanniei pentru a o găsi.

— Nu am vrut să te jignesc, îşi ceru el scuze. Soția mea picta cândva scenele acestea. Din cauza unor circumstanțe nefericite, eu credeam că ea a murit. Dar dacă ceea ce îmi spui este adevărat, ea ar putea să fie în viață.

— Nu am văzut asemenea picturi pe ceramică în Britannia până cu aproape şase luni în urmă, îi spuse negustorul. De atunci, am vândut o mulțime.

— Deci nu ar trebui să fie foarte dificil de găsit pictorul.

— Va fi uşor dacă-l poți găsi pe omul care mi le-a vândut mie.

— Eşti sigur că nu-ți aminteşti de el?

Vânzătorul dădu din cap.

— Aşa cum ți-am spus, mulți vin pe aici.

Quintus îşi făcu repede câteva socoteli în minte şi decise să abordeze pe negustor într-un mod mai diferit.

— Cât de des te vizitează vânzătorii de ceramică?

— Când au o cantitate destul de mare pentru vânzare – uneori la o lună, alteori la câteva luni.

Quintus se hotărâse să nu părăsească Britannia înainte de a elucida misterul acestor vaze. Asta ar însemna să stea în Londinium şi să încerce să găsească un negustor itinerant care să-şi amintească cine pictează aceste vaze. I se părea că întregul plan era fără de speranță de la bun început, dar vedea totuşi un argument în favoarea lui. Vazele acestea erau atât de diferite de celelalte piese de ceramică din prăvălie, aşadar cel care le adusese va putea uşor să-şi amintească de ele. Acum trebuia să-l găsească pe acel negustor.

Dar un gând sumbru îi spulberă cu iuțimea unui fulger toate planurile: dacă ar fi stat împreună cu Carnu prea mult timp în Londinium, Caractacus şi Commius ar fi aflat că nu

au părăsit Britannia şi ar fi încercat să-i omoare. Îi rămânea o singură alternativă: dacă Veronica era într-adevăr vie, în Britannia, trebuia s-o găsească repede, înainte ca duşmani săi să afle intenţiile lui. Avea nevoie de un plan de acţiune – un plan care deja începea să ia contur în mintea lui.

— Te voi plăti foarte bine dacă te vei interesa cu privire la ceea ce doresc eu să aflu de la toţi negustorii ce vor trece pe aici, îi spuse el proprietarului.

Omul îl privea încă îndoielnic.

— O mulţime de negustori trec pe aici şi încearcă să-şi vândă marfa.

— Ceea ce doresc să-i întrebi este dacă ştiu cine pictează aceste vaze. Cel care ţi le-a vândut îşi va aminti, deoarece sunt de o calitate mult mai superioară şi fără îndoială, i-au adus un profit mai bun.

— Este adevărat.

— Află cine a pictat aceste vaze, şi-ţi voi da de două ori mai mult decât atât. Şi Quintus puse câţiva galbeni în mâna vânzătorului. Ne-am înţeles?

— Dacă există o posibilitate de a afla ceea ce doreşti, îţi promit că se rezolvă.

2

Spre satisfacția lui Quintus, nicio corabie romană nu a vizitat Londinium în următoarele câteva săptămâni, aşa că plecarea lui din Britannia era oricum amânată. În timpul zilei umbla din loc în loc împreună cu Carnu, arătând vazele pescarilor şi celor ce călătoreau pe această coastă a mării, interesându-se dacă cineva a văzut vreodată acest fel de vaze, sau chiar scene asemănătoare celui cu lacul şi cu colibele ridicate pe stâlpi.

În fiecare zi trecea pe la negustorul în a cărui prăvălie găsise vazele, doar ca să primească acelaşi răspuns de fiecare dată.

Câțiva vânzători treceau pe acolo din când în când, dar nimeni nu văzuse acest fel de vaze. În timp ce zilele treceau fără nicio noutate încurajatoare, Quintus îşi pierdea încetul cu încetul toate speranțele. Oare Veronica scăpase printr-o minune de focul druizilor, se gândea el, doar ca să o piardă iarăşi pe această insulă nesfârşită? Oricum, era determinat să nu părăsească Britannia până nu va găsi răspunsul la această întrebare.

Quintus şi Carnu stăteau cu chirie la un han, pe malul

râului, pentru a fi în apropierea corăbiilor şi a negustorilor din port. Într-o noapte, vânzătorul prăvăliei în care el găsise vazele, veni să-i caute la han. În clipa când ei deschiseră, omul intră şi închise uşa după el. Era palid, şi pe fața lui se citea spaima.

— Mi-am riscat viața venind aici, rosti el cu groază. Dar m-ai plătit bine şi de aceea am venit să-ți spun că nu mai pot să te servesc cu nimic.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Quintus.

— Ieri a fost la mine un agent al prințului Caractacus. Dacă continui să am vreo legătură cu tine, îmi vor sparge prăvălia şi chiar viața familiei mele va fi în pericol.

Quintus auzise adesea de întâmplări şi de acțiuni de intimidare care erau atât de dese la Roma, mai ales de când Caligula devenise împărat, şi-şi dădea seama că negustorul nu exagera.

— Nu-ți cer să-ți rişti viața şi liniştea familiei tale doar pentru a-mi face mie pe plac, răspunse Quintus liniştindu-l. Dar dacă totuşi vine cineva să-ți vândă felul acesta de vaze, eşti de acord să-l întrebi de unde le-a achiziționat?

Negustorul se gândi o clipă, apoi răspunse:

— Aş putea pretinde că vreau să cumpăr mai multe. Până la urmă, ele se vând destul de bine şi n-ar fi o

problemă.

— Nici eu nu voi mai veni pe la prăvălia ta în fiecare zi, cum am făcut până acum, dar voi lua legătura cu tine în secret.

— Ai grijă să nu fii văzut, îl avertiză negustorul.

— Caractacus şi Commius ştiu unde suntem, îi spuse lui Carnu după ce plecă negustorul. Îți voi închiria o cameră în altă parte a cetății până când soseşte corabia din Roma.

Druidul dădu din cap.

— Nu te părăsesc, mai ales când eşti în pericol. Împreună avem o şansă mai bună de a ne apăra.

— Atunci poartă un pumnal tot timpul sub tunică, îl învață Quintus. La fel voi face şi eu – şi un toiag sănătos.

Trecu încă o săptămână şi nu găsi niciun indiciu cu privire la Veronica. Apoi, într-o zi, în timp ce mâncau nişte pâine cu brânză în camera lor, cineva bătu la uşă. Cu mâna pe toiag, Quintus deschise uşa.

Un bătrân mic, îmbrăcat în veşminte de marinar, îl întrebă:

— Tu eşti romanul care caută o femeie ce pictează vase de lut?

— Da, răspunse Quintus plin de bucurie. Ştii ceva despre ea?

— Un pescar a venit astăzi de pe coasta de miazăzi, pentru a-şi vinde peştele. Mi-a povestit despre o fată care pictează vase de lut cum niciodată n-a mai văzut pe cineva să picteze în țara noastră.

— Unde este pescarul? întrebă Quintus repede.

— În barca lui, care este legată la țărm. Omul întinse mâna şi aştepta. Mi s-a spus că plăteşti bine pentru acest fel de informație.

— Du-mă la pescar mai întâi, îi spuse Quintus. Apoi, te asigur că vei fi mulțumit.

— Plăteşte-mă mai întâi, insistă bătrânul.

Quintus îi dădu o monedă.

— Du-mă repede la el.

Din încăpere, Carnu îi spuse în şoaptă:

— Merg cu tine.

— Este destul de frig afară, protestă Quintus. Mă pot duce singur.

— Pentru faptul că ți-a cerut banii înainte, este posibil ca omul să te atragă într-o cursă, îi spuse Carnu în latină. Dar mă îndoiesc că vreun om din Britannia ar omorî un druid.

Era un gând înțelept, şi o avertizare. Oricum, bătrânul nu înțelegea latina şi nu putu să priceapă nici cuvintele lui Carnu.

— Hai să mergem atunci, îi răspunse Quintus adăugând: ține-ți mâna tot timpul pe pumnal. Sper că legea ta druidică nu-ți interzice să te aperi.

Pe străzile întunecate ale cetății erau foarte puțini oameni. După ce au mers un timp, ghidul lor i-a condus pe o corabie care era ancorată la țărm. Prin întunericul ce învăluia corabia şi împrejurimile, Quintus întrezări silueta masivă a unui bărbat ce apăru neaşteptat înaintea lui.

— Poți să-mi spui ceva cu privire la o femeie care pictează vase de lut? întrebă Quintus.

Sabia pe care acesta o ascunsese la spate până în clipa aceea, coborî deodată asupra lui Quintus, şi i-ar fi despicat capul dacă nu ar fi fost pregătit. Avu doar timp să ridice toiagul cu care să pareze lovitura. Toiagul fu retezat, dar Quintus reuşi să se ferească la timp. Cu bucata de toiag rămasă, Quintus reuşi să-l lovească pe agresor în cap. Înainte ca acesta să-şi revină din amețeală, Quintus îl mai lovi o dată peste spinare. Acesta se împiedică de parapet şi căzu în apa râului. În urma lui se auzi doar un pleoscăit. Quintus se întoarse să-l ajute pe Carnu, dar observă că acesta se descurca destul de bine şi singur. Îl ținea pe micul mesager de gulerul tunicii, cu vârful pumnalului la gâtul acestuia.

— Cine te-a plătit ca să-l ucizi pe roman? îl întreba el înfuriat.

Bătrânul nu voia să-i răspundă, dar când Carnu îl înțepă puțin cu vârful pumnalului, rosti:

— Un om care a venit din partea prințului Caractacus. Mi s-a spus doar să-l aduc pe roman aici, n-am avut nimic de-a face cu tine, căci tu eşti druid.

— Ce facem cu el, Quintus?

— Dă-i drumul, Carnu. Nu ne poate face niciun rău, şi de acum încolo îl cunoaştem.

Ajunşi înapoi la han, Quintus încuie uşa şi se întoarse spre Carnu:

— Era cât pe ce să o pățesc. Dacă nu m-ai fi avertizat tu, puteam să merg cu bătrânul acela, nepregătit.

— Caractacus vrea să te ucidă înainte ca corabia să ajungă în Londinium, îi spuse Carnu. Ce s-a întâmplat în seara aceasta nu-l va intimida.

— Atunci, trebuie să părăsim Londinium.

— Şi să n-o mai căutăm pe soția ta?

— Niciodată nu voi renunța la căutarea ei, dar nu putem s-o căutăm şi în acelaşi timp să ne păzim spatele.

— Caractacus are spionii săi care urmăresc să fie convinşi că tu pleci cu prima corabie spre Roma, dacă nu te

ucide până atunci.

— Dar eu voi pleca cu prima corabie, răspunse Quintus. Şi tu, la fel. Dar imediat după plecarea corăbiei, înainte ca aceasta să iasă în largul mării, voi sări în apă şi voi ieşi la mal.

— Eşti atât de nerăbdător să scapi de mine?

— Ştii bine că nu, îi răspunse Quintus. Dar intenționez să-mi caut soția chiar dacă ar fi să cutreier întreaga insulă a Britanniei, şi nu mi se pare corect ca tu să-ți rişti viața pentru mine.

— Nu vei reuşi să faci nimic dacă nu poți să te deghizezi.

— Pot găsi haine pe care le poartă britannii, în orice prăvălie.

— Dar nu orice prăvălie poate să-ți schimbe accentul vorbirii şi fața.

Quintus se îngrijorase şi el din aceste motive, dar nu găsise nicio soluție.

— Ca şi supus al regelui Cunobelinus, ai fi considerat un duşman în regiunea Regni, la granița de miazăzi a regatului Iceni, continuă Carnu. Şi asta, numai dacă reuşeşti să ieşi din zona influenței lui Caractacus, fără ca acesta să afle că eşti încă aici.

Quintus ridică deznădăjduit din umeri.

— Cred că va trebui să-mi asum riscul acesta. Care crezi totuşi că este soluția cea mai bună?

— O singură categorie de oameni din Britannia pot să meargă oriunde în siguranță – druizii.

Quintus îl privi o clipă mirat neînțelegând aluzia prietenului său la început. Ceea ce spusese Carnu era adevărat; aceşti preoți nu erau împiedicați de nimeni şi de nimic.

— Vrei să mă deghizezi într-un druid?

— Este unica ta şansă. Îmbrăcându-te ca mine şi însoțindu-mă pretutindeni – bineînțeles nu în Camulodunum, unde amândoi suntem bine cunoscuți.

— Accentul vorbirii mele m-ar trăda totuşi.

— Nu te va trăda dacă pretinzi că ai venit din Gaul, peste Fretum Gallicum, îl învață Carnu.

În mintea lui, Quintus îşi formula deja traseul acestei posibilități şi consecințele lui. Cel mai mare risc şi-l lua Carnu, fiindcă, în cazul în care ar fi fost descoperiți, el ar fi fost pedepsit imediat de către druizi.

— Îmi dau seama de riscul pe care ți-l asumi, prietene, spuse Quintus sincer. Dacă reuşim, nu voi uita ce ai făcut pentru mine.

— Tu nu ai ezitat să te lupți cu Caractacus pentru a mă

salva, îi reaminti cu recunoştinţă în glas camaradul său.

O săptămână mai târziu cei doi prieteni stăteau pe o punte largă a unei corăbii romane, privind tăcuţi cetatea Londinium cum se depărtează treptat şi cum malurile înguste ale râului se desfăşurau înapoi unduindu-se ca o panglică. Valurile înalte şi spumoase ale râului împingeau corabia tot mai la vale, spre întinderea sticloasă a mării. Vasul pe care se îmbarcaseră sosise cu câteva zile după ce planurile lui Carnu cu privire la modul în care aveau s-o caute pe Veronica fură verificate în cele mai mici amănunte. Veşmintele preoţeşti cumpărate de Carnu din Londinium erau ascunse cu grijă într-unul din bagajele pe care le luaseră cu ei pe corabie. Căpitanul galerei şovăi la început când le ascultă planurile, dar în cele din urmă fu de acord să-i ajute în încercarea de a-i înşela pe Commius şi Caractacus. Quintus îşi petrecuse ultimele zile în Londinium scriind un raport detaliat despre tot ce era mai important cu privire la Britannia. O adresă împăratului Caligula, apoi scrise alta către Lentulus Gaeticulus, în Gaul, descriindu-i situaţia din Britannia. În concluzie, adăugă *post scrip*tul la ambele scrisori că intenţionează să-şi continue călătoria deghizat, pentru ca observaţiile lui să poată fi folosite într-o eventuală invazie romană. În felul acesta, ştia că nu va fi

declarat un dezertor pentru că nu s-a întors la Roma cu prima ocazie. Mai scrise o scrisoare către Abijah, din Ierusalim; îi relată în amănunt tot ce se întâmplase cu Veronica şi Iosif, fără să menționeze speranța că ei ar mai putea fi în viață, prin vreo minune. Încredință scrisorile căpitanului corăbiei copleşit de un sentiment ciudat, de parcă prin acele scrisori ar fi semnat actul de despărțire definitiv al său de Roma şi de lumea ei. În timp ce priveau cum cetatea învăluită în ceață dispărea la orizont, căpitanul îi spuse:

— Aş fi dorit să te conving să renunți la acest plan ciudat, tribune Quintus.

— Oricine ar face la fel în locul meu, răspunse Quintus. Nu pot să plec la Roma şi să-mi las soția aici.

— Nu vreau să-ți risipesc speranțele, dar tot la fel de bine, vazele acela puteau să fi ajuns în Londinium din Iudea.

— Proprietarul prăvăliei spune că nu. Le-a cumpărat de la un negustor itinerant.

— Am văzut vaze din țările răsăritene în cetățile din Gaul. Cei din tribul Veneti aduc bunuri din Gaul pe țărmurile Britanniei mai tot timpul. Vedem adesea bărcile lor traversând Fretum Gallicum. Aceste vaze au putut

ajunge aici, la fel de bine, în acelaşi mod.

Quintus trebui să recunoască faptul că nu se gândise la această posibilitate. Cântărind-o acum, i se părea mai logică decât aceea că Veronica ar fi supraviețuit când toți ceilalți prizonieri din cuşca de nuiele pieriseră.

— Dar celelalte scene pictate, protestă el, aceea cu lacul şi colibele. Negustorul mi-a spus că sunt scene de aici, din Britannia.

— În regiunile cu multe lacuri, spuse căpitanul, oamenii îşi aşază casele pe stâlpi, pentru a nu fi atacați cu uşurință. Am văzut acest fel de locuințe în multe părți ale lumii. Apoi, nu poți fi sigur că au fost pictate de aceeaşi mână.

— Cred totuşi că au fost.

— De ce?

— Din felul cum sunt pictate, şi apoi... din ceea ce îmi spune inima.

Căpitanul ridică mâinile în sus.

— Dacă eu aş conduce această corabie după sentimente, cine ştie unde aş ajunge? În schimb, mă ghidez după soare, stele şi hărți făcute de geografi. Fii logic, tribune; ai fi în stare să trimiți pe altcineva într-o misiune asemănătoare, ştiind că îl condamni la moarte în acelaşi timp?

— Probabil că nu, recunoscu Quintus.

— Atunci vino la Roma cu mine. Vei fi ca şi unul care s-a întors de pe lumea cealaltă, şi un erou din pricina lucrurilor pe care le vei putea povesti despre britanni.

Dar Quintus dădu din cap. Nu putea explica ceea ce îl motiva – cel puțin nu putea convinge pe nimeni, dar ceva în inima lui îi spunea că vazele mici cu spinii înfloriți erau un mesaj din partea Veronicăi pentru el, la care a ajuns numai cu ajutorul Dumnezeului căruia ea – l slujea.

— Voi continua să o caut, răspunse el ferm.

— Să te ajute zeii, atunci, spuse căpitanul. Eu mi-am făcut datoria şi te-am avertizat.

— Întunericul se lăsă înainte ca corabia să ajungă la vărsarea râului în mare. Quintus şi Carnu se dezbrăcară şi-şi înveliră hainele într-un pachet strâns, împreună cu pâinea şi carnea care aveau să le ajungă pentru câteva zile. Pentru a le fi mai uşor, au legat câteva burdufuri împreună, şi şi-au dat drumul în apă într-un loc unde corabia trecu aproape de malul de miazănoapte.

Burdufurile îi țineau la suprafață, dar refluxul tindea să-i împingă spre gura râului. Înotând din răsputeri împotriva curentului, după vreo jumătate de ceas au ajuns la mal; tremurând de frig, se dezbrăcară de hainele ude, căutând un loc unde să se întindă pe uscat. Bănuind că vor avea

parte de un asemenea frig, Quintus îşi îndesi în bagaj şi câteva bucăți de pucioasă pe care britanii o foloseau la aprinderea focului.

Bâjbâind cu mâinile prin întuneric, reuşi în cele din urmă să găsească o bucată de lemn uscat pe care o coji cu cuțitul ce-l ținea la cingătoare. Desprinse câteva aşchii din lemnul uscat şi se chinui o vreme cu ajutorul lamei de cuțit să aprindă focul. Îşi uscară hainele grele de apă, prăjiră ceva carne şi după miezul întunecat al nopții aţipiră în sfârşit, odihnindu-şi trupurile vlăguite de putere. În zorii albi ai dimineții, siluetele înalte ale celor doi druizi ieşeau din pădure, traversând tăcuți câmpiile verzi şi mănoase de la gura de vărsare a râului Tamesis.

Se opriră într-o poiană din apropiere. La rădăcina copacilor din jur crescuseră tufişuri dese de mure. Cu sucul stors din aceste fructe, îl unse pe Quintus pe față şi pe mâini pentru a nu fi recunoscut prea uşor. Romanul urma să-şi lase barba să crească, evitând astfel într-o oarecare măsură suspiciunile care ar fi putut să apară în legătură cu reala sa identitate.

Se hotărâseră să-şi pornească sinuoasele căutări chiar din pădurea druizilor. După patru zile de călătorie de-a lungul țărmului, au ajuns în sfârşit la râul pe a cărui maluri

se înălțau stejarii masivi ai acelei păduri. Urmărind cursul superior al râului ajunseră la locul cu pricina, mergând pe malul înverzit şi plin de crengile uscate ce le stânjeneau trecerea.

Pădurea era pustie acum, se auzeau doar în depărtări glasurile piţigăiate ale păsărilor. Locul nu se schimbase prea mult, rămăsese aşa cum şi-l amintea Quintus – stejarii masivi, structura templului cu zidurile mucegăite într-o parte, altarul din pietre în centru. Zărind o grămadă de cărbuni şi cenuşă în locul unde îşi amintea că fusese platforma şi cuşca, întoarse capul înfiorat, deşi era convins că alte jertfe mai fuseseră arse de atunci, pentru sufletele altor războinici britanni ucişi în incursiunile lor peste Fretum Gallicum.

Pădurarul era un druid bătrân, bolnav, care-şi trăia ultimele zile într-o colibă joasă de lut construită în spatele templului, considerat de britanni ca fiind reşedința pământească a zeului ce domnea peste aceste întinse regiuni ale Britanniei.

— Îți aminteşti când Commius a adus o jertfă pentru fiul regelui aici, cu mai mult de un an în urmă? îl întrebă Carnu pe bătrân.

Druidul dădu din cap afirmativ.

— Adminius era întins acolo, pe altar, spuse el, arătând cu degetul. Când s-a aprins focul, zeul s-a mâniat şi prinţul a fost dus la Camulodunum într-o căruţă.

— Îţi aminteşti de un bătrân şi o fată printre cei care au fost jertfiţi?

— Pielea lor era mai albă decât a celorlalţi şi părul fetei era ca de aur. Un prizonier a încercat să-i sară în ajutor şi a fost ucis de războinicii care-l păzeau pe prinţul Adminius.

Era o greşeală normală, se gândi Quintus. Bătrânul trebuie să-l fi văzut căzut la pământ când a încercat să-i sară în ajutor Veronicăi.

— Ai văzut dacă fata şi bătrânul au fost arşi de flăcări? întrebă Carnu.

Bătrânul dădu din cap exact ca şi înainte.

— Toţi erau morţi când am venit înapoi şi am aprins iarăşi focul.

Mirat de cuvintele druidului, Quintus îşi deschise gura să vorbească, dar Carnu îl strânse de braţ, oprindu-l.

— Ce vrei să spui că ai venit şi ai aprins iarăşi focul? întrebă Carnu. Eu am văzut focul aprins când am plecat de aici cu prinţul Adminius în căruţă.

— Dar voi abia aţi plecat şi a venit furtuna, explică preotul. Îmi aduc aminte bine; niciodată nu s-au mâniat zeii

aşa ca atunci. Fără îndoială, erau mâniați pe cei care l-au rănit pe Adminius.

— Bineînțeles, completă Carnu pe un ton grav. Cum s-au mâniat zeii?

— Niciodată nu am văzut o ploaie ca aceea. Flăcările s-au stins în câteva clipe.

— Iar prizonierii au murit?

— Pe cei care nu au murit, i-au ucis soldații cu sulițele.

— Eşti sigur că i-au ucis pe toți? Nimeni nu a scăpat?

— Nimeni nu a scăpat, răspunse druidul bătrân. Am stat eu de vorbă cu soldații.

— Ce s-a întâmplat apoi?

— A doua zi soarele a uscat lemnele şi eu am aprins iarăşi focul. Trupurile prizonierilor morți au ars.

— Eşti sigur de asta?

Din nou bătrânul dădu din cap în acelaşi mod.

— Numai cenuşa s-a ales de ei.

Quintus nu sperase să afle ceva sigur, dar felul hotărât în care vorbise druidul îl făcea să înțeleagă realitatea. Rămânea un singur motiv de mângâiere, oricum. Dacă Veronica fusese ucisă de sulițele războinicilor, aşa cum spuse druidul, a fost cel puțin scutită de agonia flăcărilor.

Carnu se întoarse plin de tristețe spre Quintus.

— Mi-a spus acelaşi lucru când am venit aici după ce l-ai tratat pe Adminius.

— Asta înseamnă că nu mai este nicio speranță, rosti Quintus deznădăjduit.

— Este posibil ca şi căpitanul să fi avut dreptate cu privire la vaze, adăugă Carnu. Au fost probabil importate în Gaul şi aduse peste Fretum Gallicum de către tribul Veneti.

Părăsiră trişti pădurea druizilor şi merseră o bucată bună pe marginea râului, ale cărui unde verzui se spărgeau de bolovani. Apoi urcară pe un podiş larg şi luminos, ajungând curând într-un loc retras unde râul îşi lățea mult marginile, ca să se verse doar la câteva prăjini mai departe în canalul Fretum Gallicum. Aici, pe vârful unui deal, britannii îşi construiră un turn înalt din pietre, în vârful căruia obişnuiau să aprindă pe timp de ceață un foc puternic.

Quintus privi disprețuitor spre altar, dar Carnu, care-i bănuia gândurile, se grăbi să-i explice că întreaga ridicătură de pietre avea un scop mult mai util şi anume acela de a-i călăuzi pe marinarii britanni în incursiunile lor de atac asupra gallilor de dincolo de canal.

Cei doi urcară pe turnul din piatră şi priveau în răsărit spre Gaul. Țărmul abia se distingea printre norii cenuşii. Amintindu-şi cât de mult iubise Veronica țara aceea, casa

lor mică din Lugdunum, şi chiar şederea scurtă în cetatea de pe țărm, Gesoriacum, Quintus simțea o durere adâncă în inimă privind-o iarăşi. Acum, că moartea ei părea de netăgăduit, se gândea că ar fi nebun să mai rămână în Britannia, unde risca să-şi piardă viața în orice moment. Aici, pe coastă, împreună cu Carnu, ar putea probabil să găsească o cale de a trece canalul şi odată ajunşi în Gaul, trebuia doar să-şi dezvăluie identitatea de tribun roman pentru a ajunge în Lugdunum, la Lentulus Gaeticulus.

Carnu îi împărtăşea în amănunt toate acele planuri. Arătându-i undeva pe coastă o mulțime de pescari, îi spuse:

— Aceste bărci transportă mereu fel de fel de produse între Britannia şi Gaul. Dacă vrei să trecem în partea cealaltă, putem să aranjăm aceasta cu vreunul dintre pescari.

Quintus simțea iarăşi o împotrivire ciudată de a părăsi Britannia, fiindcă prin aceasta i se părea că recunoaşte odată pentru totdeauna că Veronica murise. Şi totuşi, ştia că era absurd să mai aibă vreo speranță.

— Totuşi, adăugă Carnu, dacă mai ai vreo îndoială în suflet, vei fi un om nenorocit după ce vei pleca din Britannia, şi nu-ți vei mai găsi fericirea.

— Oricum, fără ea viața nu mai are niciun sens. Ea era

singura mea bucurie şi odată ce ea nu mai este n-am să mai pot găsi nicicând fericirea, spuse Quintus cu glasul tremurător. Întoarse privirea în altă parte, încercând să ascundă durerea ce-i măcina lăuntrul.

Carnu tăcu un moment. Îşi privi prietenul cu milă; ar fi vrut să-l încurajeze într-un fel, dar cuvintele erau prea sărace pentru asta. Îndrăzni totuşi să adauge fără prea multă convingere:

— Din tot ce mi-ai povestit până acum, tind să cred că soției tale nu i-ar place atitudinea ta. Mi-aduc aminte că te-am auzit zicând că ea credea în existența unei alte vieți dincolo de moarte.

— Da, răspunse Quintus cu glasul stins. Avea siguranța că moartea nu e decât o trecere spre o altă viață; era atât de convinsă de credința ei.

— Şi nu cumva credea că cineva poate să-şi dea viața ca să salveze sufletul altcuiva?

— Da, şi ea şi Iosif credeau că Fiul lui Dumnezeu şi-a dat viața pentru toți oamenii. I-am auzit de nenumărate ori zicând că prin moartea Lui fiecare om are viața veşnică. N-am înțeles niciodată de ce-i făcea atât de fericiți această siguranță.

— Bine. Dacă ea este fericită acolo unde a ajuns, de ce

nu poți să fii şi tu aici pe pământ?

Quintus tresări la auzul întrebării, dar rămase nemişcat. Cum ar putea el să mai fie fericit vreodată?... Se întoarse brusc către Carnu:

— Ştii... n-am crezut niciodată în nemurire. Poate din cauza asta văd viitorul atât de întunecat.

— Dar tu păstrezi amintirea ei în inima ta, nu-i aşa?

— Bineînțeles.

— Atunci, ea trăieşte. Nu ai nevoie de altă asigurare.

Era adevărat. Aceasta era singura speranță pe care nu putuse nimeni să i-o spulbere. Undeva în adâncul sufletului, ascunsă printre îndoieli şi dezamăgiri, încă mai trăia speranța care-i dădea siguranța că Veronica nu era moartă. De multe ori, privind la vaza aceea mică, şi-o închipuia aşteptându-l undeva, la fel de frumoasă şi senină, aşa cum o văzuse prima oară sub copacul din curtea lui Abijah.

3

În alte circumstanțe, săptămânile care au urmat ar fi fost un timp destul de plăcut pentru Quintus şi prietenul său. În fiecare zi cei doi nu făceau altceva decât să străbată distanțele dintre cetățile dinspre miazăzi şi apus ale Britanniei, iar dacă starea lor sufletească ar fi fost alta, ar fi putut să se bucure de frumusețea locurilor. Totuşi, plecând de la pădurea druizilor, şi-au dat seama că se află prea aproape de Camulodunum ca să poată să creadă că sunt în siguranță. Pentru a evita evenimentele neplăcute au hotărât să mărească distanța de acele locuri ale suferinței. Într-una din zile au plătit unui pescar să-i treacă dincolo de râul Tamesis, pe lângă Regulbium, în țara tribului Cantii. Aceştia, deşi făceau oarecum parte din împărăția lui Cunobelinus, erau lăsați în mare parte să se autoguverneze.

Aceasta a fost regiunea pe care Iulius Cezar o cucerise cu desăvârşire cu aproape o sută de ani în urmă şi dovezile vizitei scurte a romanilor erau vizibile pretutindeni în zidurile pe jumătate dărâmate ale forturilor romane temporare. La Rutupiae, Dubrae şi Lemanae, s-au oprit să arate vaza unor pescari care, fără îndoială, se ocupau şi cu

negoțul. Răspunsul era întotdeauna acelaşi: toți dădeau din cap şi spuneau că nu au văzut niciodată asemenea vaze.

De la Lemanae au urmat un drum ce traversa o pădure, înconjurând o zonă mlăştinoasă şi sosind în sfârşit la Anderida, cetate care era străjuită de rămăşițele unei fortărețe romane ce părea că vrea să amintească privitorilor cât de efemeră este viața şi cât de înşelătoare este gloria pământească. Răspunsul la întrebarea lor fusese acelaşi, dar Quintus se decise să-şi continue călătoria pe lângă țărm, cel puțin până la Noviomagus, la trei sau patru zile de drum spre apus, direcție în care se îndepărtau tot mai mult de coasta Gaulului, aşadar diminuând şansele ca cei ce aduceau produse din Gaul să fi ajuns până aici.

La Noviomagus erau în țara tribului Regni, care nu erau aliați cu Cunobelinus, dar Quintus şi Carnu erau protejați de statutul lor ca druizi. Aici drumurile înguste şi prăfuite erau străbătute de preoți şi oameni de rând care sperau să-şi vindece bolile la izvoarele naturii dintr-o cetate izolată, Aquae Sulis, nume dat de romani. Deşi mică, cetatea era cunoscută de majoritatea oamenilor ce-şi duceau traiul în această țară, mai ales pentru acele izvoare tămăduitoare spre care se îndreptau acum grăbiți oameni cu fețe triste şi încruntate.

La Noviomagus, cei doi călători au pornit înspre interiorul insulei, spre miazănoapte şi apus şi au ajuns într-un sat mic numit de către romani Sorbiodunum. Plecând de acolo, au intrat în regiunea Belgae o regiune care părea să se deosebească de celelalte teritorii străbătute de ei până atunci. Obiceiurile, modul de trai al locuitorilor şi tradițiile acestora amintea vizitatorilor necunoscători că se află în zona centrală a țării Gaul. Pe măsură ce înaintau, cei doi puteau să observe acea diferențiere față de locurile precedente. Oamenii păreau mai senini şi mai puțin împovărați de grija zilei de mâine, iar casele trădau o situație materială mai bună. Chiar şi limba vorbită de locuitori nu mai era aceeaşi, chiar dacă se păstraseră unele elemente. Agricultura era în floare, aici folosindu-se pluguri de fier; oamenii erau inteligenți şi se pricepeau la diferite meşteşuguri, inclusiv la topirea şi forjarea metalelor.

Tribul Belgae, îi explică Carnu, venise aici din Gaul, invadând Britannia cu mai bine de o sută de ani înaintea romanilor de sub Iulius Cezar. Aşezându-se în zona de răsărit, aproape de țărmul mării, aceşti oameni harnici au cucerit uşor triburile de pe coastă şi au pătruns în interiorul insulei până în zona de miazăzi a ei, unde climatul era mai asemănător cu cel din Gaul. Celor mai mulți dintre britanni,

aceştia le-au inspirat spiritul lor de hărnicie. Pentru acest motiv, zona din miazăzi şi apus a Britanniei se dezvoltase mai rapid de atunci. Era vorba de ținutul situat la miazănoapte de capitala regelui Cunobelinus.

Aquae Sulis îi amintea lui Quintus în multe aspecte de centrele greceşti Cos, Cnidus şi Pergamum. Izvoarele ce țâşneau din pământ erau amare şi se spunea că vindecă o mulțime de boli, deşi Quintus bănuia că dacă apa poseda vreo proprietate vindecătoare, se datora calităților ei purgative.

Datorită faptului că foarte mulți călătoreau aici pentru a se vindeca, pericolul ca Quintus să fie recunoscut de cineva din regiunile Camulodunum sau Londinium era destul de mare. El îşi lăsase barba să crească în timp ce cutreieră Britannia şi semăna acum tot mai mult cu un războinic britannic, dar accentul vorbirii sale încă îl putea trăda.

Într-o după-amiază senină cei doi treceau liniştiți o pădure deasă în apropierea cetății Curierio şi fiecare mergea împovărat sub greul dezamăgirilor şi-al îndoielilor. De ceva vreme niciunul dintre ei nu mai spunea nimic, ci păşeau doar alături, ascultând ecourile pădurii. Gândurile le hoinăreau departe când fură surprinşi de un zgomot puternic asemănător celui produs de două săbii care se

lovesc. Tresăriră speriați când strigătele se auziră mai aproape. Prevăzător, Carnu se opri.

— Trebuie să fie o încăierare între două triburi, spuse el. Ar fi bine să nu ne mai apropiem.

— Ne vom ascunde după copaci, sugeră Quintus. Să vedem cel puțin ce se întâmplă.

Au înaintat de la copac la copac, dar deodată zgomotele încetară.

Carnu răsuflă uşurat.

— S-a oprit lupta.

— Trebuie să fie răniți, chiar şi morți.

— Este datoria mea de druid şi a ta de medic să le oferim primul ajutor.

Ajunseră în curând într-o poiană, unde se părea că avusese loc lupta. Iarba şi tufişurile fuseseră călcate în picioare şi era sânge în câteva locuri. Nu au văzut pe nimeni, oricum, şi erau gata să plece mai departe, când un geamăt ajunse la urechile lor dintre nişte tufişuri de la marginea poienii. Apropiindu-se de locul de unde venise geamătul, au dat peste un om căzut la pământ. Era, în mod evident, rănit grav, fiindcă zăcea într-o baltă de sânge. Aparent, rănitul se târâse din locul luptei încercând să-şi salveze viața.

Quintus îi făcu o examinare rapidă. Pierduse mult sânge, dar pulsul îi era destul de puternic, deşi prea repede. Purta tunica obişnuită caracteristică britannilor, dar niciun semn distinct care să le arate tribul căruia aparținea.

Rana era în partea din spate a umărului, o tăietură adâncă în muşchi care sângera încă liber. Fusese lovit cu o sabie sau cu un pumnal, dar osul omoplatului nu lăsă ca lama să-i penetreze pieptul şi să-l ucidă pe loc.

— Este o rană adâncă, spuse Carnu. Va muri cu siguranță.

— Dacă am putea opri sângerarea, mai are şanse de viață. Rupe o bucată de pânză din tunica lui. Am nevoie de o compresă.

În timp ce Carnu îi rupea tunica, Quintus apropia marginile rănii una de cealaltă cu mâna stângă şi apăsa pielea cu mână dreaptă. Învățase să oprească sângerarea în felul acesta în Alexandria, şi fu mulțumit văzând că şi de data aceasta avea succes.

Când Carnu îi dădu o compresă, Quintus o aşeză pe rană. Victima nu dădea niciun semn că şi-ar reveni, şi Quintus se întreba dacă nu cumva suferise şi vreo rană la cap. Când se asigură că sângerarea era sub control, începu să-i examineze restul trupului, dar nu văzu nimic altceva decât o

umflătură mică la tâmplă.

— Are totuşi o şansă să supravieţuiască, îi spuse el lui Carnu. Poţi să-ţi dai seama cărui trib aparţine?

Druidul privi cu atenţie faţa rănitului. Nu avea niciun semn distinctiv după care să poată fi recunoscut. Hainele simple şi lipsa armelor îi întăriră convingerea că nu era decât un om de rând. Dădu din cap în semn de negare:

— Nu pare să fie un războinic şi nu are nicio armă asupra lui.

— Poate că a fost doar un călător ca şi noi.

— Atunci a fost probabil tâlhărit.

— Cine poate şti? Dacă-şi revine, ne va spune el.

— Hai să facem un adăpost, spuse Carnu. Spre seară se va face frig şi s-ar putea să fim nevoiţi să rămânem aici peste noapte.

Au tăiat nişte crengi mici pe care au început să le împletească, făcând astfel o colibă care să-i protejeze de frig şi de ploaie. Făcură un foc în faţa colibei şi apoi l-au adus pe rănit înăuntru.

Quintus examină bandajul, care era pătat dar nu îmbibat cu sânge. Deodată îşi auzi camaradul strigând şi, ridicând ochii, văzu un războinic înalt ridicând o suliţă pe care se pregătea să i-o arunce în spate.

Quintus, care stătea îngenunchiat lângă rănit, nu avu timp nici măcar să realizeze ce se întâmplă. Auzind zgomotul produs de căderea lemnelor din brațele lui Carnu, se întoarse brusc dar avu timp să vadă doar cum Carnu se aruncă către el. Quintus auzi zgomotul suliței grele străpungând coastele prietenului său şi abia atunci reuşi să-şi revină din şocul momentului. Privi înmărmurit scena din fața sa când îl văzu pe războinicul din fața sa pregătindu-se să-şi scoată sabia. Quintus se ridică şi apucând o creangă groasă de jos, îl lovi direct în cap şi continuă să-l lovească până când acesta căzu la pământ. Luându-i sabia, era gata să-l junghie, dar îşi dădu seama că acesta era oricum inconştient, aşa că se grăbi să-l ajute pe Carnu, dar solul morții părea să fi pus stăpânire pe trupul acestuia iar ochii împăienjeniți nu lăsau nicio urmă de îndoială. Sulița pătrunsese adânc în trupul lui şi din cauza zonei în care fusese înfiptă, Quintus îşi dădea seama că penetrase cel puțin un organ vital. Carnu mai gemu de câteva ori în timp ce fața schimonosită de durere stătea întoarsă către Quintus. Acesta din urmă privea neputincios scena morții din fața sa, dar îşi dădea seama imediat că nu mai putea face nimic pentru prietenul său. Se aplecă deasupra lui, simțind două lucruri calde umezindu-i

pleoapele. Rănitul se mai zvârcoli de câteva ori cuprins de spasmele morții, apoi se făcu liniște. Ochii i se închiseră, iar trupul zăcea inert pe pământul umed. Lui Quintus i se încleştară pumnii. Simți din nou fiorul acela rece străbătându-i şira spinării. Simțea aceeaşi teamă inexplicabilă care i-o dădea apropierea morții. Carnu murise şi odată cu el şi o parte din speranțe.

Privind trupul celui care-i atacase, Quintus nu văzu nicio schimbare. Cât despre prima victimă, condiția lui părea aceeaşi. Îndată îşi dădu seama de felul în care se întâmplaseră lucrurile. Războinicul care-l omorâse pe Carnu îl rănise şi pe omul pe care ei încercaseră să-l salveze. Crezând că victima murise, acesta probabil plecă, dar se întoarse văzând fumul ce se ridicase de la focul ce ei îl aprinseră. Înfuriat probabil de gestul lor mărinimos, a încercat să-i ucidă şi pe ei, dar prin acțiunea lui rapidă, Carnu îl salvase pe el dar nu şi pe sine.

Timp de câteva ceasuri Quintus încerca să sape o groapă unde să-şi îngroape prietenul. Ajutat de sabia şi sulița războinicului reuşi în cele din urmă să facă un mormânt la rădăcina unui stejar şi aşeză trupul fără viață al prietenului său în el. Deasupra aşeză câteva pietre aşa cum văzuse în mai multe rânduri pe mormintele britannilor.

Luând hainele ucigaşului, se îmbrăcă cu ele. Atâta timp cât îl avuse pe Carnu alături de el nu avuse niciun fel de teamă că ar putea fi descoperit, dar acum îşi dădu seama că hainele de druid nu-i mai puteau oferi siguranța de care se bucurase până atunci. Singur fiind, exista oricând riscul să fii descoperit, faptă ce ar fi atras mânia druizilor care l-ar fi condamnat cu siguranță la moarte. Aprinse din nou focul. Dezbrăcă hainele de druid şi le aruncă în flăcările ce săltau jucăuşe. Aşteptă până acestea arseră cu desăvârşire şi apoi se aşeză încet pe pământul rece.

Un geamăt din partea primului rănit îl făcu pe Quintus să tresară. Pulsul îi era acum mai puternic şi fața nu-i mai era atât de palidă. Quintus îi aduse apă de la un pârâu în coiful de bronz al războinicului şi îndată acesta deschise ochii, privindu-l pe Quintus nedumerit.

— Ai fost rănit, îi spuse Quintus în dialectul vorbit la Camulodunum. Cineva a încercat să te omoare, dar acum eşti în siguranță.

Buzele rănitului se mişcară abia vizibil iar Quintus se apropie mai mult, în speranță că va putea înțelege cuvintele abia şoptite ale rănitului. Rămase nemişcat încercând să citească din mişcarea buzelor ceea ce zicea omul din fața lui. Ascultă înmărmurit şoaptele acestuia. Nu putea să-şi

creadă urechilor ceea ce auzea. Inima începu să-i bată cu putere.

— Tată, iartă-i, rostea în şoaptă britannul rănit, fiindcă nu ştiu ce fac.

Quintus auzise aceste cuvinte în Antiohia, în sinagoga unde Iosif din Arimatea vorbise în timp ce-l aşteptau pe Pontius Pilat să vină din Cezarea, în drumul lui spre Roma. Aceste cuvinte fuseseră rostite de Iisus când murea pe cruce, şi acum aceleaşi cuvinte ieşiseră de pe buzele unui britann rănit, la celălalt capăt al Imperiului Roman, la mii de mile distanță de dealul acela de lângă cetatea Ierusalimului.

Inima lui Quintus tresăltă de bucurie iar fața i se însenină ca la primirea unei veşti nemaipomenite. Fu din nou inundat de speranță şi încredere. Era convins că în această parte a lumii doar doi oameni ar fi putut să cunoască aceste cuvinte şi să le împărtăşească şi altora: Veronica şi Iosif din Arimatea!

4

La lumina focului, Quintus veghea lângă omul rănit care acum dormea liniştit. Rănitul fusese conştient pentru puțin timp, doar cât să rostească cuvintele Domnului Iisus. Quintus pregătise o mulțime de întrebări pe care să i le pună omului de lângă el, dar înainte să poată afla ceva, rănitul căzu din nou într-o stare de inconştiență, fapt ce-l dezamăgi pe Quintus, care era frământat de nerăbdare. Acum Quintus nu mai putea decât să aştepte cu speranța că îşi va reveni iarăşi şi-i va putea spune unde învățase cuvintele Vindecătorului galilean.

Nu se îndoia nici măcar o clipă că Iosif şi Veronica i-ar fi învățat pe britanni despre Iisus. Întreaga serie de evenimente, începând cu descoperirea vazei cu scena din Ierusalim, îi dădea curaj să creadă că Veronica scăpase cumva cu viață din mijlocul flăcărilor din pădurea druizilor. Cum ajunsese omul acesta – care zăcea ca mort înaintea lui – să învețe aceste cuvinte, nu putea şti, dar îşi dădea seama că muribundul îi cunoscuse destul de mult timp, încât a putut să învețe şi să accepte credința Mântuitorului. Dacă într-adevăr o cunoscuse pe Veronica, şi dacă avea să se

trezească, cu siguranță omul acesta îl putea îndrepta spre ea.

Gândul că Veronica trăia undeva îi umplea pieptul de un dor nestăpânit şi de o dorință aprinsă de a o găsi cât mai curând. Aruncându-se în genunchi – aşa cum o văzuse pe ea făcând – înălță o rugăciune de mulțumire lui Dumnezeu pentru că-l călăuzise în locul acela tocmai la momentul potrivit. Nu i se părea deloc ciudat că se ruga Dumnezeului iudeilor, Celui pe care Veronica şi Iosif îl numeau Cel Preaînalt, şi nici să încheie rugăciunea în Numele lui Iisus, Fiul Său.

În timp ce ceasurile treceau, Quintus se odihnea în colibă, ieşind doar din când în când ca să pună lemne pe foc. O ceață deasă acoperea întreaga regiune în timpul iernii şi, deşi îmbrăcămintea pe care o luase de la britannul mort era destul de călduroasă, atunci când pleca de lângă foc pentru a strânge mai multe lemne simțea frigul nopții ce se întețise. Deşi era plin de nerăbdare să afle răspunsul tainei din inima lui, nu îşi deranjă pacientul, dându-şi seama că somnul îi va face bine acestuia mai mult decât orice ar putea el să-i facă.

Doar cu puțin timp înaintea zorilor, Quintus se trezi din somn la glasul rănitului. Ațâță puțin focul cu o creangă ca

să-i poată vedea fața, care era mai îmbujorată ca înainte. Fruntea îi era fierbinte, iar când deschise ochii, aceştia ardeau parcă şi ei din cauza febrei. Vorbea, dar cuvintele nu puteau fi înțelese. Plin de deznădejde, Quintus observă că singura persoană care i-ar fi putut dezlega misterul ce-i chinuia mintea zăcea în delir.

Descurajat de întorsătura neaşteptată pe care o luaseră lucrurile, Quintus îşi dădu seama că nu are timp de pierdut. Trebuia să facă tot ce-i stătea în putință ca să salveze viața suferindului, chiar dacă şansele de reuşită erau foarte slabe. Dacă febra pricinuită de infectarea rănii ar fi produs moartea bolnavului, atunci toată truda lui ar fi fost zadarnică. O deznădejde adâncă începu să pună stăpânire pe el; singurul om care i-ar fi putut dezvălui misterul locului unde se află Veronica era pe cale să-şi dea ultima suflare, luând cu el ultima rază de speranță a lui Quintus. Privea neputincios cum viața se scurgea din trupul rănitului şi şi-ar fi dorit cu tot dinadinsul să-l poată ajuta cu ceva. Ca medic, văzuse de prea multe ori această situație în cazul bolilor severe ca să nu poată să înțeleagă cât de mici erau şansele de supraviețuire. Nu se putea amăgi singur – o astfel de rană însoțită de febră şi delir erau semnele sigure ale unei morți iminente.

Când în sfârşit soarele se înălță pe cer biruind ceața şi norii, Quintus se decise să exploreze împrejurimile. Asta însemna să-şi lase pacientul singur, dar acesta dormea din nou şi el oricum intenționa să se întoarcă repede. Apoi, riscul de a-l lăsa singur pentru un timp foarte scurt era mic în comparație cu nevoia de a găsi un loc mai bun, în care să fie mai bine protejați decât în mica colibă din crengi.

Nu găsi nimic în prima sa incursiune. Întorcându-se şi văzând că pacientul său încă doarme, porni din nou în cercetare. Când plecă pentru a treia oară, găsi ceea ce căuta, o peşteră mică în coasta stâncoasă a unui munte, totuşi destul de mare pentru a le oferi adăpost şi cu un desiş de copaci în față care puteau să ascundă lumina focului. Era un loc de refugiu şi în acelaşi timp o măsură de protecție. Din fericire, prin fața peşterii trecea şi un pârâiaş, o sursă de apă la îndemână.

În perioada aceasta a anului, regiunea era luminată de soare doar câteva ceasuri, iar pe timpul nopții întunericul era prea dens ca să se mai poată vedea ceva. De aceea Quintus se văzu obligat să se grăbească pentru a-şi duce la îndeplinire planul. Prima dată îl duse pe rănit în peşteră, purtând trupul vlăguit al acestuia pe brațele sale puternice. Îl aşeză jos, apoi aprinse din nou focul la gura peşterii.

Flăcările jucăuşe care străjuiau acum intrarea în peşteră, dădea locuinței improvizate o înfățişare mai primitoare şi mai confortabilă.

Următoarea sarcină pe care Quintus o avea era să găsească mâncare, aşa că porni din nou pe malul pârâului, unde văzuse cu o zi înainte – când se duse să ia apă în coiful războinicului – că erau peşti. Folosindu-se de suliță, reuşi după o mulțime de încercări să prindă câțiva peşti pe care îi rumeni pe cărbuni.

Rănitul nu putea mânca, dar Quintus reuşi să-i dea apă. Şi acesta vorbea aproape constant când era treaz, dar Quintus nu înțelegea prea mult, doar îşi dădea seama că vorbea despre Iisus din Nazaret. Odată i se păru că rostise numele Veronicăi, dar nu era sigur. Trecură câteva zile, timp în care Quintus se străduia să-l ajute să se întărească şi să reducă inflamația rănii care îi provoca febra. Prindea câțiva peştişori în fiecare zi, dar odată, întorcându-se de la pârâu, reuşi să lovească un iepure cu sulița când acesta apăru deodată înaintea lui. L-a jupuit şi i-a fiert carnea în coiful de aramă, obținând o supă hrănitoare pe care bolnavul o bău cu poftă.

A patra zi după ce se mutaseră în peşteră, pe când Quintus se întorcea de la pârâu, constată cu mare bucurie

că pacientul său îl aştepta cu ochii limpezi, iar semnele suferinței dispăruseră treptat. Chiar febra de care se temuse atâta timp scăzuse încurajator. Omul tresări când văzu sulița şi Quintus îşi dădu seama că acesta a recunoscut probabil îmbrăcămintea şi credea că este ucigaşul său.

— Ai fost rănit grav, îi spuse în limba britannilor. Am încercat să te ajut.

Bolnavul îl privi îndelung, apoi, asigurat de ceea ce văzu în fața lui, Quintus zâmbi.

— Unde este celălalt... cu haine ca ale tale?

— L-am omorât când a venit înapoi să te ucidă.

— Îmi amintesc... m-a atacat în timp ce treceam prin pădure.

— Faci parte din tribul Belgae?

— Da. Mă cheamă Brythar.

— Locuieşti aproape de aici?

Brythar dădu din cap.

— Locuiesc pe insula Avalon.

Dar numele acesta nu-i spunea nimic lui Quintus. Totuşi continuă:

— Este pe mare?

Omul zâmbi.

— Este o insulă foarte frumoasă – pe un lac.

Quintus aproape ezita să-i pună următoarea întrebare, dar era foarte nerăbdător să afle dacă Brythar putea să-i spună ceva despre Veronica, chiar dacă vestea ar fi fost rea.

Cu o voce şăgalnică îndrăzni să continue, chiar dacă simțea că inima avea să-i spargă pieptul:

— După ce ai fost rănit, într-unul din momentele de luciditate te-am auzit rostind: „Tată, iartă-i, căci nu ştiu ce fac”. Poți să-mi spui unde ai învățat aceste cuvinte?

Auzind întrebarea interlocutorului său, fața i se lumină într-un zâmbet larg. Quintus nu putu să nu vadă asemănarea cu seninătatea Veronicăi şi a lui Iosif. Era aceeaşi bucurie, aceeaşi încredere pe care o văzuse pe fața celor doi ori de câte ori vorbeau despre Iisus din Nazaret. Orice urmă de îndoială din inimă se spulberă îndată. Omul acesta îi cunoscuse cu siguranță pe cei pe care îi căuta de atâta vreme. Bolnavul răspunse cu încredere şi bucurie:

— Sunt cuvintele Fiului lui Dumnezeu.

Deşi inima îi bătea să-i sară din piept, Quintus reuşi să se controleze.

— Unde le-ai auzit?

— În Avalon, de la femeia care pictează.

Cu mâinile tremurând de emoție scoase vaza care o purta tot timpul cu el şi o întinse bărbatului din fața lui:

— Femeia aceea... pictează cumva vaze din acestea?

— Brythar se mulțumi doar să privească vaza. Nu era necesar să o ia în mână ca să o recunoască. N-ar fi putut confunda niciodată stilul acela atât de deosebit, culorile şi mai cu seamă peisajul pictat. Răspunse fără să şovăie:

— Da, vaza e pictată de femeia aceea. Ea ne-a spus că spinii înfloresc aşa pe dealul unde Iisus a murit pentru ca noi să fim mântuiți.

Nerăbdător, Quintus îl întrerupse brusc pe Brythar şi întrebarea ce-i făcea inima să bată cu putere se desprinse de pe buzele lui abia şoptit:

— O cheamă Veronica?

Ochii lui Brythar se umplură de uimire.

— Cine eşti tu, că vorbeşti limba noastră într-un glas diferit şi totuşi o cunoşti pe femeia care pictează?

Dintr-o săritură fu în picioare. Era în stare să-l strângă în brațe pe bolnavul din fața lui. Aproape strigând de bucurie îi răspunse:

— Ea este soția mea. O credeam moartă, dar tu mi-ai adus minunata veste că trăieşte!

— Trăieşte, repetă Brythar cu bucurie. Ea ne-a învățat să facem pe roată vase mici din lut şi apoi să le ardem în cuptor. Datorită ei, olarii din Avalon o duc mai bine acum şi

toți am aflat vestea minunată care ne-a adus viața veşnică – nu aşa cum o promit druizii – că un om poate să trăiască iarăşi ca un câine sau ca un porc – ci să avem viață în veşnicie, în cer, cu Fiul lui Dumnezeu.

5

Soarele strălucea frumos, deşi aerul era încă rece când Quintus se apropia în sfârşit de insula Avalon. Spre surprinderea lui, insula se afla la o distanță de doar câteva zile de locul în care îl găsise şi îl îngrijise pe Brythar până când acesta se întremă destul ca să poată călători. Chiar dacă perioada aceea cât au stat aşteptând ca bolnavul să se vindece cu desăvârşire încât să-şi poată continua drumul i se păru lui Quintus o veşnicie, acum şi-a dat seama că a meritat toată suferința, că răsplata care avea s-o primească va şterge orice amintire a îndelungatei sale suferințe.

De două ori au fost nevoiți să se ascundă în timp ce grupuri de tâlhari treceau înaintea lor prin pădure. Brythar îi dezvălui lui Quintus că aceştia aparțineau tribului Dobuni, la fel ca cel care-l atacase pe el, înainte să-i poată explica că este din Avalon, că nu are nimic cu nimeni şi nu poartă arme. Quintus era înarmat, dar nu dorea să se angajeze nici măcar în luptă cu un singur om. O căutase pe Veronica de prea mult timp şi ajunse prea aproape de ea acum pentru a mai îndrăzni să facă ceva care i-ar fi putut zădărnici întâlnirea atât de mult aşteptată.

Au ajuns în sfârşit – după ce au călătorit prin cea mai frumoasă regiune pe care Quintus o văzuse vreodată în această insulă a Britanniei – într-o regiune de pajişti verzi, pline de iarbă, copaci şi tufişuri, care rămăseseră verzi în mare parte chiar pe timp de iarnă. În regiunea aceasta frumoasă era marele lac în care, după cum îi spusese Brythar, se ascundea insula Avalon.

Quintus îl plăti pe un pescar să-i treacă pe insulă. Era aproape de amiază când au trecut un deal mic şi Brythar i-a arătat în vale satul său, nemaipomenit de frumos. Casele îi erau oarecum cunoscute lui Quintus, fiindcă erau exact ca şi cele pictate pe vaza mai mare ce el o cumpărase în Londinium. Satul era aşezat pe o întindere destul de considerabilă la marginea insulei, într-o zonă mlăştinoasă. Dincolo de sat insula era împădurită şi în mijloc terenul avea o altitudine mult mai mare.

De la prima vedere, Quintus observă că satul avea în jur de o sută de colibe. Unele aveau o temelie din bârne, altele erau ridicate pe stâlpi, plasate în formă de semicerc. Se părea că nu se făcuse nicio încercare ca străzile să fie aranjate sistematic, colibele fiind ridicate aproape la voia întâmplării. Toate erau construite similar, împletite din nuiele groase şi apoi unse cu lut. Deoarece din acoperişurile

colibelor fumul se vedea ieşind, Quintus îşi închipuia că aveau în ele câte o sobă, tot din lut, aşa cum văzuse în majoritatea colibelor din Britannia.

Într-o parte a satului erau nişte bărci şi canoe legate la mal.

— Poporul meu nu este un popor războinic, îi spuse Brythar cu un ton de mândrie în glas. Noi suntem olari şi meşteşugari, aşa cum au fost părinții noştri. Şi fiindcă nu avem duşmănie cu nimeni, putem vinde produsele tuturor.

— Acest lucru pare destul de avantajos, atâta timp cât şi ceilalți vă respectă statutul.

— De obicei nu avem probleme. Dacă aş fi fost mai aproape de satul meu, războinicul din tribul Dobuni nu m-ar fi atacat.

Fiind prea nerăbdător să o găsească pe Veronica, Quintus preferă să nu mai continue discuția, cu toate că siguranța lui Brythar era nejustificată. Văzuse prea multe în viața lui ca să mai poată să creadă în tăria de caracter a celor mereu obişnuiți să se războiască. Ştia din experiență că odată cuprinşi de setea de a ucide şi a distruge, oamenii pierd orice urmă de respect față de dreptul la viață al celorlalți.

— Unde o găsesc pe Veronica?

Brythar întinse degetul spre o colibă mai deosebită,

aşezată pe culmea unui deluşor din apropiere.

— Ea trăieşte şi lucrează acolo. Tot acolo ne adunăm la închinare. Lasă-ți armele aici, fiindcă nu vei avea nevoie de ele pe insula Avalon.

Quintus îşi lăsă armele jos. Ceva din aparența acestui sat – pe lângă ceea ce aflase de la Brythar – îi inspira o pace deosebită şi o dragoste pentru semeni ne mai întâlnită.

— Cred că te voi lăsa să mergi la ea singur, spuse Brythar. Eu mă voi duce acasă ca şi familia mea să ştie că sunt bine.

Un pod îngust făcea legătura dintre dealul unde locuia Veronica şi restul satului. Inima lui Quintus începu să bată cu repeziciune în timp ce trecea podul. Aflându-se atât de aproape de sfârşitul căutărilor sale, totul îi părea ca într-un vis. Puse mâna în tunică şi pipăi vaza ca să se convingă că trăieşte realitatea. După mulțimea glasurilor pe care le auzea şi huruitul roților olarilor, îşi închipui că acolo era atelierul tuturor olarilor din sat, având şi un horn mare acolo unde erau cuptoarele. Când ajunse foarte aproape, se hotărî să meargă prin partea din spate a clădirii, sperând că o va găsi personal, fără a avea nevoie de ajutorul altora.

Încă o colibă se afla în spatele celei mari, văzu el acum. Înconjurând atelierul de ceramică, ajunse într-o curte, în

partea de miazăzi a atelierului, unde soarele strălucea puternic. Veronica picta o vază mică. Arăta aşa cum şi-o amintea el, aşa cum o văzuse în toate visurile lui: cu părul auriu, suplă, şi ținând pensula cu degetele ei subțiri. Ultima oară o văzuse înconjurată de flăcările din pădurea druizilor, în cealaltă parte a Britanniei, dar nu se schimbase. Avea aceeaşi frumusețe fermecătoare, aceeaşi seninătate şi aceeaşi expresie de bunătate şi gingăşie pe care şi-o amintea din ziua aceea, când o văzuse pentru prima oară în Ierusalim.

Câteva clipe nu rosti niciun cuvânt, mulțumit doar să stea în loc şi să o privească. Ocupată cu munca ei, ea nu-l observase.

— „Iubito!", rosti el în limba ei, folosind cuvântul pe care îl învățase de la ea. Auzindu-l, ea înmărmuri şi scăpă pensula din mână.

Încet, Veronica întoarse capul şi Quintus simți cum sângele îi îngheață prin vine. Ea îi răsări deodată clară şi frumoasă, ca o zână din poveşti. El îşi duse repede mâna la frunte ca şi cum ceva dureros şi tainic îi înțepă tâmplele. Când privirile lor se întâlniră, lumina caldă a ochilor ei mari şi galeşi pe care atât de mult râvnise să o revadă, îi străpunse inima. Fata lăsă să-i cadă vopselele şi vaza din

mână şi alergând înnebunită de bucurie căzu la pieptul lui, plângând de fericire. El o sorbea înduioşat din priviri şi-o mângâie, şi-o sărută vreme îndelungată fără să reuşească să-i spună o vorbă măcar.

6

Când îşi mai reveniseră din şoc, Veronica îl prinse de mână şi conducându-l sub un copac bătrân, se aşezară pe o bancă, la umbră. Rămaseră o vreme îmbrățișați în tăcere, căci mă bucuria revederii cuvintele erau de prisos.

— Cum m-ai găsit? întrebă ea curioasă după o vreme.

— Am găsit o vază mică pictată cu spinul din Arimatea, într-o prăvălie din Londinium.

— Am pictat scena aceea sperând că o vei recunoaşte dacă o vei vedea, spuse ea cu ochii strălucind de bucurie. Cred că am pictat sute de vaze cu scena aceea în ultimele şase luni.

— Am văzut câteva în prăvălia aceea, dar şi atunci, abia am îndrăznit să sper că eşti în viață. Când bătrânul druid din pădure mi-a spus clar că ați fost uciși de sulițele războinicilor în ziua aceea, mi-a spulberat şi ultima rază de speranță.

— Am vrut să mor când am văzut cum te-au doborât la pământ, mărturisi ea. Te-au luat de acolo, dar nu ştiam dacă ai scăpat cu viață. Atunci a venit ploaia şi a stins flăcările. Gărzile lor şi-au înfipt sulițele în cuşcă să ne

omoare, dar eu am ținut mahrama strâns la piept cu credința că Domnul mă va ocroti.

— Şi nu ai fost rănită?

— Nu, dar o suliță l-a lovit pe unchiul Iosif în spate. Am reuşit să ies din grămada aceea de cadavre în timp ce furtuna încă vuia. Ploaia îi făcuse pe ucigaşi să se îndepărteze, aşa că am reuşit să-l trag după mine, fără ca cineva să ştie că am scăpat. Am cutreierat pădurea prin ploaie până când am găsit o colibă părăsită unde am putut să îngrijesc rana unchiului Iosif. Am stat acolo câteva zile, hrănindu-ne cu fructe de pădure, apoi ne-am continuat drumul.

— Doar nu ai traversat Britannia pe jos?!

— Domnul ne-a călăuzit, răspunse ea simplu. Nu ştiam încotro mergeam, dar la fiecare pas simțeam cum ne conducea, arătându-ne drumul.

— Cum ați ajuns aici?

— Eram prea obosiți şi nu mai puteam merge pe picioare când am ajuns la lac. Am găsit o barcă veche şi am reuşit să ne târâm în ea. Vântul ne-a adus în Avalon. Oamenii sunt paşnici aici şi nu ne-au făcut niciun rău.

— Şi ați rămas aici de atunci?

— Da. Oamenii sunt buni, olari ca şi tatăl meu. I-am

învățat tot ce ştiu şi ca recunoştință ne-au ascultat când le-am vorbit despre Fiul lui Dumnezeu. Mulți L-au primit pe Iisus în inimile lor.

— Ştiu. Brythar mi-a spus.

— El este conducătorul bisericii de aici, prima din toată Britannia. Mă bucur atât de mult că i-ai salvat viața.

— Cred că nu am făcut nimic altceva decât să urmez ceea ce mi-a dictat o putere mult mai mare decât oricare din noi, recunoscu el sobru.

Ochii Veronicăi erau luminați de bucurie când îi luă mâna şi o apăsă pe obrazul ei.

— Unchiul Iosif mi-a spus întotdeauna că şi tu vei accepta adevărul când vei vedea scopul lui Dumnezeu pentru viața ta.

— Dar care poate fi scopul acela?

— Te-a adus aici, în Britannia, şi ne-am întâlnit iarăşi. Aici îi putem învăța pe alții despre Iisus. El a spus că nicio vrabie nu este pierdută de sub privirile Sale.

— Acum, te rog să mă duci să-l văd pe Iosif.

— Rana făcută de suliță nu s-a vindecat niciodată de tot, îi spuse ea. A devenit tot mai slab, iar când am văzut că nu s-a vindecat nici când am pus mahrama pe el şi ne-am rugat, am ştiut că Domnul îl cheamă acasă. A trăit numai

două luni după ce am ajuns în Avalon.

— Înseamnă că eu sunt vinovat într-o oarecare măsură de moartea lui.

— Nu spune asta, protestă Veronica. Nu este adevărat.

— Dacă-l lămuream să rămână la Roma sau chiar în Lugdunum, poate că ar fi fost în viață şi astăzi.

— Unchiul Iosif nu s-a îndoit nici măcar o clipă că a ascultat de voia lui Dumnezeu în toate lucrurile, îl asigură Veronica. A murit fericit, Quintus. Nu doar că a plecat plin de bucurie Acasă, dar a plecat plin de bucurie că sămânța ce a semănat-o în Gaul şi aici în Britannia va creşte şi se va înmulți, aşa cum de fapt se întâmplă deja. A fost atât de sigur că mă vei găsi, încât ți-a lăsat un mesaj.

— Un mesaj?

— Înainte de a muri, mi-a cerut să-i promit că voi planta un tufiş de spini pe mormântul lui.

— Dar, de ce spini?

Veronica zâmbi.

— Sunt mulți aici şi sunt foarte frumoşi. Vino cu mine să-ți arăt.

Ea îl conduse la casa de rugăciune pe care oamenii din Avalon o construiseră lângă atelierul de ceramică. Acolo, în partea de miazăzi, unde soarele strălucea aproape ca şi în

Ierusalim, îi arătă locul unde credincioşii din Avalon îl îngropaseră plini de dragoste pe Iosif din Arimatea.

Un tufiş de spini creştea pe mormânt. Şi deşi era încă sezonul de iarnă, tufişul era plin de flori mici şi albe.

— „Spune-i lui Quintus să privească cu multă atenție tufişul de spini în timpul geros al iernii", acesta a fost mesajul care unchiul Iosif ți l-a lăsat, spuse Veronica în şoaptă. Acum poți să vezi de ce.

Privi o vreme tăcut spre spinii înfloriți şi Quintus simți cum încet în inima lui începu să se înfiripeze acel mugur de credință pe care oamenii dragi sufletului său se trudiseră atâta timp să-l planteze şi să-l ude. Acum, înțelegea în sfârşit că bătrânul comerciant nu era de fapt mort, ci plecase la Domnul său pe care-L slujise – Iisus din Nazaret, Mântuitorul, pe care şi el dorea acum să-L iubească din toată inima. Înțelegea acum că Iosif, ca şi Iisus şi toți cei care L-au slujit, a biruit moartea.

— Florile spinului sunt o minune, şopti el, însă Veronica clătină uşor din cap, privindu-l cu duioşie.

— Nu, dragul meu, răspunse ea. Noi – unchiul Iosif şi cu mine – l-am văzut pe Domnul Iisus. L-am simțit apoi în inimile noastre şi am fost mulțumiți. Unii – ca şi Jonas, vânzătorul de spini, şi ca tine – au nevoie de un semn

pentru a se convinge. Aşa cum iarna nu are putere să distrugă florile spinului din Avalon, tot aşa nici moartea nu are putere să distrugă sufletul ancorat în Christos, Domnul vieții.

— Sfârşit —